

Opracowanie

Lokalnego Programu Rewitalizacji

dla Gminy i Miasta Nisko na lata 2016-2022

Załącznik nr 1 do uchwały

Nr LII/412/18

Rady Miejskiej w Nisku z dnia 10 sierpnia 2018r.

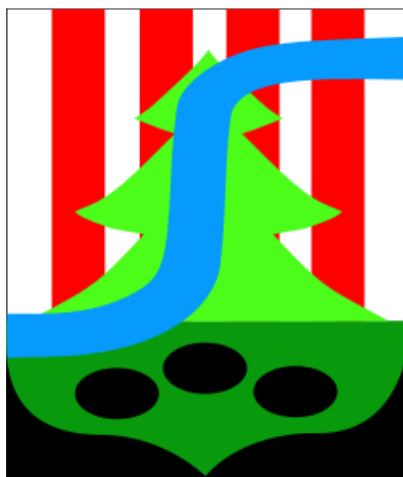
LOKALNY PROGRAM

REWITALIZACJI

DLA

GMINY I MIASTA NISKO

NA LATA 2016 - 2022

Aktualizacja NISKO 2018

Spis treści

I.	Wprowadzenie.....	4
1.	Lokalizacja	4
2.	Środowisko przyrodnicze	6
3.	Demografia.....	8
4.	Metodologia delimitacji obszarów zdegradowanych i rewitalizacji	10
4.1	Podstawowe pojęcia	10
4.2	Metodyka opracowania diagnozy i wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji	11
5.	Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi gminy.	17
II.	Diagnoza społeczno – gospodarcza.....	21
1.	Zjawisko bezrobocia.....	21
2.	Zjawisko ubóstwa.....	30
3.	Zjawisko przestępczości.....	42
4.	Niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym gminy.....	51
5.	Niski poziom edukacji.....	59
6.	Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych na terenie gminy i miasta Nisko.....	65
III.	Koncentracja negatywnych zjawisk o innym charakterze	68
1.	Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej.....	68
2.	Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej.....	78
3.	Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno – funkcjonalnej.....	85
4.	Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze technicznej.....	94
IV.	Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	99
1.	Wyznaczenie obszaru zdegradowanego	99
2.	Wyznaczenie obszaru rewitalizacji	104
V.	Określenie wizji i celów prowadzonej rewitalizacji.....	113
1.	Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	113
2.	Cele rewitalizacji i kierunki działań	113
3.	Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych	117
4.	Plan finansowy	138
5.	Mechanizmy zapewnienia komplementarności.....	141
6.	Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji.....	154
7.	System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji	158
8.	System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.....	161
9.	Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko LPR.....	165

Dokument powstał na zlecenie:

Urzędu Gminy i Miasta Nisko

w oparciu o opracowaną diagnozę społeczno - gospodarczą oraz zorganizowane warsztaty.

Opracowujący:

firma hITprojekt

we współpracy z Urzędem Gminy i Miasta Nisko, powołanym Komitetem Rewitalizacji oraz lokalnymi liderami i przedstawicielami poszczególnych grup interesariuszy z terenu gminy i miasta Nisko.

Skład Komitetu Rewitalizacji:

1. Teresa Sułkowska – Zastępca Burmistrza Gminy i Miasta Nisko;
2. Stanisława Szymonik – Kierownik Referatu Rozwoju Gospodarczego w UGiM Nisko;
2. Maria Ryba – Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy w Nisku;
3. Elżbieta Tłusta – Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Nisku;
4. Dariusz Szybiak – Komenda Powiatowa Policji w Nisku;
5. Alicja Sochacka – Dyrektor Niżańskiego Centrum Kultury w Nisku;
6. Krzysztof Tabian – Radny Rady Miejskiej w Nisku;
7. Alicja Cichy – Referat Rozwoju Gospodarczego w UGiM Nisko;
8. Łukasz Słoboda - Referat Rozwoju Gospodarczego w UGiM Nisko.

Nisko, 2018 r.

I. Wprowadzenie

1. Lokalizacja

Obszar administracyjny gminy i miasta Nisko przynależy do województwa podkarpackiego, Gmina i Miasto Nisko należy do jednej z gmin powiatu nizańskiego. Powierzchnia gminy wynosi 142 km², stanowi to 0,79% powierzchni województwa podkarpackiego i 18,13% powierzchni powiatu nizańskiego. Wskazana powierzchnia sytuuje badany obszar na drugim miejscu pod względem powierzchni wszystkich gmin. Gmina Nisko sąsiaduje z gminami: Stalowa Wola, Pysznica, Bojanów, Rudnik, Ulanów i Jeżowe. Badany obszar tworzy sześć sołectw: Zarzecze, Raclawice, Nowosielec, Kończyce, Wolina i Nowa Wieś.

Tabela 1. Powierzchni Gminy i Miasta Nisko na tle powiatu nizańskiego¹

Jednostka terytorialna	Powierzchnia ha ogółem	Powierzchnia w km ² ogółem	Udział % w powierzchni powiatu
Powiat nizański	78564	786	100%
Harasiuki	16817	169	22%
Jarocin	9079	91	12%
Jeżowe	12393	124	16%
Krzeszów	6232	62	8%
Nisko	14237	142	18%
Rudnik Nad Sanem	7869	79	10%
Ulanów	11937	119	15%

Rysunek 1. Gmina Nisko na tle powiatu nizańskiego

¹ Dane: GUS BDL

Gmina Nisko usytuowana jest w Kotlinie Sandomierskiej, na skraju puszczy Sandomierskiej w północnej części województwa podkarpackiego na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych Lublin - Rzeszów i Sandomierz - Przemyśl. Jest jedną z siedmiu gmin powiatu niżańskiego. Gmina pod względem powierzchni obszaru zajmuje drugie miejsce w powiecie niżańskim po gminie Harasiuki. Sąsiaduje z gminami: Stalowa Wola, Pysznicza, Bojanów, Rudnik, Ulanów i Jeżowe.

Gminę Nisko tworzy sześć sołectw:

1. Zarzecze,
2. Raclawice,
3. Nowosielec,
4. Kończyce,
5. Wolina
6. Nowa Wieś

oraz osiem wyznaczonych osiedli:

1. Nisko Centrum Nr 1,
2. Nisko Centrum Nr 2,
3. Barce,
4. Malce,
5. Warchoły,
6. Podwolina,
7. Moskale,
8. Moskale - PGO,
9. Tysiąclecia.

Główną rzeką przepływającą przez teren gminy jest San wraz z dopływami. Leży ona w obrębie stykających się trzech mezoregionów: Płaskowyżu Kolbuszowskiego, Płaskowyżu Tarnogrodzkiego i Równiny Biłgorajskiej. Na zachód i południe gminy rozciąga się Puszcza Sandomierska, na północ Lasy Janowskie, zaś na wschód Puszcza Solska. Płaskowyż Kolbuszowski zajmuje środkową część Kotliny Sandomierskiej, wznosi się od 220 do 270 m n.p.m i ma charakter rolniczo-leśny. Równina Biłgorajska to kraina leśno-łąkowa, z borami sosnowymi, licznymi wydymami, torfowiskami i jeziorkami. Płaskowyż Tarnogrodzki charakteryzuje się obecnością gleb lessowych sprzyjających rozwojowi rolnictwa.

Rysunek 2. Położenie gminy na tle województwa podkarpackiego

2. Środowisko przyrodnicze

Obszar gminy położony jest w kotlinie Sandomierskiej. Uwzględniając morfologię terenu, obszar gminy można podzielić na dwie zasadnicze części, północno – wschodnią (mezoregion Równiny Biłgorajskiej) oraz południowo – zachodnią (mezoregion Doliny Dolnego Sanu). W obrębie Równiny Biłgorajskiej wydzielono dwie formy morfologiczne: wysoczyznę połudowcową i doliny boczne. Są to łagodne wzniesienia (160 – 195 m n.p.m.) rozcięte łagodnie wciętymi rozległymi dolinami w kształcie niecek o często podmokłych dnach. Wysoczyzna od doliny Sanu oddzielona jest stromą skarpą o wysokości 20 – 30 m. W obrębie Doliny Dolnego Sanu wyróżnia się kilka poziomów terasowych – terasy akumulacyjno – erozyjne. Deniwelacje terenu na obszarze Gminy sięgają 40 m, od 153 m n.p.m. w obrębie terasy zalewowej Sanu od 195 m n.p.m. w obrębie wysoczyzny.

Rzeźba i ukształtowanie terenu

Uwzględniając warunki geologiczne gmina Nisko położona jest w obrębie Zapadliska Przedkarpackiego². W budowie geologicznej terenu gminy wyróżnia się utwory powstałe w:

- *trzeciorzędzie* – utwory tego wieku leżą bezpośrednio na starszym silnie zerodowanym prekambryjskim podłożu, wykształcone są jako ily krakowieckie, zalegające na różnych głębokościach od 3 m p.p.t. w obrębie Równiny Biłgorajskiej do 14 – 19 m p.p.t. w dolinie Sanu.

² Dane: Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Nisko, Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Nisko

- *czwartorzędzie* – osady plejstocenu tworzą kompleks osadów: akumulacji rzecznej reprezentowanych przez żwiry (w spągu) w stropie przez piaski pylaste, różnej frakcji występujące w dolinie Sanu, osady fluwioglacjalne i glacialne wykształcone w postaci piasków drobnych i średnich zawierających domieszki żwirów i przewarstwione glinami zwałowymi występują na Równinie Biłgorajskiej, osady eoliczne – to piaski wydmowe tworzące płaty na powierzchni całej Gminy. Osady holocenu to 3 – 4 metrowa warstwa mad wykształconych w postaci pyłów i glin pylastych oraz grunty organiczne (namuły organiczne ilaste i piaszczyste, torfy) występujące w postaci niewielkich niezbyt mięjszych płatów.

Zasoby naturalne

Na obszarze gminy i miasta Nisko występują zasoby³, mogące stanowić surowce dla przemysłu ceramicznego i przetwórstwa budowlanego. Do nich należą: piaski rzeczne, piaski i żwiry wodno – lodowcowe, gliny zwałowe, gliny rzeczne i iły trzeciorzędowe zaliczone do surowców pospolitych.

Wstępnie rozpoznane zostały złoża surowców ilastych:

- złoża Malce – o szacunkowych zasobach perspektywicznych około 2 miliony m³ glin rzecznych;
- złoża Hawryły – o szacunkowych zasobach perspektywicznych około 1 miliona m³ glin rzecznych i około 10 milionów m³ iłów trzeciorzędowych;
- w kategorii A, B, C1 zostało udokumentowane złożo iłów trzeciorzędowych Zarzecze o zasobach – 843 000 m³.

Obecnie koncesją objęte są trzy złoża, utworzono dwa obszary górnicze dla wydobycia surowców pospolitych:

- OG Zarzecze – Kamień dla wydobycia surowców ilastych o powierzchni 1,80 ha;
- OG Hawryły;
- OG Zarzecze.

Flora i fauna

Środowisko naturalne na terenie gminy tworzą⁴:

- ekosystemy leśne - zajmujące powierzchnię 7 469 ha, co stanowi około 53% ogólnej powierzchni gminy. Kompleksy leśne to pozostałości dawnej Puszczy Sandomierskiej. Występują tu głównie skupiska *boru mieszanego*, *boru świeżego wilgotnego* i *boru mokrego*. W drzewostanie dominuje *sosna* z niewielkimi domieszkami *jodły*, *modrzewia* i *brzozy*.

³ Dane: Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Nisko, Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Nisko

⁴ Dane: Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Nisko, Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Nisko

- ekosystemy dolin rzecznych - to roślinność teras zalewowych Sanu w postaci *zarośli lęgowych* składających się z *olchy drzewiastej* i *krzaczastej*, *wierzby* oraz gęsto porastającej *wikliny*.
- ekosystemy łąkowe - to rozległe obszary *użytków zielonych* stanowiących bazę równowagi ekologicznej dla sąsiadujących łatwo wysuszających się obszarów.
- ekosystemy wodne – *starorzecza Sanu w obrębie doliny* z charakterystycznymi zespołami roślinnymi.

Liczne zbiorowiska szaty roślinnej sprzyjają bogactwu gatunków fauny. Ze środowiskiem leśnym związane są duże zwierzęta łowne, na terenie Leśnictwa Jeżowe znajdują się miejsca lęgowe i ostoja *wilka*, w Leśnictwie Barce – miejsca lęgowe *bociana czarnego*. Tereny otwarte tj. łąki i pola uprawne są biotopem *drobnej zwierzyny łownej*.

Dolina rzeki San podlega ochronie i jest objęta programem ochrony środowiska w ramach krajowej sieci ECONET–PL. Jako korytarz ekologiczny o znaczeniu międzynarodowym wchodzi w skład europejskiej sieci obszarów objętych programem Natura 2000. Obszar ten ujęty zostanie również w programie strategicznym Błękitny San wpisanym w Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego.

Na niewątpliwe walory krajobrazowe gminy składają się również duże kompleksy leśne, w zachodniej części gminy, malownicza dolina Sanu z licznymi starorzeczami. W północno – zachodniej części mozaikowy krajobraz tworzą tereny upraw polowych, urozmaicony niewielkimi skupiskami terenów zalesionych. Ciekawy akcent krajobrazowy stanowią rozległe obszary użytków zielonych.

3. Demografia

Gmina Nisko przynależy do województwa podkarpackiego i jest jedną z gmin powiatu nizańskiego. Powierzchnia gminy wynosi 142 km², tym samym stanowi 0,79% powierzchni województwa podkarpackiego i 18,13% powierzchni powiatu nizańskiego. Wskazana powierzchnia sytuuje badany obszar na drugim miejscu pod względem powierzchni wszystkich gmin. Gmina Nisko sąsiaduje z gminami: Stalowa Wola, Pysznica, Bojanów, Rudnik nad Sanem, Ulanów i Jeżowe. Badany obszar tworzy sześć sołectw: Zarzecze, Raclawice, Nowosielec, Kończyce, Wolina i Nowa Wieś.

Tabela 2. Powierzchnia gminy

Jednostka terytorialna	Powierzchnia ha ogółem	Powierzchnia w km ² ogółem	Udział % w powierzchni powiatu
Powiat nizański	78564	786	100%
Harasiuki	16817	169	22%
Jarocin	9079	91	12%
Jeżowe	12393	124	16%
Krzyszów	6232	62	8%
Nisko	14237	142	18%
Rudnik Nad Sanem	7869	79	10%
Ulanów	11937	119	15%

Źródło: GUD BDL

Liczba mieszkańców Gminy i Miasta Nisko stanowi 33,46% ogółu mieszkańców powiatu niżańskiego, i jest najludniejszą gminą tego obszaru. Według danych podawanych przez Główny Urząd Statystyczny w 2016 roku gmina Nisko była zamieszkiwana przez 22 391 osób. Liczba ta od 2012 roku systematycznie maleje, co może być konsekwencją wysokiej stopy bezrobocia, niskich warunków płacowych oraz rosnącego zjawiska jakim jest ubóstwa. Różnica pomiędzy rokiem bazowym a 2012 szacowana jest na poziomie 86 osób. Pod względem zaludnienia za analizowaną gminą znajduje się gmina Rudnik nad Sanem (10 152 mieszkańców) oraz gmina Jeżowe (10 147 mieszkańców).

Tabela 3. Liczba ludności na terenie gminy Nisko

Nazwa	2012	2013	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Powiat niżański	67 656	67 521	67 353	67 178	66 911
Harasiuki	6 283	6 236	6 207	6 186	6 169
Jarocin	5 417	5 444	5 463	5 430	5 429
Jeżowe	10 163	10 148	10 155	10 186	10 137
Krzeszów	4 313	4 289	4 272	4 261	4 248
Nisko	22 477	22 493	22 450	22 422	22 391
Rudnik nad Sanem	10 343	10 320	10 275	10 242	10 152
Ulanów	8 660	8 591	8 531	8 451	8 385

Źródło: GUD BDL

Ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców w gminie Nisko odnotowano w 2012 roku. Z kolei od 2013 roku do roku bazowego przyrost naturalny charakteryzuje wskaźnik dodatki. Jednak pomiędzy 2015 a 2016 rokiem jest zauważalny znaczący spadek. Różnica ta została oszacowana na poziomie -35. We wskazanym okresie w gminie Nisko nastąpił wyraźny spadek przyrostu naturalnego, co może być konsekwencją braku stabilizacji finansowej, mieszkaniowej i zawodowej młodych ludzi na badanym terenie.

Tabela 4. Przyrost naturalny

Jednostka terytorialna	przyrost naturalny na 1000 ludności				
	2012	2013	2014	2015	2016
Powiat niżański	-0,58	-0,92	-0,06	-1,15	-1,19
Harasiuki	-1,11	-3,99	-1,13	-3,72	-2,92
Jarocin	-2,20	-1,85	-1,84	-3,48	0,92
Jeżowe	2,27	3,34	2,86	3,25	-0,69
Krzeszów	-2,33	-3,26	-4,20	-5,40	-0,24
Nisko	-1,38	0,36	2,23	0,53	0,18
Rudnik nad Sanem	-0,97	-2,71	-1,17	-2,93	-3,43
Ulanów	0,93	-3,13	-4,21	-3,18	-3,33

Źródło: GUD BDL

Drugim istotnym kryterium wpływającym na liczbę mieszkańców jest stan migracji wyrażony w saldzie migracji dla badanego okresu. W przedstawionej analizie saldo migracji na 1000 osób w całym badanym okresie wykazywało ujemny stan, co przekłada się na obniżającą się liczbę mieszkańców zamieszkałych na terenie gminy Nisko. Stan salda migracji potwierdza również tendencję do

przemieszczania się ludności z obszaru miasta do terenów podmiejskich – obszarów wiejskich. W 2016 roku saldo migracji na 1000 osób zostało oszacowane na poziomie -2,6 punktów.

Tabela 5. Saldo migracji

Jednostka terytorialna	saldo migracji na 1000 osób				
	2012 [osoba]	2013 [osoba]	2014 [osoba]	2015 [osoba]	2016 [osoba]
Powiat niżański	-1,3	-1,5	-1,6	-2,1	-2,7
Harasiuki	-4,6	-1,4	-4,0	-2,6	1,1
Jarocin	-2,4	1,7	0,4	1,8	-4,4
Jeżowe	0,4	-4,0	-2,4	-1,6	-4,2
Krzeszów	1,2	-0,9	0,0	-2,3	-0,7
Nisko	-1,2	-2,1	-2,8	-3,0	-2,6
Rudnik nad Sanem	0,7	0,4	1,6	-1,2	-1,4
Ulanów	-3,9	-1,7	-1,6	-3,9	-5,2

Źródło: GUD BDL

4. Metodologia delimitacji obszarów zdegradowanych i rewitalizacji

4.1 Podstawowe pojęcia

- **Wytyczne** – Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020, 2 sierpnia 2016 r;
- **Rewitalizacja** – to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnętrznie (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).
- **Stan kryzysowy** – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:
 - gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),

- środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
 - przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),
 - technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).
- **Obszar zdegradowany** – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.
- **Obszar rewitalizacji** - obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny przemysłowe (w tym portowe i wydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.
- **Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji** - Delimitacja to wyznaczenie granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, poprzez dokonanie analizy wskaźnikowej gminy i miasta Nisko w celu przestrzennego wyodrębnienia granic obszarów znajdujących się w stanie kryzysowym.
- **Instrukcja** – Instrukcja Przygotowania Programów Rewitalizacji w Zakresie Wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020.

4.2 Metodyka opracowania diagnozy i wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Nisko został opracowany w oparciu o Wytoczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020. Zakres opracowania został dostosowany do wymogów przedstawionych w w/w Wytocznych.

LPR obejmuje opracowanie diagnozy społeczno – gospodarczej, mającej na celu wyznaczenie obszarów zdegradowanych na terenie gminy i miasta Nisko oraz na potrzeby wyznaczenia obszaru rewitalizacji.

Obszary zdegradowane stanowią wyznaczony obszar gminy i miasta Nisko, na którym stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych związanych z koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności w obszarze bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji i niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym, a także negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej.

Obszary objęte badaniem zostały wyznaczone w oparciu o administracyjne granice sołectw z terenu wiejskiego i granice osiedli mieszkaniowych z terenu miejskiego gminy i miasta Nisko. Badanie występowania zjawisk kryzysowych przeprowadzone zostało według podziału na jednostki administracyjne gminy (jednostki urbanistyczne) – w tym przypadku sołectwa na terenie wiejskim i osiedla mieszkaniowe na terenie miejskim gminy.

Badaniem zostały objęte wyszczególnione obszary:

Obszary wiejskie gminy

- 1) sołectwo Zarzecze;
- 2) sołectwo Raławice;
- 3) sołectwo Nowosielec;
- 4) sołectwo Wolina;
- 5) sołectwo Nowa Wieś;
- 6) sołectwo Kończyce

Teren miasta Nisko

1) osiedle Nisko Centrum Nr 1, do którego wchodzi następujące ulice: ul. Dworcowa, ul. Gisgesa, ul. Głowackiego od 1 do 28, ul. Kolejowa, ul. 3 - go Maja, ul. Mickiewicza, ul. Paderewskiego, ul. Przemysłowa, ul. PCK, ul. Polna, ul. Rzeszowska od 1 do 47 (parzyste) i od 2-26 (nieparzyste), ul. Sandomierska nr nieparzyste od 1 do nr 117, ul. Szopena, ul. Torowa, ul. Wolności nr parzyste, ul. Plac Wolności od 3a do nr 15, ul. Daszyńskiego, ul. Krasickiego, ul. Fredry, ul. Fornalskiej, ul. Czarnieckiego, ul. Kwiatowa;

2) osiedle Nisko Centrum Nr 2, do którego wchodzi następujące ulice: ul. Asnyka, ul. Bema, ul. Kilińskiego, ul. Kopernika, ul. Kościuszki, ul. Kręta, ul. Krótka, ul. Kwiatkowskiego, ul. Legutki, ul. 8-go Marca, ul. Olszyna, ul. Plac Wolności od 1 do 3, ul. Podsanie, ul. Piłsudskiego, ul. Sienkiewicza, ul. Sandomierska od nr 2 -20 (parzyste), ul. 11 - go Listopada, ul. Słowackiego, ul. Sportowa, ul. Strażacka, ul. Targowa, ul. Wolności od nr 1 - 75 (nieparzyste), ul. Kard. Wyszyńskiego, ul. Zasanie, ul. Żeromskiego, ul. Żurawia;

3) osiedle Nisko – Barce: ul. Błonie, ul. Długa 2-56 (parzyste) i 1-87 (nieparzyste), ul. Dolna, ul. Głowackiego 30-108 (parzyste) i 29-111 (nieparzyste), ul. Górna, ul. Okrężna, ul. Pętla, ul. Podleśna, ul. Reymonta 10-71;

4) osiedle Nisko – Malce: ul. Dworska, ul. Armii Krajowej, ul. Broniewskiego, ul. Czerwonych Maków, ul. Gen. Andersa, ul. Górka, ul. Gutki, ul. Jezioro, ul. Końcowa, ul. Korczaka, ul. Krzywa, ul. Węgrzynowskiego, ul. Matejki, ul. Mostowa, ul. Ogrodowa, ul. Piękna, ul. Podwale, ul. Potok, ul.

Pszenna, ul. Sadowa, ul. Sandomierska 88 - 172 (parzyste) i 199-279 (nieparzyste), ul. Sanowa, ul. Skłodowskiej, ul. Sopocka, ul. Tęczowa, ul. Legionów, ul. Kpt. Raginisa, ul. Dobra;

5) osiedle Nisko – Warchoły: ul. Bajaka, ul. Borowa I/II, ul. Chabrowa, ul. Czerniawy I i Czerniawy II, ul. Długa 58-102 (parzyste) i 89-135a (nieparzyste), ul. Gruntowa, ul. Krucza, ul. Lasowiaków, ul. Niecała, ul. Nowa, ul. Nowa Boczna, ul. Partyzantów, ul. Piaskowa, ul. Dąbka, ul. Reymonta 1-9, ul. Rzeszowska 28-54(parzyste) i 49-109 (nieparzyste), ul. Rzeszowska Boczna, ul. Rieczna, ul. Rzemieślnicza, ul. Tulipanowa, ul. Usługowa, ul. Wąska, ul. Wiejska, ul. Wilcza, ul. Zielona, ul. Konwaliowa, ul. Świerkowa;

6) osiedle Nisko – Podwolina: ul. Brzozowa, ul. Dąbrowskiego, ul. Dąbrowskiej, ul. Karasia, ul. Kochanowskiego, ul. Lipowa, ul. Moniuszki, ul. Polskiego Sierpnia, ul. Raclawicka, ul. Reja, ul. Rondo, ul. Słoneczna, ul. Szarych Szeregów, ul. Twardowskiego, ul. Grądy, ul. Jana, ul. Jaśminowa, ul. Kasztanowa;

7) osiedle Nisko – Moskale: ul. Leśna, ul. Mała, ul. Sandomierska 119-197 (nieparzyste), ul. Sandomierska Boczna, ul. Sosnowa, ul. Wesoła, ul. Zamknięta, ul. Zagrody, ul. Reymonta 72-101;

8) osiedle Nisko – Moskale – PGO: ul. Cicha, ul. Dębinki, ul. Modrzewiowa, ul. Osiedle, ul. Sandomierska 22-86 (parzyste), ul. Spacerowa, ul. Szklarniowa, ul. Wańkowicza, ul. Willowa, ul. Wspólna, ul. Jaworowa;

9) osiedle Nisko- Tysiąclecia: ul. Tysiąclecia, ul. Wojska Polskiego, ul. Podoficerska.

Tabela 6. Obszary objęte diagnozą

L.p.	Sołectwa/osiedla	2014	2015	średnia liczba mieszkańców w okresie 2014-2015
1.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 028	2 008	2 018
2.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 631	2 601	2 616
3.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	983	973	978
4.	Osiedle NR 4 Nisko - Malce	1 417	1 419	1 418
5.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	2 078	2 089	2 084
6.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	1 012	1 013
7.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	558	557	558
8.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	973	983	978
9.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	3 584	3 545	3 565
10.	Sołectwo Zarzecze	2 943	2 948	2 946
11.	Sołectwo Raclawice	1 386	1 376	1 381
12.	Sołectwo Nowosielec	1 604	1 615	1 610
13.	Sołectwo Wolina	438	439	439
14.	Sołectwo Nowa Wieś	322	315	319
15.	Sołectwo Kończyce	357	357	357
16.	Gmina Nisko	22 315	22 237	22 276

Dane: wyliczenia własne na podstawie danych z UGiM Nisko;

W ramach diagnozy społeczno – gospodarczej dla każdej wyznaczonej jednostki urbanistycznej zbadano występowanie zjawisk kryzysowych w sferach:

- **Spolecznej;**
- **Gospodarczej;**
- **Środowiskowej**
- **Przestrzenno – funkcjonalnej**
- **Technicznej.**

Analizę degradacji w przedstawionych sferach oparto o analizę wskaźników występowania sytuacji kryzysowych, w tym:

- **w sferze społecznej** w oparciu o :
 - poziom bezrobocia (dane na podstawie z okresu 2014 - 2015):
 - Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców;
 - Liczba zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców;
 - Liczba osób bezrobotnych pobierających zasiłki na 1000 mieszkańców;
 - poziom ubóstwa (dane na podstawie roku 2016):
 - Liczba osób pobierających zasiłki stałe na 1000 osób;
 - Liczba osób pobierających zasiłki okresowe na 1000 osób;
 - Liczba osób korzystających z pomocy na dożywianie na 1000 osób;
 - Liczba osób niepełnosprawnych otrzymujących świadczenia na 1000 osób
 - Liczba osób, którym przyznano świadczenia - pobyt w domach pomocy na 1000 mieszkańców;
 - poziom przestępczości (dane na podstawie z okresu 2014 - 2015):
 - Liczba interwencji na 100 mieszkańców;
 - Liczba zdarzeń drogowych na 100 mieszkańców;
 - Liczba przestępstw na 100 mieszkańców;
 - Liczba wykroczeń na 100 mieszkańców;
 - aktywność obywatelska:
 - Frekwencja wyborcza - na podstawie wyborów do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych 25 października 2015 r.;
 - Frekwencja wyborcza – na podstawie wyborów samorządowych z 2014 r.
 - poziom edukacji (dane na podstawie roku 2015):
 - Średnie wyniki z egzaminów na zakończenie szkoły podstawowej;
- **w sferze gospodarczej** w oparciu o :
 - poziom przedsiębiorczości:
 - Liczba firm zarejestrowanych i wyrejestrowanych z CEIDG w okresie 2012 – 2016;
 - Liczba wpisanych aktywnych podmiotów w CEiDG na koniec 2016 r.;
- **w sferze środowiskowej** w oparciu o :
 - jakość środowiska:
 - inwentaryzacja azbestu na terenie gminy i miasta Nisko (dane na koniec 2016 r.);

- w sferze przestrzenno – funkcjonalnej w oparciu o:
 - dostęp do podstawowej infrastruktury publicznej;
 - jakość dróg publicznych na terenie gminy i miasta Nisko;
- w sferze technicznej w oparciu o:
 - ocena stanu dostępności do infrastruktury publicznej i usług publicznych na podstawie:
 - stanu technicznego i liczby budynków publicznych wymagających remontu, wg. skali
 - 1- nie wymaga remontu;
 - 2- wymaga remontu;
 - 3- wymaga kompleksowego, głębokiego remontu;
 - 4- budynek w stanie degradacji technicznej, nieużytkowany ze względu na zły stan techniczny.

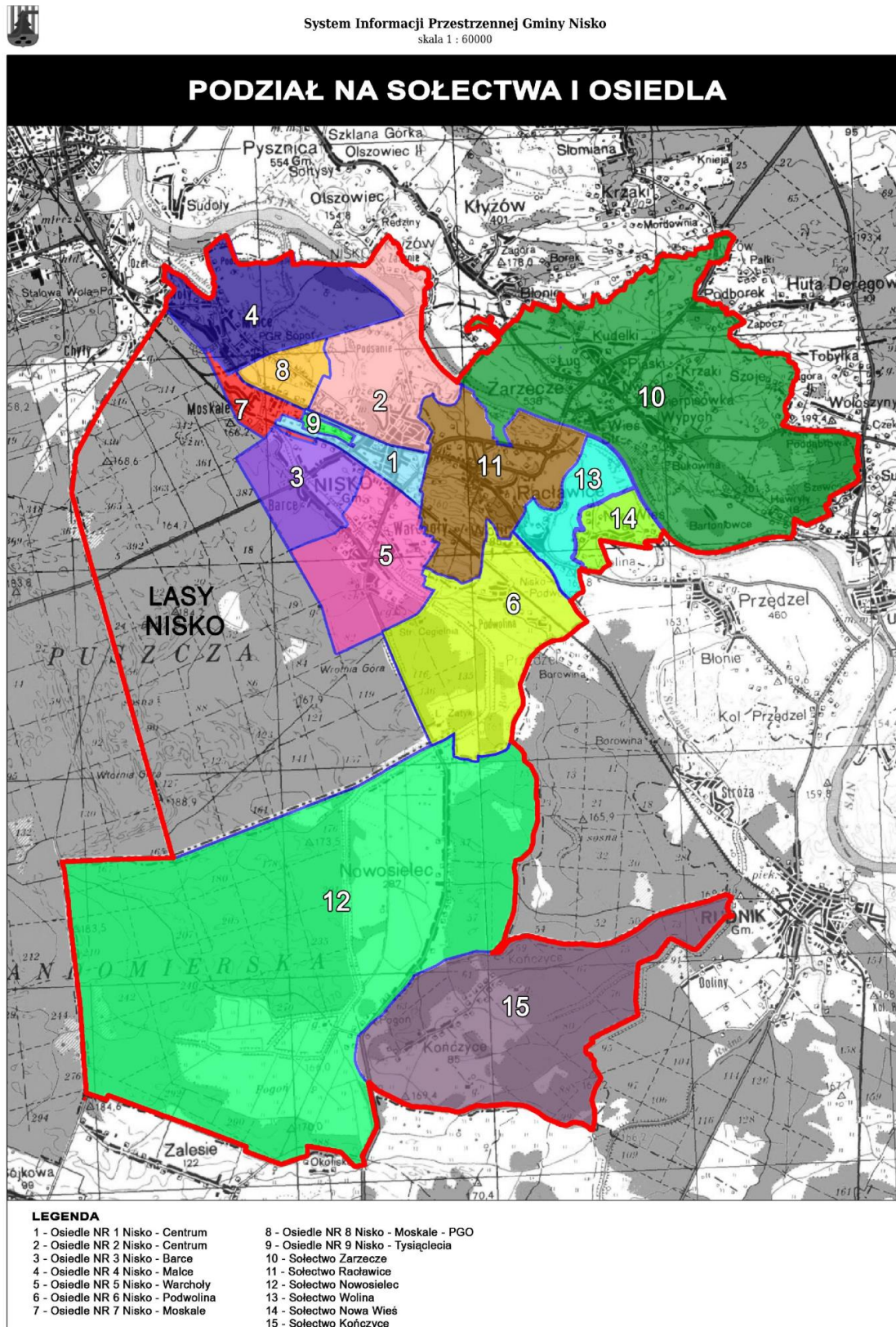
Analizę skali występowania zjawisk kryzysowych oparto o przedstawione powyżej wskaźniki. Dla każdej wydzielonej jednostki urbanistycznej na terenie gminy i miasta Nisko obliczono wskaźnik syntetyczny sumujący skalę tych problemów. Każdy z przedstawionych wskaźników został wyliczony w oparciu standaryzację wg. wzoru:

$$\text{Wartość standaryzowana danego wskaźnika} = -1 \times \frac{\text{wartość wskaźnika – średnia arytmetyczna wskaźnika dla całej gminy}}{\text{odchylenie standardowe}}$$

Wartość standaryzowana „0” to średnia dla całej gminy, mnożenie przez -1 oznacza, że standaryzowane zjawiska są negatywne, a im większa wartość wskaźnika przed standaryzacją, tym większe problemy społeczne na danym terenie. Następnie dla poszczególnych obszarów wyliczono wartość koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w danym analizowanym obszarze, jako średnia arytmetyczna wskaźników występujących w danym badanym obszarze analizy, np. w obszarze bezrobocia, ubóstwa itd. Przedstawioną metodologię zastosowano również do wyrażenia degradacji w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej.

Rysunek 3. Podział na jednostki urbanistyczne

5. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi gminy.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Nisko wpisuje się w realizację programów i strategii na poziomie lokalnym, przyczyniając się do osiągnięcia założonych w powyższych opracowaniach celów i rezultatów.

1) Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Nisko na lata 2014 – 2020

Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w cele:

- Obszar strategiczny I: Innowacyjna gospodarka

- Cel strategiczny: Przygotowanie terenów inwestycyjnych i rozwój przedsiębiorczości;
 - I.1.6 Rewitalizacja terenów zdegradowanych, nieużytków – wykorzystanie na potrzeby przedsiębiorczości.
 - I.1.7 Zagospodarowanie budynków nieużytkowanych, na cele przedsiębiorczości, czy działalności społecznej, okołobiznesowej.
 - 1.3.5. Wykorzystanie zasobów i potencjału turystycznego Gminy do tworzenia miejsc pracy w usługach, turystyce i agroturystyce

- Obszar strategiczny III: Infrastruktura techniczna i ochrona środowiska

- Cel strategiczny: Pełny zakres infrastruktury technicznej poprawiający bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców, stymulujący rozwój gospodarczy i wpływający na ochronę walorów środowiska naturalnego
 - II.3.3. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej.

- Obszar strategiczny IV: Rewitalizacja i rozwój terenów miejskich oraz odnowa wsi;

- Cel strategiczny: Poprawa estetyki i przestrzeni miejskiej i wiejskiej z zachowaniem jej dotychczasowej funkcjonalności lub nadaniem nowej;

Obszar IV: Rewitalizacja i rozwój terenów miejskich oraz odnowa wsi

IV.1. Rewitalizacja miasta Niska

- IV.1.1. Organizacja miejsc rekreacji i wypoczynku:
 - stworzenie deptaków.
 - budowa ścieżek rowerowych i ciągów pieszo-jezdnymi.
 - budowa placów zabaw dla najmłodszych.
 - tworzenie centrów rekreacji.
- IV.1.2. Rewitalizacja centrum miasta Niska:
 - ujednoczenie wyglądu architektonicznego fasad rynku, renowacja ulic, wyłożenie kostką placów.
- IV.1.3. Rewitalizacja zdegradowanych budynków miejskich i nadanie im nowej funkcji:
 - modernizacja i adaptacja na potrzeby społeczne piętrowego budynku byłego biurowca Zakładów Drzewnych na ośrodek wsparcia.
 - modernizacja, rozbudowa i adaptacja na potrzeby społeczne budynku Niżańskiego Centrum Kultury „Sokół”.
- IV.1.4. Kontynuacja rewitalizacji zdegradowanych osiedli mieszkaniowych:
 - osiedle Rzeszowska,

- Obszar strategiczny V: Rozwój turystyki, agroturystyki oraz promocja gminy

- Cel strategiczny: Rozwój funkcji turystycznych Gminy i Miasta Nisko w oparciu o posiadane zasoby infrastrukturalne, przyrodniczo – krajobrazowe i kulturalne.
 - V.2.1. Zagospodarowanie terenu wokół zbiornika retencyjnego w Podwolinie.

2) Strategia Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Stalowej Woli na lata 2014 - 2020

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Nisko wpisuje się w określone cele i działania Priorytetu 5. Sfera społeczna. Projekt wpisuje się w cel rozwojowy 5. Poprawa jakości życia mieszkańców Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Stalowej Woli, przyczyniając się do realizacji działania: Kompleksowa rewitalizacja obszarów o niewłaściwym potencjale.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne przyczyniają się do realizacji określonego w Strategii projektu zintegrowanego Rewitalizacja przestrzenna MOF Stalowej Woli.

Cel projektu zintegrowanego: Podniesienie jakości życia mieszkańców poprzez rewitalizację przestrzeni miejskiej.

Główny zakres projektu zintegrowanego: Modernizacja, rozbudowa/przebudowa i adaptacja obiektów/terenów, umożliwiających realizację działań dot. rewitalizacji społecznej, na obszarach problemowych, określonych w Programach Rewitalizacji gmin MOF.

Główne obiekty planowane do objęcia rewitalizacją przestrzenną:

- Gmina Stalowa Wola: budynek dawnego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” i rynek w Rozwadowie oraz plac przed MDK na Os. Fabrycznym
- Gmina Nisko: budynek byłego biurowca Zakładów Drzewnych, zbiornik małej retencji wraz z przyległym terenem Zintegrowany charakter projektu:

Projekt obejmuje rewitalizację dobrze ze sobą skomunikowanych komunikacją miejską obszarów o niewłaściwym potencjale: Osiedla Rozwadów i Fabrycznego (gm. Stalowa Wola) oraz Osiedla Centrum i Podwolinia (gm. Nisko), na których zdiagnozowano znaczną skalę występowania wspólnego dla całego MOF problemu zagrożenia wykluczeniem społecznym z uwagi na koncentrację negatywnych zjawisk społecznych oraz występowanie obiektów/terenów, stanowiących niewykorzystany w pełni potencjał przestrzenny. Wsparcie dotyczyć będzie dostosowania tych obiektów/terenów do pełnienia nowych funkcji społecznych, służących rozwiązaniu wspólnych problemów MOF. Kompleksowe podejście do rewitalizacji obszarów kryzysowych pozwoli na osiągnięcie skumulowanego efektu w zakresie zrównoważonego rozwoju społeczno - gospodarczego MOF oraz poprawę atrakcyjności osiedleńczej i jakości życia mieszkańców.

3) Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy i Miasta Nisko

Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w Plan działań Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy i Miasta Nisko, poprzez następujące działania określone w PGN:

- Projekt Nr 9 "Termomodernizacja budynków oświatowych: ZS nr 3 w Nisku oraz budynku sali gimnastycznej przy PSP nr 4 w Nisku", poprzez podniesienie efektywności energetycznej i warunków kształcenia na obszarze rewitalizacji;

- Projekt Nr 13, 14 i 15 „Termomodernizacja budynków mieszkalnych, wielorodzinnych przy ul. Sandomierskiej 7, ul. Sandomierskiej 18 i ul. Sandomierskiej 47 w Nisku”, poprzez podniesienie efektywności energetycznej i warunków mieszkaniowych dla osób ubogich;
- Projekt Nr 17 „Mobilny MOF Stalowa Wola” - „Budowa Centrum Przesiadkowego i ścieżek rowerowych na terenie gminy i miasta Nisko”, poprzez zwiększenie poziomu komunikacji i podniesienie poziomu bezpieczeństwa dla mieszkańców obszaru rewitalizowanego.

4) Miejsowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego

Miasto Nisko nie jest w całości objęte miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Spośród obszarów ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Nisko, objęte miejscowym planem zagospodarowania są:

1) Centrum w Nisku etap 1: obejmuje obszar o łącznej powierzchni: ok. 47,11 ha, położony wzdłuż drogi krajowej nr 77w Nisku i zawierający w swych granicach: park miejski wraz z historycznym centrum miasta obejmującym m.in. Pl. Wolności i ulice: A. Mickiewicza, B. Głowackiego, E. Kwiatkowskiego, I. Paderewskiego, J. Słowackiego, kard. S. Wyszyńskiego, M. Kopernika, T. Kościuszki, 3 Maja, 11 Listopada, Dworcową, Kolejową oraz Sportową.

2) Osiedle Podwolina II: Podwolina – Grądy, z przeznaczeniem pod zabudowę jednorodzinną i handlowo – usługową;

3) MPZP obszaru przemysłowo-usługowego w rejonie ul. Sandomierskiej w Nisku.

5) Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego

LPR wpisuje się w cele i kierunki zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Nisko, w zakresie realizacji określonych celów i kierunków:

ochrony środowiska, 1.3 Ochrona powietrza atmosferycznego, poprzez obniżenie emisji szkodliwych substancji do atmosfery na obszarze rewitalizacji;

ochrona dóbr kultury, 2.1 Ochrona obiektów zabytkowych – Park Miejski w Nisku;

w zakresie rozwoju społeczno – gospodarczego, 6.2 Utrzymanie i wzrost znaczenia funkcji usługowej gminy o znaczeniu ponadlokalnym

LPR wpisuje się w przyjęte kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy:

- na terenach zielonych:

- adaptacja istniejącej zieleni miejskiej urządzonej z uwzględnieniem szczególnej ochrony obiektów objętych ochroną konserwatorską (parki zabytkowe, cmentarze zabytkowe, pomniki przyrody);

- porządkowanie i stała rewitalizacja zespołów zieleni z dopuszczeniem powszechnej dostępności (zapewnienie ciągów spacerowych);

- kierunki rozwoju obszarów preferowanych do zainwestowania

- w zakresie usług rekreacyjno – turystycznych – rejon zbiornika wodnego w Podwolinie.

DIAGNOZA

SPOŁECZNO - GOSPODARCZA

II. Diagnoza społeczno – gospodarcza

Diagnoza koncentracji negatywnych zjawisk społecznych zgodnie z Wytycznymi obejmuje w szczególności kwestie poziomu bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym mieszkańców danego analizowanego obszaru.

W analizie przedstawionej poniżej zamieszczono wpływ i występowanie poszczególnych zjawisk kryzysowych w sferze społecznej, na podstawie których dokonano delimitacji obszarów zdegradowanych na terenie gminy i miasta Nisko.

1. Zjawisko bezrobocia

Bezrobocie prowadzi do dualizacji czy nawet antagonizacji społeczeństwa. Bezrobocie, jako kwestia społeczna – dotyczy dużych grup społecznych, zakłóca ich prawidłowy rozwój, wywołuje społeczny niepokój, jest źródłem napięć międzyludzkich. Problemem związanym z bezrobociem jest kwestia niedostosowania poziomu i struktury kwalifikacji zasobów pracy do potrzeb rynku pracy (bezrobocie strukturalne).

Największymi przyczynami bezrobocia na terenie gminy Nisko to brak dużych zakładów pracy o charakterze produkcyjnym, niska opłacalność prowadzenia gospodarstw rolnych (głównie z uwagi na niską jakość gleb), migracja młodych, wykształconych ludzi do dużych aglomeracji miejskich oraz niski poziom aktywności przedsiębiorczej wśród mieszkańców. Ponadto wśród mieszkańców gminy zauważalna jest mała motywacja do podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych lub ich zmiany, aby były kompatybilne z oczekiwaniami rynku pracy. Innym problemem, który bezpośrednio oddziałuje na wysoki poziom bezrobocia jest „dziedziczona bezradność w poszukiwaniu zatrudnienia”, w tej grupie znajdują się głównie mieszkańcy, którzy nigdy nie podjęli pracy formalnej i są stałymi beneficjentami instytucji pomocowych.

Z spośród siedmiu gmin powiatu niżańskiego, badany obszar gminy i miasta Nisko zamieszkuje największa liczba osób poszukujących pracy. Liczba bezrobotnych na terenie gminy Nisko w 2016 roku stanowiła 0,10% bezrobotnych w skali kraju, 1,30% w skali województwa podkarpackiego oraz 31,26% w stosunku do powiatu niżańskiego.

W 2014 roku ogólna liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nisku, w odniesieniu do gminy została oszacowana na poziomie 1 719 osób. W kolejnym roku (2015) został odnotowany wyraźny spadek bezrobotnych, o 347 osób, co wskazywało, iż bez pracy pozostaje 1372 osób. Malejąca wartość poziomu bezrobocia przedstawiała się wyłącznie w 2014 roku, gdyż w 2016 odnotowano wzrost tego zjawiska. W roku bazowym liczba poszukujących pracy w gminie Nisko wynosiła 1 402 osób, czyli była wyższa od 2015 roku o 30 osób.

Na badanym terenie zauważalna jest duża dynamika wskaźnika liczby bezrobotnych, co zaburza poczucie bezpieczeństwa mieszkańców gminy, nie dając im stabilizacji zawodowej, ekonomicznej oraz gospodarczej.

Tabela 7. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych

Jednostka terytorialna	Ogółem				
	2012	2013	2014	2015	2016
	os.	os.	os.	os.	os.
Polska	2 136 815	2 157 883	1 825 180	1 563 339	1 335 155
Województwo świętokrzyskie	153 807	154 216	137 932	123 514	107 567
Powiat nizański	6 027	6 237	5 477	4 603	4 484
Nisko	1 941	1 944	1 719	1 372	1 402
Harasiuki	679	707	618	517	482
Jarocin	445	455	403	329	333
Jeżowe	918	959	834	706	712
Krzyszów	307	344	329	286	248
Rudnik nad Sanem	980	1 054	885	816	756
Ulanów	757	774	689	577	551

Źródło: Dane GUS BDL

Problem braku pracy szczególnie dotyka kobiety, jest to zjawisko powszechne na obszarze całego kraju. Bezrobocie wśród kobiet, również na terenie gminy Nisko potęguje brak miejsc pracy dedykowanych płci żeńskiej, wynika z małego doświadczenia zawodowego lub jego braku z uwagi na wychowywanie dzieci, jak też nieadekwatne do wymogów lokalnego rynku pracy wykształcenie oraz niską mobilność w poszukiwaniu pracy poza terenem gminy.

W 2014 roku wśród poszukujących pracy było 901 kobiet, o 196 więcej niż to miało miejsce w roku 2015, w którym ogólna liczba bezrobotnych kobiet osiągnęła wartość 705. Podobnie jak w ogólnej liczbie bezrobotnych, tak również w odniesieniu do bezrobotnych kobiet w roku 2016 odnotowano wzrost analizowanego problemu. Liczba kobiet w bazowym roku w porównaniu do 2015 wzrosła o 54 osoby i została oszacowana na poziomie 759 bezrobotnych kobiet. Problem bezrobocia wśród mieszkanek gminy Nisko jest bardzo poważny i realnie oddziałuje na jakość ich życia, wpływa na życie rodzinne, społeczne, a także zawodowe.

Tabela 8. Liczba bezrobotnych z podziałem na płeć beneficjentów

Jednostka terytorialna	Mężczyźni				
	2012	2013	2014	2015	2016
	os.	os.	os.	os.	os.
Polska	1 037 629	1 058 427	885 532	747 201	622 928
Woj. podkarpackie	75 927	76 801	67 627	59 935	51 183
Powiat nizański	3 115	3 169	2 726	2 384	2 223
Harasiuki	387	382	320	275	251
Jarocin	241	247	207	184	167
Jeżowe	513	511	442	375	396
Krzyszów	153	180	167	158	125
Nisko	933	940	818	667	643
Rudnik nad Sanem	502	517	435	436	363
Ulanów	386	392	337	289	278

Jednostka terytorialna	Kobiety				
	2012 os.	2013 os.	2014 os.	2015 os.	2016 os.
Polska	1 099 186	1 099 456	939 648	816 138	712 227
Woj. podkarpackie	77 880	77 415	70 305	63 579	56 384
Powiat niżański	2 912	3 068	2 751	2 219	2 261
Harasiuki	292	325	298	242	231
Jarocin	204	208	196	145	166
Jeżowe	405	448	392	331	316
Krzyszów	154	164	162	128	123
Nisko	1 008	1 004	901	705	759
Rudnik nad Sanem	478	537	450	380	393
Ulanów	371	382	352	288	273

Źródło: Dane GUS BDL

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Nisko w 2015 roku w stosunku do ogólnej liczby poszukujących pracy wyniósł 9,1%. W 2016 roku odsetek bezrobotnych wzrósł i został odnotowany na poziomie 9,4%, z czego 10,8% to kobiety.

Tabela 9. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności wg płci

Jednostka terytorialna	Ogółem				
	2012 %	2013 %	2014 %	2015 %	2016 %
ogółem	12,8	12,8	11,4	9,1	9,4
mężczyźni	11,8	11,8	10,3	8,4	8,2
kobiety	14,0	13,9	12,6	9,9	10,8

Źródło: Dane GUS BDL

Powiatowy Urząd Pracy to instytucja publiczna, której celem jest między innymi prowadzenie bazy osób poszukujących pracy oraz pracodawców, czego rezultatem powinno być podjęcie zatrudnienia przez tych pierwszych. Ponadto osoby, które utraciły stały dochód wynikający z pracy zawodowej przez w/w instytucję zostają objęci wsparciem w postaci ubezpieczenia zdrowotnego oraz zasiłku dla bezrobotnego. Zasiłek jest przyznawany na określony czas i wyłącznie beneficjentom ściśle spełniającym określone zasady np. do roku czasu po zakończeniu pracy opartej o umowę o pracę, która trwała minimum rok czasu. W 2014 roku wsparcie finansowe w formie zasiłku pobierało 281 bezrobotnych, w tym 154 kobiet. W roku kolejnym było 257 bezrobotnych z prawem do zasiłku, w tym 126 kobiet. W stosunku do ogólnej liczby poszukujących pracy zasiłek pobierało 18,73% bezrobotnych. Z kolei w roku bazowym liczba uprawnionych do zasiłku zmalała o 6 osób, jednak wzrosła liczba uprawnionych kobiet (135 kobiet). W 2016 roku bezrobotni z prawem do zasiłku stanowili 17,90% ogólnej liczby nieaktywnych zawodowo. W przedstawionej analizie zauważalny jest spadek ilości osób pobierających zasiłek dla bezrobotnych, co może wskazywać na długotrwałe bezrobocie na terenie gminy Nisko. W okresie 2012 – 2016 widoczny jest spadek liczby osób bezrobotnych pobierających zasiłki.

Tabela 10. Bezrobotni w gminie Nisko z prawem do zasiłku

Jednostka terytorialna	Ogółem				
	2012	2013	2014	2015	2016
	os.	os.	os.	os.	os.
ogółem	366	344	281	257	251
kobiety	169	147	154	126	135

Źródło: Dane z PUP Nisko

Problem długotrwałego bezrobocia w 2014 roku dotyczył 1 082 osób, w tym 747 kobiet. Od wskazanego okresu został odnotowany spadek tego zjawiska, i tak w 2015 roku było 787 osób długotrwanie bezrobotnych. Przedstawiona analiza wykazuje, iż od 2014 roku do okresu bazowego spadek bezrobotnych z podanej kategorii został odnotowany na poziomie 295 osób. Warto jednak zauważyć, iż pomimo ogólnej liczby długotrwanie bezrobotnych w gminie maleje, to od 2015 roku zauważalny jest wzrost kobiet o wskazanym statusie. Problem kobiet długotrwanie bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych we wskazanej kategorii w 2014 roku wyniósł 69%, w 2015 – 54,6%, z kolei w roku bazowym 56%. Spadek osób o statusie długotrwanie bezrobotnych w gminie Nisko, może wynikać, z prac sezonowych na rzecz których mieszkańcy wyrejestrowują się z ewidencji PUP.

Tabela 11. Długotrwanie bezrobocie na terenie gminy Nisko

Jednostka terytorialna	Ogółem		
	2013	2014	2015
	os.	os.	os.
ogółem	1 160	1 082	787
kobiety	857	747	579

Źródło: Dane z PUP Nisko

Analizując stopę bezrobocia w gminie Nisko, warto zwrócić uwagę na zjawisko bierności zawodowej oraz kategorię NEET. W pierwszej grupie znajdują się mieszkańcy, niepracujący formalnie, a także niezarejestrowani w PUP, będący bez ubezpieczenia zdrowotnego i społecznego. Druga wskazana kategoria to młodzież do 25 roku życia, nieucząca się, niepracująca oraz nie szkoląca, niezarejestrowana w PUP. We wskazanych grupach znajdują się mieszkańcy gminy dotknięci ubóstwem oraz bezradnością społeczną, co wzmacnia wskaźnik ubóstwa na badanym terenie.

POZIOM BEZROBOCIA

- delimitacja obszarów zdegradowanych

Gmina Nisko złożona jest z sześciu sołectw (Kończyce, Zarzecze, Nowa Wieś, Nowosielec, Raclawice, Wolina) oraz dziewięciu osiedli (Osiedle NR 8 Nisko - Moskale – PGO, Osiedle NR 4 Nisko – Malce, Osiedle NR 6 Nisko – Podwolina, Osiedle NR 9 Nisko – Tysiąclecia, Osiedle NR 5 Nisko – Warchoły, Osiedle NR 1 Nisko – Centrum, Osiedle NR 2 Nisko – Centrum, Osiedle NR 7 Nisko – Moskale, Osiedle NR 3 Nisko – Barce).

Najludniej zamieszkane jest Osiedle nr 9, liczba mieszkańców w okresie bazowym została oszacowana na poziomie 3 565 osób. Spośród tej liczby w 2014 roku, 287 osób pozostawało bez pracy, liczba ta w roku kolejnym uległa pomniejszeniu o 69 osób. Średnia arytmetyczna z okresu 2014 - 2015 dla tego zjawiska osiągnęła poziom 253 osób. Wskaźnik bezrobocia podany dla badanego obszaru jest zgodny z najwyższą stopą bezrobocia wg podziału na dzielnice gminy. Wskaźnik zarejestrowanych osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców na podanym osiedlu został oszacowany na poziomie 70,84 os. i nie był on najwyższy w porównaniu z innymi osiedlami i sołectwami. Najwyższy wskaźnik zarejestrowanych osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców został odnotowany w sołectwie Kończyce, na poziomie 114,85 os. Z kolei najniższy o wartości 21,66 osób występuje w sołectwie Wolina. Drugim obszarem gminy pod względem największej liczby ludności, jak też najwyższej stopy bezrobocia jest sołectwo Zarzecze. Liczba ludności w tym regionie wynosiła 2 946 mieszkańców. W 2014 roku bez pracy było 215 osób, liczba ta do 2015 roku uległa pomniejszeniu i wskazywała, że bez pracy jest 166 mieszkańców. Wskaźnik zarejestrowanych bezrobotnych na 1000 mieszkańców na wskazanym obszarze został oszacowany na poziomie 64,67osób. Najmniej zaludnionym obszarem gminy Nisko jest Sołectwo Nowa Wieś, w którym mieszka 319 osób. Wskazany teren również charakteryzuje się niską stopą bezrobocia, która w 2014 roku obejmowała 33 osoby, a rok później o jedną więcej. Najniższe bezrobocie zostało zarejestrowane w sołectwie Wolina, które liczy 439 mieszkańców. Na wskazanym terenie w 2014 roku bezrobocie obejmowało 11 osób, a rok później o trzy mniej (8 osób). Wskaźnik zarejestrowanych osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców w sołectwie Nowa Wieś osiągnął poziom 105,18 osób i osiągnął drugie miejsce pod względem liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców z pośród wszystkich dzielnic gminy Nisko.

Ogólna liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych na terenie gminy Nisko w okresie 2014 – 2015 średnio wynosiła 1498 osób, w roku 2014 liczba osób bezrobotnych była wyższa o 20% niż w roku 2015. Najwyższa średnia liczba osób bezrobotnych w okresie 2014-2015 została odnotowana na Osiedlu nr 9 Tysiąclecia 253 osoby bezrobotne, następnie na terenie sołectwa Zarzecze 191 osoby i Osiedla Nr 2 Nisko – Centrum 158 osób. Pod względem liczby osób bezrobotnych do liczby mieszkańców danego osiedla czy sołectwa najtrudniejsza sytuacja w zakresie dostępu do rynku pracy występuje na terenie: Kończyc, Nowej Wsi, Nowosielca, osiedla Nr 8 Nisko – Moskale – PGO, osiedla nr 4 Nisko – Malce, osiedla nr 6 Nisko – Podwolina i Osiedla nr 9 Nisko – Tysiąclecia. Tabela zamieszczona poniżej przedstawia problem bezrobocia w poszczególnych analizowanych obszarach i skalę problemu w stosunku do średniej dla gminy i miasta Nisko.

Tabela 12. Liczba bezrobotnych wg sołectw i osiedli gminy Nisko

Dane podstawowe			1. Poziom bezrobocie				
L.p.	Obszary/sołectwa	Liczba mieszkańców	1.1 Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych			1.1.1 Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	
			2014	2015	Średnia arytmetyczna	wskaźnik	wskaźnik stand.
		os.	os.	os.	os.	os.	os.
1.	Sołectwo Kończyce	357	44	38	41	114,85	-2,15
2.	Sołectwo Nowa Wieś	319	33	34	34	105,18	-1,70
3.	Sołectwo Nowosielec	1 610	147	110	129	79,84	-0,50
4.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	978	81	63	72	73,62	-0,20
5.	Osiedle NR 4 Nisko -	1 418	117	85	101	71,23	-0,09

	Malce						
6.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	79	65	72	71,11	-0,08
7.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	3 565	287	218	253	70,84	-0,07
8.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	2 084	152	129	141	67,43	0,09
9.	Sołectwo Zarzecze	2 946	215	166	191	64,67	0,22
10.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 018	143	109	126	62,44	0,33
11.	Sołectwo Raclawice	1 381	88	79	84	60,46	0,42
12.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 616	171	145	158	60,40	0,43
13.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	558	41	26	34	60,09	0,44
14.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	978	55	56	56	56,75	0,60
15.	Sołectwo Wolina	439	11	8	10	21,66	2,26
16.	Gmina Nisko	22 276	1664	1331	1 498		

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych PUP w Nisku

Definicja długotrwałego bezrobocia obejmuje osoby, które pozostają w ewidencji PUP powyżej roku czasu. Najwięcej osób długotrwale bezrobotnych na terenie gminy Nisko występowało w okresie 2014 - 2015 na obszarze Osiedla Nr 9 Nisko – Tysiąclecie oraz na obszarze sołectwa Zarzecze. Najniższe długotrwale bezrobocie w 2014 roku zostało odnotowane w sołectwie Wolina, w tym okresie problemem było dotkniętych 9 osób, w roku kolejnym liczba ta spadła do 6 osób. Wskaźnik długotrwałego bezrobocia na 1000 mieszkańców w tym przypadku został oszacowany na poziomie 17,10 osób.

Problem długotrwałego bezrobocia przeliczeniu na liczbę mieszkańców poszczególnych obszarów najmocniej dotyka mieszkańców sołectwa Kończyce, Nowa Wieś, Nowosielec, osiedla nr 4 Nisko – Malce, nr 8 Nisko – Moskale – PGO oraz osiedla nr 6 Nisko – Podwolina. Na wskazanych obszarach wartość problemu w przeliczeniu na liczbę mieszkańców wskazuje na gorszą sytuację względem średniej dla gminy i miasta Nisko.

Tabela 13. Liczba długotrwale bezrobotnych wg sołectw i osiedli gminy Nisko

Dane podstawowe			1. Poziom bezrobocia				
L.p.	Obszary/sołectwa	Liczba mieszkańców	1.2 Liczba osób długotrwale bezrobotnych			1.2.1 Długotrwale bezrobotni na 1000 mieszkańców	
			2014	2015	Średnia arytmetyczna	wskaźnik	wskaźnik stand.
		os.	os.	os.	os.	os.	os.
1.	Sołectwo Kończyce	357	28	24	26	72,83	-2,22
2.	Sołectwo Nowa Wieś	319	22	20	21	65,93	-1,70
3.	Sołectwo Nowosielec	1 610	103	68	85,5	53,12	-0,73
4.	Osiedle NR 4 Nisko - Malce	1 418	76	60	68	47,95	-0,34

5.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	978	58	32	45	46,01	-0,19
6.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	54	37	45,5	44,94	-0,11
7.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	558	25	20	22,5	40,36	0,23
8.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	3 565	169	113	141	39,56	0,29
9.	Sołectwo Raclawice	1 381	58	50	54	39,10	0,33
10.	Sołectwo Zarzecze	2 946	135	95	115	39,04	0,33
11.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 018	87	70	78,5	38,90	0,34
12.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	2 084	93	65	79	37,92	0,42
13.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 616	99	81	90	34,40	0,68
14.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	978	38	29	33,5	34,25	0,69
15.	Sołectwo Wolina	439	9	6	7,5	17,10	1,98
16.	Gmina Nisko	22 276	1054	770	912		

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych PUP w Nisku

Osoby, które spełniają ściśle określone zasady PUP, mogą ubiegać się o zasiłek dla osób bezrobotnych. Jest to wsparcie finansowe, wypłacane bezrobotnemu przez pierwszy rok po utracie pracy, opartej o pełnowartościową umowę. Najwięcej osób, które otrzymało owe wsparcie zamieszkiwało teren Osiedla NR 9 Nisko - Tysiąclecia. W 2014 roku było to 58 osób, a w kolejnym (podobnie jak we wcześniejszych analizach) odnotowano spadek o 18 bezrobotnych. Średnia arytmetyczna dla wskazanego obszaru wyniosła 49 osób. Z kolei wskaźnik liczby osób bezrobotnych pobierających zasiłki na 1000 osób został oszacowany na poziomie 13,75 os. Wśród ogólnej liczby bezrobotnych, najmniej liczna grupa osób z prawem do zasiłku zamieszkuje obszar sołectwa Wolina. W 2014 roku, podobnie jak w 2015 owy zasiłek był pobierany przez jednego mieszkańca. Średnia arytmetyczna dla badanego obszaru wyniosła 1. Z kolei wskaźnik liczby osób bezrobotnych pobierających zasiłki na 1000 mieszkańców osiągnął wartość 2,28 os. i tym samym był najniższy w skali gminy w odniesieniu do badanego problemu.

Przeprowadzona analiza pozwala stwierdzić, iż w ogólnej liczbie bezrobotnych osób o statusie długotrwałym (56%) jest więcej, niż tym wspieranych w formie zasiłku dla osoby bezrobotnej (17,6%).

W obszarze analizy degradacji społecznej problemem bezrobocia wyliczonego na podstawie liczby osób bezrobotnych pobierających zasiłki z PUP w przeliczeniu na liczbę mieszkańców najbardziej zagrożone są tereny gminy: sołectwo Kończyce, Nowa Wieś, osiedle Nr 8 Nisko – Moskale – PGO, osiedla nr 9 Nisko – Tysiąclecia, osiedla nr 5 Nisko – Warchoły, osiedla nr 6 Nisko-Podwolina i sołectwa Nowosielec.

Tabela 14. Liczba osób pobierających zasiłki wg sołectw i osiedli gminy Nisko

Dane podstawowe			1. Poziom bezrobocia				
L.p.	Obszary/sołectwa	Liczba mieszkańców	1.3 Liczba osób bezrobotnych pobierających zasiłki			1.3.1 Liczba osób bezrobotnych pobierających zasiłki na 1000 mieszkańców	
			2014	2015	Średnia arytmetyczna	wskaźnik	wskaźnik stand.
		os.	os.	os.	os.	os.	os.
1.	Sołectwo Kończyce	357	10	7	8,5	23,81	-2,06
2.	Sołectwo Nowa Wieś	319	7	8	7,5	23,55	-2,02
3.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	978	14	16	15	15,34	-0,58
4.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	3 565	58	40	49	13,75	-0,30
5.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	2 084	25	32	28,5	13,68	-0,28
6.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	12	14	13	12,84	-0,14
7.	Sołectwo Nowosielec	1 610	20	21	20,5	12,74	-0,12
8.	Sołectwo Zarzecze	2 946	30	29	29,5	10,02	0,36
9.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 616	29	22	25,5	9,75	0,41
10.	Osiedle NR 4 Nisko - Malce	1 418	16	11	13,5	9,52	0,45
11.	Sołectwo Raclawice	1 381	14	12	13	9,41	0,46
12.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 018	17	17	17	8,42	0,64
13.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	558	7	2	4,5	8,07	0,70
14.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	978	6	9	7,5	7,67	0,77
15.	Sołectwo Wolina	439	1	1	1	2,28	1,72

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych PUP w Nisku

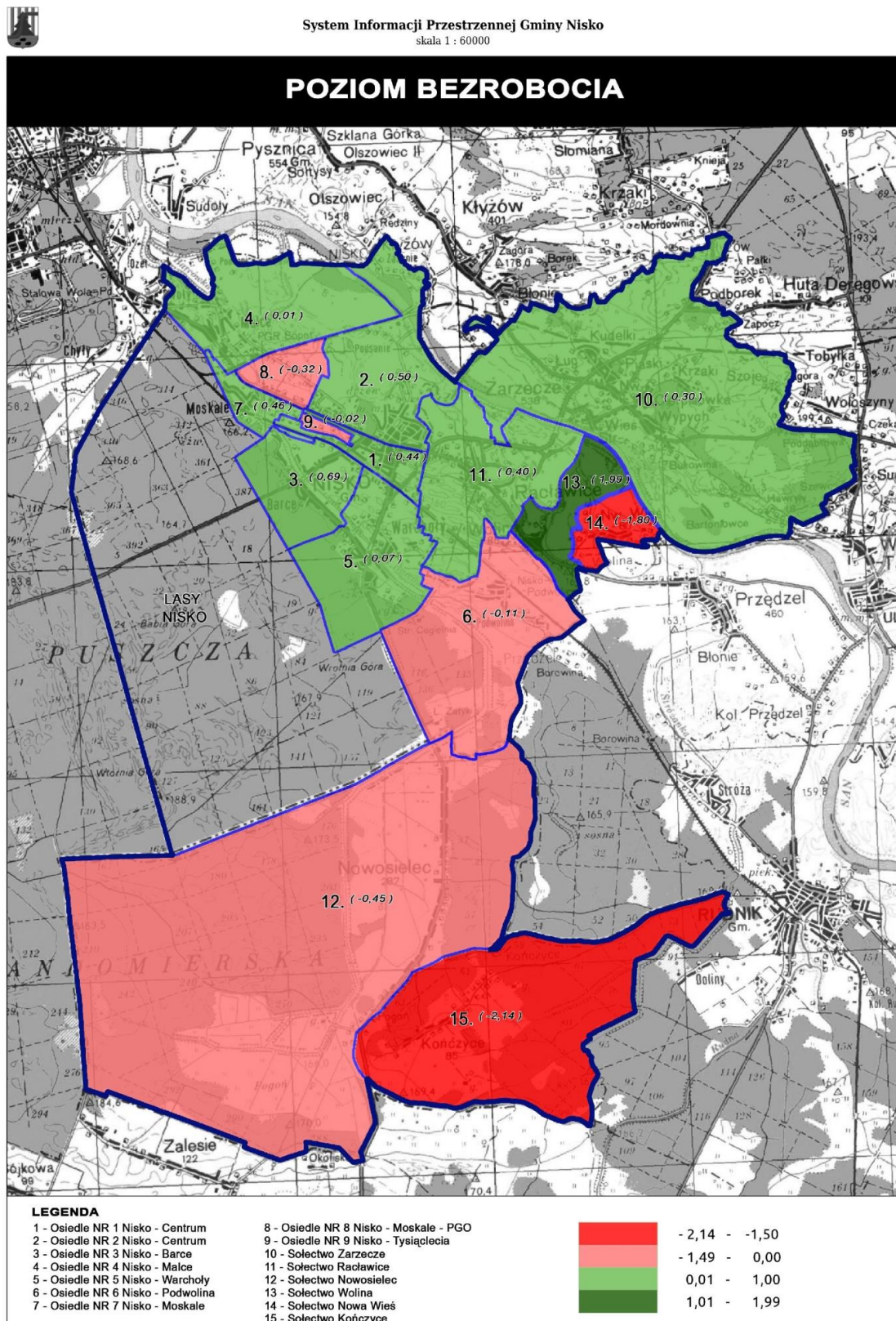
Analiza poziomu bezrobocia stanowi jeden z elementów oceny występowania zjawiska kryzysowego w sferze społecznej. Problem bezrobocia jednocześnie stanowi jeden z podstawowych problemów społecznych dotyczących mieszkańców gminy. W ten sposób precyzyjne określenie poziomu bezrobocia umożliwia określenie zjawisk kryzysowych w poszczególnych analizowanych w programie obszarach.

Analizę sytuacji kryzysowej w obszarze rynku pracy i dostępności do zatrudnienia oparto o ogólną liczbę osób bezrobotnych, liczbę osób długoterminowo bezrobotnych i liczbę osób bezrobotnych pobierających zasiłki z PUP w Nisku. Na podstawie przedstawionych danych ustalono obszary zagrożone problemem bezrobocia na terenie gminy Nisko. Największy odsetek mieszkańców dotkniętych problemem bezrobocia dotyczy sołectwa Kończyce, Nowa Wieś, osiedla Nisko – Podwolina, sołectwa Nowosielec, osiedla Nisko – Moskale – PGO, osiedla nr 9 Nisko – Tysiąclecia.

Występowanie zjawiska kryzysowego w postaci bezrobocia wskazuje na degradację społeczną wymienionych obszarów w obszarze rynku pracy.

Rysunek 4. Zjawisko bezrobocia na terenie gminy i miasta Nisko w okresie 2014 - 2015

2. Zjawisko ubóstwa

Problem ubóstwa gminy Nisko jest zjawiskiem wielowymiarowym, należy jednak zauważyć, iż w sytuacji jego pomiaru, zakres tego pojęcia ogranicza się przede wszystkim do wymiaru ekonomicznego. Poprzez analizę danych możliwe jest oszacowanie różnych granic ubóstwa oraz liczebności ludzi ubogich. Granice i obszary ubóstwa określające wielkość tego zjawiska wyznaczone są zazwyczaj poprzez minimum socjalne, minimum egzystencji, ustawową oraz relatywną granicę ubóstwa.

Wiele osób i rodzin zamieszkujących analizowany obszar znajduje się w trudnej sytuacji życiowej. Osoby te, wykorzystując własne środki oraz własne możliwości nie są w stanie tych trudności pokonać, dlatego też pomoc społeczna jest organizowana przez administrację rządową, samorządową, która współpracuje z Kościołem, fundacjami, osobami fizycznymi i prawnymi. Pomoc taka udzielana jest osobom zagrożonym bądź dotkniętym ubóstwem, wykluczeniem społecznym, bezdomnością, sieroctwem, bezrobociem, niepełnosprawnością, alkoholizmem, narkomanią czy klęskami żywiołowymi.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku jest podstawową jednostką organizacyjną samorządu lokalnego w Gminie i Mieście Nisko odpowiedzialną za rozpoznawanie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na interwencję socjalną i podejmującą działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. Ośrodek Pomocy Społecznej został utworzony na podstawie Uchwały Nr IX/50/90 Rady Narodowej Miasta i Gminy w Nisku z dnia 27.03.1990r. Na podstawie Zarządzenia Nr 4 Naczelnika Miasta i Gminy Nisko z dnia 30 marca 1990r. nazwę Terenowy Ośrodek Pomocy Społecznej zastąpiono nazwą Ośrodek Pomocy Społecznej.

W 2014 roku pomocą społeczną wg kryterium dochodowego i ekonomicznego było objętych 7,9% mieszkańców gminy Nisko, o 0,8% więcej niż w roku 2015, gdzie ową pomocą było objętych 7,1% osób. Na przestrzeni ubiegłych czterech lat (od 2012 roku) problem ten wydaje się, że osiągnął tendencje malejącą, jednak sytuacja ta w dużym stopniu uległa zmianie ze względu na dużą migrację ludności z badanego obszaru do dużych aglomeracji miejskich w Polsce oraz poza jej granicami. Wskaźnik ubóstwa w gminie Nisko na tle wszystkich gmin powiatu nizańskiego jest najniższy, jednak analizując poziom życia mieszkańców można zauważyć, iż jest on wysoki i utrudnia rozwój jednostki, rodziny w kulturalnych, zawodowych i społecznych sferach życia. Wskaźnik ubóstwa w powiecie nizańskim w 2015 roku osiągnął 11,8% i tym samym był wyższy niż w województwie podkarpackim (9,8%) oraz w Polsce (7,1%), co dodatkowo podkreśla dysproporcję funkcjonowania w codziennym życiu mieszkańców jednego kraju.

Tabela 15. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznego

Jednostka terytorialna	Ogółem			
	2012	2013	2014	2015
	%	%	%	%
Polska	8,1	8,3	7,7	7,1
Województwo podkarpackie	11,0	11,3	10,5	9,8
Powiat nizański	14,0	14,3	12,6	11,8
Harasiuki	18,2	18,8	17,5	15,9
Jarocin	18,0	15,5	12,3	12,1
Jeżowe	23,2	22,8	20,4	18,7

Krzeszów	15,1	15,3	13,6	14,2
Nisko	8,7	8,5	7,9	7,1
Rudnik nad Sanem	15,9	16,6	15,8	15,0
Ulanów	9,0	12,0	7,8	7,6

Źródło: Dane GUS BDL

Na tle powiatu nizańskiego gmina Nisko zajmuje drugie miejsce pod względem największej liczby osób wymagających wsparcia instytucji pomocowych wg kryterium dochodowego i ekonomicznego. W 2014 roku analizowana pomoc została udzielona 1 777 osobom, z kolei w roku kolejnym (2015) owego wsparcia wymagało 1 589 mieszkańców. Pomimo, iż ogólna liczba osób objętych wsparciem pomniejszyła się w skali o 363 beneficjentów na przestrzeni 2012 – 2015 lat, to nadal jest jednym z poważniejszych problemów społeczności lokalnej. Udział gminy Nisko pod względem ubóstwa w skali kraju wynosi 0,57%, w skali województwa podkarpackiego 0,77%, z kolei w skali powiatu nizańskiego kształtuje się na poziomie 20%.

Tabela 16. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznego

Jednostka terytorialna	Ogółem			
	2012	2013	2014	2015
	os.	os.	os.	os.
Polska	3 111 054	3 204 830	2 953 964	2 729 828
Województwo podkarpackie	233 915	241 099	222 432	207 715
Powiat nizański	9 478	9 662	8 478	7 925
Harasiuki	1 142	1 178	1 087	983
Jarocin	978	838	669	658
Jeżowe	2 345	2 322	2 066	1 901
Krzeszów	651	656	583	605
Nisko	1 952	1 917	1 777	1 589
Rudnik nad Sanem	1 636	1 720	1 625	1 540
Ulanów	774	1 031	671	649

Źródło: Dane GUS BDL

Podobnie jak w odniesieniu do ogólnej liczby beneficjentów OPS w Nisku wg kryterium dochodowego i ekonomicznego, tak również w liczbie przyznanych świadczeń, jest zauważalna tendencja malejąca. W 2014 roku OPS na podstawie decyzji przyznał 1010 osobom świadczenia wg ich potrzeb, w kolejnym roku (2015) owych decyzji wydano o 81 mniej. Osoby długotrwale korzystające ze świadczeń w 2015 roku stanowili 75% ogólnej liczby beneficjentów. Z kolei w roku 2014 sytuacja ta kształtowała się na poziomie 66%. Analizowane statystyki wskazują, iż pomimo ogólnego spadku liczby osób pobierających świadczenie, rośnie liczba osób o statusie długotrwale, które pomimo wsparcia nadal są w kryzysie. Warto również wyodrębnić liczbę rodzin, które pobierają świadczenia. W 2015 roku było ich 538, o 44 mniej niż w roku poprzednim. Świadczenie może być wydawane na każdego mieszkańca, który spełnia odpowiednie kryteria, również na osoby niepełnoletnie. Dla tej grupy osób w 2014 roku wydano 255 pozytywnych decyzji uprawniających do dedykowanego wsparcia, mniej o 12, niż w roku kolejnym. Mieszkańców gminy w wieku

produkcyjnym było 451, więcej niż w 2015 roku o 11 osoby. Pomocą społeczną są otaczane również osoby w wieku poprodukcyjnym, w 2014 roku takich osób było 61, ich liczba w 2015 roku wzrosła o 16 i oszacowana została na poziomie 77 beneficjentów.

Tabela 17. Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie w gminie Nisko

Wyszczególnienie	Ogółem		
	2013	2014	2015
Liczba osób	1 080	1010	929
W tym osoby długotrwale korzystające	603	670	659
Wiek 0-17	217	255	267
Wiek produkcyjny	588	451	307
Wiek poprodukcyjny	70	61	77
Liczba rodzin	610	582	538
Liczba osób w rodzinach	1 968	1806	1 638

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej w 2015 r.

Ośrodki pomocy społecznej są ukierunkowane, poprzez swoje instrumenty do zwalczania problemu ubóstwa, szczególnie przeciwdziałania zjawisku, jakim jest „dziedziczenie ubóstwa”, „dziedziczenie bezradności społecznej”. W tym celu szczególną opieką są otoczone dzieci rodzin najuboższych w gminie. Pomoc taka ma m.in. charakter finansowy i jest wydawana rodzicom w formie świadczeń rodzinnych, na zaspokojenie podstawowych potrzeb dzieci np. ubioru.

W gminie Nisko w 2015 roku było 1 360 dzieci, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny. Badany obszar jest drugą gminą powiatu niżańskiego, po gminie Jeżowe (1539 dzieci) pod względem najwyższej liczby dzieci żyjących w ubóstwie. Wskazana wartość dla gminy Nisko w 2015 roku w porównaniu do roku 2014 uległa pomniejszeniu. Różnicę w analizowanym zagadnieniu odnotowano na poziomie 119 dzieci.

Liczba ta, która podawana jest przez statystyki GUS nie odpowiada rzeczywistej liczbie dzieci, które wymagają wsparcia zarówno ekonomicznego, jak też materialnego. Wynika to z tego, iż owy zasiłek jest przyznawany wg określonych kryteriów, które w pewnym momencie zamykają ubogim rodzinom, dzieciom dostępu do wzmocnienia swojego miesięcznego budżetu. Warto zwrócić, uwagę również na fakt, iż pomoc wydawana na zwalczanie ubóstwa wśród rodzin z dziećmi jest bardzo niska i niewspółmierna z codziennymi potrzebami.

Udział gminy pod względem liczby dzieci objętych wsparciem pomocy społecznej w formie zasiłku rodzinnego w bazowym okresie, w skali kraju wyniósł 0,07%, w skali województwa podkarpackiego 0,89%, z kolei w skali powiatu niżańskiego ukształtował się na poziomie 23,3%.

Tabela 18. Liczba dzieci otrzymujące zasiłek rodzinny

Jednostka terytorialna	Ogółem			
	2012 os.	2013 os.	2014 os.	2015 os.
Polska	2 521 897	2 337 781	2 159 515	2 035 530
Województwo podkarpackie	191 629	176 266	162 125	153 229
Powiat niżański	7 496	6 867	6 269	5 842
Harasiuki	830	780	693	633
Jarocin	645	571	495	468

Jeżowe	1 809	1 720	1 644	1 539
Krzeszów	544	507	446	418
Nisko	1 851	1 625	1 479	1 360
Rudnik nad Sanem	956	906	845	807
Ulanów	861	758	667	617

Źródło: Dane GUS BDL

Na rzecz zwalczania problemu ubóstwa Ośrodek Pomocy Społecznej w 2015 roku rodzinom zamieszkującym gminę Nisko wypłacił średnio 5 010 zł na jedno gospodarstwo domowe. Była to kwota wyższa od tej wypłaconej w roku poprzedzającym o 356 zł, pomimo iż ogólna liczba beneficjentów tego świadczenia uległa pomniejszeniu. Z przytoczonych danych wynika, iż rodzina żyjąca w ubóstwie ze strony państwa otrzymuje wsparcie w wysokości 417, 50 zł miesięcznie, o 29,67 zł więcej niż miało to miejsce w 2014 roku.

Kwota zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami w okresie bazowym na jedną uprawnioną rodzinę w gminie wyniosła 2 436 zł i tym samym pomniejszyła się o 643 zł, w porównaniu do 2014 roku. Z tego tytułu miesięcznie rodzina zaliczana do żyjącej w ubóstwie, musi egzystować za 203 zł miesięcznie, mniej o 16,33 zł niż w roku wcześniejszym.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku uprawnionym mieszkańcom gminy wypłacił wsparcie w postaci zasiłku pielęgnacyjnego. Jest to forma wsparcia, do której prawo posiadają osoby chore, zarówno starsze i młodsze z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności. W 2015 roku na jedną osobę przeznaczone było 1154 zł, z czego kwota na miesięczne życie wynosiła 96,17 zł. W 2014 roku kwota analizowanego zasiłku uległa zmniejszeniu o 14 zł, i wynosiła 95,00 zł miesięcznie.

Tabela 19. Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w okresie 2012 - 2015

Jednostka terytorialna	Ogółem			
	2012	2013	2014	2015
	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]
kwota świadczeń rodzinnych	5 431	5 162	4 654	5 010
kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)	3 079	2 914	2 632	2 436
kwota zasiłków pielęgnacyjnych	1 166	1 183	1 140	1 154

Źródło: Dane GUS BDL

POZIOM UBÓSTWA**- delimitacja obszarów zdegradowanych**

Instytucja Pomocy Społecznej swoim wsparciem otacza mieszkańców gminy Nisko z różnych powodów. Do najczęstszych zaliczane jest bezrobocie, ubóstwo oraz niepełnosprawność. Na badanym terenie owego wsparcia z tytułu braku pracy otrzymało w 2014 roku 1188 osób, mniej niż to miało miejsce w 2015 roku, kiedy to ogólna liczba w podanym kryterium uplasowała się na poziomie 1026 osób. Z uwagi na życie w ubóstwie świadczenie zostało przyznane 900 osobom, tu również odnotowano spadek do poziomu 776 osób. Z powodu niepełnosprawności opieką zostało otoczonych w 2014 roku 567 mieszkańców, a w 2015 - 605.

Zasiłek stały jest jedną z form świadczenia finansowego, wydawaną przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku osobom niezaradnym życiowo. Spośród sołectw i osiedli gminy Nisko najwięcej tego typu zasiłków zostało przyznanych drogą decyzji na terenie sołectwa Zarzecze. Liczba osób pobierających wskazaną pomoc charakteryzuje się tendencją stałą, zarówno w 2014, jak też w 2015 roku osób ze wskazanej kategorii było 16, również średnia arytmetyczna została utrzymana na wskazanym poziomie. Wskaźnik liczby ludności otrzymujących zasiłek stały na 1000 osób został oszacowany na poziomie 5,43 osoby. Problem ubóstwa w obszarze liczby osób pobierających zasiłek stały dotyczy szczególnie jeszcze mieszkańców Osiedla Nr 2 Nisko - Centrum (w roku 2014 – 13 osób, w 2015 – 12 osób), Osiedla Nr 1 Nisko – Centrum (w roku 2014 – 12 osób, w 2015 – 13 osób) i Osiedla Nr 9 Nisko – Tysiąclecia (w roku 2014 – 12 osób i w 2015 roku – 9 osób).

Z kolei na terenie sołectwa Nowa Wieś odnotowano najniższą liczbę osób objętych wsparciem w postaci zasiłku stałego. Na wskazanym terenie owego wsparcia, zarówno w 2014, jak też w 2015 roku wymagała jedna osoba. Wskaźnik liczby osób otrzymujących zasiłek stały na 1000 osób osiągnął poziom 3,14 osób. Podobna sytuacja występuje w sołectwie Wolina, gdzie w 2014 roku analizowany zasiłek otrzymywała jedna osoba, a w kolejnym roku liczba ta wzrosła do dwóch. Wskaźnik dla tego obszaru wyniósł 3,42 osób.

Degradacją społeczną w największym stopniu zagrożone są obszary, w których liczba osób otrzymujących zasiłek stały w przeliczeniu na liczbę mieszkańców była największa, do nich zaliczają się: sołectwo Kończyce, osiedle Nr 3 Nisko – Barce, osiedle Nr 7 Nisko – Moskale, osiedle Nr 1 Nisko – Centrum i sołectwo Zarzecze.

Tabela 20. Liczba osób otrzymujących zasiłek stały

Dane podstawowe			2. Poziom ubóstwa				
L.p.	Obszary/sołectwa	Liczba mieszkańców	2.1 Liczba osób otrzymujących zasiłek stały			2.1.1 Liczba osób otrzymujących zasiłek stały na 1000 osób	
			2014	2015	Średnia arytmetyczna	wskaźnik	wskaźnik stand.
		os.	os.	os.	os.	os.	os.
1.	Sołectwo Kończyce	357	6	5	5,5	15,41	-3,05
2.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	978	8	10	9	9,20	-1,19
3.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	558	4	3	3,5	6,28	-0,31
4.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 018	12	13	12,5	6,19	-0,29
5.	Sołectwo Zarzecze	2 946	16	16	16	5,43	-0,06
6.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 616	13	12	12,5	4,78	0,14

7.	Osiedle NR 4 Nisko - Malce	1 418	7	6	6,5	4,58	0,19
8.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	2 084	9	10	9,5	4,56	0,20
9.	Sołectwo Raclawice	1 381	6	6	6	4,34	0,27
10.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	3	4	3,5	3,46	0,53
11.	Sołectwo Wolina	439	1	2	1,5	3,42	0,54
12.	Sołectwo Nowa Wieś	319	1	1	1	3,14	0,63
13.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	3 565	12	9	10,5	2,95	0,69
14.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	978	3	2	2,5	2,56	0,80
15.	Sołectwo Nowosielec	1 610	2	5	3,5	2,17	0,92
16.	Gmina Nisko	22 276					

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych OPS Nisko

Inną formą wsparcia jaka jest wydawany zasiłek okresowy na rzecz wspierania osób znajdujących się w ubóstwie. Analizowany zasiłek w 2014 roku był najliczniej pobierany przez mieszkańców Osiedla NR 2 Nisko – Centrum. Liczba ta odnosiła się do 18 osób, po czym zmniejszyła się o trzy w 2015 roku, klasyfikując się tym samym na poziomie 15 osób. Średnia arytmetyczna dla wskazanego zagadnienia wyniosła 16,5 osób. Z kolei wskaźnik liczby otrzymujących zasiłek okresowy na 1000 mieszkańców, został zapisany na poziomie 6,3 osób. Najwyższy podany wskaźnik został odnotowany w sołectwie Raclawice (8,69 osób), a najniższy na osiedlu Nisko – Tysiąclecia (2,95 osób). Osiedle Tysiąclecia, pomimo najniższego wskaźnika, zajmuje drugie miejsce pod względem największej liczby osób pobierających analizowany zasiłek. W 2014 roku wydano 13 decyzji przyznających wsparcie, liczba ta w roku kolejnym zmniejszyła się do 8 decyzji (osób). Tym samym średnia arytmetyczna dla wskazanego obszaru wyniosła 2,95 osób.

Problemem ubóstwa na podstawie przyznanych zasiłków okresowych w przeliczeniu na liczbę mieszkańców w najwyższym stopniu zagrożone są tereny: sołectwa Raclawice, Woliny, Kończyce i osiedli: Nr 3 Nisko – Barce, Nr 6 Nisko – Podwolina, Nr 2 Nisko – Centrum, Nr 5 Nisko – Warchoły i Nr 4 Nisko – Malce.

Tabela 21. Liczba osób otrzymujących zasiłek okresowy

Dane podstawowe			2. Poziom ubóstwa				
L.p.	Obszary/sołectwa	Liczba mieszkańców	2.2 Liczba osób otrzymujących zasiłek okresowy			2.2.1 Liczba osób otrzymujących zasiłek okresowy na 1000 osób	
			2014	2015	Średnia arytmetyczna	wskaźnik	wskaźnik stand.
		os.	os.	os.	os.	os.	os.
1.	Sołectwo Raclawice	1 381	14	10	12	8,69	-1,89
2.	Sołectwo Wolina	439	4	3	3,5	7,98	-1,46
3.	Sołectwo Kończyce	357	2	3	2,5	7,00	-0,86
4.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	978	8	5	6,5	6,65	-0,64
5.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	10	3	6,5	6,42	-0,51
6.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 616	18	15	16,5	6,31	-0,44

7.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	2 084	12	12	12	5,76	-0,10
8.	Osiedle NR 4 Nisko - Malce	1 418	9	7	8	5,64	-0,03
9.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	558	3	3	3	5,38	0,13
10.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 018	9	11	10	4,96	0,39
11.	Sołectwo Nowa Wieś	319	1	2	1,5	4,71	0,54
12.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	978	5	3	4	4,09	0,91
13.	Sołectwo Nowosielec	1 610	4	8	6	3,73	1,13
14.	Sołectwo Zarzecze	2 946	10	11	10,5	3,56	1,23
15.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	3 565	13	8	10,5	2,95	1,61
16.	Gmina Nisko	22 276					

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych OPS Nisko

Poza wsparciem finansowym, osoby ubogie mogą otrzymywać ze strony OPS pomoc materialną np. w formie pomocy na dożywianie. Z owego wsparcia w 2014 roku na terenie sołectwa Zarzecze skorzystało 67 osób, liczba ta w kolejnym roku wzrosła o dodatkowe 11 osób. Obszar ten zamieszkuje największa liczba osób otrzymując pomoc w formie dożywiania na terenie gminy Nisko. Wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy na dożywianie na 1000 mieszkańców, został odnotowany na poziomie 24,61 osób. Najmniej osób z analizowanego wsparcia, korzysta z terenu Osiedla NR 8 Nisko – Moskale - PGO. W 2015 roku tej pomocy skorzystało 16 osób, o 5 więcej niż w roku wcześniejszym. Wskaźnik dla tego obszaru wyniósł 13,50 osób. Najwyższy wskaźnik osób korzystających z pomocy na dożywianie na 1000 mieszkańców w gminie Nisko odnotowano w sołectwie Nowa Wieś (65,93 osób), z kolei najniższy na osiedlu Nisko - Tysiąclecia (5,75 osób). Analiza ta ma analogiczny charakter jak w innych formach wsparcia. Dokonując porównania, liczby osób korzystających z dożywiania, warto zauważyć, iż na przestrzeni 2014 – 2015 roku jest widoczny wzrost osób wymagających owego wsparcia. Liczba ta wzrosła na poziomie gminy Nisko o 54 osób, co w stosunku do ogólnej liczby osób żyjących w ubóstwie, z pomocy na dożywianie skorzystało 31% osób.

Obszary zagrożone degradacją społeczną na podstawie wskaźnika liczby osób korzystających z pomocy na dożywianie w przeliczeniu na liczbę mieszkańców obejmują tereny: sołectwa Nowa Wieś, sołectwa Kończyce, osiedla Nr 6 Nisko – Podwolina, sołectwa Wolina, Nowosielec, Raclawice i Zarzecze.

Tabela 22. Liczba osób korzystających z pomocy na dożywianie

Dane podstawowe			2. Poziom ubóstwa				
L.p.	Obszary/sołectwa	Liczba mieszkańców	2.3 Liczba osób korzystających z pomocy na dożywianie			2.3.1 Liczba osób korzystających z pomocy na dożywianie na 1000 mieszkańców	
			2014	2015	Średnia arytmetyczna	wskaźnik	wskaźnik stand.
		os.	os.	os.	os.	os.	os.
1.	Sołectwo Nowa Wieś	319	21	21	21	65,93	-2,41
2.	Sołectwo Kończyce	357	20	19	19,5	54,62	-1,71

3.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	34	36	35	34,57	-0,47
4.	Sołectwo Wolina	439	14	16	15	34,21	-0,44
5.	Sołectwo Nowosielec	1 610	51	55	53	32,93	-0,37
6.	Sołectwo Raclawice	1 381	44	45	44,5	32,22	-0,32
7.	Sołectwo Zarzecze	2 946	67	78	72,5	24,61	0,15
8.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	2 084	45	46	45,5	21,84	0,32
9.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	558	12	11	11,5	20,63	0,40
10.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 616	44	51	47,5	18,16	0,55
11.	Osiedle NR 4 Nisko - Malce	1 418	21	28	24,5	17,28	0,60
12.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	978	15	18	16,5	16,87	0,63
13.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	978	11	16	13,5	13,80	0,82
14.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 018	23	25	24	11,89	0,94
15.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	3 565	15	26	20,5	5,75	1,32
16.	Gmina Nisko	22 276					

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych OPS Nisko

Kolejnym badanym wskaźnikiem degradacji społecznej w obszarze ubóstwa jest liczba osób niepełnosprawnych otrzymujących świadczenia z tytułu niepełnosprawności. W analizie okresu 2014 – 2015, widoczny jest spadek w roku 2015, w stosunku do roku wcześniejszego. Różnica ta wyniosła 20 osób, w 2015 roku odnosiła się do 206 mieszkańców. Wśród ogólnej liczby ubogich osób zamieszkujących gminę Nisko, 13% mieszkańców otrzymało pozytywną decyzję o prawie do omawianego świadczenia.

Najliczniej wskazana grupa osób zamieszkuje teren Osiedla Nr 1 Nisko - Centrum (32 osoby), Osiedla Nr 2 Nisko - Centrum (32 osoby) oraz sołectwa Zarzecze (32 osoby). Na terenie Osiedla Nr 1 Nisko - Centrum odnotowano spadek w wysokości 2 osób (30 osób), na terenie Osiedla Nr 2 Nisko Centrum liczba ogólna wzrosła o jedną osobę (33 osoby), natomiast na terenie sołectwa Zarzecze zmniejszyła się o 4 osoby (28 osób).Wskaźnik liczby osób niepełnosprawnych otrzymujących świadczenie na 1000 mieszkańców kolejno wynosiło, 15,36 osób, 12,42 osób oraz 10,19 osób. Najwyższa wartość dla tego wskaźnika została odnotowana na terenie sołectwa Kończyce (23,81 osób), a najniższa w sołectwie Raclawice (4,71 osób). Najmniej pobierających świadczenie mieszkańców z orzeczeniem o niepełnosprawności zamieszkuje sołectwo Nowa Wieś. W 2014 na wskazanym obszarze, podanym wsparciem było objętych dwie osoby, w roku kolejnym odnotowano wzrost na poziomie czterech.

Degradacją społeczną w oparciu o analizę liczby osób niepełnosprawnych pobierających zasiłek zagrożone są obszary: sołectwa Kończyce, Osiedla nr 1 Nisko – Centrum, Osiedla Nr 2 Nisko – Centrum oraz Osiedla Nr 3 Nisko – Barce.

Tabela 23. Liczba osób niepełnosprawnych otrzymujących świadczenia

Dane podstawowe			2. Poziom ubóstwa				
L.p.	Obszary/sołectwa	Liczba mieszkańców	2.4 Liczba osób niepełnosprawnych otrzymujących świadczenia			2.4.1 Liczba osób niepełnosprawnych otrzymujących świadczenia na 1000 mieszkańców	
			2014	2015	Średnia arytmetyczna	wskaźnik	wskaźnik stand.
		os.	os.	os.	os.	os.	os.
1.	Sołectwo Kończyce	357	9	8	8,5	23,81	-2,99
2.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 018	32	30	31	15,36	-1,11
3.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 616	32	33	32,5	12,42	-0,46
4.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	978	12	9	10,5	10,74	-0,08
5.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	978	10	10	10	10,22	0,03
6.	Sołectwo Zarzecze	2 946	32	28	30	10,19	0,04
7.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	558	6	5	5,5	9,87	0,11
8.	Sołectwo Nowa Wieś	319	2	4	3	9,42	0,21
9.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	2 084	21	18	19,5	9,36	0,22
10.	Sołectwo Wolina	439	4	4	4	9,12	0,27
11.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	9	9	9	8,89	0,33
12.	Osiedle NR 4 Nisko - Malce	1 418	11	13	12	8,46	0,42
13.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	3 565	30	19	24,5	6,87	0,77
14.	Sołectwo Nowosielec	1 610	9	10	9,5	5,90	0,99
15.	Sołectwo Raclawice	1 381	7	6	6,5	4,71	1,25
16.	Gmina Nisko	22 276					

Zródło: Obliczenia własne na podstawie danych OPS Nisko

Świadczenie (współfinansowanie) na pobyt w domach pomocy jest przyznawane osobom, które wymagają całodobowego wsparcia i opieki. Są to osoby starsze, chore, które nie potrafią samodzielnie funkcjonować w otaczającej ich rzeczywistości. Na terenie gminy Nisko, w 2014 roku owe wsparcie było dedykowane 11 osobom, w roku kolejnym ta liczba uległa zwiększeniu o kolejne 4 osoby. W stosunku do ogólnej liczby osób ubogich, osoby korzystające z pomocy w formie pobytu w domach pomocy stanowią 0,9% mieszkańców. Liczba tych osób nie przekracza dwóch na sołectwo lub gminę.

Wskazane zjawisko w przeliczeniu na liczbę mieszkańców w największym stopniu występuje w: Osiedlu NR 4 Nisko – Malce, sołectwie Kończyce, Osiedlu Nr 3 Nisko – Barce, Osiedlu NR 1 Nisko – Centrum, Osiedlu NR 6 Nisko – Podwolina oraz na Osiedlu NR 2 Nisko – Centrum,

Na przestrzeni dwóch badanych okresów nie zauważalna jest większa dynamika zmiany. Najwyższy wskaźnik liczby osób, którym przyznano świadczenie na pobyt w domach pomocy na 1000 mieszkańców występuje na Osiedlu nr 4 Nisko - Malce (1,41 osób), z kolei najniższy w sołectwie Raclawice (0,36 osób).

Tabela 24. Liczba osób, którym przyznano pobyt w domach pomocy

Dane podstawowe			2. Poziom ubóstwa				
L.p.	Obszary/sołectwa	Liczba mieszkań ców	2.5 Liczba osób, którym przyznano świadczenia - pobyt w domach pomocy			2.5 Liczba osób, którym przyznano świadczenia - pobyt w domach pomocy na 1000 mieszkańców	
			2014	2015	Średnia arytmetyczna	wskaźnik	wskaźnik stand.
		os.	os.	os.	os.	os.	os.
1.	Osiedle NR 4 Nisko - Malce	1 418	2	2	2	1,41	-1,65
2.	Sołectwo Kończyce	357	0	1	0,5	1,40	-1,63
3.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	978	1	1	1	1,02	-0,89
4.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 018	2	2	2	0,99	-0,83
5.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	1	1	1	0,99	-0,82
6.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 616	2	2	2	0,76	-0,39
7.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	3 565	2	2	2	0,56	0,01
8.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	978	0	1	0,5	0,51	0,11
9.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	2 084	1	1	1	0,48	0,17
10.	Sołectwo Raclawice	1 381	0	1	0,5	0,36	0,40
11.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	558	0	0	0	0,00	1,11
12.	Sołectwo Zarzecze	2 946	0	0	0	0,00	1,11
13.	Sołectwo Nowosielec	1 610	0	0	0	0,00	1,11
14.	Sołectwo Wolina	439	0	0	0	0,00	1,11
15.	Sołectwo Nowa Wieś	319	0	0	0	0,00	1,11
16.	Gmina Nisko	22 276					

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych OPS Nisko

Analiza przedstawionych zjawisk kryzysowych umożliwiła wyznaczenie najbardziej zagrożonych kryzysem ubóstwa obszarów gminy i miasta Nisko. Wsparcie w ramach pomocy społecznej stanowi podstawowy wskaźnik poziomu ubóstwa i zagrożenia degradacją społeczną analizowanych obszarów.

Z przeprowadzonej analizy jednoznacznie wynika, iż problem ubóstwa jest szczególnie widoczny na terenie: Sołectwa Kończyce, Osiedla Nr 3 Nisko – Barce, Osiedla Nr 6 Nisko – Podwolina, Osiedla Nr 1 Nisko – Centrum, Osiedla Nr 2 Nisko – Centrum, Osiedla Nr 4 Nisko – Malce i Sołectwa Raclawice. Przedstawione obszary w prowadzonej analizie osiągnęły najwyższe wskaźniki wsparcia ze strony pomocy społecznej. W ten sposób przedstawione obszary stanowią element degradacji w sferze społecznej, gdzie zjawisko kryzysu społecznego w obszarze ubóstwa występuje na terenie gminy w najwyższym stopniu.

Tabela 25. Podsumowanie zjawiska ubóstwa

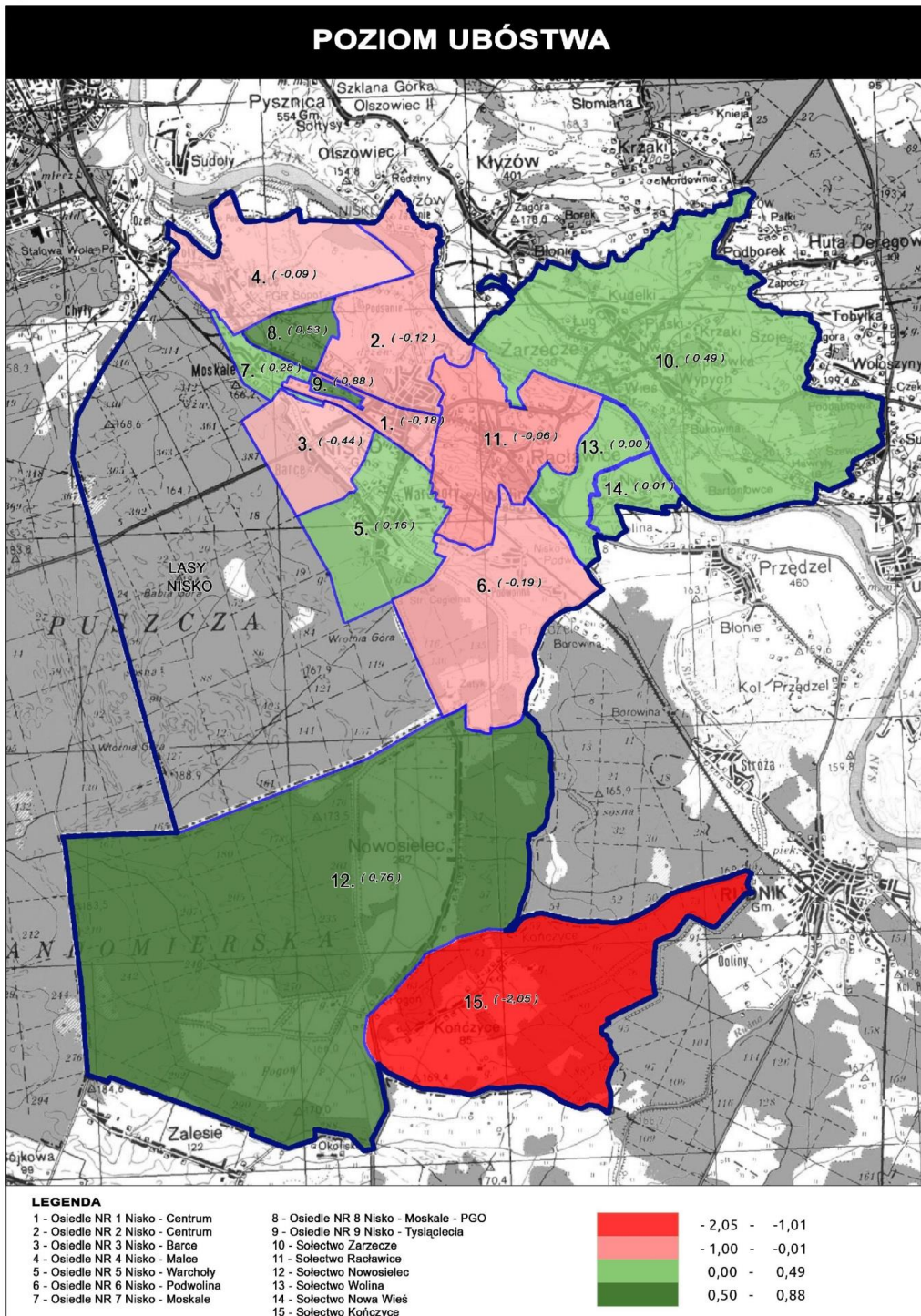
Dane podstawowe			2. Poziom ubóstwa - średnia arytmetyczna wskaźników					
L.p.	Obszary/sołectwa	Liczba mieszkańców	Wskaźnik standaryzowany					Średnia
			2.1.1 Liczba osób otrzymujących zasiłek stały na 1000 osób	2.2.1 Liczba osób otrzymujących zasiłek okresowy na 1000 osób	2.3.1 Liczba osób korzystających z pomocy na dożywanie na 1000 mieszkańców	2.4.1 Liczba osób niepełnosprawnych otrzymujących świadczenia na 1000 mieszkańców	2.5 Liczba osób, którym przyznano świadczenia - pobyt w domach pomocy na 1000 mieszkańców	
		os.	os.	os.	os.	os.	os.	
1.	Sołectwo Kończyce	357	-3,05	-0,86	-1,71	-2,99	-1,63	-2,05
2.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	978	-1,19	-0,64	0,63	-0,08	-0,89	-0,44
3.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	0,53	-0,51	-0,47	0,33	-0,82	-0,19
4.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 018	-0,29	0,39	0,94	-1,11	-0,83	-0,18
5.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 616	0,14	-0,44	0,55	-0,46	-0,39	-0,12
6.	Osiedle NR 4 Nisko - Malce	1 418	0,19	-0,03	0,60	0,42	-1,65	-0,09
7.	Sołectwo Raclawice	1 381	0,27	-1,89	-0,32	1,25	0,40	-0,06
8.	Sołectwo Wolina	439	0,54	-1,46	-0,44	0,27	1,11	0,00
9.	Sołectwo Nowa Wieś	319	0,63	0,54	-2,41	0,21	1,11	0,01
10.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	2 084	0,20	-0,10	0,32	0,22	0,17	0,16
11.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	558	-0,31	0,13	0,40	0,11	1,11	0,28
12.	Sołectwo Zarzecze	2 946	-0,06	1,23	0,15	0,04	1,11	0,49
13.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	978	0,80	0,91	0,82	0,03	0,11	0,53
14.	Sołectwo Nowosielec	1 610	0,92	1,13	-0,37	0,99	1,11	0,76
15.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	3 565	0,69	1,61	1,32	0,77	0,01	0,88

Źródło: obliczenia własne;

Rysunek 5. Zjawisko ubóstwa na terenie gminy i miasta Nisko w okresie 2014 - 2015

System Informacji Przestrzennej Gminy Nisko
skala 1 : 60000

Źródło: opracowanie własne;

3. Zjawisko przestępczości

Istotnym elementem oceny występowania zjawisk kryzysowych w obszarze społecznym jest stopień występowania przestępczości i jej wpływu na lokalną społeczność. Komenda Powiatowa Policji w Nisku jest jednostką podległą pod Komendę Wojewódzką Policji w Rzeszowie oraz jedną z 21 Komend Policji na terenie województwa podkarpackiego. Powierzchnia powiatu, a tym samym zasięg działania Komendy Powiatowej Policji w Nisku wynosi 786,6 km². Na stan bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie powiatu wpływa przede wszystkim poziom zagrożenia przestępczością, w tym przestępczością pospolitą, zagrożenie wykroczeniami, głównie przeciwko mieniu oraz porządkowi i spokojowi publicznemu, zagrożenie przestępstwami i wykroczeniami w ruchu drogowym, a także zakres występowania różnego rodzaju patologii społecznych.

Ogółem w 2016 roku na terenie powiatu niżańskiego stwierdzono 760 przestępstwa, tj. o 87 mniej niż w 2015 roku, uzyskując wykrywalność na poziomie 74 % tj. o 1 % wyższą niż w 2015 roku. Najwięcej przestępstw spośród siedmiu gmin powiatu stwierdzono na terenie gminy Nisko. Na wskazanym obszarze w 2016 roku wykryto 339 niedozwolonych prawem zdarzeń. Od 2014 roku poziom przestępczości w gminie systematycznie maleje, jednak nadal utrzymuje się na wysokim poziomie. Wysoki wskaźnik przestępczości na badanym obszarze wpływa na jakość życia mieszkańców, ich bezpieczeństwo oraz porządek publiczny. Pomiędzy gminą Nisko, a kolejnymi pod względem ilości stwierdzonych przestępstw – gminą Rudnik nad Sanem (117 przestępstw) i gminą Jeżowe (116 przestępstw) występuje kolejno różnica 222 i 221 stwierdzonych przestępstw.

Tabela 26. Przestępstwa stwierdzone w okresie 2014 - 2016

Jednostka terytorialna	2014	2015	2016
Gmina Ulanów	90	77	53
Gmina Rudnik nad Sanem	129	164	117
Gmina Krzeszów	58	41	42
Gmina Harasiuki	52	53	46
Gmina Jeżowe	53	119	116
Gmina Nisko	374	342	339
Gmina Jarocin	58	51	47
Powiat niżański	761	847	760

Źródło: Dane KPP w Nisku

W strukturze przestępczości odnotowywanej na terenie powiatu niżańskiego, w którego skład wchodzi gmina Nisko, przeważają przestępstwa drogowe 130 tj. o 51 mniej niż w roku 2015 i kryminalne stanowiące 416 czynów tj. o 155 więcej niż w roku 2015. Głównymi kategoriami przestępstw kryminalnych są przestępstwa przeciwko mieniu stanowiące 231 (326 w roku 2015) oraz przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu, których w ubiegłym roku stwierdzono 35, a dwa lata wcześniej 32. Z posiadanych danych dotyczących przestępstw kradzieży cudzej rzeczy oraz kradzieży z włamaniem wynika, iż w roku 2016 na terenie działania Komendy Powiatowej Policji w Nisku odnotowano 67 kradzieży z włamaniem tj. o 43 czynów mniej niż w 2015 roku.

Niewątpliwie najgroźniejszym rodzajem przestępstw przeciwko mieniu są rozboje i wymuszenia, gdzie działania przestępcze są skierowane nie tylko na mienie, ale również na życie i zdrowie ofiar. Na terenie powiatu niżańskiego w 2016 roku stwierdzono 3 takie czyny (2015 r. – 9 czynów).

Drugą grupę przestępstw kryminalnych stanowią przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu. Wśród przestępstw tego typu zdecydowanie dominują dwa rodzaje przestępstw; spowodowanie uszczerbku na zdrowiu – 21 czynów (2015 – 14) oraz bójki i pobicia – 9 czynów (2015 - 10). W roku 2016 nie odnotowano żadnego przestępstwa zgwałcenia, w roku 2015 było ich 3. W 2016 roku na terenie

działania Komendy Powiatowej Policji Nisko stwierdzono 39 czynów z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, w roku 2015 takich czynów stwierdzono 82. Liczba ujawnionych (stwierdzonych) przestępstw wiąże się w znacznym stopniu z aktywnością policji, wprowadzaniem nowych, bardziej skutecznych metod działania Policji, ale również aktywniejszej postawy nauczycieli, rodziców i dyrektorów szkół widzących potrzebę walki ze zjawiskiem narkomanii, gdyż problem ten dotyka w większości ludzi młodych. Obok przestępstw kryminalnych, najliczniejszą kategorię przestępstw stanowią przestępstwa drogowe 130 czynów, wśród których zdecydowanie dominują przestępstwa kierowania pojazdem w stanie nietrzeźwości - 99 czynów. W 2016 roku stwierdzono 181 przestępstw drogowych z czego 150 to kierowanie pojazdami w stanie nietrzeźwości.

POZIOM PRZESTĘPCZOŚCI

- delimitacja obszarów zdegradowanych

Dokonując porównania liczby interwencji w gminie Nisko wg podziału administracyjnego, najwięcej tych czynności było podejmowanych na Osiedlu NR 2 Nisko – Centrum. Na wskazanym obszarze w 2014 roku doszło do 664 interwencji, w roku kolejnym odnotowano spadek o 45, średnia arytmetyczna wyniosła 641,5. Wskaźnik liczby interwencji na 100 mieszkańców został zapisany na poziomie 24,52 interwencji. Równie dużo działań interwencyjnych policjanci podejmowali na Osiedlu NR 1 Nisko – Centrum. Statystyki policyjne w 2014 roku wskazywały na 457 działań, a rok później na 473, na wskazanym osiedlu zauważalny jest wzrost zachowań niedopuszczalnych przez prawo. Średnia arytmetyczna na osiedlu nr 1 została oszacowana na poziomie 465 interwencji. W odniesieniu do badanego obszaru, wskaźnik liczby interwencji na 100 mieszkańców wyniósł 23,04 interwencji. Na terenie gminy Nisko, jako najbardziej bezpieczny teren, ze wg na najmniejszą liczbę interwencji policyjnych jest sołectwo Nowa Wieś. Na wskazanym obszarze w 2014 roku doszło do 12 interwencji, z kolei w 2015 do 14. Średnia arytmetyczna wyniosła 13 interwencji. Wskaźnik liczby interwencji na 100 mieszkańców został zapisany na poziomie 4,08 interwencji. Niska liczba interwencji odpowiada najmniejszemu obszarowi pod względem zaludnienia. Jednak nie jest to analogiczne w przypadku dwóch pierwszych analiz. Osiedle nr 2 oraz Osiedle nr 1 nie należą do najbardziej zaludnionych osiedli gminy, a pomimo to na ich obszarze bezpieczeństwo oraz porządek publiczny jest najczęściej łamany. Najludniejsze osiedle gminy Nisko, to Osiedle NR 9 Nisko – Tysiąclecia, z liczbą mieszkańców 3 565 osób. W 2014 roku liczba interwencji wyniosła 337, a w 2015 – 354, w tym przypadku również odnotowano wzrost.

W 2014 roku liczba interwencji w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców gminy wyniosła 12,7%, w roku kolejnym statystyki wskazywały na 13,2%. We wskazanym okresie widoczny jest wzrost interwencji policyjnych o 0,5% w skali gminy Nisko.

Analizując liczbę interwencji w przeliczeniu na liczbę mieszkańców można określić najbardziej zagrożone degradacją społeczną obszary gminy Nisko, do których zaliczamy: Osiedle Nr 2 Nisko – Centrum, Osiedle Nr 1 Nisko – Centrum, Osiedle Nr 7 Nisko – Moskale oraz Osiedle Nr 4 Nisko – Malce. W ten sposób zagrożeniem przestępczości w tym zakresie zagrożone w najwyższym stopniu są tereny miejskie gminy Nisko.

Tabela 27. Liczba interwencji

Dane podstawowe			3. Poziom przestępczości				
L.p.	Obszary/sołectwa	Liczba mieszkańców	3.1 Liczba interwencji			3.1.1 Liczba interwencji na 100 mieszkańców	
			2014	2015	Średnia arytmetyczna	wskaźnik	wskaźnik stand.
		os.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.
1.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 616	664	619	641,5	24,52	-2,33
2.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 018	457	473	465	23,04	-2,06
3.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	558	77	94	85,5	15,34	-0,65
4.	Osiedle NR 4 Nisko - Malce	1 418	192	177	184,5	13,01	-0,23
5.	Sołectwo Raclawice	1 381	131	187	159	11,51	0,05
6.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	978	112	101	106,5	10,89	0,16
7.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	2 084	232	209	220,5	10,58	0,21
8.	Sołectwo Wolina	439	34	52	43	9,81	0,36
9.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	3 565	337	354	345,5	9,69	0,38
10.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	978	97	90	93,5	9,56	0,40
11.	Sołectwo Nowosielec	1 610	121	183	152	9,44	0,42
12.	Sołectwo Zarzeczce	2 946	263	260	261,5	8,88	0,53
13.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	74	92	83	8,20	0,65
14.	Sołectwo Kończyce	357	29	27	28	7,84	0,71
15.	Sołectwo Nowa Wieś	319	12	14	13	4,08	1,40
16.	Gmina Nisko	22 276	2832	2932	2882	129,38	

Źródło: Obliczenia własne wg danych KPP w Nisku

Analizując statystyki dotyczące zdarzeń drogowych, które miały miejsce na terenie gminy Nisko można zauważyć ich wzrost w okresie 2014 - 2015. W roku 2015 na drogach gminy doszło do 33 wypadków, o 5 więcej niż w roku wcześniejszym. Ponadto w tym okresie policjanci brali udział w 201 kolizjach drogowych, których w porównaniu do 2014 roku było o jedną więcej. We wskazanych zdarzeniach drogowych, w 2015 roku zginęło 5 osób, o jedną więcej niż to miało miejsce w roku ubiegłym, oraz 36 osób było rannych (tyle samo co w roku 2014).

Tabela 28. Zdarzenia drogowe na terenie gminy Nisko

Sytuacje	Gmina Nisko	
	2014	2015
Wypadki	28	33
Zabici	4	5
Ranni	36	36
Kolizje	200	201
Razem	267	268

Źródło: Dane KPP w Nisku

Do największej liczby zdarzeń drogowych w 2014 roku doszło na terenie Osiedla NR 1 Nisko – Centrum oraz Osiedle NR 2 Nisko – Centrum. Na pierwszym wskazanym obszarze w 2014 roku owych zdarzeń odnotowano 56, ich liczba o 8 wzrosła w kolejnym roku i ostatecznie wyniosła 64 zdarzenia. Średnio arytmetyczna to 60 zdarzeń w tym okresie. Wskaźnik liczby zdarzeń drogowych na 100 mieszkańców został oszacowany na poziomie 2,97 zdarzeń. Na osiedlu nr 2 do opisywanego zjawiska w 2014 roku doszło 54 razy, a w roku kolejnym udało się zachować wyższe bezpieczeństwo i owych zdarzeń odnotowano 46. Wskaźnik liczby zdarzeń drogowych na 100 mieszkańców dla opisywanego terenu został oszacowany na poziomie 1,91. Podobnie jak w analizie interwencji policyjnych, tak również w odniesieniu do zdarzeń drogowych ich najniższa liczba została odnotowana w sołectwie Nowa Wieś. W 2014 roku doszło do jednego zdarzenia, z kolei w 2015 w ogóle tak owych nie było. Wskaźnik liczby zdarzeń drogowych na 100 mieszkańców został oszacowany na poziomie 0,16 sztuk. W okresie analizy, w ogóle do zdarzeń drogowych nie doszło na terenie sołectwa Kończyce. Dokonując zagadnienia jakim są zdarzenia drogowe na terenie gminy Nisko, warto zauważyć, iż ich największa czy też najmniejsza liczba w dużym stopniu zależy od liczby dróg na tym terenie oraz od intensywności ruchu drogowego. Ruch w sołectwie Kończyce czy też Nowa Wieś z pewnością jest dużo mniejszy niż na osiedlu nr 1 czy nr 2, które są położone w centrum miasta Nisko. Poziom zagrożenia zdarzeniami drogowymi potęguje droga krajowa Nr 77 przechodząca przez centrum miasta i gminy Nisko.

Liczba zdarzeń drogowych w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców w 2014 roku wyniosła 1,19%, w kolejnym roku widoczny był wzrost na poziomie 0,01 % (1,20% zdarzeń drogowych).

W obszarze analizowanych zdarzeń drogowych, do terenów zagrożonych degradacją społeczną należą: Osiedle NR 1 Nisko – Centrum, Sołectwo Wolina, Osiedle NR 2 Nisko – Centrum, Sołectwo Nowosielec, Sołectwo Raclawice oraz Osiedle NR 3 Nisko – Barce.

Tabela 29. Liczba zdarzeń drogowych

Dane podstawowe			3. Poziom przestępczości				
L.p.	Obszary/sołectwa	Liczba mieszkańców	3.2 Liczba zdarzeń drogowych			3.2.1 Liczba zdarzeń drogowych na 100 mieszkańców	
			2014	2015	Średnia arytmetyczna	wskaźnik	wskaźnik stand.
		os.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.
1.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 018	56	64	60	2,97	-2,15
2.	Sołectwo Wolina	439	14	7	10,5	2,39	-1,47
3.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 616	54	46	50	1,91	-0,91
4.	Sołectwo Nowosielec	1 610	28	30	29	1,80	-0,78
5.	Sołectwo Raclawice	1 381	24	21	22,5	1,63	-0,58
6.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	978	10	15	12,5	1,28	-0,16
7.	Osiedle NR 4 Nisko - Malce	1 418	12	14	13	0,92	0,26
8.	Sołectwo Zarzecze	2 946	30	23	26,5	0,90	0,28
9.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	558	5	5	5	0,90	0,28
10.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	2 084	13	19	16	0,77	0,43

11.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	978	5	9	7	0,72	0,50
12.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	3	6	4,5	0,44	0,81
13.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	3 565	13	8	10,5	0,29	0,99
14.	Sołectwo Nowa Wieś	319	0	1	0,5	0,16	1,15
15.	Sołectwo Kończyce	357	0	0	0	0,00	1,34
16.	Gmina Nisko	22 276	267	268			

Źródło: Obliczenia własne wg danych KPP w Nisku

Najwyższą wykrywalność przestępstw wśród gmin powiatu niżańskiego w 2016 roku odnotowano w gminie Harasiuki z wynikiem 86,2%. W gminie Nisko owa wykrywalność w badanym okresie wyniosła 76,1% i pomimo zmniejszenia występowania przestępczości wzrosła o 13,8%.

Tabela 30. Wykrywalność przestępstw

Jednostka terytorialna	2015 %	2016 %
Gmina Ulanów	71,45	61,9
Gmina Rudnik nad Sanem	71,6	75
Gmina Krzeszów	71,33	79,7
Gmina Harasiuki	83,2	86,2
Gmina Jeżowe	75	78,7
Gmina Nisko	62,3	76,1
Gmina Jarocin	70,7	57,1

Źródło: Dane KPP w Nisku

Najwyższa liczba przestępstw w 2014 roku została odnotowana na Osiedlu NR 1 Nisko – Centrum oraz na Osiedlu NR 2 Nisko – Centrum. Na terenie pierwszego osiedla w podanym czasie doszło do 29 przestępstw, liczba ta zdecydowanie zmalała w roku kolejnym i ostatecznie wyniosła 15 przestępstw. Wskaźnik liczby przestępstw na 100 mieszkańców został oszacowany na poziomie 1,09 przestępstw. Z kolei na osiedlu nr 2 w roku 2014 doszło do 28 przestępstw, tu również ogólna liczba uległa pomniejszeniu do 8 przestępstw w 2015 roku. Wskaźnik liczby przestępstw na 100 mieszkańców wyniósł 0,69. Analogicznie jak we wcześniejszych zestawieniach, do najmniejszej liczby przestępstw w 2014 roku doszło na terenie sołectwa Nowa Wieś, a także Osiedlu NR 6 Nisko – Podwolina. W obu przypadkach we wskazanym okresie nie odnotowano żadnego zdarzenia o charakterze przestępstwa, z kolei w roku późniejszym owych zdarzeń zanotowano po dwa. Wskaźnik liczby przestępstw na 100 mieszkańców dla kolejno przedstawionych obszarów wyniósł 0,31 oraz 0,35.

W 2014 roku w gminie Nisko doszło do 141 przestępstw, co stanowi 0,63% ogólnej liczby ludności, z kolei w 2015 roku poziom bezpieczeństwa się poprawił. W roku 2015 liczba przestępstw osiągnęła poziom 89, i stanowiła 0,4% ogólnej liczby mieszkańców.

Do obszarów zagrożonych degradacją społeczną należą: Sołectwo Kończyce, Osiedle NR 1 Nisko – Centrum, Osiedle NR 2 Nisko – Centrum, Osiedle NR 4 Nisko – Malce, Sołectwo Nowosielec oraz Osiedle NR 3 Nisko – Barce.

Tabela 31. Liczba przestępstw

Dane podstawowe			3. Poziom przestępczości				
L.p.	Obszary/sołectwa	Liczba mieszkańców	3.3 Liczba przestępstw			3.3.1 Liczba przestępstw na 100 mieszkańców	
			2014	2015	Średnia arytmetyczna	wskaźnik	wskaźnik stand.
		os.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.
1.	Sołectwo Kończyce	357	2	7	4,5	1,26	-2,37
2.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 018	29	15	22	1,09	-1,84
3.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 616	28	8	18	0,69	-0,57
4.	Osiedle NR 4 Nisko - Malce	1 418	8	9	8,5	0,60	-0,29
5.	Sołectwo Nowosielec	1 610	9	9	9	0,56	-0,16
6.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	978	7	3	5	0,51	-0,01
7.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	2 084	13	8	10,5	0,50	0,02
8.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	558	2	3	2,5	0,45	0,19
9.	Sołectwo Raclawice	1 381	8	3	5,5	0,40	0,35
10.	Sołectwo Zarzecze	2 946	15	8	11,5	0,39	0,37
11.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	3 565	16	9	12,5	0,35	0,50
12.	Sołectwo Nowa Wieś	319	0	2	1	0,31	0,62
13.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	978	3	3	3	0,31	0,64
14.	Sołectwo Wolina	439	1	0	0,5	0,11	1,25
15.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	0	2	1	0,10	1,30
16.	Gmina Nisko	22 276	141	89			

Źródło: Obliczenia własne wg danych KPP w Nisku

Według podziału administracyjnego gminy Nisko najwięcej wykroczeń w 2014 roku odnotowano na terenie Osiedla NR 2 Nisko – Centrum. We wskazanym okresie doszło do 102 wykroczeń, a rok później ich liczba zwiększyła się o 33, i ostatecznie wyniosła 135 wykroczeń. Wskaźnik liczby wykroczeń na 100 mieszkańców został oszacowany na poziomie 4,53 wykroczeń. Z kolei najmniejsza ich liczba miała miejsce w sołectwie Kończyce, z liczbą jednego wykroczenia w 2014 roku i 7 w 2015 roku. Wskaźnik liczby wykroczeń na 100 mieszkańców został zapisany na poziomie 1,12 wykroczeń. W 2014 roku żadnych wykroczeń policja w Nisku nie odnotowała w sołectwie Raclawice, Wolin, oraz Nowa Wieś oraz Wolina. Sytuacja ta uległa pogorszeniu w 2015 roku kiedy to kolejno doszło do 22, 6 i 4 przestępstw.

W stosunku do ogólnej liczby mieszkańców w 2014 roku ogólna liczba wykroczeń została oszacowana na poziomie 1,45%, z kolei w 2015 zwiększyła się do 2,9%.

Do obszarów zagrożonych degradacją społeczną należą: Osiedle NR 2 Nisko – Centrum, Osiedle NR 1 Nisko – Centrum, Osiedle NR 7 Nisko – Moskale, Osiedle NR 3 Nisko – Barce, Sołectwo Nowosielec, Osiedle NR 4 Nisko – Malce, Osiedle NR 8 Nisko - Moskale – PGO.

Tabela 32. Liczba wykroczeń

Dane podstawowe			3. Poziom przestępczości				
L.p.	Obszary/sołectwa	Liczba mieszkańców	3.4 Liczba wykroczeń			3.4.1 Liczba wykroczeń na 100 mieszkańców	
			2014	2015	Średnia arytmetyczna	wskaźnik	wskaźnik stand.
		os.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.
1.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 616	102	135	118,5	4,53	-1,82
2.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 018	55	122	88,5	4,39	-1,72
3.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	558	13	34	23,5	4,22	-1,59
4.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	978	14	37	25,5	2,61	-0,40
5.	Sołectwo Nowosielec	1 610	33	47	40	2,49	-0,31
6.	Osiedle NR 4 Nisko - Malce	1 418	25	39	32	2,26	-0,14
7.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	978	16	25	20,5	2,10	-0,02
8.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	8	23	15,5	1,53	0,39
9.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	3 565	41	57	49	1,37	0,51
10.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	2 084	16	36	26	1,25	0,60
11.	Sołectwo Kończyce	357	1	7	4	1,12	0,70
12.	Sołectwo Zarzecze	2 946	4	54	29	0,98	0,80
13.	Sołectwo Raclawice	1 381	0	22	11	0,80	0,94
14.	Sołectwo Wolina	439	0	6	3	0,68	1,02
15.	Sołectwo Nowa Wieś	319	0	4	2	0,63	1,06
16.	Gmina Nisko	22 276	328	648			

Źródło: Obliczenia własne wg danych KPP w Nisku

Problem przestępczości, który jest widoczny na przedstawionych obszarach gminy Nisko, negatywnie wpływa na codzienne funkcjonowanie mieszkańców, ale również na poziom bezpieczeństwa czy też osiedlanie się na tym terenie nowych osób (szczególnie młodych rodzin).

Przedstawiona analiza uwidoczniła sytuacje kryzysowe w obszarze przestępczości na terenach miejscowości i osiedli zagrożonych degradacją społeczną: Osiedle NR 1 Nisko – Centrum, Osiedle NR 2 Nisko – Centrum, Osiedle NR 7 Nisko – Moskale, Sołectwo Nowosielec, Osiedle NR 4 Nisko – Malce, Osiedle NR 3 Nisko – Barce.

Tabela 33. Zjawisko przestępczości - podsumowanie

Dane podstawowe			3. Poziom przestępczości- średnia arytmetyczna wskaźników				
L.p.	Obszary/sołectwa	Liczba mieszkańców	Wskaźnik standaryzowany				Średnia
			3.1.1 Liczba interwencji na 100 mieszkańców	3.2.1 Liczba zdarzeń drogowych na 100 mieszkańców	3.3.1 Liczba przestępstw na 100 mieszkańców	3.4.1 Liczba wykroczeń na 100 mieszkańców	
		os.	os.	os.	os.	os.	os.
1.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 018	-2,06	-2,15	-1,84	-1,72	-1,94
2.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 616	-2,33	-0,91	-0,57	-1,82	-1,41
3.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	558	-0,65	0,28	0,19	-1,59	-0,44
4.	Sołectwo Nowosielec	1 610	0,42	-0,78	-0,16	-0,31	-0,21
5.	Osiedle NR 4 Nisko - Malce	1 418	-0,23	0,26	-0,29	-0,14	-0,10
6.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	978	0,40	-0,16	-0,01	-0,40	-0,04
7.	Sołectwo Kończyce	357	0,71	1,34	-2,37	0,70	0,09
8.	Sołectwo Raclawice	1 381	0,05	-0,58	0,35	0,94	0,19
9.	Sołectwo Wolina	439	0,36	-1,47	1,25	1,02	0,29
10.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	2 084	0,21	0,43	0,02	0,60	0,32
11.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	978	0,16	0,50	0,64	-0,02	0,32
12.	Sołectwo Zarzeczce	2 946	0,53	0,28	0,37	0,80	0,49
13.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	3 565	0,38	0,99	0,50	0,51	0,59
14.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	0,65	0,81	1,30	0,39	0,79
15.	Sołectwo Nowa Wieś	319	1,40	1,15	0,62	1,06	1,06
16.	Gmina Nisko	22 276					

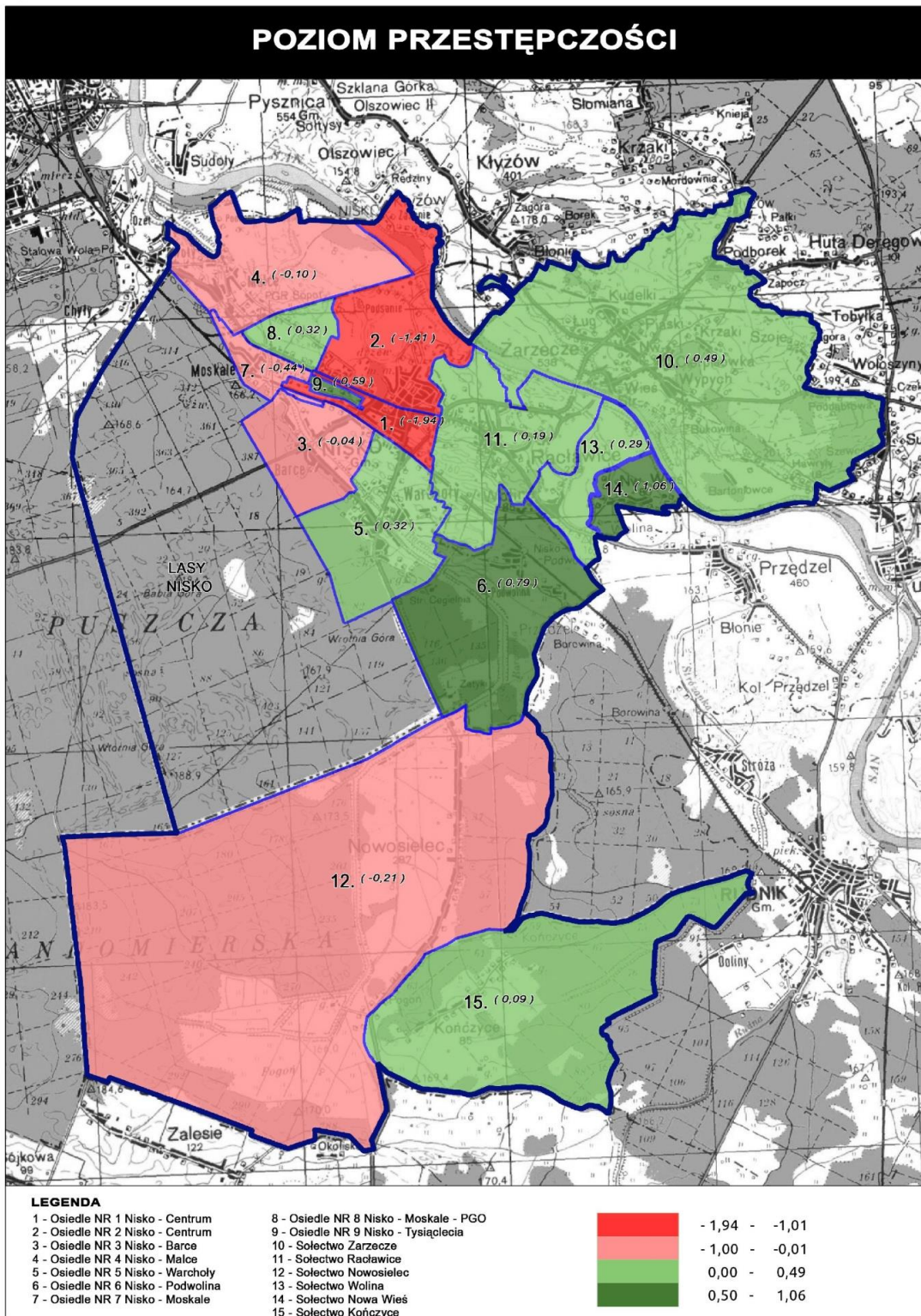
Źródło: obliczenia własne;

Rysunek 6. Zjawisko przestępczości

System Informacji Przestrzennej Gminy Nisko
 skala 1 : 60000

4. Niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym gminy

Ważnym elementem oceny degradacji społecznej gminy Nisko jest poziom i zaangażowanie w aktywność publiczną mieszkańców. Przedstawiona poniżej analiza oparta jest o aktywność wyborczą mieszkańców, w tym udział mieszkańców gminy w wyborach samorządowych w roku 2014 oraz w wyborach do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych 25 października 2015 r.

W powiecie nizańskim do oddania głosu w wyborach do Sejmu RP 2015 było uprawnionych 54392 obywateli, z czego 24007 osób oddało ważny głos, a 715 nieważny. Frekwencja w powiecie wyniosła 45,45%. Najwyższa frekwencja w wyborach do Sejmu 2015 roku w skali powiatu nizańskiego została odnotowana w gminie Jeżowe (53,15%) najniższa z kolei w gminie Jarocin (39,72%), w tym zestawieniu gmina Nisko zajmuje drugie miejsce z frekwencją na poziomie 47,49%.

Z spośród ogólnej liczby mieszkańców gminy Nisko (22 422 osoby) uprawnionych do głosowania w 2015 roku było 18154 osób, z czego głos ważny został oddany przez 8420 osób, a nieważny został złożony przez 202 osoby.

Tabela 34. Frekwencja w wyborach do Sejmu w 2015 roku w powiecie nizańskim

Jednostka terytorialna	Ogólna liczba ludności	Liczba uprawnionych do głosowania	Frekwencja %	Procent ważnych głosów %
Harasiuki	6 186	5071	41,14	97,32%
Jarocin	5 430	4439	39,72	97,22%
Jeżowe	10 186	7887	53,15	96,88%
Krzeszów	4 261	3477	43,13	98,21%
Nisko	22 422	18154	47,49	97,66%
Rudnik nad Sanem	10 242	8362	43,04	95,83%
Ulanów	8 451	7002	42,19	96,1%

Źródło: PKW

Mieszkańcy gminy Nisko, którzy zdecydowali się skorzystać ze swojego prawa wyborczego, w wyborach do Sejmu mogli swój głos wyborczy oddać w 16 okręgowych komisjach wyborczych. Obywatele zostali przypisani poszczególnym komisjom wg miejsca zamieszkania, pobytu lub wg własnej decyzji co do miejsca oddania głosu. Liczba uprawnionych w komisji nr 10, znajdującej się w budynku Gimnazjum nr 2 w Nisku wyniosła 1823 osób, z czego wydano 863 kart do głosowania. Pomimo najwyższej liczby mieszkańców na terenie gminy Nisko, frekwencja wyborcza wskazanego okręgu w skali gminy była jedną z niższych, została oszacowana na poziomie 47,34 %. Ten obszar można scharakteryzować jako najmniej zaangażowany w życiu publicznym gminy Nisko. Najwyższa z kolei frekwencja wyborcza została odnotowana w analizowanych wyborach na terenie działań komisji nr 7, która została umieszczona w budynku Szkoły Podstawowej nr 1 na Osiedlu Nr 2 Nisko – Centrum. Poziom frekwencji na wskazanym terenie wyniósł 55,17%.

Tabela 35. Frekwencja wyborcza w gminie Nisko wg okręgowych komisji wyborczych

Nazwa obwodowej komisji wyborczej	Nr komisji wyborczej	Liczba uprawnionych	Liczba wydanych kart	Frekwencja %
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1, Nisko ul. Słowackiego 10, 37-400 Nisko	1	1488	821	55,17
Biblioteka Miejska, Nisko ul. Kościuszki 1a, 37-400 Nisko	2	650	262	40,31
Gimnazjum Nr 1, Nisko ul. Szopena 31, 37-400 Nisko	3	1659	823	49,61
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 3 Nisko-Warchoły, Nisko ul. Piaskowa 15, 37-400 Nisko	4	1638	768	46,89
Gimnazjum Nr 3, Nisko ul. Piaskowa 15, 37-400 Nisko	5	768	330	42,97
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 4 Nisko-Podwolina, Nisko ul. Dąbrowskiego 8, 37-400 Nisko	6	744	328	44,09
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 6 Nisko-Malce, Nisko ul. Sandomierska 114, 37-400 Nisko	7	1121	600	53,52
Miejski Zakład Komunalny Nisko, Nisko ul. Szklarniowa 1, 37-400 Nisko	8	1261	595	47,18
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 5, Nisko ul. Tysiąclecia 12a, 37-400 Nisko	9	1120	486	43,39
Gimnazjum Nr 2, Nisko ul. Tysiąclecia 12a, 37-400 Nisko	10	1823	863	47,34
Szkoła Raclawice, Raclawice ul. Rudnicka 81, 37-400 Nisko	11	1779	846	47,55
Publiczna Szkoła Podstawowa w Zarzeczcu, Zarzecze Mickiewicza 45, 37-400 Nisko	12	726	372	51,24
Gimnazjum w Zarzeczcu, Zarzecze Mickiewicza 45, 37-400 Nisko	13	1599	690	43,15
Zespół Szkół Nowosielec, Nowosielec 134, 37-400 Nisko	14	1548	754	48,71
Szpital Powiatowy w Nisku, Nisko Kościuszki 1, 37-400 Nisko	15	153	51	33,33
Areszt Śledczy w Nisku, Nisko Plac Wolności 15, 37-400 Nisko	16	77	33	42,86

Źródło: PKW

W wyborach do Senatu, analogicznie jak w wyborach do Sejmu uprawnionych do głosowania w powiecie niżańskim było 54392 osób, z czego głos ważny został oddany przez 23836 osoby, a nieważny przez 881 osoby. W analizowanych wyborach frekwencja wyborcza na poziomie powiatu wyniosła 45,44%. Z pośród wszystkich siedmiu gmin badanego terenu najwyższa frekwencja została odnotowana w gminie Jeżowe (53,14%), a najniższa z kolei w gminie Jarocin (39,72%). Gmina Nisko pod względem najwyższego udziału mieszkańców w wyborach zajęła drugie miejsce, z frekwencją 47,48 %. Na 22 422 osoby zamieszkujące badany obszar 18154 osób było uprawnionych do czynnego

uczestnictwa w wyborach. Z pośród osób pełnoletnich posiadających prawo wyborcze, głos ważny został oddany przez 8280 osoby.

Tabela 36. Frekwencja w wyborach do Senatu w 2015 roku w powiecie nizańskim

Jednostka terytorialna	Ogólna liczba ludności	Głosy ważne	Liczba uprawnionych do głosowania	Frekwencja %
Harasiuki	6 186	2003	5071	41,14
Jarocin	5 430	1715	4439	39,72
Jeżowe	10 186	4101	7887	53,14
Krzyszów	4 261	1446	3477	43,31
Nisko	22 422	8280	18154	47,48
Rudnik nad Sanem	10 242	3444	8362	43,02
Ulanów	8 451	2847	7002	42,20

Źródło: PKW

Mieszkańcy gminy Nisko z prawami wyborczymi swój głos mogli oddawać w 16 okręgowych komisjach wyborczych. Najwyższa liczba uprawnionych (1823 osób) została przypisana komisji nr 10, mieszczącej się w budynku Gimnazjum nr 2 w Nisku. Z prawa, które daje możliwość pośredniego wpływu na otaczającą rzeczywistość skorzystało 862 osób, w konsekwencji czego frekwencja została oszacowana w tym miejscu na poziomie 47,28% i była jedną z niższych zapisanych na terenie gminy. Najmniej wydanych kart odnotowano przez komisję nr 15, zlokalizowaną w budynku Szpitala Powiatowego w Nisku. Tutaj wydano 48 kart, co przełożyło się na 31,37% frekwencji wyborczej. Najwyższa frekwencja wyborcza została odnotowana z kolei na terenie komisji nr 1, mieszczącej się w budynku Publicznej Szkoły Podstawowej nr 1 w Nisku. Została ona oszacowana na poziomie 55,17%. Na tym obszarze uprawnionych do głosowania było 1 488 osób, z czego wydano 821 kart.

Tabela 37. Frekwencja wyborcza w gminie Nisko wg okręgowych komisji wyborczych w wyborach do Senatu

Nazwa obwodowej komisji wyborczej	Nr komisji wyborczej	Liczba uprawnionych	Liczba wydanych kart	Frekwencja %
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1, Nisko ul. Słowackiego 10, 37-400 Nisko	1	1488	821	55,17
Biblioteka Miejska, Nisko ul. Kościuszki 1a, 37-400 Nisko	2	650	262	40,31
Gimnazjum Nr 1, Nisko ul. Szopena 31, 37-400 Nisko	3	1659	823	49,61
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 3 Nisko-Warchoły, Nisko ul. Piaskowa 15, 37-400 Nisko	4	1638	768	46,89
Gimnazjum Nr 3, Nisko ul. Piaskowa 15, 37-400 Nisko	5	768	330	42,97
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 4 Nisko-Podwolina, Nisko ul. Dąbrowskiego 8, 37-400 Nisko	6	744	328	44,09
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 6 Nisko-Malce, Nisko ul. Sandomierska 114, 37-400 Nisko	7	1121	601	53,61
Miejski Zakład Komunalny Nisko, Nisko ul.	8	1261	595	47,18

Szklarniowa 1, 37-400 Nisko				
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 5, Nisko ul. Tysiąclecia 12a, 37-400 Nisko	9	1120	486	43,39
Gimnazjum Nr 2, Nisko ul. Tysiąclecia 12a, 37-400 Nisko	10	1823	862	47,28
Szkoła Raclawice, Raclawice ul. Rudnicka 81, 37-400 Nisko	11	1779	846	47,55
Publiczna Szkoła Podstawowa w Zarzeczcu, Zarzecze Mickiewicza 45, 37-400 Nisko	12	726	372	51,24
Gimnazjum w Zarzeczcu, Zarzecze Mickiewicza 45, 37-400 Nisko	13	1599	690	43,15
Zespół Szkół Nowosielec, Nowosielec 134, 37-400 Nisko	14	1548	754	48,71
Szpital Powiatowy w Nisku, Nisko Kościuszki 1, 37-400 Nisko	15	153	48	31,37
Areszt Śledczy w Nisku, Nisko Plac Wolności 15, 37-400 Nisko	16	77	33	42,86

Źródło: PKW

W wyborach samorządowych przeprowadzonych w 2014 roku w powiecie niżańskim uprawnionych do głosowania było 55221 osób, z czego głos ważny został oddany przez 22485 mieszkańców, a nieważny przez 4753 osoby. Frekwencja na analizowanym obszarze ukształtowała się na poziomie 49,33%. Z pośród wszystkich gmin wchodzących w skład powiatu niżańskiego najwyższa aktywność wyborcza została odnotowana na terenie gminy Jeżowe, z wynikiem 59,58%, z kolei najniższa w gminie Krzeszów 42,30%. Gmina Nisko pod względem frekwencji w skali powiatu zajęła szóste miejsce, z wynikiem 45,15%. Z ogólnej liczby mieszkańców gminy w tym okresie (22 450 osób) 18504 było uprawnionych do głosowania, z czego 8355 osób oddało głos ważny.

Tabela 38. Frekwencja w wyborach samorządowych 2014 w powiecie niżańskim

Jednostka terytorialna	Ogólna liczba mieszkańców	Liczba uprawnionych do głosowania	Liczba ważnych kart	Frekwencja %
Jarocin	5 463	4495	2228	49,57
Jeżowe	10 155	7930	4725	59,58
Nisko	22 450	18504	8355	45,15
Rudnik nad Sanem	10 275	8506	4046	47,57
Ulanów	8 531	7088	3621	51,09
Krzeszów	4 272	3563	1507	42,30
Harasiuki	6 207	5135	2756	53,67

Źródło: PKW

Mieszkańcy gminy Nisko w wyborach samorządowych swój głos mogli oddawać w 16 okręgowych komisjach wyborczych, przypisanych wg miejsca zamieszkania, pobytu (np. powiatowy szpital, areszt śledczy) lub zgodnie z wcześniejszym zgłoszeniem o chęci udziału w wyborach w danej komisji, w Urzędzie Miasta. Najwięcej uprawnionych do głosowania mieszkańców (1882 osób) zostało przypisanych do komisji nr 10, zlokalizowanej w budynku Gimnazjum nr 2 w Nisku. Spośród uprawnionych głos ważny został oddany przez 734 osoby, w konsekwencji czego frekwencja wyborcza w tym miejscu wyniosła zaledwie 39%, i była jedną z niższych odnotowanych w gminie

Nisko. Równie mało mieszkańców przypisanych do komisji nr 2 (Biblioteka Miejska w Nisku) wzięło udział w analizowanych wyborach, w tym miejscu odnotowano frekwencję na poziomie 38,16%. Niska frekwencja wyborcza – 18,71% została również odnotowana w obrębie komisji wyborczej nr 15, wykonującej swoje prace w budynku Szpitala Powiatowego w Nisku. Z kolei najwyższa frekwencja wyborcza na poziomie 54,84%, została odnotowana w obwodowej komisji wyborczej nr 16, znajdującej się w budynku Aresztu Śledczego w Nisku. W tym miejscu uprawnionych do głosowania było 31 osób, głos ważny został oddany przez 17 osób. Równie wysoka frekwencja, na poziomie 54,67% została odnotowana na terenie wiejskim gminy tj. w komisji nr 6, mieszczącej się w budynku Publicznej Szkoły Podstawowej nr 4 – Podwolina.

Tabela 39. Frekwencja wyborcza w gminie Nisko wg okręgowych komisji wyborczych w wyborach samorządowych

Nazwa obwodowej komisji wyborczej	Nr komisji wyborczej	Liczba uprawnionych	Liczba wydanych kart	Frekwencja %
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1, Nisko ul. Słowackiego 10, 37-400 Nisko	1	1536	764	49,74
Biblioteka Miejska, Nisko ul. Kościuszki 1a, 37-400 Nisko	2	663	253	38,16
Gimnazjum Nr 1, Nisko ul. Szopena 31, 37-400 Nisko	3	1717	774	45,08
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 3 Nisko-Warchoły, Nisko ul. Piaskowa 15, 37-400 Nisko	4	1670	777	46,53
Gimnazjum Nr 3, Nisko ul. Piaskowa 15, 37-400 Nisko	5	800	345	43,13
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 4 Nisko-Podwolina, Nisko ul. Dąbrowskiego 8, 37-400 Nisko	6	750	410	54,67
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 6 Nisko-Malce, Nisko ul. Sandomierska 114, 37-400 Nisko	7	1150	555	48,26
Miejski Zakład Komunalny Nisko, Nisko ul. Szklarniowa 1, 37-400 Nisko	8	1267	500	39,46
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 5, Nisko ul. Tysiąclecia 12a, 37-400 Nisko	9	1157	453	39,36
Gimnazjum Nr 2, Nisko ul. Tysiąclecia 12a, 37-400 Nisko	10	1882	734	39,00
Szkoła Raclawice, Raclawice ul. Rudnicka 81, 37-400 Nisko	11	1805	846	46,87
Publiczna Szkoła Podstawowa w Zarzeczu, Zarzecze Mickiewicza 45, 37-400 Nisko	12	746	357	47,86
Gimnazjum w Zarzeczu, Zarzecze	13	1623	746	45,96

Mickiewicza 45, 37-400 Nisko				
Zespół Szkół Nowosielec, Nowosielec 134, 37-400 Nisko	14	1574	798	50,70
Szpital Powiatowy w Nisku, Nisko Kościuszki 1, 37-400 Nisko	15	139	26	18,71
Areszt Śledczy w Nisku, Nisko Plac Wolności 15, 37-400 Nisko	16	31	17	54,84

Źródło: PKW

W analizie aktywności wyborczej najwyższy wskaźnik 54% frekwencji wyborczej do Sejmu i Senatu w 2015 roku odnotowano na terenie Osiedla NR 4 Nisko – Malce. Równie wysoki, na poziomie 50% na terenie Osiedla NR 1 Nisko – Centrum. Z kolei najniższy został zapisany na Osiedlu NR 3 Nisko – Barce – 43%.

Najwyższa aktywność wyborcza w wyborach samorządowych z kolei odnotowana została na Osiedlu NR 6 Nisko – Podwolina 55% oraz w sołectwie Kończyce 51%.

W analizie aktywności wyborczej w oparciu o frekwencję wyborczą w wyborach do Sejmu i Senatu w roku 2015 oraz w wyborach samorządowych w roku 2014 najniższy wskaźnik sumaryczny frekwencji wyborczej zanotowano na terenach: Osiedla NR 3 Nisko – Barce, Osiedla NR 9 Nisko – Tysiąclecia, Osiedla NR 7 Nisko – Moskale, Osiedla NR 8 Nisko - Moskale – PGO, Osiedla NR 2 Nisko – Centrum oraz Sołectwa Zarzecze. Wskazane obszary stanowią tereny degradacji społecznej w obszarze aktywności obywatelskiej, gdzie aktywność wyborcza jest najniższa.

Tabela 40. Zjawisko niskiej aktywności obywatelskiej

Dane podstawowe		Liczba mieszkańców	Frekwencja wyborcza - Wybory do Sejmu i Senatu 2015	Frekwencja wyborcza - Wybory do Sejmu i Senatu 2015 - stand.	Frekwencja wyborcza - wybory samorządowe 2014	Frekwencja wyborcza - wybory samorządowe 2014 - stand.	Średnia
L.p.	Obszary/sołectwa						
		os.	%	%	%	%	%
1.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	978	0,43	-1,77	0,43	-0,58	-1,17
2.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	3 565	0,46	-0,50	0,39	-1,46	-0,98
3.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	558	0,47	-0,04	0,39	-1,39	-0,72
4.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	978	0,47	-0,04	0,39	-1,39	-0,72
5.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 616	0,46	-0,55	0,42	-0,86	-0,70
6.	Sołectwo Zarzecze	2 946	0,46	-0,66	0,47	0,18	-0,24
7.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	2 084	0,47	-0,16	0,47	0,17	0,01
8.	Sołectwo Raclawice	1 381	0,48	0,11	0,47	0,25	0,18
9.	Sołectwo Wolina	439	0,48	0,11	0,47	0,25	0,18
10.	Sołectwo Nowa Wieś	319	0,48	0,11	0,47	0,25	0,18
11.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	0,44	-1,31	0,55	1,98	0,34
12.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 018	0,50	0,95	0,45	-0,15	0,40
13.	Sołectwo Nowosielec	1 610	0,49	0,59	0,51	1,10	0,84

14.	Sołectwo Kończyce	357	0,49	0,59	0,51	1,10	0,84
15.	Osiedle NR 4 Nisko - Malce	1 418	0,54	2,56	0,48	0,56	1,56
16.	Gmina Nisko	22 276					

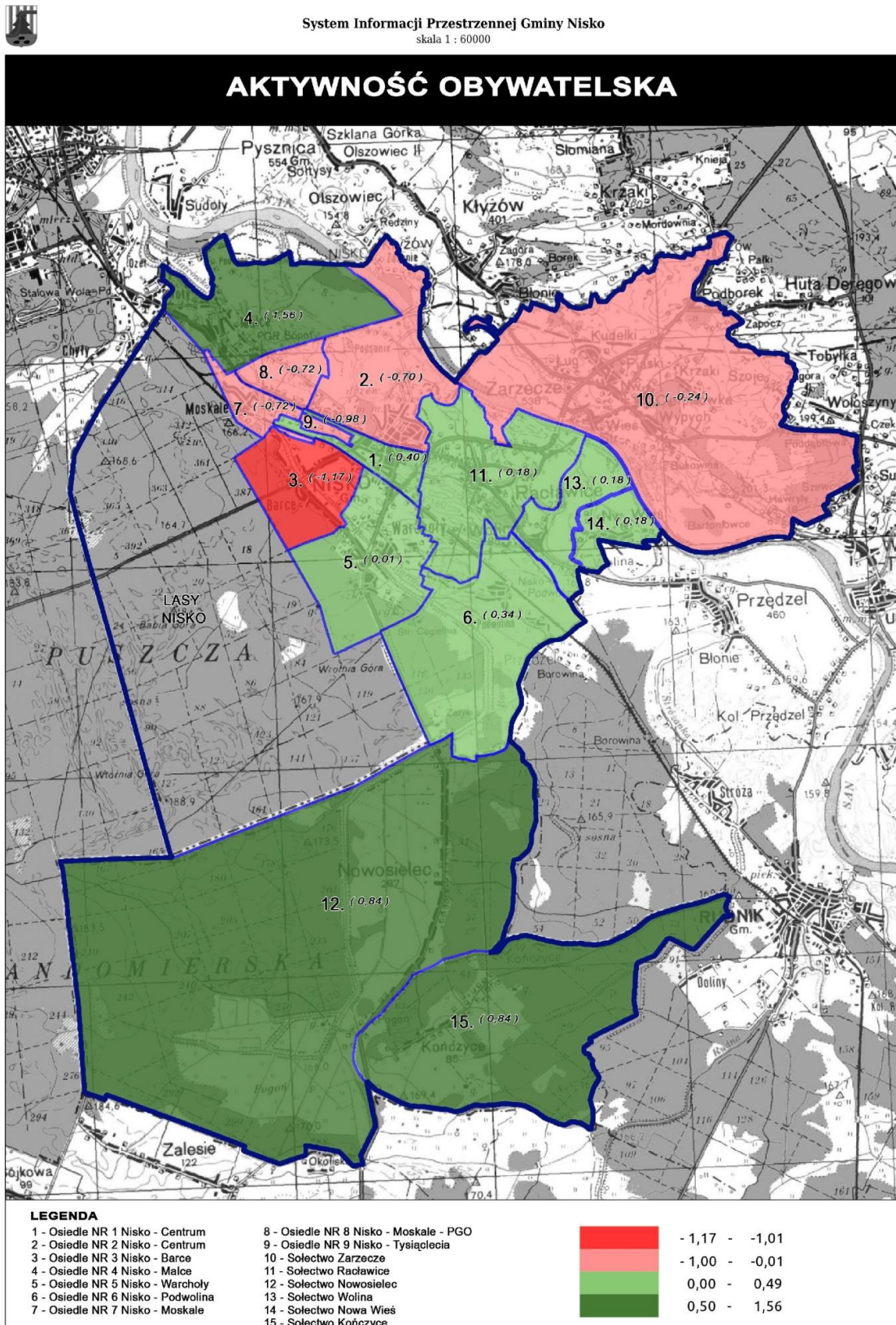
Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych z PKW

Analiza poziomu frekwencji udziału mieszkańców gminy Nisko w wyborach do Sejmu i Senatu w 2015 roku oraz w wyborach samorządowych z 2014 roku obrazuje negatywne zjawisko braku zainteresowania mieszkańców sprawami publicznymi, mniej niż połowa osób uprawnionych do głosowania czynnie uczestniczyła w podejmowaniu decyzji wyborczych, tym samym realnie ograniczając własność możliwość wpływania na otaczającą rzeczywistość. Niski udział w wyborach dowodzi, iż mieszkańcy, którzy na co dzień spotykają się z różnymi przeciwnościami takimi jak np. brak pracy, niskie świadczenia pieniężne wydawane przez ośrodki pomocy społecznej, świadomie rezygnują z prawa wyborczego, tym samym pośrednio nie podejmują działań w zakresie zmiany swojej dotychczasowej sytuacji społecznej i zawodowej. Wskazaną grupę cechuje bierność obywatelska.

Obraz degradacji w aktywności obywatelskiej obrazuje poniżej mapa z delimitacją występowania zjawiska niskiej aktywności obywatelskiej na terenie gminy i miasta Nisko.

Rysunek 7. Zjawisko niskiej aktywności obywatelskiej

5. Niski poziom edukacji

Niski poziom edukacji, niedostosowany do zmian cywilizacyjnych, czy też nie kompatybilny z oczekiwaniami współczesnego rynku pracy może oddziaływać na rozwijanie się kryzysowych zjawisk w obszarze społecznym.

Uczeń w swoim procesie edukacyjnym podlega ocenie na wielu poziomach. Jednym z pierwszych etapów weryfikujących wiedzę młodego człowieka jest sprawdzian przeprowadzany na zakończenie szóstej klasy szkoły podstawowej. Sprawdzian obejmuje wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach ogólnych i szczegółowych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, w odniesieniu do trzech kluczowych przedmiotów nauczania na dwóch pierwszych etapach edukacyjnych, tj. języka polskiego, matematyki i języka obcego nowożytnego. Sprawdzian składa się z dwóch części. Część pierwsza obejmuje zadania z języka polskiego i z matematyki, a druga odnosi się do zagadnień z języka nowożytnego. Szóstoklasista przystępuje do sprawdzianu z jednego z następujących języków: angielskiego, francuskiego, hiszpańskiego, niemieckiego, rosyjskiego i włoskiego. Uczeń może wybrać tylko ten język, którego uczył się w szkole jako przedmiotu obowiązkowego. Sprawdzian ma formę pisemną, a przystąpienie do niego jest warunkiem ukończenia szkoły podstawowej, ale nie określa się minimalnego wyniku, jaki uczeń powinien uzyskać, toteż sprawdzianu nie można nie zdać.

Z terenu powiatu niżańskiego w 2016 roku do sprawdzianu na zakończenie szóstej klasy szkoły podstawowej przystąpiło 580 uczniów, o 18 mniej niż miało to miejsce w 2015 (598 uczniów). Najwięcej z nich naukę na wskazanym poziomie zakończyło w szkołach zlokalizowanych na terenie gminy Nisko. Na wskazanym obszarze w bazowym roku do sprawdzianu przystąpiło 171 uczniów, podobnie jak w ogólnej liczbie o 17 uczniów mniej niż w roku wcześniejszym. Szkoły z gminy Nisko z części pierwszej, w której wiedza była sprawdzana z języka polskiego oraz matematyki osiągnęły średni wynik 65%. Zdecydowanie w części humanistycznej (76%) uczniowie osiągnęli lepsze wyniki niż w części matematycznej (55%). Pomimo, iż w szkołach z terenu gminy Nisko do sprawdzianu przystąpiło najwięcej uczniów, w porównaniu z innymi szkołami wg gmin powiatu niżańskiego, to najwyższy średni wynik osiągnęły szkoły podstawowe zlokalizowane na terenie gminy Jarocin (67%). Dokonując analizy wyników ze sprawdzianu na zakończenie szóstej klasy pomiędzy rokiem 2014 a 2015, można stwierdzić, iż średni wynik dla szkół był wyższy w 2015 roku, kiedy osiągnął wartość 68%. Sytuacja na terenie gminy Nisko występuje na nieco wyższym poziomie od średniej dla powiatu niżańskiego.

Tabela 41. Wyniki ze sprawdzianu 2015 – język polski i matematyka

Gmina	Średni wynik ogółem %	Średni wynik z języka polskiego %	Średni wynik z matematyki %	Liczba przystępujących do sprawdzianu
Harasiuki	64	70	58	66
Jarocin	65	70	59	47
Jeżowe	61	69	53	110
Krzeszów	68	73	63	28
Nisko	68	75	62	188
Rudnik nad Sanem	67	72	63	87
Ulanów	69	70	68	72
Powiat niżański	66	72	60	598

Tabela 42. Wyniki ze sprawdzianu 2016 – język polski i matematyka

Gmina	Średni wynik ogółem %	Średni wynik z języka polskiego %	Średni wynik z matematyki %	Liczba przystępujących do sprawdzianu
Harasiuki	66	76	57	50
Jarocin	67	76	58	43
Jeżowe	58	69	47	110
Krzeszów	62	72	51	33
Nisko	65	76	55	171
Rudnik nad Sanem	65	73	56	96
Ulanów	64	72	56	77
Powiat nizański	64	73	54	580

Źródło: Osiągnięcia uczniów kończących szkołę podstawową w roku 2016, Centralna Komisja Egzaminacyjna

Druga część sprawdzianu „szóstoklasisty” weryfikuje wiedzę uczniów w odniesieniu do języka nowożytnego. Zarówno w 2015, jak też w 2016 roku wszyscy uczniowie pobierający naukę w szkołach podstawowych zlokalizowanych na terenie powiatu nizańskiego przystąpili do sprawdzianu z języka angielskiego. Szkoły zlokalizowane na terenie gminy Nisko w 2016 roku osiągnęły w tej części wynik na poziomie 73%, był on niższy niż rok wcześniej kiedy to został oszacowany na poziomie 78%. Szkoły ze wskazanego terenu w skali powiatu nizańskiego zajęły trzecie miejsce, tuż za szkołami z gminy Rudnik nad Sanem (75%) oraz Krzeszów (74%). W 2015 roku we wskazanej analizie szkoły plasowały się wyżej, na drugim miejscu, razem z gminą Harasiuki (78%).

Wyniki, które są poddawane analizie zarówno w części pierwszej, jak też drugiej zostały obliczone z uwzględnieniem wyłącznie arkusza standardowego.

Tabela 43. Wyniki ze sprawdzianu 2015 – język angielski

Gmina	Średni wynik z języka angielskiego %	Liczba przystępujących do sprawdzianu
Harasiuki	78	66
Jarocin	75	47
Jeżowe	65	110
Krzeszów	82	28
Nisko	78	188
Rudnik nad Sanem	79	87
Ulanów	73	72
Powiat nizański		

Tabela 44. Wyniki ze sprawdzianu 2016 – język angielski

Gmina	Średni wynik z języka angielskiego %	Liczba przystępujących do sprawdzianu
Harasiuki	71	50
Jarocin	72	43
Jeżowe	61	110
Krzeszów	74	33
Nisko	73	171
Rudnik nad Sanem	75	96

Ulanów	64	77
Powiat niżański	69	580

Źródło: Osiągnięcia uczniów kończących szkołę podstawową w roku 2016, Centralna Komisja Egzaminacyjna

POZIOM EDUKACJI

- delimitacja obszarów zdegradowanych

W gminie Nisko do sprawdzianu po szkole podstawowej przystąpiło 171 uczniów z 7 szkół podstawowych prowadzonych przez gminę Nisko oraz Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Raclawicach. Gmina Nisko uzyskała średnie wyniki ze sprawdzianu, powyżej średniej w województwie i średniej w powiecie w roku 2016.

Spośród szkół zlokalizowanych na terenie gminy najwięcej uczniów (39 osób) do sprawdzianu z języka polskiego i matematyki przystąpiło z Publicznej Szkoły Podstawowej w 5 w Nisku. Uczniowie ze wskazanych dziedzin osiągnęli średni wynik 67%, w tym 78% z języka polskiego i 57% z matematyki, co pozwoliło szkole osiągnąć stanin na poziomie 6 (średni). Dokonana analiza wskazuje, iż liczba uczniów nie przełożyła się na wysokie wyniki uczniów, jak też szkoły. Najwyższy średni wynik został osiągnięty przez Publiczną Szkołę Państwową nr 6 w Nisku – Malce. Średni wynik tej szkoły uplasował się na poziomie 75%, tym uczniowie uzyskali 84% z części dotyczącej języka polskiego oraz 66% z części ścisłej. Jako jedyna szkoła w gminie Nisko osiągnęła stanin na poziomie 8 (wysoki). Według uzyskanych wyników analizowanego sprawdzianu najniższy poziom nauczania jest realizowany w Niepublicznej Szkole Podstawowej w Raclawicach oraz Publicznej Szkole Podstawowej w Nowosielcu. W PSP w Raclawicach do sprawdzianu przystąpiło 6 uczniów, uzyskując średni wynik 55%, w tym 67% z języka polskiego oraz 44% z matematyki. Poprzez uzyskane średnie wyniki szkoła otrzymała stanin 3 (niski). Podobny średni wynik (55%) osiągnęła szkoła PSP w Nowosielcu, tutaj uczniowie osiągnęli z części humanistycznej 71%, a w części ścisłej 39%, co również dało szkole stanin 3 (niski)

Tabela 45. Wyniki sprawdzianu z języka polskiego i matematyki wg podziału na szkoły gminy Nisko z roku 2016

Lp.	Placówka	Miejscowość	Liczba uczniów	Język polski	Matematyka	Średni wynik	Stanin szkoły
1	PSP nr 6	Nisko	9	84	66	75	8 wysoki
2	PSP nr 1	Zarzeczce	32	77	58	68	7 wysoki
3	PSP nr 5	Nisko	39	78	57	67	6 średni
4	PSP w Zarzeczcu	Nisko	24	80	52	66	6 średni
5	PSP nr 4	Nisko	10	73	58	66	6 średni
6	PSP nr 3	Nisko	34	71	56	64	6 średni
7	PSP w Raclawicach	Raclawice	6	67	44	55	3 niski
8	PSP w Nowosielcu	Nowosielec	17	71	39	55	3 niski

Źródło: UG Nisko

Najwyższe wyniki ze sprawdzianu z języka angielskiego, podobnie jak w pierwszej części osiągnęła szkoła PSP nr 6 w Nisku –Malce, z wynikiem 83%, co pozwoliło placówce osiągnąć stanin na poziomie 8 (wysoki). Z kolei najłabsze wyniki, podobnie jak w odniesieniu do części pierwszej osiągnęła szkoła PSP w Raclawicach, uzyskując średni wynik na poziomie 52, stanin 2 (niski).

Tabela 46. Wyniki sprawdzianu z języka angielskiego wg podziału na szkoły gminy Nisko z roku 2016

Lp.	Placówka	Miejscowość	Liczba uczniów	Średni wynik	Stanin szkoły	
1	PSP nr 6	Nisko	9	83	8	wysoki
2	PSP w Zarzeczu	Zarzecze	24	78	7	wysoki
3	PSP nr 5	Nisko	39	76	6	średni
4	PSP nr 1	Nisko	32	75	6	średni
5	PSP nr 4	Nisko	10	74	6	średni
6	PSP nr 3	Nisko	34	71	5	średni
7	PSP Raclawice	Raclawice	6	62	4	średni
8	PSP w Nowosielcu	Nowosielec	17	52	2	niski

Źródło: UG Nisko

Warto dokonać również analizy wyników ze sprawdzianu na zakończenie szóstej klasy szkoły podstawowej z uwzględnieniem podziału na administrację terytorialną gminy Nisko. Taki podział pozwoli w szerszy sposób spojrzeć na potencjał jakim są młodzi ludzie dla badanej gminy.

W 2015 roku najwyższy, średni ogólny wynik został odnotowany na terenie Osiedla NR 4 Nisko – Malce, w wysokości 77,4%. Na wskazanym obszarze uczniowie uczęszczają do PSP Nr 6 i uzyskali następujące wyniki: 76,20% z języka polskiego, 78,60 % matematyki oraz 75,00% z języka angielskiego. Z kolei ostatnie miejsce, które wskazuje na najniższą średnią ze sprawdzianu zajęli uczniowie z terenu Osiedla NR 2 Nisko – Centrum, uczęszczający do PSP Nr 1, PSP Nr 5. W 2015 roku ogólny średni wynik osiągnął poziom 62,68%, w tym 71,83% z języka polskiego, 53,15% matematyki oraz 77,88% języka angielskiego. Wyraźnie widać, że szczególną trudność uczniom sprawia sprawdzian z matematyki.

Analizując poziom edukacji na podstawie wyników ze sprawdzianu na zakończenie szkoły podstawowej degradacją społeczną w obszarze edukacji zagrożone są: Osiedle NR 2 Nisko – Centrum, Osiedle NR 1 Nisko – Centrum, Sołectwo Raclawice, Osiedle NR 3 Nisko – Barce, Osiedle NR 5 Nisko – Warchoły, Osiedle NR 6 Nisko – Podwolina, Sołectwo Nowa Wieś oraz Sołectwo Wolina. We wskazanych obszarach średnie wyniki ze sprawdzianu są niższe od średniej dla gminy. Poziom edukacji w gminie Nisko można rozpatrywać w kategorii potencjału dla przeciwdziałania licznym zjawiskom społecznym, tj. bezrobocie czy ubóstwo.

Tabela 47. Wyniki ze sprawdzianu szóstoklasisty wg podziału administracyjnego gminy Nisko w 2015 roku

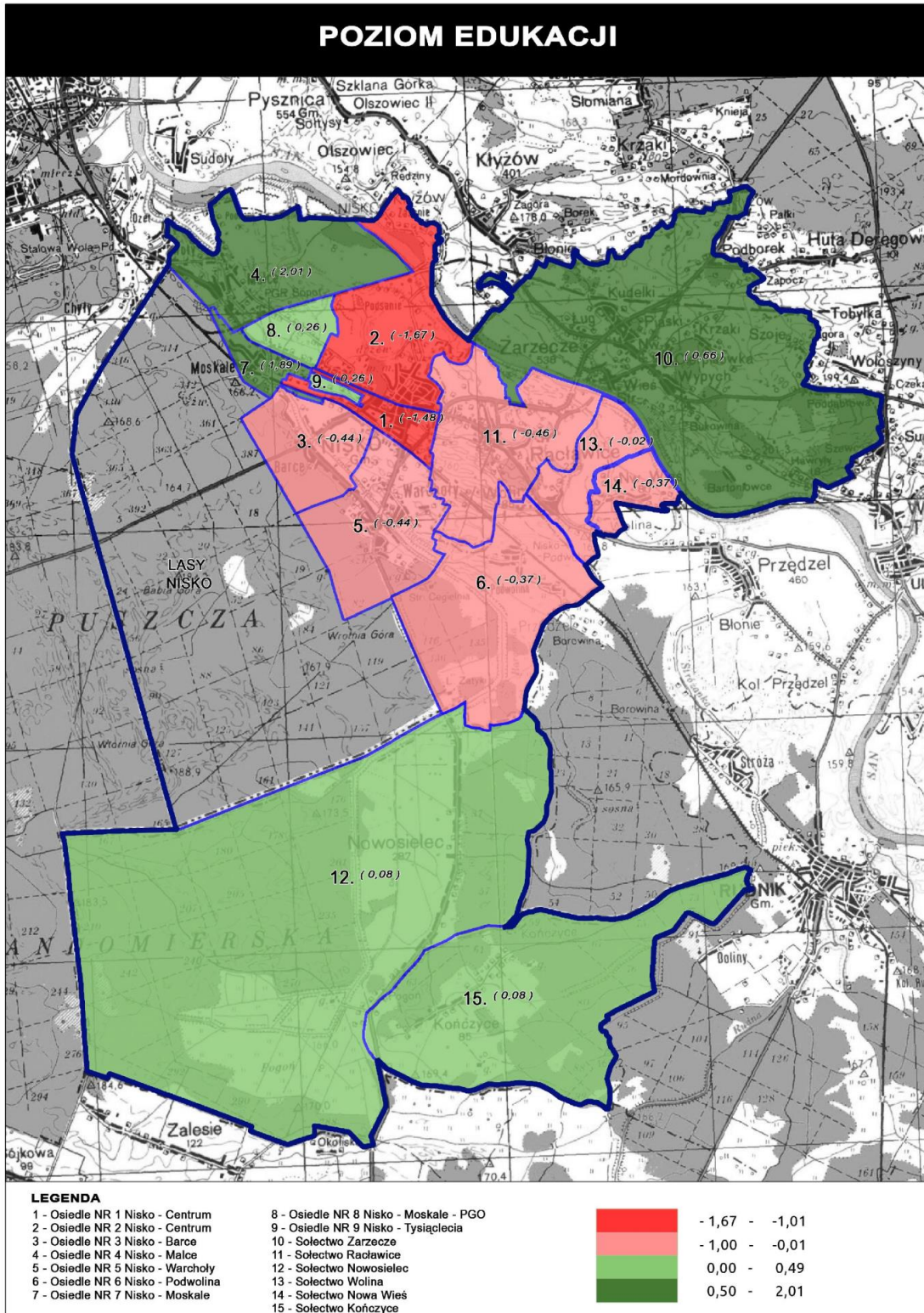
L.p.	Obszary/sołectwa	Obwody szkolne	Wyniki ze sprawdzianu w 2015 r.				
			średni wynik ogółem w %	średni wynik z jęz. polskiego w %	średni wynik z matematyki w %	średni wynik z jęz. angielskiego w %	średni wynik ogółem w % stand.
1.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	PSP Nr 1, PSP Nr 5	62,68%	71,83%	53,15%	77,88%	-1,67
2.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	PSP Nr1, PSP Nr 3, PSP Nr 5	63,46%	72,35%	54,18%	77,68%	-1,48
3.	Sołectwo Raclawice	PSP Nr 4, PSP Nr 3, PSP Nr 1	67,51%	76,15%	57,88%	74,63%	-0,46
4.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	PSP Nr 3	67,60%	77,20%	57,60%	72,20%	-0,44
5.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	PSP Nr 3	67,60%	77,20%	57,60%	72,20%	-0,44
6.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	PSP Nr 4	67,90%	72,20%	63,30%	80,80%	-0,37
7.	Sołectwo Nowa Wieś	PSP Nr 4	67,90%	72,20%	63,30%	80,80%	-0,37
8.	Sołectwo Wolina	PSP w Wolinie	69,30%	73,30%	65,00%	79,00%	-0,02
9.	Sołectwo Nowosielec	ZS w Nowosielcu	69,70%	73,20%	65,90%	76,60%	0,08
10.	Sołectwo Kończyce	ZS w Nowosielcu	69,70%	73,20%	65,90%	76,60%	0,08
11.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	PSP Nr 5	70,40%	74,70%	65,80%	81,00%	0,26
12.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	PSP Nr 5	70,40%	74,70%	65,80%	81,00%	0,26
13.	Sołectwo Zarzeczce	ZS w Zarzeczcu	72,00%	77,20%	66,60%	79,70%	0,66
14.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	PSP Nr 6, PSP Nr 3	76,92%	76,25%	77,58%	74,86%	1,89
15.	Osiedle NR 4 Nisko - Malce	PSP Nr 6	77,40%	76,20%	78,60%	75,00%	2,01
16.	Gmina Nisko		68,00%	75,00%	62,00%	78,00%	

Źródło: OKE

Rysunek 8. Zjawisko niskiego poziomu edukacji

System Informacji Przestrzennej Gminy Nisko
skala 1 : 60000

Niniejszy wydruk nie stanowi dokumentu w rozumieniu przepisów prawa
wydrukowano w serwisie nisko.e-mapa.net dnia 2017-07-20 22:48:06

strona 1

Źródło: opracowanie własne;

6. Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych na terenie gminy i miasta Nisko

Na podstawie przedstawionych zjawisk kryzysowych w sferze społecznej zdefiniowano i określono Współczynnik Koncentracji Negatywnych Zjawisk Społecznych, na podstawie którego wyznaczono zdegradowane społecznie obszary gminy i miasta Nisko.

Wskaźnik Koncentracji Negatywnych Zjawisk Społecznych został oparty o analizę pięciu wskaźników zjawisk kryzysowych w obszarze: bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, poziomu edukacji i aktywności obywatelskiej. W celu obliczenia degradacji społecznej w sferze społecznej poszczególnym zjawiskom kryzysowym przyporządkowano wagi punktowe, które składają się na wyliczenie Wskaźnika Koncentracji Negatywnych Zjawisk Społecznych, według wzoru:

$$W_k = (0,3 \times B) + (0,3 \times U) + (0,15 \times Pp) + (0,05 \times Ao) + (0,2 \times Ed)$$

Definicje:

B – bezrobocie;

U – ubóstwo;

Pp – poziom przestępczości;

Ao – Aktywność obywatelska;

Ed- poziom edukacji.

Przedstawione wagi odpowiadają znaczeniu i skali danego zjawiska kryzysowego na degradację społeczną analizowanego obszaru.

Na podstawie przyjętej metodologii ustalono degradację społeczną obszarów gminy i miasta Nisko, do których według kolejności obliczonego wskaźnika należą:

- **Sołectwo Kończyce;**
- **Osiedle NR 1 Nisko – Centrum;**
- **Osiedle NR 2 Nisko – Centrum;**
- **Sołectwo Nowa Wieś;**
- **Osiedle NR 3 Nisko – Barce;**
- **Osiedle NR 6 Nisko – Podwolina.**

Tabela 48. Obszary zdegradowane społecznie

L.p.	Obszary	Poziom bezrobocia	Poziom ubóstwa	Poziom przestępczości	Aktywność obywatelska	Poziom edukacji	Wskaźnik syntetyczny	Poziom bezrobocia	Poziom ubóstwa	Poziom przestępczości	Aktywność obywatelska	Poziom edukacji	współczynnik koncentracji
		Średnia arytmetyczna	Średnia arytmetyczna	Średnia arytmetyczna	Średnia arytmetyczna	Średnia arytmetyczna		0,3	0,3	0,15	0,05	0,2	
1.	Sołectwo Kończyce	-2,14	-2,05	0,09	0,84	0,08	-3,17	-0,64	-0,61	0,01	0,04	0,02	-1,18
2.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	0,44	-0,18	-1,94	0,40	-1,48	-2,76	0,13	-0,05	-0,29	0,02	-0,30	-0,49
3.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	0,50	-0,12	-1,41	-0,70	-1,67	-3,40	0,15	-0,04	-0,21	-0,04	-0,33	-0,46
4.	Sołectwo Nowa Wieś	-1,80	0,01	1,06	0,18	-0,37	-0,92	-0,54	0,00	0,16	0,01	-0,07	-0,44
5.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	0,69	-0,44	-0,04	-1,17	-0,44	-1,41	0,21	-0,13	-0,01	-0,06	-0,09	-0,08
6.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	-0,11	-0,19	0,79	0,34	-0,37	0,46	-0,03	-0,06	0,12	0,02	-0,07	-0,03
7.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	0,07	0,16	0,32	0,01	-0,44	0,12	0,02	0,05	0,05	0,00	-0,09	0,03
8.	Sołectwo Raclawice	0,40	-0,06	0,19	0,18	-0,46	0,25	0,12	-0,02	0,03	0,01	-0,09	0,05
9.	Sołectwo Nowosielec	-0,45	0,76	-0,21	0,84	0,08	1,03	-0,13	0,23	-0,03	0,04	0,02	0,12
10.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	-0,32	0,53	0,32	-0,72	0,26	0,07	-0,10	0,16	0,05	-0,04	0,05	0,13
11.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	-0,02	0,88	0,59	-0,98	0,26	0,73	-0,01	0,26	0,09	-0,05	0,05	0,35
12.	Sołectwo Zarzecze	0,30	0,49	0,49	-0,24	0,66	1,71	0,09	0,15	0,07	-0,01	0,13	0,43
13.	Osiedle NR 4 Nisko - Malce	0,01	-0,09	-0,10	1,56	2,01	3,38	0,00	-0,03	-0,01	0,08	0,40	0,44
14.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	0,46	0,28	-0,44	-0,72	1,89	1,47	0,14	0,09	-0,07	-0,04	0,38	0,50
15.	Sołectwo Wolina	1,99	0,00	0,29	0,18	-0,02	2,44	0,60	0,00	0,04	0,01	0,00	0,65

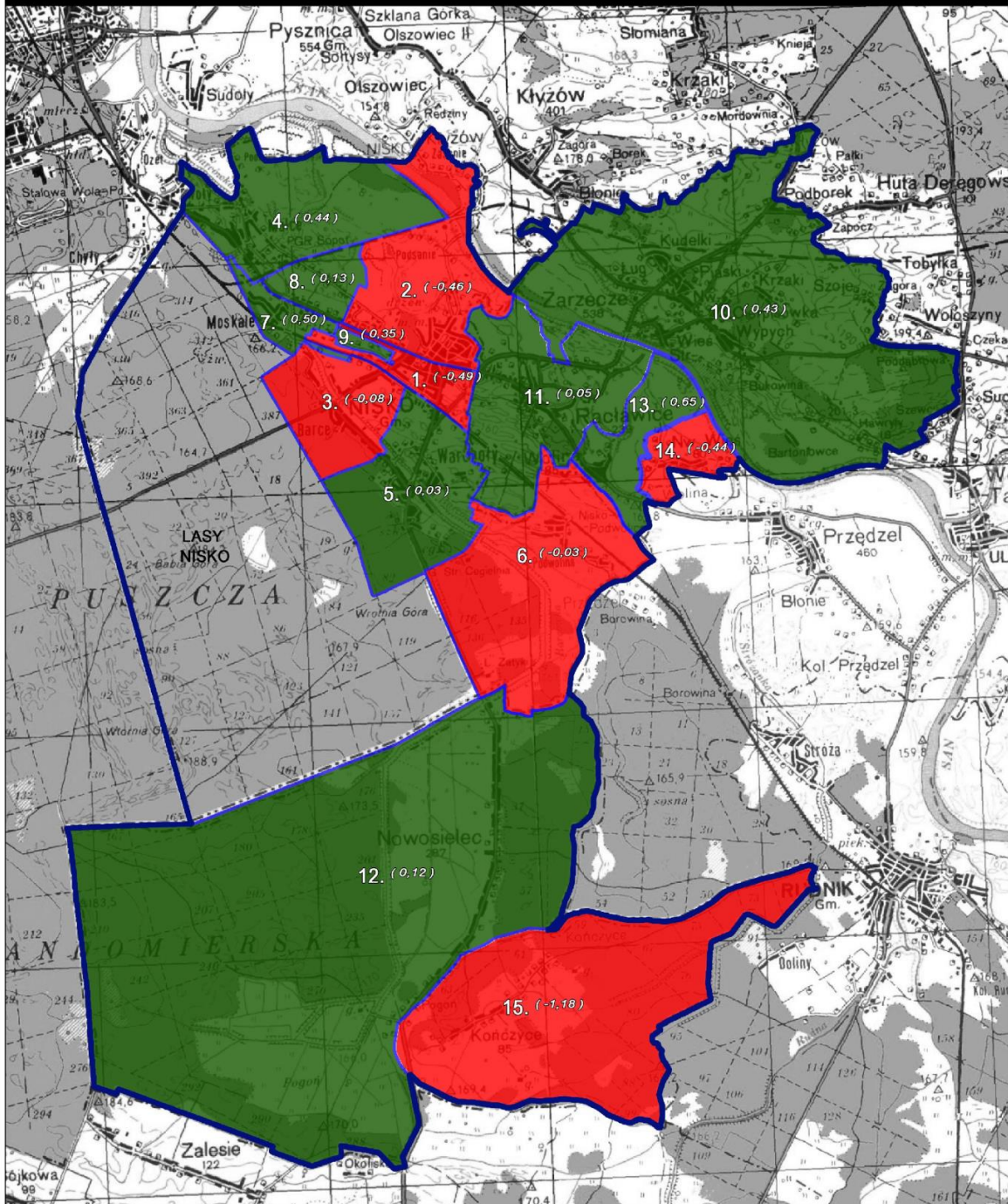
Źródło: opracowanie własne;

Rysunek 9. Tereny zdegradowane na terenie gminy i miasta Nisko

System Informacji Przestrzennej Gminy Nisko
skala 1 : 60000

OBSZARY ZDEGRADOWANE

LEGENDA

1 - Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	8 - Osiedle NR 8 Nisko - Moskałe - PGO
2 - Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	9 - Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecie
3 - Osiedle NR 3 Nisko - Barce	10 - Sołectwo Zarzeczce
4 - Osiedle NR 4 Nisko - Malce	11 - Sołectwo Raclawice
5 - Osiedle NR 5 Nisko - Warcholy	12 - Sołectwo Nowosielec
6 - Osiedle NR 6 Nisko - Podwołina	13 - Sołectwo Wolina
7 - Osiedle NR 7 Nisko - Moskałe	14 - Sołectwo Nowa Wieś
	15 - Sołectwo Kończyce

III. Koncentracja negatywnych zjawisk o innym charakterze

Definicja obszaru zdegradowanego obejmuje obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz negatywnych zjawisk o innym charakterze, tj. zjawisk gospodarczych lub środowiskowych lub przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. W tym celu w dalszej części badania prowadzi się analizę sytuacji kryzysowych w sferze:

- gospodarczej;
- środowiskowej;
- przestrzenno – funkcjonalnej;
- technicznej.

1. Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej

Występujące zjawiska kryzysowe w sferze społecznej mogą być wynikiem negatywnych zjawisk ze sfery gospodarczej. Niski poziom przedsiębiorczości, ograniczona oferta miejsc pracy, niekorzystne warunki do rozwoju przedsiębiorczości mogą stanowić czynniki uzasadniające tworzenie się bezrobocia, w tym rozwój bezrobocia długoterminowego, stagnację gospodarczą obszaru i powiększanie się ubóstwa danej grupy społecznej.

Poziom przedsiębiorczości na terenie gminy i miasta Nisko zdecydowanie odstaje od sytuacji występującej na terenie kraju, województwa podkarpackiego oraz powiatu nizańskiego.

W 2016 roku na terenie gminy Nisko było zarejestrowanych 1 748 podmiotów gospodarczych. Ogólna liczba przedsiębiorstw stanowi 42,1% podmiotów w skali powiatu nizańskiego oraz 1,04% województwa podkarpackiego. Analizowany obszar zajmuje pierwsze miejsce w powiecie pod względem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Wskaźnik liczby przedsiębiorstw na 100 mieszkańców został oszacowany na poziomie 7,81 osób. Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców odstaje od sytuacji na terenie województwa podkarpackiego, jak również od średniej dla kraju.

Tabela 49. Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców

Nazwa	Liczba ludności ogółem	Liczba podmiotów gospodarczych	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców
	os.	szt.	os.
Polska	4 055 946	4 237 691	104,5
Województwo podkarpackie	2 127 656	167 749	7,88
Powiat nizański	66 911	4 152	6,20
Harasiuki	6 169	270	4,38
Jarocin	5 429	286	5,27
Jeżowe	10 137	510	5,03
Krzeszów	4 248	251	5,85
Nisko	22 391	1 748	7,81

Rudnik nad Sanem	10 152	668	6,6
Ulanów	8 385	419	5,0

Źródło: GUD BDL

W roku 2016 na terenie gminy Nisko zdecydowana większość 96,45% działających podmiotów gospodarczych należała do grupy firm mikro, zatrudniających do 9 pracowników. Są to w zdecydowanej większości firmy rodzinne, zatrudniające po kilka osób lub często jednoosobowe. Firmy te w małym stopniu nastawione są na zatrudnianie osób nowych, z zewnątrz, wobec tego mają niski udział w przeciwdziałaniu bezrobociu. Ponadto na terenie gminy działają firmy zatrudniające od 10 do 49 pracowników, stanowią one 3,03% wszystkich przedsiębiorstw, zatrudniające do 249 osób (0,46%) oraz jedna która mieści się w przedziale od 250 do 999 zatrudnionych. Wskazane działalności gospodarcze pomimo, małej ogólnej liczby w regionie, dają duże możliwości na pracę zawodową. Skupione są głównie w mieście Nisko lub bliskiej okolicy. Firmy zlokalizowane na terenie Gminy (głównie mikroprzedsiębiorstwa) charakteryzują się małą stabilnością i odpornością na mechanizmy rynkowe, a także małym stopniem rozwoju inwestycyjnego.

Tabela 50. Liczba podmiotów gospodarczych wg klas wielkości

Jednostka terytorialna	ogółem	0 – 9	10 – 49	50 – 249	250 – 999	1000 i więcej
	2016	2016	2016	2016	2016	2016
Polska	4 237 691	4 055 946	148 002	29 280	3 703	760
Województwo podkarpackie	167 749	160 356	5 952	1 251	157	33
Powiat nizański	4 152	3 987	144	20	1	0
Harasiuki	270	261	7	2	0	0
Jarocin	286	277	9	0	0	0
Jeżowe	510	484	24	2	0	0
Krzyszów	251	240	10	1	0	0
Nisko	1 748	1 686	53	8	1	0
Rudnik nad Sanem	668	636	27	5	0	0
Ulanów	419	403	14	2	0	0

Źródło: GUD BDL

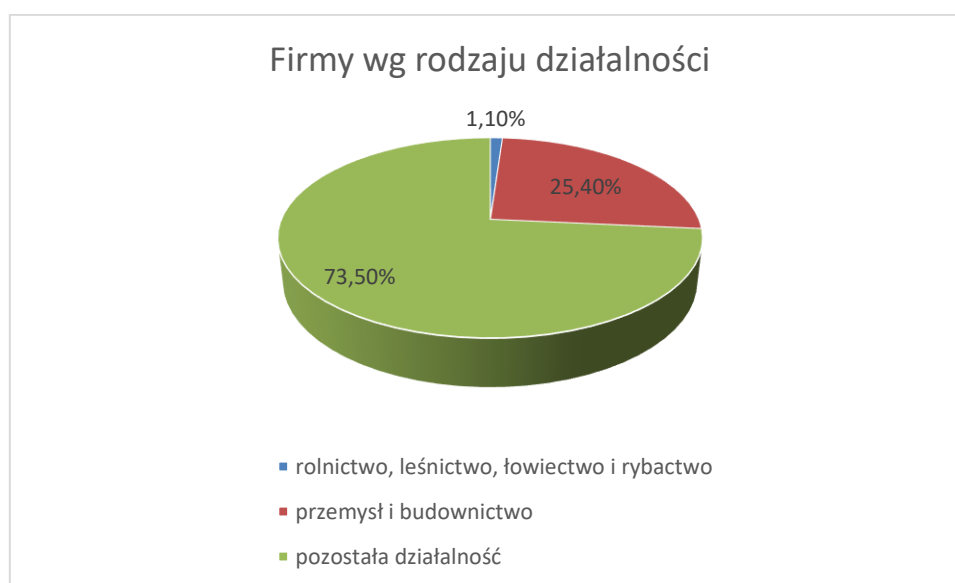
Na badanym terenie w mniejszym stopniu niż ma to miejsce w województwie podkarpackim, czy też w powiecie nizańskim przeważają firmy o tzw. charakterze pozostała działalność. W 2016 roku rejestrze REGON było ich 1 285, w skali powiatu 46%, w skali województwa 1,01%. W mniejszym stopniu w gminie rozwijają się podmioty gospodarcze o profilu przemysł i budownictwo. W roku 2016 ich liczba osiągnęła 444, i tym samym stanowiła 35% w skali powiatu i 1,15% w województwie. Mieszkańcy gminy w najmniejszym stopniu znajdują zatrudnienie w firmach o charakterze rolnictwa, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo, jest to ściśle związane z ukształtowaniem geograficznym terenu. W 2016 roku we wskazanym obszarze funkcjonowało 16 firm, które stanowiły 17% w odniesieniu do powiatu oraz 0,60% w skali województwa podkarpackiego.

Tabela 51. Liczba firm wg rodzaju działalności

Jednostka terytorialna	ogółem	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	przemysł i budownictwo	pozostała działalność
Polska	4 237 691	75 076	900 452	3 262 163
Województwo podkarpackie	167 749	3 153	38 576	126 020
Powiat nizański	4 152	109	1 248	2 795
Harasiuki	270	8	79	183
Jarocin	286	25	92	169
Jeżowe	510	16	238	256
Krzeszów	251	6	84	161
Nisko	1 748	19	444	1 285
Rudnik nad Sanem	668	17	203	448
Ulanów	419	18	108	293

Źródło: GUD BDL

Ze względu na rodzaj prowadzonej działalności w roku 2016 na terenie gminy Nisko, dominowały firmy z zakresu pozostałej działalności, (73,50% udziału), następnie przemysł i budownictwo 25,40% oraz w marginalnym stopniu z obszaru rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa 1,10%. Przedstawione dane obrazują charakter i potencjał działających firm, które w zdecydowanej większości ze względu na wielkość firm i rodzaj prowadzonej działalności ograniczają się do lokalnego rynku.

Rysunek 10. Firmy wg rodzaju działalności

W 2016 roku na terenie gminy Nisko zarejestrowanych było 1 748 podmiotów gospodarczych. Ich liczba od 2012 roku uległa zwiększeniu o 30 nowych firm. Jednak pomiędzy 2015, a 2016 rokiem

jest widoczny spadek (na poziomie 8 przedsiębiorstw). W analizowanym okresie otworzyło się 137 nowych podmiotów gospodarczych, w porównaniu z rokiem ubiegłym ogólna liczba nowo otwieranych firm zmniejszyła się o 9 przedsiębiorstw. Podmioty nowo zarejestrowane stanowią 7,83% ogólnej liczby firm, a gospodarstwa wyrejestrowane 8%. Przeprowadzona analiza wskazuje, iż liczba zamykanych przedsiębiorstw jest wyższa od rejestrowanych. Taka sytuacja jest widoczna w całym badanym okresie od 2012 do 2016 roku, co w dalszej perspektywie może być niebezpieczne dla mieszkańców gminy i ich rodzin pod względem płynności finansowej. Wskazuje to na trudną sytuację lokalnych firm i trudności z utrzymaniem działalności na lokalnym rynku. Obrazuje to również niski poziom konkurencyjności i potwierdza uzależnienie się firm w głównej mierze od lokalnego rynku działania.

Tabela 52. Różnica pomiędzy liczbą zarejestrowanych a wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych

Gmina Nisko					
Nazwa	2012	2013	2014	2015	2016
Ogółem	1 718	1 736	1 742	1 756	1 748
Gospodarstwa nowo zarejestrowane	106	133	128	146	137
Gospodarstwa wyrejestrowane	160	154	142	160	140

Źródło: GUD BDL

Liczba nowo założonych firm w gminie stanowi 40 % w skali powiatu niżańskiego. Badany obszar zajmuje pierwsze miejsce pod względem najwyższej liczby nowych przedsiębiorstw na terenie powiatu. Jest jednym z najbardziej rozwijających się gmin, ma to również przełożenie na powstawanie nowych miejsc pracy. Wskaźnik liczby podmiotów nowo zarejestrowanych na 100 mieszkańców osiągnął poziom 0,62 firm. Jednak korzystna sytuacja na tle powiatu nie przekłada się na pozytywne zmianę na tle województwa, czy kraju. Wskaźnik liczby podmiotów nowo rejestrowanych na tle województwa i kraju jest gorsza. W ten sposób poziom przedsiębiorczości oceniany jest na poziomie rozwijającym się poniżej średniej zarówno dla województwa, jak również kraju. Obrazuje to kluczowe różnice gminy w obszarze jej rozwoju społeczno – gospodarczego.

Tabela 53. Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych na 100 mieszkańców

Nazwa	Liczba ludności ogółem	Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych	Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych na 100 mieszkańców
	os.	os.	os.
Polska	4 055 946	349 298	8,61
Województwo podkarpackie	2 127 656	14 330	0,67
Powiat niżański	66 911	349	0,52
Harasiuki	6 169	17	0,30
Jarocin	5 429	27	0,50
Jeżowe	10 137	54	0,53
Krzeszów	4 248	18	0,42
Nisko	22 391	140	0,62
Rudnik nad	10 152	55	0,62

Sanem			
Ulanów	8 385	38	0,45

Źródło: GUD BDL

W sektorze firm z branży pozostała działalność powstało najwięcej nowych podmiotów gospodarczych. W 2016 roku w tej gałęzi gospodarczej zarejestrowanych zostało 98 firm, które stanowią 46% w skali powiatu niżańskiego oraz 1% województwa podkarpackiego. Na kolejnym miejscu był przemysł i budownictwo - 41 nowo powstałych firm. Najmniej otwiera się podmiotów z sektora rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. W 2016 roku w tym obszarze pojawiła się jedynie jedna firma.

Tabela 54. Podmioty nowo zarejestrowane wg rodzaju działalności

Nazwa	ogółem	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	przemysł i budownictwo	pozostała działalność
POLSKA	349 298	3 387	86 793	259 118
Województwo podkarpackie	14 330	194	4 379	9 757
Powiat niżański	349	4	133	212
Harasiuki	17	1	9	7
Jarocin	27	0	8	19
Jeżowe	54	1	33	20
Krzyszów	18	1	8	9
Nisko	140	1	41	98
Rudnik nad Sanem	55	0	20	35
Ulanów	38	0	14	24

Źródło: GUD BDL

Wskaźnik liczby podmiotów zamkniętych na 100 mieszkańców w gminie Nisko został oszacowany na poziomie 0,61 firm. Jest to najwyższy wskaźnik spośród wszystkich gmin powiatu niżańskiego. Sytuacja w obszarze firm wyrejestrowywanych jest zdecydowanie mniej korzystna na terenie gminy Nisko niż na terenie województwa podkarpackiego, czy nawet powiatu niżańskiego.

Tabela 55. Liczba podmiotów wyrejestrowanych na 100 mieszkańców

Nazwa	Liczba ludności ogółem	Liczba zamkniętych podmiotów gospodarczych	Liczba podmiotów zamkniętych na 100 mieszkańców
	os.	os.	Os.
POLSKA	4 055 946	293 997	28
Województwo podkarpackie	2 127 656	11 378	0,36
Powiat niżański	66 911	313	0,47
Harasiuki	6 169	19	0,30
Jarocin	5 429	20	0,37
Jeżowe	10 137	34	0,33
Krzyszów	4 248	22	0,52

Nisko	22 391	137	0,61
Rudnik nad Sanem	10 152	47	0,46
Ulanów	8 385	34	0,40

Źródło: GUD BDL

W powiecie nizańskim w 2016 roku z rejestru podmiotów gospodarczych zostało wyrejestrowanych 313 firmy, w tym 137 z terenu gminy Nisko. Spośród wszystkich siedmiu gmin powiatu, wskazany obszar odnotował najwyższą liczbę zamkniętych firm. Wynikać to może z ogólnie najwyższej liczby działających przedsiębiorstw na terenie powiatu. Najwięcej ludzi utraciło pracę z gałęzi gospodarczej „pozostała działalność”, gdyż we wskazanym okresie zamknięto 92 zakłady pracy. 45 przedsiębiorstw ogłosiło likwidację w sektorze przemysł i budownictwo.

Tabela 56. Podmioty wyrejestrowane wg rodzaju działalności

Nazwa	ogółem	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	przemysł i budownictwo	pozostała działalność
Polska	293 997	2 969	77 089	213 939
Województwo podkarpackie	11 378	165	3 433	7 780
Powiat nizański	313	2	128	183
Harasiuki	19	1	12	6
Jarocin	20	0	11	9
Jeżowe	34	1	23	10
Krzyszów	22	0	11	11
Nisko	137	0	45	92
Rudnik nad Sanem	47	0	12	35
Ulanów	34	0	14	20

Źródło: GUD BDL

Analizę degradacji w sferze gospodarczej wyznaczonych jednostek urbanistycznych oparto o dwa analizowane wskaźniki: liczbę aktywnych podmiotów na koniec 2016 r. zarejestrowanych w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej oraz o analizę rozwoju przedsiębiorczości na podstawie salda podmiotów rejestrowanych i wyrejestrowywanych w okresie 2012 – 2016 na terenie gminy i miasta Nisko. Przedstawiona wartość wskaźników definiuje obszary rozwojowe i obszary zagrożone degradacją w sferze gospodarczej na terenie gminy i miasta Nisko.

W obszarze aktywnie działających firm na rynku na koniec 2016 roku w przeliczeniu na liczbę mieszkańców, najkorzystniejsza sytuacja występuje na terenie Osiedla Nr 1 Nisko – Centrum, gdzie zlokalizowane jest centrum handlowe i gospodarcze miasta Nisko. Najtrudniejsza sytuacja występuje na obszarze Osiedla Nr 6 Nisko – Podwolina i Osiedla Nr 9 Nisko – Tysiąclecia, które pełnią podstawową funkcję mieszkaniową miasta. Na tych obszarach wskaźnik liczby działających podmiotów gospodarczych jest najniższy.

Tabela 57. Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych

Dane podstawowe					
L.p.	Obszary/sołectwa	Liczba mieszkańców	Podmioty aktywne	Podmioty aktywne na 100 mieszkańców	Podmioty aktywne na 100 mieszkańców - wsk. stand.
		os.	wsk.		
1.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	7,00	0,69	-1,47
2.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	3 565	30,00	0,84	-1,33
3.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	558	7,00	1,26	-0,92
4.	Sołectwo Wolina	439	6,00	1,37	-0,81
5.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	978	15,00	1,53	-0,65
6.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	978	17,00	1,74	-0,45
7.	Sołectwo Kończyce	357	7,00	1,96	-0,23
8.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	2 084	44,00	2,11	-0,08
9.	Sołectwo Nowa Wieś	319	8,00	2,51	0,31
10.	Osiedle NR 4 Nisko - Malce	1 418	36,00	2,54	0,34
11.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 616	68,00	2,60	0,40
12.	Sołectwo Zarzecze	2 946	82,00	2,78	0,58
13.	Sołectwo Nowosielec	1 610	45,00	2,80	0,59
14.	Sołectwo Raclawice	1 381	55,00	3,98	1,76
15.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 018	84,00	4,16	1,93
16.	Gmina Nisko	22 276	511		

Źródło: opracowanie własne;

Poziom przedsiębiorczości oceniany na podstawie salda firm nowo rejestrowanych względem firm wyrejestrowywanych najkorzystniej występuje na terenie Sołectwa Nowosielec, Raclawice i Sołectwa Zarzecze. Jest to zdecydowanie odmienna sytuacja od analizy liczby aktywnie działających podmiotów, gdzie dominowały firmy z terenu miejskiego gminy. Ujemne saldo rejestrowanych i wyrejestrowywanych firm występuje na terenie: Osiedle NR 1 Nisko – Centrum, Osiedle NR 6 Nisko – Podwolina, Sołectwo Wolina, Osiedle NR 8 Nisko - Moskale – PGO, Osiedle NR 2 Nisko – Centrum, Osiedle NR 5 Nisko – Warchoły, Osiedle NR 7 Nisko – Moskale, Osiedle NR 3 Nisko – Barce, Osiedle NR 9 Nisko – Tysiąclecia.

Tabela 58. Saldo rejestrowanych i wyrejestrowywanych firm na rynku

Dane podstawowe							
L.p.	Obszary/sołectwa	Liczba mieszkańców	Podmioty wykreślone w okresie 2012-2016	Podmioty zarejestrowane w okresie 2012-2017	Wskaźnik przyrostu firm	Wskaźnik przyrostu firm na 100 mieszkańców	Wskaźnik przyrostu firm na 100 mieszkańców wsk. stand.
		os.	wsk.	wsk.	wsk.	wsk.	wsk.
1.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 018	58,00	13,00	-45,00	-2,23	-1,92
2.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	25,00	11	-14,00	-1,38	-0,98
3.	Sołectwo Wolina	439	10,00	5	-5,00	-1,14	-0,72
4.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	978	15,00	5	-10,00	-1,02	-0,59
5.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 616	39,00	13	-26,00	-0,99	-0,56
6.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	2 084	24,00	9	-15,00	-0,72	-0,25
7.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	558	4,00	0	-4,00	-0,72	-0,25
8.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	978	10,00	4	-6,00	-0,61	-0,13
9.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	3 565	26,00	6	-20,00	-0,56	-0,08
10.	Osiedle NR 4 Nisko - Malce	1 418	15,00	8	-7,00	-0,49	0,00
11.	Sołectwo Kończyce	357	6,00	5	-1,00	-0,28	0,23
12.	Sołectwo Nowa Wieś	319	3,00	3	0,00	0,00	0,54
13.	Sołectwo Zarzecze	2 946	53,00	71	18,00	0,61	1,22
14.	Sołectwo Raclawice	1 381	32,00	44	12,00	0,87	1,50
15.	Sołectwo Nowosielec	1 610	25,00	46	21,00	1,30	1,98
16.	Gmina Nisko	22 276	345	243			

Źródło: UGiM Nisko;

Analiza poziomu przedsiębiorczości na podstawie przedstawionych wskaźników uwidoczniła obszary zagrożone degradacją w sferze gospodarczej. Są to obszary gdzie kumulują się problemy ograniczające możliwości prowadzenia działalności i utrzymania na rynku lokalnym.

Analizując liczbę podmiotów aktywnych w roku 2016 oraz saldo firm rejestrowanych i wyrejestrowywanych z rejestru CEiDG określono obszary gminy zagrożone degradacją w sferze gospodarczej, gdzie poziom przedsiębiorczości jest najniższy, do takich obszarów należą: Osiedle NR 6 Nisko – Podwolina, Sołectwo Wolina, Osiedle NR 9 Nisko – Tysiąclecia, Osiedle NR 8 Nisko - Moskale – PGO, Osiedle NR 7 Nisko – Moskale, Osiedle NR 3 Nisko – Barce, Osiedle NR 5 Nisko – Warchoły, Osiedle NR 2 Nisko – Centrum.

Tabela 59. Zjawisko degradacji w sferze gospodarczej

Dane podstawowe					
L.p.	Obszary/sołectwa	Liczba mieszkańców	Podmioty aktywne na 100 mieszkańców - wsk. stand.	Wskaźnik przyrostu firm na 100 mieszkańców wsk. stand.	Wskaźnik średnia
		os.	wsk.	wsk.	wsk.
1.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	-1,47	-0,98	-1,23
2.	Sołectwo Wolina	439	-0,81	-0,72	-0,76
3.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	3 565	-1,33	-0,08	-0,70
4.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	978	-0,65	-0,59	-0,62
5.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	558	-0,92	-0,25	-0,58
6.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	978	-0,45	-0,13	-0,29
7.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	2 084	-0,08	-0,25	-0,17
8.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 616	0,40	-0,56	-0,08
9.	Sołectwo Kończyce	357	-0,23	0,23	0,00
10.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 018	1,93	-1,92	0,01
11.	Osiedle NR 4 Nisko - Malce	1 418	0,34	0,00	0,17
12.	Sołectwo Nowa Wieś	319	0,31	0,54	0,43
13.	Sołectwo Zarzecze	2 946	0,58	1,22	0,90
14.	Sołectwo Nowosielec	1 610	0,59	1,98	1,29
15.	Sołectwo Raclawice	1 381	1,76	1,50	1,63
16.	Gmina Nisko	22 276			

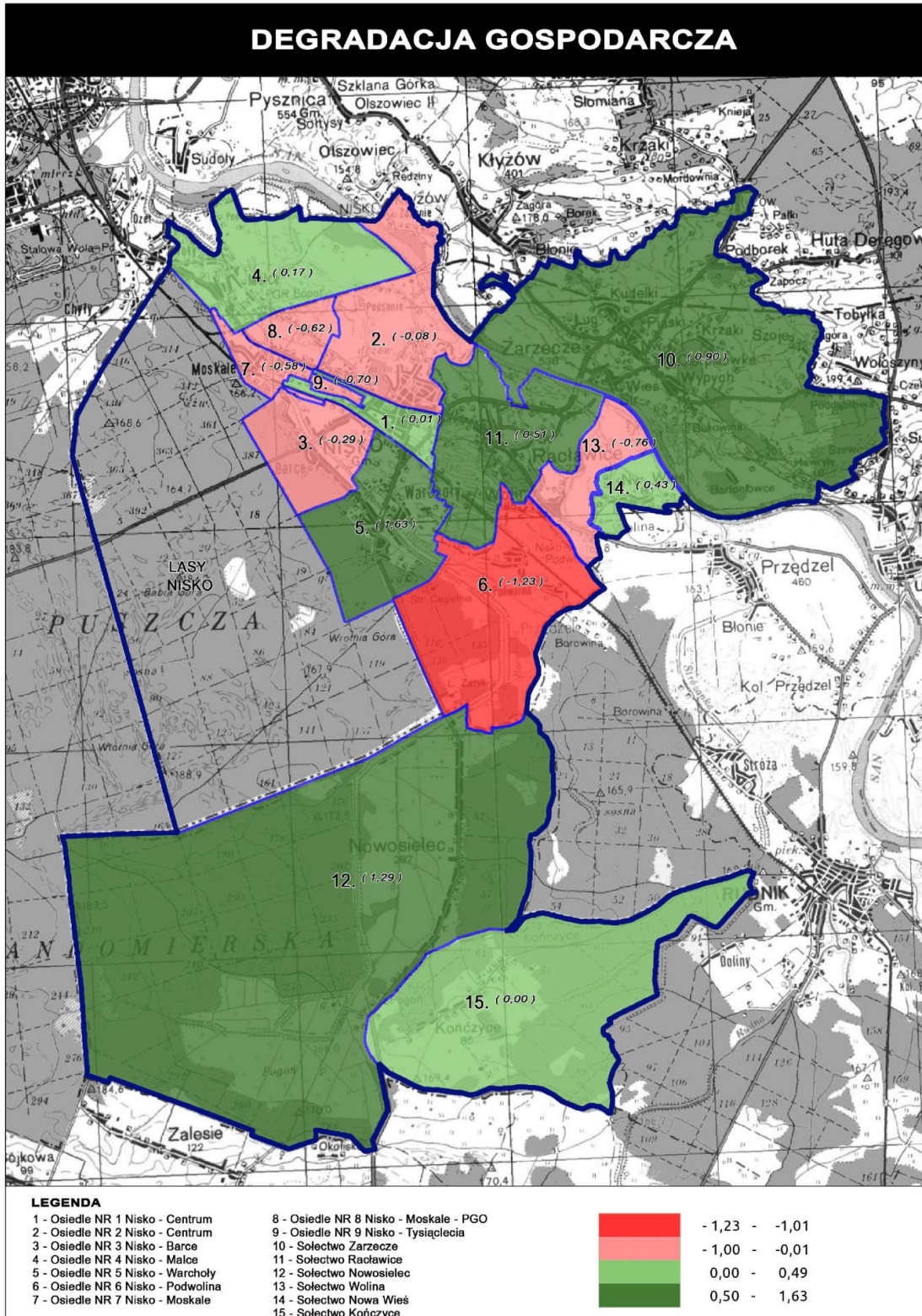
Źródło: opracowanie własne;

Rysunek 11 Obszary zdegradowane w sferze gospodarczej

System Informacji Przestrzennej Gminy Nisko
 skala 1 : 60000

2. Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej

Elementem koncentracji negatywnych zjawisk kryzysowych jest również degradacja środowiskowa, ograniczająca potencjał i możliwości rozwojowe danego obszaru. Przekroczenie standardów środowiskowych czy występowanie odpadów zagrażających życiu w sposób bezpośredni wpływa na jakość życia mieszkańców. Problemy środowiskowe ograniczają zarówno potencjał do rozwoju turystyki, rekreacji, wypoczynku, jak również w sposób bezpośredni zagrażają życiu codziennemu mieszkańców. Ograniczają rozwój osadnictwa, wpływają na koszty chorób i problemów wynikających z zanieczyszczenia środowiska naturalnego. W ten sposób problemy środowiskowe stanowią jeden z kluczowych elementów degradacji wpływającej również na degradację społeczną.

Analizę negatywnych zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej oparto o analizę występowania szkodliwego na życie ludzkie azbestu na terenie gminy i miasta Nisko, a także na podstawie niskiej emisji wywierającej bezpośredni wpływ na jakość powietrza i zdrowie mieszkańców gminy. W ten sposób w analizie degradacji środowiskowej uwzględniono zagrożenia wynikające ze składowania i występowania azbestu oraz skalę emisji CO₂ w analizowanych obszarach gminy i miasta Nisko

1. Zagrożenie zdrowia występowaniem szkodliwego azbestu

W celu określenia zagrożenia wynikającego z występowania szkodliwego dla zdrowia i życia mieszkańców azbestu przeanalizowano występowanie zinwentaryzowanego i przewidzianego do usunięcia na terenie gminy azbestu w przeliczeniu na liczbę mieszkańców danego obszaru.

Inwentaryzacja uwidoczniała obszary najbardziej zagrożone negatywnym oddziaływaniem azbestu. Do takich obszarów, w lokalizacji których znajduje się najwięcej składowanych jeszcze wyrobów azbestowych należą: Sołectwo Nowa Wieś, Sołectwo Kończyce, Sołectwo Nowosielec, Sołectwo Wolina, Osiedle NR 5 Nisko – Warchoły oraz Osiedle NR 6 Nisko – Podwolina.

Analiza w sposób bezpośredni uwidoczniała zagrożenie azbestem, które zdecydowanie bardziej dotyczy obszarów wiejskich i podmiejskich gminy Nisko. Na terenie wiejskim występuje zabudowa jednorodzinna, która stanowi podstawowe źródło azbestu na terenie gminy.

Tabela 60. Degradacja środowiskowa – w obszarze występowania szkodliwego azbestu

Dane podstawowe				zinwentaryzowane	unieszkodliwione	pozostałe do unieszkodliwienia		
L.p.	Obszary/sołectwa	Liczba mieszkańców	Powierzchnia obszaru	razem	razem	razem	wskaźnik na 1 mieszkańca	wskaźnik stand.
				kg	kg	kg	kg	kg
1.	Sołectwo Nowa Wieś	319	115,00	26 730	5 740	20 990	65,90	-2,59
2.	Sołectwo Kończyce	357	498,00	21 208	6 820	14 388	40,30	-1,19
3.	Sołectwo Nowosielec	1 610	303,00	96 794	37 460	59 334	36,86	-1,00
4.	Sołectwo Wolina	439	538,00	33 675	21 960	11 715	26,72	-0,45
5.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	2 084	479,00	99 446	51 200	48 246	23,16	-0,26
6.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	783,00	53 380	34 425	18 955	18,72	-0,02
7.	Sołectwo Zarzecze	2 946	97,93	141 244	88 829	52 415	17,79	0,03
8.	Sołectwo Raclawice	1 381	122,00	66 242	45 738	20 504	14,85	0,19
9.	Osiedle NR 4 Nisko - Malce	1 418	23,74	54 999	36 453	18 546	13,08	0,29
10.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	978	1987,43	29 039	16 840	12 199	12,47	0,32
11.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 616	603,94	82 074	73 670	8 404	3,21	0,83
12.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	978	3875,71	11 860	9 880	1 980	2,02	0,89
13.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 018	234,88	19 367	17 398	1 969	0,98	0,95
14.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	558	134,87	7 305	7 305	0	0,00	1,00
15.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	3 565	1303,22	0	0	0	0,00	1,00
16.	Gmina Nisko	22 276	11 100	743 363	453 718	289 645	276	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UGiM Nisko;

2. Emisja dwutlenku węgla, wpływ na efekt cieplarniany

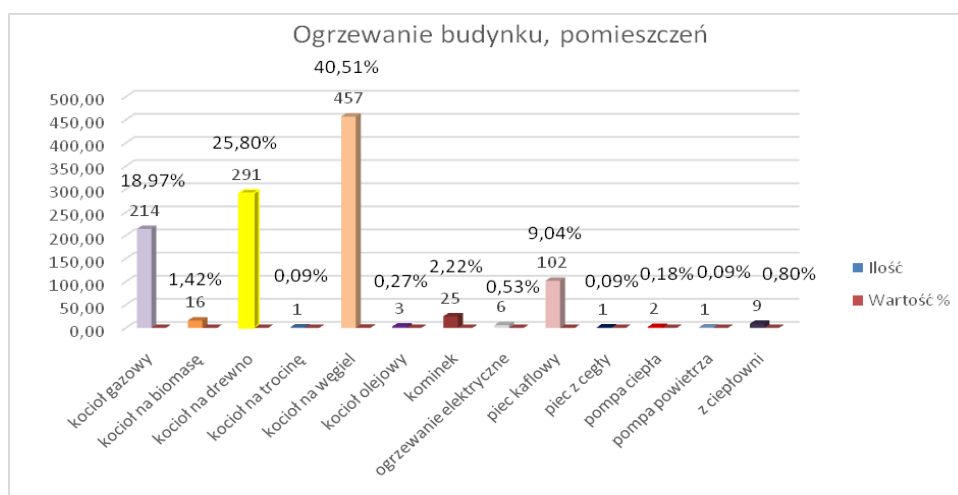
Drugim analizowanym negatywnym zjawiskiem w sferze środowiskowej jest określenie zagrożenia wynikającego z emisji dwutlenku węgla, wywierającego kluczowy wpływ na stan i jakość powietrza, a w ten sposób na zdrowie i życie mieszkańców analizowanych obszarów. Emisja dwutlenku węgla stanowi podstawowy czynnik efektu cieplarnianego, którego negatywnym efektem jest stopniowe ocieplenie się klimatu i występowanie gwałtownych zjawisk atmosferycznych. Dwutlenek węgla wywiera istotny wpływ na jakość powietrza. Emisja zanieczyszczeń powietrza dwutlenkiem węgla powoduje wiele chorób układu oddechowego i sercowego. Przyczynia się do wielu dolegliwości, typu przewlekły kaszel, czy trudności z oddychaniem. Generuje dodatkowe koszty społeczne związane z kosztami leczenia i wizyt lekarskich.

Na terenie gminy i miasta Nisko do kluczowych sektorów mających istotny wpływ na emisję CO₂ do atmosfery należy sektor budownictwa i transportu. Analizę zagrożenia środowiskowego na potrzeby oceny degradacji środowiskowej oparto o analizę emisji CO₂ pochodzącej ze źródeł indywidualnych – budownictwa jednorodzinnego i emisji pochodzącej z budownictwa mieszkaniowego – wielorodzinnego i budownictwa użyteczności publicznej.

Analizę degradacji środowiskowej w obszarze emisji CO₂ oparto o opracowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy i Miasta Nisko (PGN). W PGN w ramach bazowej i kontrolnej inwentaryzacji emisji CO₂ szczegółowo zdiagnozowano i określono obszary bezpośrednio zagrożone dwutlenkiem węgla pochodzącym z eksploatacji budynków mieszkaniowych i publicznych.

- zagrożenie emisją CO₂ pochodzącą z budownictwa jednorodzinnego

W strukturze budownictwa jednorodzinnego na podstawie danych PGN dla roku 2014 przeważa ogrzewanie oparte o kotły na węgiel i drewno stanowiąc w sumie 65% źródeł ciepła. Ważną część zajmują również kotły gazowe 19% oraz piece kaflowe 9%, często o dłuższym okresie użytkowania. Wysoki udział kotłów na paliwo stałe stanowi podstawowy czynnik warunkujący wysoki wskaźnik emisji CO₂ pochodzący z indywidualnych kotłowni.

Rysunek 12. Źródła ogrzewania budynków jednorodzinnych⁵

⁵ Dane: PGN dla Gminy i Miasta Nisko;

Analizę degradacji środowiskowej w obszarze budownictwa jednorodzinnego oparto o udział procentowy paliw stałych (węgiel oraz drewno) w ogrzewaniu budynków jednorodzinnych, które zaliczają się do nośników o najwyższym udziale emisji CO₂. Przedstawiona analiza umożliwiła wskazanie obszarów o najwyższym udziale zagrożenia emisją CO₂ pochodzącą z budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego (Tabela nr 61.) Średni udział węgla i drewna w nośnikach energii w sektorze budownictwa jednorodzinnego na terenie gminy wynosi 77%. Wartości powyżej wskazanego udziału stanowią o degradacji środowiskowej.

- **zagrożenie emisją CO₂ pochodzącą z budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego i publicznego**

Źródłem ciepła dla większości budynków wielorodzinnych oraz w części budynków użyteczności publicznej jest ciepło sieciowe. Do kluczowych nośników energii w strukturze budownictwa użyteczności publicznej oraz energii zużywanej przez zakłady komunalne w 2009 r. należała energia cieplna 64%, dostarczana sieciowo z PEC Sp. z o.o. w Stalowej Woli oraz gaz ziemny 35%. Znikomą wartość tworzy węgiel 0,25%, co pozytywnie przedstawia sytuację niskiej emisji w strukturze budownictwa użyteczności publicznej na terenie gminy i miasta Nisko. W badanym roku 2014 r. w zestawieniu nośników energii całkowicie został wyeliminowany węgiel, do podstawowych rodzajów źródeł energii należy dostarczana sieciowo energia cieplna 59% oraz gaz ziemny .

Analizę degradacji środowiskowej w obszarze niskiej emisji pochodzącej z budownictwa wielorodzinnego i użyteczności publicznej oparto o końcową wartość emisji CO₂ w poszczególnych budynkach na podstawie kontrolnej inwentaryzacji emisji z roku 2014⁶. W analizie wykazano obszary gminy Nisko o najwyższym udziale emisji dwutlenkiem węgla, pochodzącym z ogrzewania budynków wielorodzinnych i publicznych. Analiza uwidoczniła obszary gminy o najwyższym udziale zanieczyszczenia powietrza i zagrożenia dla zdrowia mieszkańców. Wysoki wskaźnik emisji w głównej mierze wynika ze stanu technicznego budynków, zapotrzebowania na energię, a także z lokalizacji i koncentracji poszczególnych budynków.

Analiza degradacji środowiskowej w obszarze niskiej emisji wykazała obszary gminy o najwyższym zagrożeniu emisją CO₂. Najwyższe zagrożenie niską emisją występuje na obszarze Osiedla Nr 9 Nisko Tysiąclecia, Sołectwa Kończyce, Osiedla Nr 1 Nisko – Centrum, Sołectwa Zarzecze, Osiedla Nr 6 Nisko – Podwolina, Sołectwa Nowa Wieś, Osiedla Nr 5 Nisko – Warchoły oraz Sołectwa Wolina. Najwyższy wskaźnik emisji dotyczy obszarów o wysokim udziale paliw stałych w ogrzewaniu budynków jednorodzinnych, co w głównej mierze dotyczy obszarów wiejskich gminy oraz obszarów o wysokim udziale koncentracji usług publicznych, który występuje na obszarze centralnym gminy, o wysokim wskaźniku zaludnienia.

⁶ Dane: PGN dla Gminy i Miasta Nisko.

Tabela 61. Degradacja środowiskowa w obszarze niskiej emisji

Dane podstawowe				Wskaźnik emisji CO2 na terenie gminy i miasta Nisko				
L.p.	Obszary/sołectwa	Liczba mieszkańców	Powierzchnia obszaru	Udział paliw stałych w ogrzewaniu budynków jednorodzinnych/emisja CO2 w budownictwie jednorodzinym	Wskaźnik dla emisji CO2 w budownictwie jednorodzinym	Emisja CO2 z sektora użyteczności publicznej i budownictwa wielorodzinnego	Wskaźnik dla emisji CO2 z sektora użyteczności publicznej i budownictwa wielorodzinnego	Średnia
		os.	ha	wsk.	wsk.	wsk.	wsk.	wsk.
1.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	3 565	23,74	0,72	0,53	3 417,05	-2,42	-0,95
2.	Sołectwo Kończyce	357	1 303,22	0,93	-1,78	0,00	0,54	-0,62
3.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 018	115	0,64	1,47	3 026,23	-2,08	-0,31
4.	Sołectwo Zarzeczce	2 946	1 987,43	0,85	-0,93	76,26	0,47	-0,23
5.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	783,00	0,85	-0,93	38,16	0,51	-0,21
6.	Sołectwo Nowa Wieś	319	134,87	0,85	-0,86	0,56	0,54	-0,16
7.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	2 084	479,00	0,81	-0,48	241,30	0,33	-0,08
8.	Sołectwo Wolina	439	234,88	0,82	-0,56	19,10	0,52	-0,02
9.	Sołectwo Nowosielec	1 610	3 875,71	0,80	-0,28	89,31	0,46	0,09
10.	Osiedle NR 4 Nisko - Malce	1 418	538	0,78	-0,10	6,64	0,53	0,22
11.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 616	498	0,64	1,47	1 804,54	-1,02	0,22
12.	Sołectwo Raclawice	1 381	603,94	0,76	0,12	27,85	0,51	0,32
13.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	978	303	0,75	0,24	0,00	0,54	0,39
14.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	558	97,93	0,74	0,39	0,00	0,54	0,47
15.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	978	122	0,62	1,70	587,12	0,03	0,87
16.	Gmina Nisko	22 276	11 100			9 334		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PGN dla Gminy i Miasta Nisko;

Przedstawiona powyżej analiza zagrożenia azbestem oraz niską emisją bezpośrednio wskazała obszary gminy zagrożone degradacją środowiskową. Występowanie azbestu oraz wysoki wskaźnik emisji dwutlenku węgla zaliczają się do kluczowych czynników wywierających istotny wpływ na jakość powietrza, a w konsekwencji na zdrowie i jakość życia mieszkańców gminy. Wynikiem analizy jest wskazanie obszarów gminy i miasta Nisko zagrożonych degradacją środowiskową, do których należą obszary: Sołectwa Nowa Wieś, Sołectwa Kończyce, Sołectwa Nowosielec, Sołectwa Wolina, Osiedla nr 5 Nisko – Warchoły, Osiedla Nr 6 Nisko – Podwolina oraz Sołectwa Zarzecze. W degradacji środowiskowej przeważają obszary wiejskie gminy, gdzie zagrożenie degradacją środowiskową związane jest z budownictwem mieszkaniowym jednorodzinny. Na obszarze wiejskim gminy w najwyższym stopniu występują pokrycia dachowe wykonane ze szkodliwego azbestu, budynki ogrzewane są w dużym stopniu przy udziale paliw stałych drewna i węgla. W centralnej części gminy natomiast kumulują się negatywne zjawiska kryzysowe w obszarze wysokiego udziału emisji CO₂ w obszarze budownictwa publicznego i mieszkaniowego – wielorodzinnego.

Tabela 62. Degradacja środowiskowa

Dane podstawowe				Wskaźnik standaryzowany		
L.p.	Obszary/sołectwa	Liczba mieszkańców	Powierzchnia obszaru	Udział niebezpiecznego o azbestu	Wskaźnik emisji CO ₂ w budownictwie mieszkaniowym i publicznym	Wskaźnik degradacji środowiskowej
1.	Sołectwo Nowa Wieś	319	134,87	-2,59	-0,16	-1,37
2.	Sołectwo Kończyce	357	1 303,22	-1,19	-0,62	-0,91
3.	Sołectwo Nowosielec	1 610	3 875,71	-1,00	0,09	-0,46
4.	Sołectwo Wolina	439	234,88	-0,45	-0,02	-0,24
5.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	2 084	479,00	-0,26	-0,08	-0,17
6.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	783,00	-0,02	-0,21	-0,11
7.	Sołectwo Zarzecze	2 946	1 987,43	0,03	-0,23	-0,10
8.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	3 565	23,74	1,00	-0,95	0,03
9.	Osiedle NR 4 Nisko - Malce	1 418	538	0,29	0,22	0,25
10.	Sołectwo Raclawice	1 381	603,94	0,19	0,32	0,26
11.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 018	115	0,95	-0,31	0,32
12.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	978	303	0,32	0,39	0,36
13.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 616	498	0,83	0,22	0,53
14.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	558	97,93	1,00	0,47	0,73
15.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	978	122	0,89	0,87	0,88
Gmina Nisko		22 276	11 100			

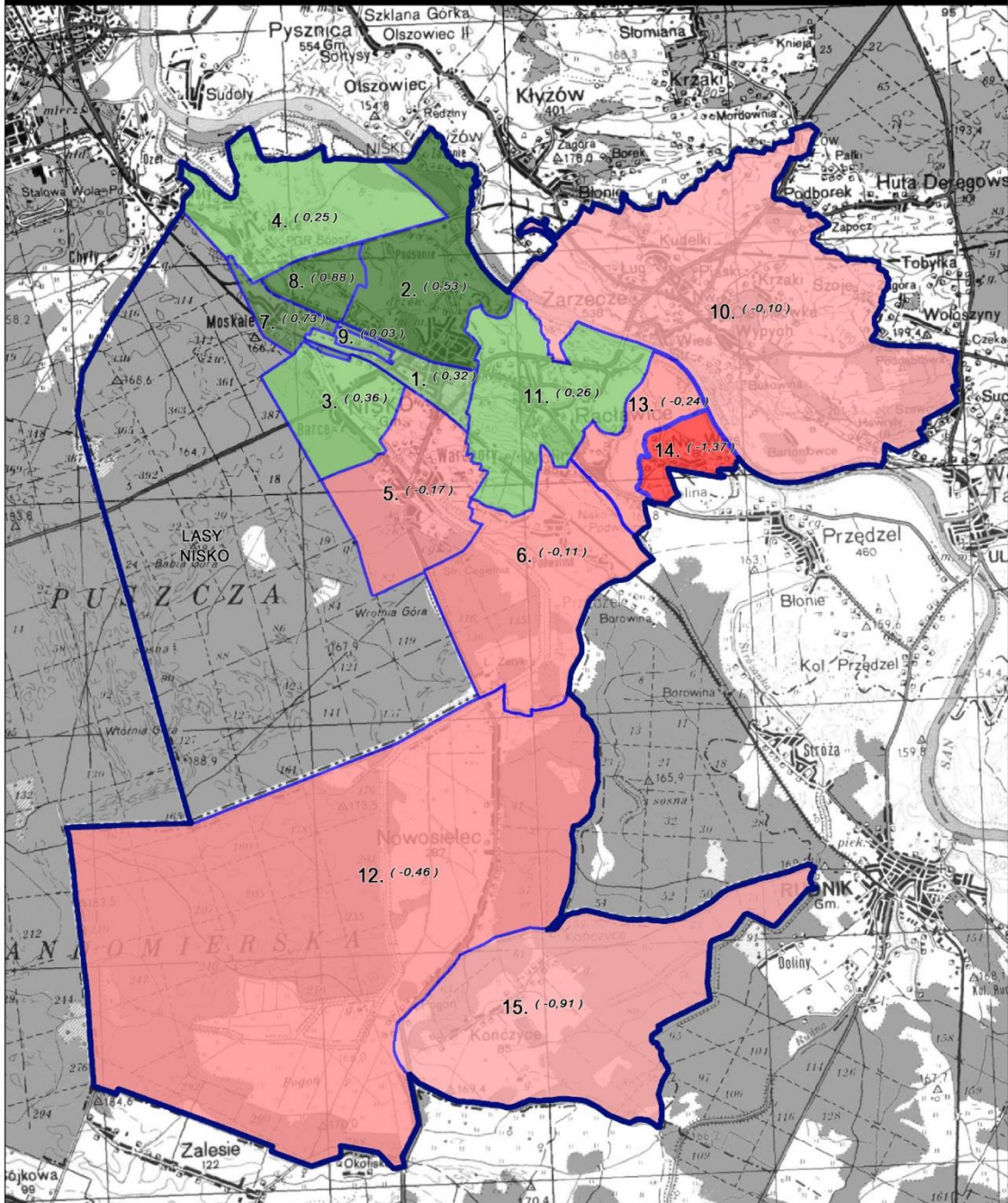
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UGiM Nisko, PGN dla Gminy i Miasta Nisko;

Rysunek 13. Obszary zdegradowane w sferze środowiskowej

System Informacji Przestrzennej Gminy Nisko
skala 1 : 60000

DEGRADACJA ŚRODOWISKOWA

LEGENDA

- 1 - Osiedle NR 1 Nisko - Centrum
- 2 - Osiedle NR 2 Nisko - Centrum
- 3 - Osiedle NR 3 Nisko - Barce
- 4 - Osiedle NR 4 Nisko - Malce
- 5 - Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły
- 6 - Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina
- 7 - Osiedle NR 7 Nisko - Moskale

- 8 - Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO
- 9 - Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia
- 10 - Sołectwo Zarzecze
- 11 - Sołectwo Raclawice
- 12 - Sołectwo Nowosielec
- 13 - Sołectwo Wolina
- 14 - Sołectwo Nowa Wieś
- 15 - Sołectwo Kończyce

3. Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno – funkcjonalnej

Kolejnym elementem delimitacji obszarów zdegradowanych na terenie gminy Nisko jest ocena degradacji w sferze przestrzenno – funkcjonalnej. Zgodnie z wytycznymi zjawiska kryzysowe w analizowanej sferze mogą obejmować niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług publicznych lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów ogólnodostępnych – publicznych.

Degradacja w sferze przestrzenno – funkcjonalnej w sposób bezpośredni wpływa na niższą jakość życia mieszkańców, ograniczoną dostępnością do podstawowej oferty usług publicznych, czy niską jakością świadczonych usług przez Gminę na rzecz zaspokajania podstawowych potrzeb mieszkańców. Skutkiem wskazanej degradacji jest wyludnianie się ludności z obszarów zagrożonych degradacją, lub znaczące ograniczenie w obszarze mieszkalnictwa. Niska dostępność do usług publicznych powoduje wzrost frustracji społecznych, poczucie wykluczenia społecznego i niższy poziom życia mieszkańców. Niska dostępność do infrastruktury komunalnej w sferze środowiskowej powoduje dodatkowo negatywne oddziaływanie na zdrowie i życie ludzi, co stanowi istotny problem dla mieszkańców danego obszaru.

W celu analizy występowania negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno – funkcjonalnej przeanalizowano dostępność mieszkańców do podstawowej infrastruktury publicznej, jaką są drogi lokalne, stan skomunikowania i jakość dróg lokalnych, z których na co dzień korzystają mieszkańcy gminy, a także dostępność i stan techniczny podstawowej infrastruktury rekreacyjnej i obszarów o przeznaczeniu rekreacyjno – wypoczynkowym.

1. Degradacja w obszarze infrastruktury komunikacyjnej - drogowej

Komunikacja na terenie gminy stanowi istotne znaczenie dla rozwoju i potencjału danego obszaru, w szczególności w obszarze demograficznym, jak również gospodarczym. Stan jakości dróg w sposób bezpośredni wpływa na jakość życia mieszkańców na danym analizowanym w programie obszarze. Determinuje rozwój osadnictwa, dostępność lokalizacyjną, czy zdolność do powstawania nowych podmiotów gospodarczych. Niska jakość dróg publicznych jest jednym z podstawowych wyzwań dla Gminy i Miasta Nisko w obszarze corocznie podejmowanych inwestycji, stąd konieczność uwzględnienia wskaźnika jakości dróg w analizie degradacji poszczególnych jednostek urbanistycznych na poziomie gminy. Jakość dróg kształtuje dostępność komunikacyjną gminy i tworzy warunki do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.

Analizę jakości stanu dróg lokalnych – drogi gminne i powiatowe oparto o dane przedstawione przez pracowników Urzędu Gminy i Miasta Nisko odpowiedzialnych za monitorowanie stanu technicznego dróg lokalnych, planowanie i realizację inwestycji drogowych w gminie. W analizie jakości dróg publicznych przyjęto kryteria oceny wyszczególnione w tabeli poniżej.

Rysunek 14. Ocena jakości dróg

Poziom pożądany	Klasa A - stan dobry	Nawierzchnie nowe, odnowione i eksploatowane, dopuszczalne występowanie sporadycznych uszkodzeń, nawierzchnie nie wymagające remontów
	Klasa B - stan zadowalający	
Poziom ostrzegawczy	Klasa C - stan niezadowalający	Nawierzchnie ze znaczącymi uszkodzeniami, wymagane zaplanowanie remontu
Poziom krytyczny	Klasa D - stan zły	Nawierzchnie z licznymi i rozległymi uszkodzeniami, wymagany natychmiastowy remont

Źródło: Dane UGiM Nisko;

Ocena stanu jakości dróg oparta została o przedstawione powyżej kryteria, którym przyporządkowano wartości punktowe:

Wartość punktowa	Kryterium
1	Klasa A - stan dobry
2	Klasa B - stan zadowalający
3	Klasa C - stan niezadowalający
4	Klasa D - stan zły

Najtrudniejsza sytuacja w dostępności do wymaganej jakości dróg publicznych występuje na terenie: Osiedle NR 7 Nisko – Moskale, Sołectwo Wolina, Osiedle NR 4 Nisko – Malce, Osiedle NR 6 Nisko – Podwolina, Sołectwo Nowa Wieś, Osiedle NR 8 Nisko - Moskale – PGO, Osiedle NR 1 Nisko – Centrum oraz Sołectwo Zarzecze. Wskazane obszary zagrożone są degradacją przestrzenno – funkcjonalną w obszarze dostępności komunikacyjnej i jakości dróg publicznych.

Najlepsza sytuacja występuje na terenie: Osiedla NR 9 Nisko – Tysiąclecia oraz Sołectwa Kończyce i Nowosielec.

Tabela 63. Degradacja przestrzenno - funkcjonalna

Dane podstawowe					
L.p.	Obszary/sołectwa	Liczba mieszkańców	Powierzchnia obszaru	wskaźnik jakości dróg	wskaźnik jakości dróg stand.
		os.	ha	wsk.	wsk.
1.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	558	97,93	2,78	-1,25
2.	Sołectwo Wolina	439	234,88	2,75	-1,19
3.	Osiedle NR 4 Nisko - Malce	1 418	538	2,71	-1,12
4.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	783	2,50	-0,66
5.	Sołectwo Nowa Wieś	319	134,87	2,50	-0,66
6.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	978	122	2,45	-0,56
7.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 018	115	2,41	-0,46
8.	Sołectwo Zarzecze	2 946	1987,43	2,26	-0,13
9.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	2 084	479	2,15	0,09
10.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 616	498	2,08	0,25
11.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	978	303	2,00	0,42

12.	Sołectwo Raclawice	1 381	603,94	2,00	0,42
13.	Sołectwo Nowosielec	1 610	3875,71	1,50	1,50
14.	Sołectwo Kończyce	357	1303,22	1,50	1,50
15.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	3 565	23,74	1,33	1,86
16.	Gmina Nisko	22 276	14 237		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UGiM Nisko;

2. Dostępność do terenów rekreacyjnych

Drugim istotnym analizowanym wskaźnikiem degradacji przestrzenno – funkcjonalnej jest dostępność mieszkańców do stref rekreacyjno – wypoczynkowych, czy wymaganej infrastruktury rekreacyjnej, ogólnodostępnej. Podstawowa infrastruktura publiczna w obszarze rekreacji i wypoczynku warunkuje w sposób bezpośredni jakość życia mieszkańców obszaru. Strefy wypoczynku i rekreacji zapewniają niezbędne miejsca do codziennego życia i funkcjonowania na ściśle określonym obszarze administracyjnym. Dostępność do terenów rekreacyjnych determinuje rozwój społeczno – gospodarczy danego obszaru, wskazuje tereny o wyższym potencjale do rozwoju, w szczególności w obszarze demograficznym i mieszkaniowym. Wskaźnik gęstości zaludnienia determinuje potrzeby i obszary oczekiwanych stref rekreacyjno – wypoczynkowych. Dostępność do wskazanych obszarów wskazuje również na potencjał turystyczny gminy, zdolność do tworzenia oferty rekreacyjno – wypoczynkowej dla swoich mieszkańców, również jako potencjał turystyczny, tworzący szanse do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i tworzenia nowych miejsc pracy. Konkurencyjność gminy w obszarze jakości życia mieszkańców w sposób bezpośredni wymagają dostępności do stref rekreacyjno – wypoczynkowych, które tworzą parki miejskie, boiska, place zabaw, ścieżki rowerowe, kąpieliska i inne strefy rekreacji i wypoczynku.

Analizę degradacji przestrzenno – funkcjonalnej oparto o analizę dwóch kluczowych czynników mających istotny wpływ na dostępność do terenów rekreacyjno – wypoczynkowych na terenie gminy i miasta Nisko. W celu wskazania obszarów zagrożonych przedstawioną degradacją przeanalizowano powierzchnię terenów rekreacyjno – wypoczynkowych na terenie gminy na koniec 2016 roku i wyliczono wskaźnik powierzchni ogólnodostępnych terenów wypoczynkowych przypadających na 1 mieszkańca w danym analizowanym obszarze.

Drugim analizowanym czynnikiem jest analiza stanu jakościowego i dostępności do wymaganej i funkcjonalnej infrastruktury rekreacyjnej. Jest to podstawowy warunek dostępności mieszkańców do ogólnodostępnej infrastruktury wypoczynkowej. Wskazany czynnik wyliczono w oparciu o stan zaprojektowanych i wymaganych inwestycji w obszarze infrastruktury rekreacyjnej lub jej braku na danym terenie, jako wskaźnik wymagający poprawy. Drugi czynnik pokazuje również potencjał obszarów do rozwoju turystyki czy tworzenia nowych stref rekreacyjno – wypoczynkowych. W ten sposób w analizie degradacji przestrzenno – funkcjonalnej uwzględniono występowanie i dostępność mieszkańców do wymaganych obszarów rekreacyjnych oraz udział powierzchni terenów wymagających poprawy, rozbudowy czy budowy względem powierzchni obszaru, na którym są zlokalizowane.

Analiza dostępności do stref rekreacyjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca wskazała na obszary, na których mieszkańcy nie mają możliwości skorzystania w najbliższym otoczeniu z ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej lub jej zakres jest zdecydowanie niewystarczający względem liczby

zamieszkujących wskazane obszary mieszkańców. Do takich obszarów zaliczają się: Osiedle Nr 1 Nisko – Centrum, Osiedle Nr 3 Nisko – Barce, Osiedle Nr 4 Nisko – Malce, Osiedle Nr 5 Nisko – Warchoły, Osiedle Nr 7 Nisko – Moskale, Osiedle Nr 8 Nisko – Moskale – PGO, Osiedle Nr 9 Nisko – Tysiąclecia, Sołectwo Zarzecze, Sołectwo Nowosielec, Sołectwo Wolina i Sołectwo Kończyce.

Wskaźnik dostępności został przeanalizowany również pod kątem jakości obecnej infrastruktury rekreacyjnej służącej w sposób ogólnodostępny mieszkańcom. Stan jakości stanowi również kryterium dostępności do wskazanej infrastruktury. W tym obszarze degradacją zagrożone są tereny: Osiedla Nr 2 Nisko – Centrum, na obszarze którego znajduje się park miejski, wymagający poprawy i dalszego zagospodarowania oraz Osiedla Nr 6 Nisko – Podwolina z niezagospodarowanym terenem zbiornika wodnego (obecny zbiornik retencyjny – potencjał do rozwoju turystyki ponadlokalnej). Wskazane obszary stanowią z jednej strony o potencjale do rozwoju stref rekreacyjno – wypoczynkowych, a z drugiej strony obszary o wymaganych działaniach inwestycyjnych zapewniających oczekiwaną infrastrukturę rekreacyjno – wypoczynkową.

Analiza przedstawionych powyżej dwóch czynników wskazała na degradację przestrzenno – funkcjonalną w obszarze dostępności do podstawowej i funkcjonalnej infrastruktury i obszarów rekreacyjno – wypoczynkowych. Degradacją w tym obszarze zagrożone są tereny: Osiedla Nr 3 Nisko – Barce, Osiedla Nr 6 Nisko – Podwolina, Osiedla Nr 7 Nisko – Moskale oraz Osiedla Nr 9 Nisko – Tysiąclecia. Wskazane obszary wymagają rozbudowy, poprawy lub budowy nowej infrastruktury zwiększającej dostępność i warunkujących jakość życia mieszkańców gminy.

Tabela 64. Stan dostępności do infrastruktury rekreacyjnej

Nazwa terenu/obiektu	Powierzchnia rekreacji [ha]	Powierzchnia wymagająca prac - poprawy, budowy, rozbudowy	Opis wymaganych prac
Osiedle NR 1 Nisko - Centrum			
boisko wielofunkcyjne, siłownia przy Gimnazjum ul. Szopena	1725		
plac zabaw przy Żłobku Miejskim	1080	1080	demontaż istniejących urządzeń, montaż nowych urządzeń, wykonanie bezpiecznych nawierzchni
plac zabaw przy Przedszkolu Miejskim	3900		
RAZEM	6 705,00	1 080,00	
Osiedle NR 2 Nisko - Centrum			
Park Miejski	153100	153100	wycinka sanitarna drzew, pielęgnacja drzew, uzupełnienia nasadzeń, budowa elementów małej architektury, oświetlenia i monitoringu.
Stadion Sokół Nisko	7140		
boisko Orlik przy PSP Nr 1, elementy lekkoatletyczne, plac zabaw, siłownia	4270		
boisko przy LO	1200		
RAZEM	165 710,00	153 100,00	
Osiedle NR 3 Nisko - Barce			

nie występuje		1000	
RAZEM	0,00	1 000,00	
Osiedle NR 4 Nisko - Malce			
boisko wielofunkcyjne,	1500		
plac zabaw	1125		
siłownia	125		
RAZEM	2 750,00	0,00	
Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły			
kompleks Orlik przy ZS Nr 3	3150		
plac zabaw przy ZS nr 3 w Nisku	750	750	demontaż istniejących urządzeń, montaż nowych urządzeń, wykonanie bezpiecznych nawierzchni
siłownia	200		
elementy lekkoatletyczne	775	775	budowa
RAZEM	4 100,00	750,00	
Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina			
Zbiornik retencyjny z otoczeniem	0	520000	budowa w 3. etapach
stadion KS Podwolina	11000		
PSP Podwolina - boisko trawiaste	600	600	remont nawierzchni
PSP Podwolina - boisko to nawierzchni poliuretanowej	1800	1500	budowa
plac zabaw przy PSP	420		
RAZEM	11 000,00	520 000,00	
Osiedle NR 7 Nisko - Moskale			
nie występuje		1000	
RAZEM	0,00	1 000,00	
Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO			
stadion Moskale	7140	7140	remont nawierzchni trawiastej
plac zabaw	150		
RAZEM	7 290,00	7 140,00	
Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia			
kompleks Orlik przy ZS Nr 2	3150		
boisko wielofunkcyjne	1500	1500	remont nawierzchni
plac zabaw	400		
elementy lekkoatletyczne	775	775	budowa
RAZEM	5 050,00	1 500,00	
Sołectwo Zarzecze			
boisko wielofunkcyjne i plac zabaw	860		
stadion KP Zarzecze	9085		
boisko trawiaste przy PSP	6000		naprawa nawierzchni
RAZEM	15 945,00	0,00	
Sołectwo Raclawice			

Centrum Sportowo - Rekreacyjne w Raclawicach (skypark, korty tenisowe, siłownia terenowa dla dorosłych, plac zabaw dla dzieci)	3910		
Stadion SKS Raclawice	8000		
RAZEM	11 910,00	0,00	
Sołectwo Nowosielec			
Centrum Sportowo - Rekreacyjne w Nowosielcu			
boisko trawiaste	1800		
plac zabaw	385		
bieżnia lekkoatletyczna	900		
boisko wielofunkcyjne i plac zabaw przy WDK w Nowosielcu	630		
RAZEM	3 715,00	0,00	
Sołectwo Wolina			
Centrum Sportowe w Wolinie boisko trawiaste	850		
boisko do piłki plażowej	180		
plac zabaw i siłownia przy WDK w Wolinie	300	300	remont placu zabaw: wymiana elementów na nowe
RAZEM	1 330,00	300,00	
Sołectwo Nowa Wieś			
Centrum Sportowe w Nowej Wsi boisko trawiaste	1860		
boisko do piłki siatkowej,	200		
plac zabaw	500		
siłownia terenowa	60		
RAZEM	2 620,00	0,00	
Sołectwo Kończyce			
plac zabaw	520		
siłownia	100		
RAZEM	620,00	0,00	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UGiM Nisko;

Tabela 65. Degradacja przestrzenno - funkcjonalna w obszarze dostępności do terenów i infrastruktury rekreacyjno - wypoczynkowych

Dane podstawowe										
L. p	Obszary/sołectwa	Liczba mieszkańców	Powierzchnia obszaru	Powierzchnia terenów rekreacyjnych	Powierzchnia terenów rekreacyjnych wymagających poprawy, rozbudowy, budowy	Udział terenów rekreacyjnych na 1 mieszkańca	Wskaźnik dostępności do terenów rekreacyjnych	Udział terenów wymagających poprawy, rozbudowy, budowy	Wskaźnik terenów wymagających poprawy, rozbudowy, budowy na 1 ha powierzchni	Średni wskaźnik dostępności do terenów rekreacyjnych
		os.	ha	wsk.	wsk.	wsk.	wsk.	wsk.	wsk.	wsk.
1.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	783,00	11 000,00	520 000,00	10,86	0,18	6,64%	-3,25	-1,53
2.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	3 565	23,74	5 050,00	1 500,00	1,42	-0,42	0,63%	0,06	-0,18
3.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	558	97,93	0,00	1 000,00	0,00	-0,51	0,10%	0,36	-0,08
4.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	978	303	0,00	1 000,00	0,00	-0,51	0,03%	0,39	-0,06
5.	Sołectwo Kończyce	357	1 303,22	620,00	0,00	1,74	-0,40	0,00%	0,41	0,01
6.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	2 084	479,00	4 100,00	750,00	1,97	-0,38	0,02%	0,40	0,01
7.	Osiedle NR 4 Nisko - Malce	1 418	538	2 750,00	0,00	1,94	-0,39	0,00%	0,41	0,01
8.	Sołectwo Nowosielec	1 610	3 875,71	3 715,00	0,00	2,31	-0,36	0,00%	0,41	0,03
9.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	978	122	7 290,00	7 140,00	7,45	-0,03	0,59%	0,09	0,03
10.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 018	115	6 705,00	1 080,00	3,32	-0,30	0,09%	0,36	0,03
11.	Sołectwo Wolina	439	234,88	1 330,00	300,00	3,03	-0,32	0,01%	0,40	0,04
12.	Sołectwo Zarzecze	2 946	1 987,43	15 945,00	0,00	5,41	-0,16	0,00%	0,41	0,12
13.	Sołectwo Nowa Wieś	319	134,87	2 620,00	0,00	8,23	0,02	0,00%	0,41	0,21
14.	Sołectwo Raclawice	1 381	603,94	11 910,00	0,00	8,62	0,04	0,00%	0,41	0,23
15.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 616	498	165 710,00	153 100,00	63,34	3,53	3,07%	-1,28	1,12
16.	Gmina Nisko	22 276	11 100	238 745	685 870	120				

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UGiM Nisko;

Analiza dostępności do funkcjonalnej infrastruktury komunikacyjnej (infrastruktura drogowa) oraz dostępności do terenów i infrastruktury rekreacyjno – wypoczynkowej uwidoczniła obszary zdegradowane w sferze przestrzenno – funkcjonalnej. Analiza przedstawionych wskaźników wskazała, iż degradacją przestrzenno – funkcjonalną zagrożone są obszary: Osiedla Nr 6 Nisko – Podwolina, Osiedla Nr 7 Nisko – Moskale, Sołectwa Wolina, Osiedla Nr 4 Nisko – Malce, Osiedla Nr 8 Nisko – Moskale – PGO, Sołectwa Nowa Wieś oraz Osiedla Nr 1 Nisko – Centrum.

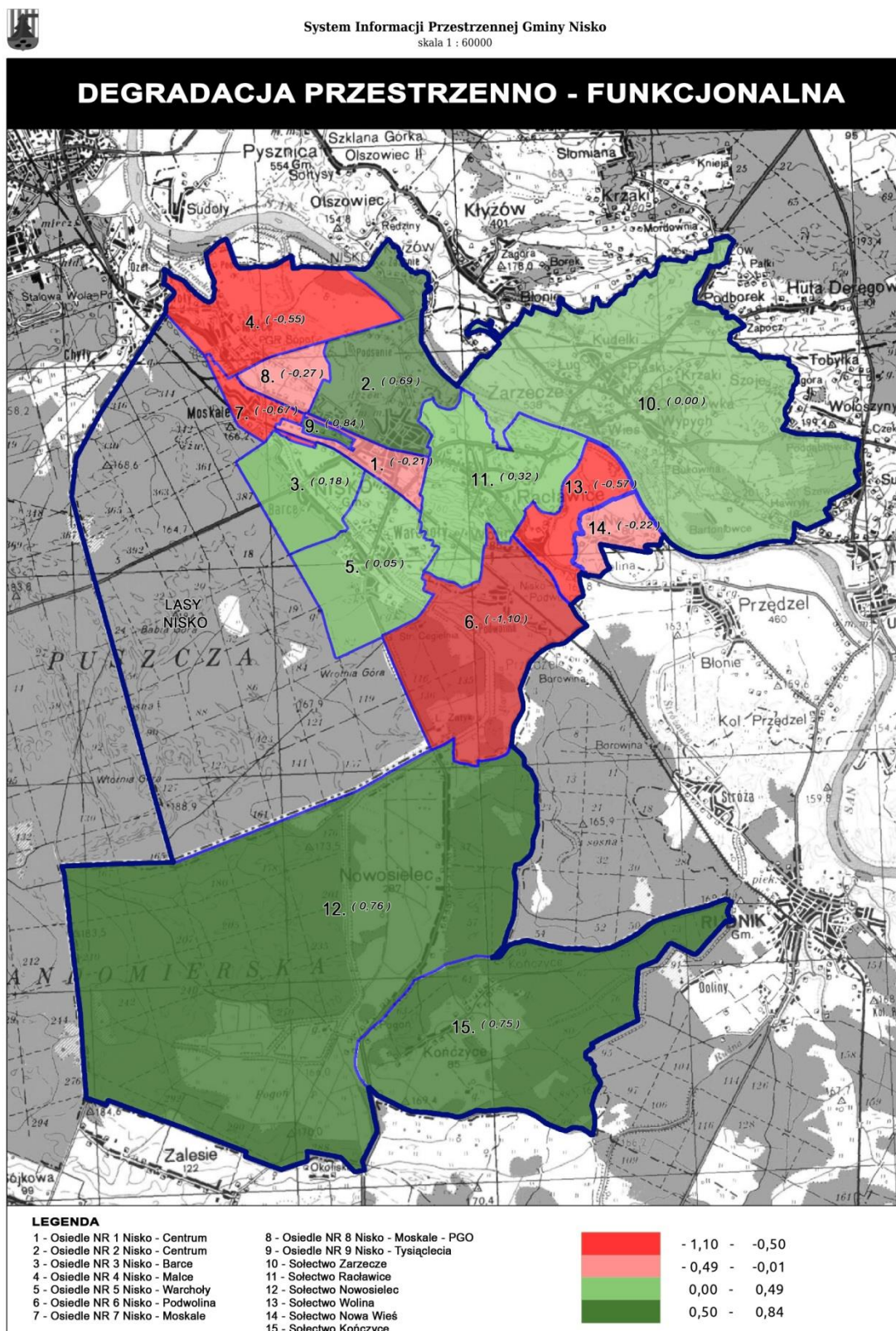
Tabela 66. Degradacja przestrzenno - funkcjonalna

L.p.	Obszary/sołectwa	Dane podstawowe		Wskaźniki stand.		
		Liczba mieszkańców	Powierzchnia obszaru	Wskaźnik jakości dróg stand.	Wskaźnik dostępności do terenów rekreacyjnych	Wskaźnik degradacji przestrzenno - funkcjonalnej
		os.	ha	wsk.	wsk.	wsk.
1.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	783	-0,66	-1,53	-1,10
2.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	558	97,93	-1,25	-0,08	-0,67
3.	Sołectwo Wolina	439	234,88	-1,19	0,04	-0,57
4.	Osiedle NR 4 Nisko - Malce	1 418	538	-1,12	0,01	-0,55
5.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	978	122	-0,56	0,03	-0,27
6.	Sołectwo Nowa Wieś	319	134,87	-0,66	0,21	-0,22
7.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 018	115	-0,46	0,03	-0,21
8.	Sołectwo Zarzecze	2 946	1987,43	-0,13	0,12	0,00
9.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	2 084	479	0,09	0,01	0,05
10.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	978	303	0,42	-0,06	0,18
11.	Sołectwo Raclawice	1 381	603,94	0,42	0,23	0,32
12.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 616	498	0,25	1,12	0,69
13.	Sołectwo Kończyce	357	1303,22	1,50	0,01	0,75
14.	Sołectwo Nowosielec	1 610	3875,71	1,50	0,03	0,76
15.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	3 565	23,74	1,86	-0,18	0,84
16.	Gmina Nisko	22 276	11 100			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UGiM Nisko;

Rysunek 15. Obszary zdegradowane w sferze przestrzenno - funkcjonalnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UGiM Nisko;

4. Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze technicznej

Ostatnim elementem oceny występowania negatywnych zjawisk kryzysowych na terenie gminy i miasta Nisko jest ocena degradacji technicznej. Ocena może obejmować analizę degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych w poszczególnych obszarach lub niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z infrastruktury publicznej.

W obszarze gminy Nisko analizie poddano dostępność do podstawowej infrastruktury publicznej, wyrażonej w dostępie do funkcjonalnej infrastruktury publicznej spełniającej oczekiwania i warunki techniczne umożliwiające prawidłową realizację zadań publicznych na rzecz mieszkańców gminy i miasta Nisko. Analizę degradacji technicznej oparto o wykaz budynków publicznych wymagających remontu i analizy stanu technicznego infrastruktury publicznej znajdującej się na terenie gminy i miasta Nisko.

W analizie uwzględniono zarówno zakres wymaganych prac remontowych, jak również skalę potrzeb, na podstawie liczby budynków wymagających prac budowlanych.

Stan techniczny budynków publicznych oparto o kryteria oceny:

Wartość punktowa	kryterium
1	Nie wymaga remontu
2	Wymaga podstawowego remontu, w tym głęboka termomodernizacja budynku. Budynek nie wymaga kompleksowego remontu warunkującego dalsze użytkowanie, lecz jedynie podstawowych napraw i remontów ograniczonych do części prac remontowych w budynku
3	Wymaga kompleksowego, głębokiego remontu całego budynku, od instalacji wewnętrznych, termomodernizacji, remontu pomieszczeń do remontu budynku z zewnątrz.
4	Degradacja techniczna, nieużytkowany ze względu na stan techniczny. Ograniczenie możliwości realizacji zadań publicznych.

Ocena stanu technicznego budynków w poszczególnych jednostkach urbanistycznych na terenie gminy:

Tabela 67. Ocena degradacji technicznej budynków

Dostępność do podstawowych usług - degradacja stanu technicznego budynków publicznych			
Miejscowość	Obszary	Ocena	Opis
Osiedle NR 1 Nisko - Centrum			
Nisko	Gimnazjum Nr 1 ul. Chopina 31	2	Budynek szkoły wymaga głębokiej termomodernizacji
Nisko	Budynek wielorodzinny socjalny ul. Sandomierska 7	2	Budynek wymaga głębokiej termomodernizacji
Nisko	Budynek wielorodzinny socjalny ul. Sandomierska 47	3	Budynek wymaga głębokiego kompleksowego remontu całego budynku,

			termomodernizacji
	Wskaźnik	7,00	
Osiedle NR 2 Nisko - Centrum			
Nisko	PSP Nr 1 ul. Słowackiego 10	2	Budynek wymaga głębokiej termomodernizacji i remontu instalacji
Nisko	Były biurowiec Zakładów Drzewnych ul. Sandomierska	4	Budynek zdegradowany, w złym stanie technicznym, nieużytkowany,
Nisko	Budynek wielorodzinny z mieszkaniami komunalnymi ul. Sandomierska 18	2	Budynek wymaga głębokiej termomodernizacji
Nisko	Oficina Pałacowa ul. Kościuszki 1	2	Wymaga remontu wewnątrz.
Nisko	Starostwo Powiatowe w Nisku	2	Opis – budynek wymaga częściowego remontu wraz z nadbudową.
RAZEM	Wskaźnik	12,00	
Osiedle NR 3 Nisko - Barce			
Nisko	brak budynków wymagających prac	1	n/d
RAZEM	Wskaźnik	1,00	
Osiedle NR 4 Nisko - Malce			
Nisko	Budynek PSP Nr 6	3	Budynek stary, przedwojenny, wymaga kapitalnego remontu
RAZEM	Wskaźnik	3,00	
Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły			
Nisko	Budynek ZS Nr 3	2	Szkoła wymaga głębokiej termomodernizacji i wymiany instalacji wewnętrznych
RAZEM	Wskaźnik	2,00	
Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina			
Nisko	Budynek sali gimnastycznej przy szkole	2	Budynek sali gimnastycznej wymaga remontu, termomodernizacji
Nisko	Zbiornik retencyjny, wykorzystywany turystycznie, niezagospodarowany	4	Zbiornik retencyjny wykonany w 2015 r., niezagospodarowany turystycznie, zdewastowana podstawowa infrastruktura turystyczna lub brak wymaganej infrastruktury, przewidziany do kompleksowego zagospodarowania na cele turystyczne i gospodarcze
RAZEM	Wskaźnik	6,00	
Osiedle NR 7 Nisko - Moskale			
Nisko	brak budynków wymagających prac	1	n/d
RAZEM	Wskaźnik	1,00	
Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO			
Nisko	brak budynków wymagających prac	1	n/d

RAZEM		Wskaźnik	1,00
Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia			
Nisko	brak budynków wymagających prac	1	n/d
RAZEM		Wskaźnik	1,00
Sołectwo Zarzecze			
Zarzecze	Budynek przedszkola, obecnie działające prywatne przedszkole	3	Budynek wymaga kompleksowego remontu
RAZEM		Wskaźnik	3,00
Sołectwo Raclawice			
Raclawice	Budynek gminny, w którym działa szkoła niepubliczna ul. Rudnicka 81	2	Budynek przeznaczony do częściowego remontu
RAZEM		Wskaźnik	2,00
Sołectwo Nowosielec			
Nowosielec	Budynek ZS w Nowosielcu	2	Budynek wymaga termomodernizacji
Nowosielec	Budynek usługowy (w otoczeniu szkoły), w którym funkcjonuje biblioteka publiczna	2	Budynek wymaga częściowego remontu z termomodernizacją
RAZEM			4,00
Sołectwo Wolina			
Wolina	Budynek gminny szkoły niepublicznej	3	Budynek wymaga kompleksowego remontu
Wolina	Budynek Domu Kultury	2	Wymaga remontu
RAZEM			5,00
Sołectwo Nowa Wieś			
Nowa Wieś	Remiza	2	Wymaga remontu
RAZEM			2,00
Sołectwo Kończyce			
Kończyce	Budynek po byłej szkole, świetlica wiejska	2	Budynek przeznaczony do remontu
RAZEM			2,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UGiM Nisko;

Analiza stanu technicznego budynków publicznych na terenie gminy i miasta Nisko uwidoczniała obszary gminy zagrożone degradacją techniczną, do których należą: Osiedle NR 2 Nisko – Centrum, Osiedle NR 1 Nisko – Centrum, Osiedle NR 6 Nisko – Podwolina, Sołectwo Wolina i Sołectwo Nowosielec.

Tabela 68. Degradacja techniczna

Dane podstawowe					
L.p.	Obszary/sołectwa	Liczba mieszkańców	Powierzchnia obszaru	wskaźnik jakości budynków publicznych i dostępności	wskaźnik jakości dróg stand.
		os.	ha	wsk.	wsk.
1.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 616	498	12,00	-2,83
2.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 018	115	7,00	-1,17

3.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	783	6,00	-0,84
4.	Sołectwo Wolina	439	234,88	5,00	-0,51
5.	Sołectwo Nowosielec	1 610	3875,71	4,00	-0,18
6.	Osiedle NR 4 Nisko - Malce	1 418	538	3,00	0,15
7.	Sołectwo Zarzecze	2 946	1987,43	3,00	0,15
8.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	2 084	479	2,00	0,49
9.	Sołectwo Raclawice	1 381	603,94	2,00	0,49
10.	Sołectwo Nowa Wieś	319	134,87	2,00	0,49
11.	Sołectwo Kończyce	357	1303,22	2,00	0,49
12.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	978	303	1,00	0,82
13.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	558	97,93	1,00	0,82
14.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	978	122	1,00	0,82
15.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	3 565	23,74	1,00	0,82
16.	Gmina Nisko	22 276	14 237		

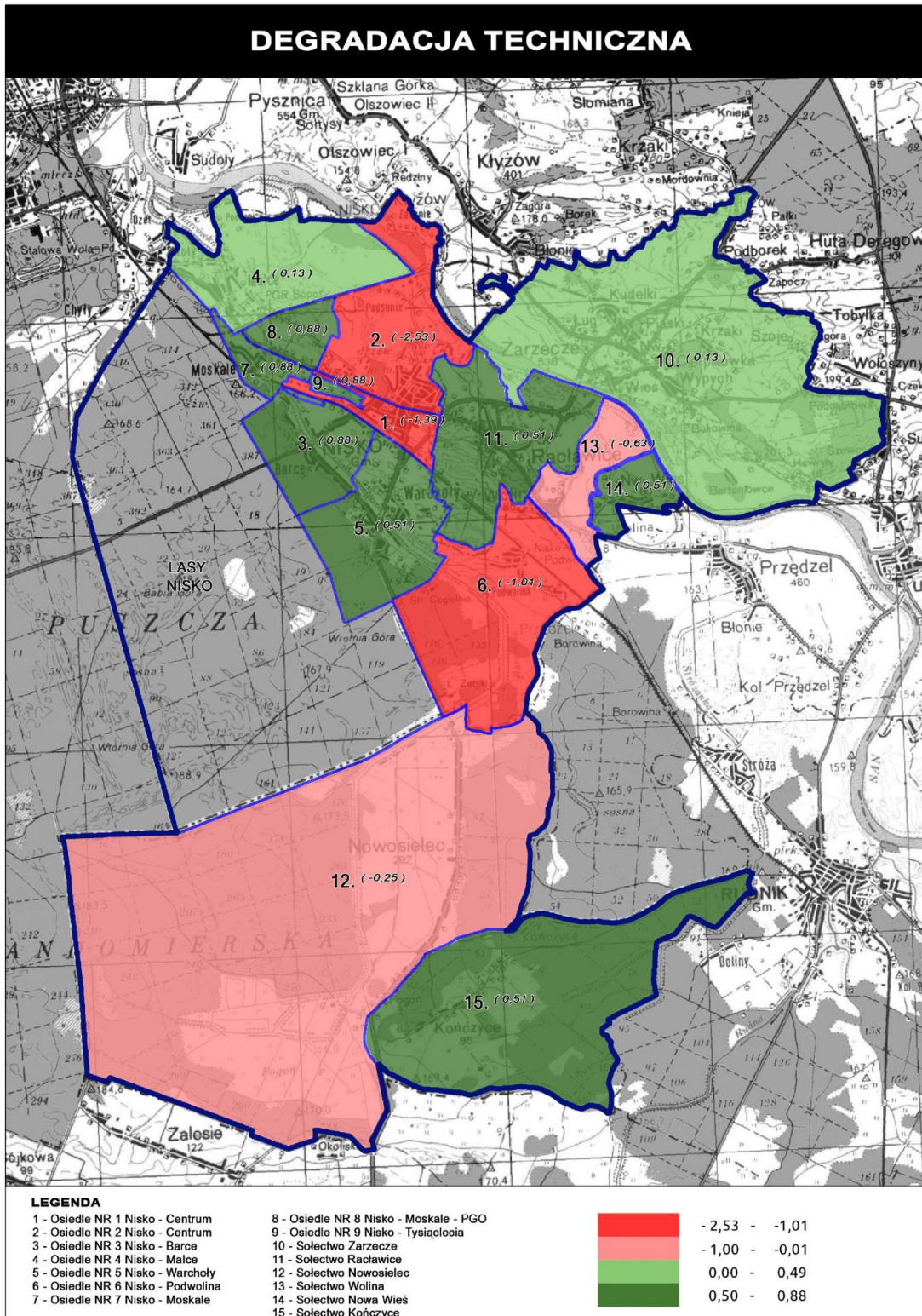
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UGiM Nisko;

Rysunek 16. Obszary zdegradowane w sferze technicznej

System Informacji Przestrzennej Gminy Nisko
skala 1 : 60000

IV. Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

1. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Degradacja społeczna

Na podstawie przeprowadzonej analizy występowania negatywnych zjawisk społecznych w obszarze bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, aktywności obywatelskiej i poziomu edukacji wyznaczono obszary zdegradowane na terenie gminy i miasta Nisko.

W oparciu o Wskaźnik Koncentracji Negatywnych Zjawisk Społecznych ustalono, iż największe natężenie zjawisk kryzysowych w sferze społecznej występuje na terenie obszarów: Sołectwo Kończyce; Osiedle NR 1 Nisko – Centrum; Osiedle NR 2 Nisko – Centrum; Sołectwo Nowa Wieś; Osiedle NR 3 Nisko – Barce; Osiedle NR 6 Nisko – Podwolina.

Degradacja gospodarcza

Analizę degradacji gospodarczej oparto o ocenę kondycji lokalnie działających firm na terenie gminy i miasta Nisko, w tym na podstawie salda firm rejestrowanych i wyrejestrowywanych w okresie 2012 – 2016 oraz liczby aktywnie działających podmiotów na koniec 2016 r.

Analizując liczbę podmiotów aktywnych w roku 2016 oraz saldo firm rejestrowanych i wyrejestrowywanych z rejestru CEiDG określono obszary gminy zagrożone degradacją w sferze gospodarczej, gdzie poziom przedsiębiorczości jest najniższy, do takich obszarów należą: Osiedle NR 6 Nisko – Podwolina, Sołectwo Wolina, Osiedle NR 9 Nisko – Tysiąclecia, Osiedle NR 8 Nisko - Moskale – PGO, Osiedle NR 7 Nisko – Moskale, Osiedle NR 3 Nisko – Barce, Osiedle NR 5 Nisko – Warchoły, Osiedle NR 2 Nisko – Centrum.

Analiza degradacji gospodarczej obrazuje w sposób bezpośredni tendencje do rozwoju przedsiębiorczości i ograniczony potencjał do tworzenia i utrzymywania działających rentownych firm na obszarach zdegradowanych w sferze gospodarczej na terenie gminy i miasta Nisko.

Degradacja środowiskowa

Analizę negatywnych zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej opracowano w oparciu o analizę występowania szkodliwego na życie ludzkie azbestu oraz w oparciu o analizę emisji CO₂ w budownictwie mieszkaniowym jednorodzinny oraz w budownictwie użyteczności publicznej i mieszkaniowym – wielorodzinny na terenie gminy i miasta Nisko. W tym celu przeanalizowano występowanie zinwentaryzowanego na terenie gminy azbestu i przewidzianego do usunięcia w przeliczeniu na liczbę mieszkańców danego obszaru. W zakresie określenia obszarów o najwyższym udziale niskiej emisji uwzględniono udział paliw stałych (węgiel + drewno) w ogrzewaniu budynków jednorodzinnych oraz wartość emisji w budownictwie wielorodzinny – mieszkaniowym oraz użyteczności publicznej.

Inwentaryzacja uwidoczniała obszary najbardziej zagrożone negatywnym oddziaływaniem azbestu i wysokim udziałem w emisji CO₂ na terenie gminy. Do obszarów zdegradowanych w sferze środowiskowej należą: Sołectwo Nowa Wieś, Sołectwo Kończyce, Sołectwo Nowosielec, Sołectwo Wolina, Sołectwo Zarzecze, Osiedle NR 5 Nisko – Warchoły oraz Osiedle NR 6 Nisko – Podwolina.

Przedstawiona analiza zagrożenia azbestem oraz niską emisją bezpośrednio wskazała obszary gminy zagrożone degradacją środowiskową. W degradacji środowiskowej przeważają obszary wiejskie gminy, gdzie zagrożenie degradacją środowiskową związane jest z budownictwem mieszkaniowym jednorodzinny. Na obszarze wiejskim gminy w najwyższym stopniu występują pokrycia dachowe wykonane ze szkodliwego azbestu, budynki ogrzewane są w dużym stopniu przy udziale paliw stałych drewna i węgla. W centralnej części gminy natomiast kumulują się negatywne zjawiska kryzysowe w obszarze wysokiego udziału emisji CO₂ w obszarze budownictwa publicznego i mieszkaniowego – wielorodzinnego.

Degradacja przestrzenno – funkcjonalna

Ocenę występowania zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno – funkcjonalnej oparto o analizę dostępności mieszkańców do funkcjonalnej o wymaganych parametrach technicznych infrastruktury publicznej komunikacyjnej i rekreacyjno – wypoczynkowej. W tym przypadku w ocenie uwzględniono jakość dróg w poszczególnych obszarach oraz dostępność mieszkańców do obszarów i infrastruktury rekreacyjno – wypoczynkowej, uwzględniając również jakość obecnej infrastruktury i zapotrzebowanie na nowe inwestycje w tym obszarze.

Najtrudniejsza sytuacja w dostępności do funkcjonalnej infrastruktury komunikacyjnej (infrastruktura drogowa) oraz dostępności do terenów i infrastruktury rekreacyjno – wypoczynkowej występuje na obszarze: Osiedla Nr 6 Nisko – Podwolina, Osiedla Nr 7 Nisko – Moskale, Sołectwa Wolina, Osiedla Nr 4 Nisko – Malce, Osiedla Nr 8 Nisko – Moskale – PGO, Sołectwa Nowa Wieś oraz Osiedla Nr 1 Nisko – Centrum.

Wskazane obszary zagrożone są degradacją przestrzenno – funkcjonalną w obszarze dostępności komunikacyjnej i dostępności do obszarów rekreacyjno – wypoczynkowych.

Najlepsza sytuacja występuje na terenie: Osiedla NR 9 Nisko – Tysiąclecia oraz Sołectwa Kończyce i Nowosielec.

Degradacja techniczna

Analizę degradacji w sferze technicznej oparto o ocenę dostępności mieszkańców do wymaganej infrastruktury publicznej. W obszarze gminy Nisko analizie poddano dostępność do podstawowej infrastruktury publicznej, wyrażonej w dostępie do funkcjonalnej infrastruktury publicznej spełniającej oczekiwania i warunki techniczne umożliwiające prawidłową realizację zadań publicznych na rzecz mieszkańców gminy i miasta Nisko. Analizę degradacji technicznej oparto o wykaz budynków publicznych wymagających remontu i analizy stanu technicznego infrastruktury publicznej znajdującej się na terenie gminy i miasta Nisko.

W analizie uwzględniono zarówno zakres wymaganych prac remontowych, jak również skalę potrzeb, na podstawie liczby budynków wymagających prac budowlanych.

Analiza stanu technicznego budynków publicznych na terenie gminy i miasta Nisko uwiaryściła obszary gminy zagrożone degradacją techniczną, do których należą: Osiedle NR 2 Nisko – Centrum, Osiedle NR 1 Nisko – Centrum, Osiedle NR 6 Nisko – Podwolina, Sołectwo Wolina i Sołectwo Nowosielec.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Zgodnie z definicją przedstawioną w Wytycznych obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz negatywnych zjawisk o innym charakterze, tj. zjawisk gospodarczych lub środowiskowych lub przestrzenno – funkcjonalnych lub technicznych.

W ten sposób podstawowym warunkiem uznania obszaru za zdegradowany jest nałożenie się problemów i zjawisk kryzysowych w obszarze społecznym i w zależności od specyfiki obszaru zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej.

W oparciu o przygotowaną diagnozę społeczno – gospodarczą analiza występowania czynników warunkujących degradację, za obszary zdegradowane na terenie gminy i miasta Nisko należy uznać:

- Osiedle NR 6 Nisko – Podwolina;
- Sołectwo Nowa Wieś;
- Osiedle NR 2 Nisko – Centrum;
- Osiedle NR 1 Nisko – Centrum;

Są to obszary, na których kumulują się negatywne zjawiska kryzysowe zarówno w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej.

Analiza zjawisk kryzysowych we wszystkich analizowanych sferach na podstawie sumarycznego wskaźnika syntetycznego wykazała najwyższy udział występowania zjawisk kryzysowych spośród obszarów zdegradowanych na obszarze: Osiedle NR 6 Nisko – Podwolina. Skala występowania zjawisk kryzysowych w analizowanych obszarach degradacji wynosi:

1. Osiedle NR 6 Nisko – Podwolina -3,28 pkt.;
2. Osiedle NR 2 Nisko – Centrum -1,69 pkt.;
3. Osiedle NR 1 Nisko – Centrum -1,06 pkt.
4. Sołectwo Nowa Wieś -0,88 pkt.;

Rysunek 17. Obszary zdegradowane w 4 sferach

System Informacji Przestrzennej Gminy Nisko
 skala 1 : 60000

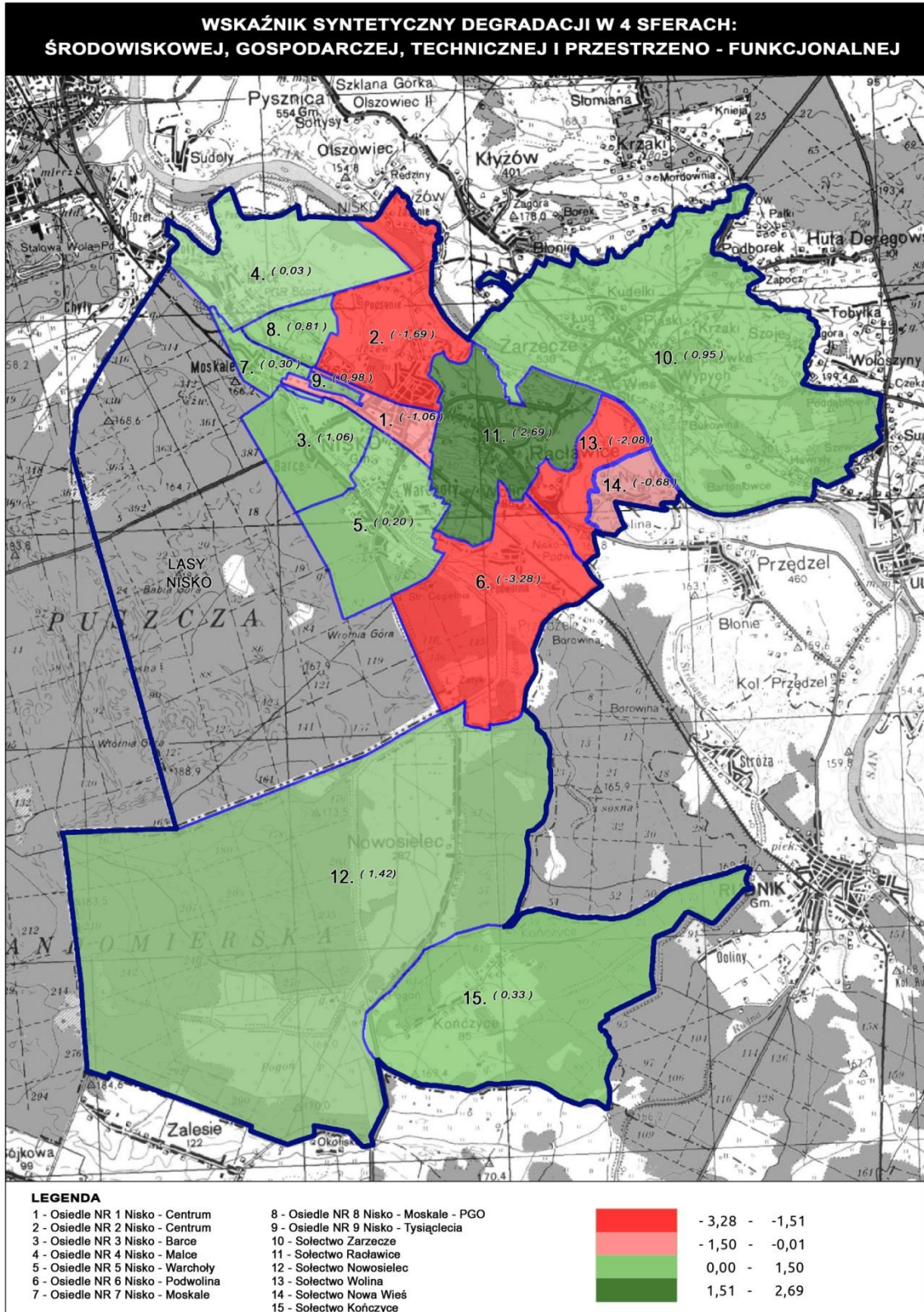

Tabela 69. Obszary zdegradowane

Występowanie zjawisk kryzysowych									
L.p.	Obszary/sołectwa	Liczba mieszkańców	Powierzchnia obszaru	Degradacja społeczna	Degradacja środowiskowa	Degradacja gospodarcza	Degradacja techniczna	Degradacja przestrzenno - funkcjonalna	Wskaźnik syntetyczny
		os.	ha	wsk.	wsk.	wsk.	wsk.	wsk.	wsk.
1.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	783	-0,03	-0,11	-1,23	-0,84	-1,10	-3,28
2.	Sołectwo Wolina	439	234,88	0,65	-0,24	-0,76	-0,51	-0,57	-2,08
3.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 616	498	-0,46	0,53	-0,08	-2,83	0,69	-1,69
4.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 018	115	-0,49	0,32	0,01	-1,17	-0,21	-1,06
5.	Sołectwo Nowa Wieś	319	134,87	-0,44	-1,37	0,43	0,49	-0,22	-0,68
6.	Osiedle NR 4 Nisko - Malce	1 418	538	0,44	0,25	0,17	0,15	-0,55	0,03
7.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	2 084	479	0,03	-0,17	-0,17	0,49	0,05	0,20
8.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	558	97,93	0,50	0,73	-0,58	0,82	-0,67	0,30
9.	Sołectwo Kończyce	357	1303,22	-1,18	-0,91	0,00	0,49	0,75	0,33
10.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	978	122	0,13	0,88	-0,62	0,82	-0,27	0,81
11.	Sołectwo Zarzecze	2 946	1987,43	0,43	-0,10	0,90	0,15	0,00	0,95
12.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	3 565	23,74	0,35	0,03	-0,70	0,82	0,84	0,98
13.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	978	303	-0,08	0,36	-0,29	0,82	0,18	1,06
14.	Sołectwo Nowosielec	1 610	3875,71	0,12	-0,46	1,29	-0,18	0,76	1,42
15.	Sołectwo Raclawice	1 381	603,94	0,05	0,26	1,63	0,49	0,32	2,69
16.	Gmina Nisko	22 276	11 100						

Źródło: opracowanie własne;

2. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji według definicji przedstawionej w Wytycznych stanowi obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społeczno – gospodarczej i ocenie występowania zjawisk kryzysowych, w tym delimitacji obszarów zdegradowanych na terenie gminy i miasta Nisko ustalono granice obszaru rewitalizacji obejmującego jednostki urbanistyczne – sołectwa na terenie gminy i miasta Nisko: Osiedle Nr 1 Nisko – Centrum, Osiedle Nisko Nr 2 Nisko – centrum oraz Osiedle Nr 6 Nisko – Podwolina. Obszar rewitalizacji został ustalony na podstawie oceny kumulacji negatywnych zjawisk społecznych oraz sytuacji kryzysowych w sferze środowiskowej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej. Ocena wystąpienia wskazanych zjawisk kryzysowych o najwyższym oddziaływaniu stanowiła podstawę decyzji o wyborze obszaru rewitalizacji. Wskaźnik syntetyczny dla Osiedla Nr 6 Nisko – Podwolina wynosi - 3,28, dla Osiedla Nr 2 Nisko – Centrum – 1,69 oraz dla Osiedla Nr 1 Nisko – Centrum – 1,06. Najniższy wskaźnik w obszarze analizowanej degradacji występuje na obszarze Sołectwa Nowa Wieś, które zostanie objęte procesem rewitalizacji w późniejszym okresie.

Dodatkowo warunkiem zakwalifikowania obszaru zdegradowanego do obszaru rewitalizacji jest analiza wpływu danego obszaru na istotny rozwój społeczno – gospodarczy gminy i miasta Nisko. W efekcie ustalono, iż obszar rewitalizacji obejmuje tereny: Osiedle Nr 1 Nisko – Centrum, Osiedle Nisko Nr 2 Nisko – centrum oraz Osiedle Nr 6 Nisko – Podwolina. Przedstawione obszary oprócz kumulacji negatywnych zjawisk społecznych, środowiskowych, technicznych, przestrzenno – funkcjonalnych i gospodarczych wykazują się najwyższym potencjałem w rozwoju społeczno – gospodarczym gminy Nisko. Osiedla Nr 1 Nisko Centrum i Nr 2 Nisko –Centrum stanowią centrum miasta i gminy Nisko. W tym obszarze kumuluje się działalność publiczno – gospodarcza gminy, są to obszary o wysokim stopniu urbanizacji i zagęszczenia mieszkańców. Osiedle Podwolina natomiast rozwija się demograficznie, powstają tu nowe osiedla i wyróżnia się potencjałem do rozwoju turystyki jako nowej gałęzi rozwoju społeczno – gospodarczego gminy i miasta Nisko. Poniżej przedstawiona analiza uzasadnia wybór obszarów zdegradowanych poddanych w pierwszej kolejności procesowi rewitalizacji. W wyznaczeniu obszaru rewitalizacji kierowano się również zasadą ograniczenia powierzchniowego (teren nie większy niż 20% pow. gminy) i ludnościowego (obszar nie może zamieszkiwać więcej niż 30% mieszkańców gminy) na określonym obszarze poddanym rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji obejmuje teren o powierzchni 1 396 ha (9,81% powierzchni gminy), zamieszkuje na nim 5 647 mieszkańców, co stanowi 25,35% mieszkańców gminy i miasta Nisko. W ten sposób obszar rewitalizacji spełnia warunki związane z powierzchnią i liczbą mieszkańców obszaru rewitalizowanego w stosunku do całej gminy objętej analizą.

Tabela 70. Dane dotyczące badanych jednostek urbanistycznych

L.p.	Obszary/sołectwa	Liczba mieszkańców	Powierzchnia obszaru
		os.	ha
1.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 018	115,00
2.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 616	498,00
3.	Osiedle NR 3 Nisko - Barce	978	303,00
4.	Osiedle NR 4 Nisko - Malce	1 418	538,00
5.	Osiedle NR 5 Nisko - Warchoły	2 084	479,00
6.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	783,00
7.	Osiedle NR 7 Nisko - Moskale	558	97,93
8.	Osiedle NR 8 Nisko - Moskale - PGO	978	122,00
9.	Osiedle NR 9 Nisko - Tysiąclecia	3 565	23,74
10.	Sołectwo Zarzecze	2 946	1 987,43
11.	Sołectwo Raclawice	1 381	603,94
12.	Sołectwo Nowosielec	1 610	3 875,71
13.	Sołectwo Wolina	439	234,88
14.	Sołectwo Nowa Wieś	319	134,87
15.	Sołectwo Kończyce	357	1 303,22
16.	Gmina Nisko	22 276	14 237

Źródło: Dane UGiM Nisko;

Tabela 71. Wyliczenie obszaru rewitalizacji

L.p.	Obszary/sołectwa	Liczba mieszkańców	Powierzchnia obszaru
		os.	ha
1.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 018	115,00
2.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 616	498,00
3.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	783,00
Razem		5 647	1 396
Udział % do danych dla gminy		25,35%	9,81%

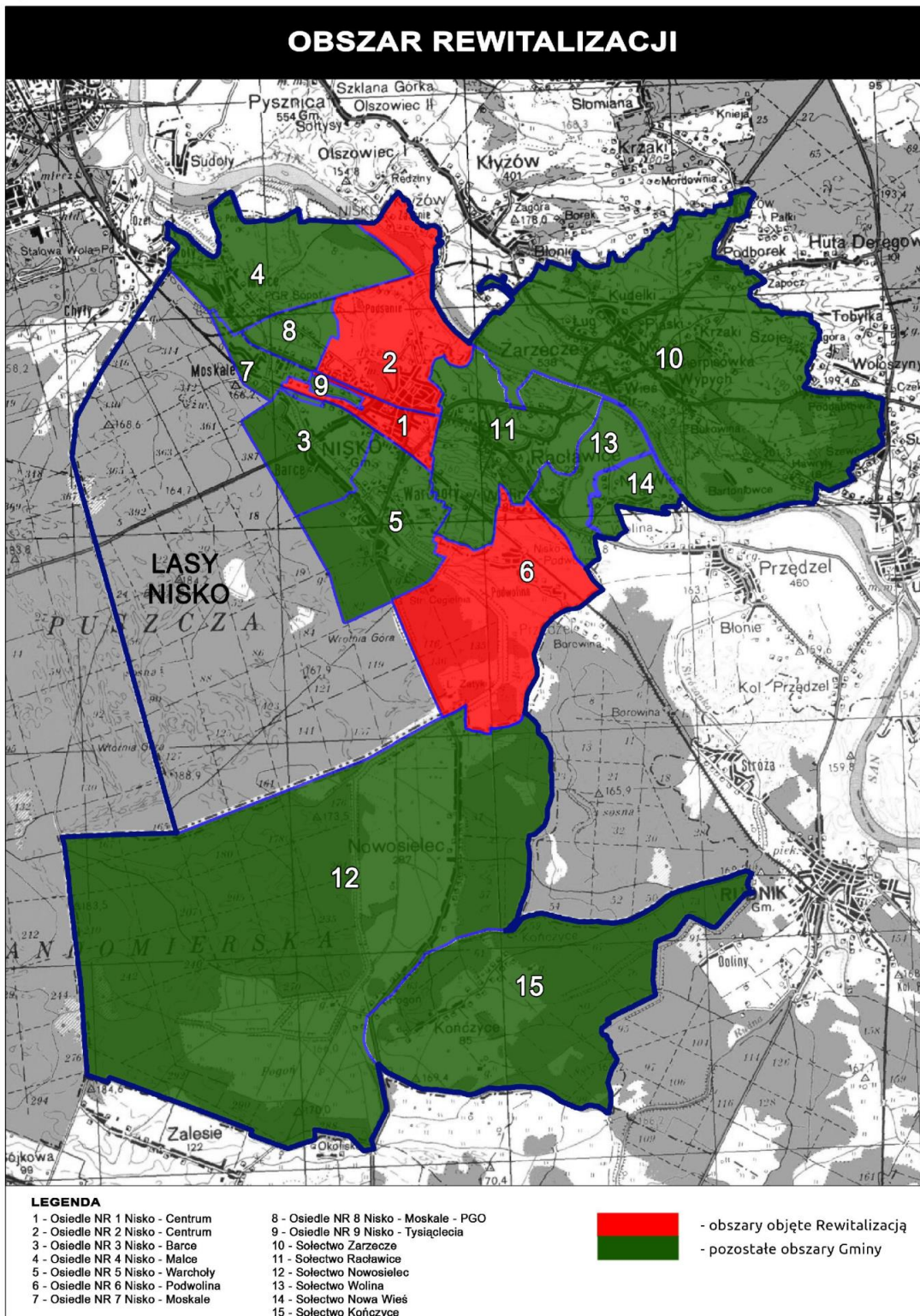
Źródło: opracowanie własne;

Rysunek 18. Wyznaczony obszar rewitalizacji

System Informacji Przestrzennej Gminy Nisko
skala 1 : 60000

Obszar rewitalizacji cechuje występowanie negatywnych zjawisk społecznych, w tym również degradacja środowiskowa, gospodarcza, przestrzenno – funkcjonalna i techniczna. W ten sposób działania rewitalizacyjne koncentrowane będą na obszarach: Osiedla Nr 1 Nisko – Centrum, Osiedla Nr 2 Nisko – Centrum oraz Osiedla Nr 6 Nisko – Podwolina na obszarze miejskim gminy Nisko.

Na wyznaczonym obszarze rewitalizacji kumulują się następujące zjawiska kryzysowe:

➤ **w obszarze problemów społecznych:**

na terenie Osiedla Nr 1 Nisko – Centrum:

ubóstwo

- liczba osób otrzymujących zasiłek stały (średnia z okresu 2014 – 2015 wynosi 12,5), wskaźnik -0,29;
- liczba osób niepełnosprawnych otrzymujących świadczenia na 1000 mieszkańców (średnia z okresu 15,36), wskaźnik – 1,11;
- liczba osób, którym przyznano świadczenia - pobyt w domach pomocy (średnia 2 osoby), wskaźnik -0,83;

przestępczość

- liczba interwencji (średnia z okresu badania 465), wskaźnik -2,06;
- liczba zdarzeń drogowych (średnia 60), wskaźnik -2,15 (najwyższy);
- liczba przestępstw (średnia 22), wskaźnik -1,84;
- liczba wykroczeń (średnia 88,5), wskaźnik – 1,72;

edukacja

- niskie wyniki ze sprawdzianu na zakończenie szkoły podstawowej, średni wynik 63,46% przy średniej dla gminy 68%, wskaźnik – 1,48;

na terenie Osiedla Nr 2 Nisko – Centrum:

ubóstwo

- liczba osób otrzymujących zasiłek okresowy (średnia z okresu 16,5), wskaźnik – 0,44;
- liczba osób niepełnosprawnych otrzymujących świadczenia (średnia z okresu 32,5), wskaźnik – 0,46;
- liczba osób, którym przyznano świadczenia - pobyt w domach pomocy (średnia 2 osoby), wskaźnik -0,39;

przestępczość

- liczba interwencji (średnia z okresu badania 641), wskaźnik -2,33 (najwyższy);
- liczba zdarzeń drogowych (średnia 50), wskaźnik -0,91;
- liczba przestępstw (średnia 18), wskaźnik -0,57;
- liczba wykroczeń (średnia 118), wskaźnik – 1,82 (najwyższy);

edukacja

- niskie wyniki ze sprawdzianu na zakończenie szkoły podstawowej, średni wynik 62,68% przy średniej dla gminy 68%, wskaźnik – 1,67;

aktywność obywatelska

- niska frekwencja wyborcza w wyborach do Sejmu i Senatu w 2015 r., średni wynik 45,94%, przy średniej dla gminy 47%;
- niska frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2014 r., średni wynik 41,87%, przy średniej dla gminy 46%;

na terenie Osiedla Nr 6 Nisko – Podwolina

bezrobocie

- liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych (średnia z okresu 2014 – 2015 72 osoby), wskaźnik -0,08;
- liczba osób długotrwale bezrobotnych (średnia 45,5 osób), wskaźnik -0,11;
- liczba osób pobierających zasiłki (średnia 13 osób), wskaźnik -0,14;

ubóstwo

- liczba osób otrzymujących zasiłki okresowy (średnia z okresu 6,5), wskaźnik – 0,51;
- liczba osób korzystających z pomocy na dożywianie (średnia 35 osób), wskaźnik -0,47;
- liczba osób, którym przyznano świadczenia - pobyt w domach pomocy (średnia 1 osoba), wskaźnik -0,82;

edukacja

- niskie wyniki ze sprawdzianu na zakończenie szkoły podstawowej, średni wynik 67,90% przy średniej dla gminy 68%, wskaźnik – 0,37;

➤ w obszarze degradacji gospodarczej:

na terenie Osiedla Nr 2 Nisko – Centrum:

- ujemne saldo firm rejestrowanych i wyrejestrowywanych w okresie 2012 – 2016 wyniosło – 26 firm, wskaźnik -0,08;

na terenie Osiedla Nr 6 Nisko – Podwolina

- mała liczba aktywnych firm względem liczby mieszkańców i średniej dla gminy, wskaźnik – 1,47;
- ujemne saldo firm rejestrowanych i wyrejestrowywanych w okresie 2012 – 2016 wyniosło – 14 firm, wskaźnik -0,98;

➤ w obszarze degradacji środowiskowej:

na terenie Osiedla Nr 6 Nisko – Podwolina

- wysoki wskaźnik liczby pozostałego do unieszkodliwienia azbestu i materiałów azbestowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca 18,72 kg, przy średniej dla gminy 18,40 kg oraz wysoki udział paliw stałych w ogrzewaniu budynków jednorodzinnych 85%,

➤ w obszarze degradacji przestrzenno - funkcjonalnej:

na terenie Osiedla Nr 1 Nisko – Centrum:

- niski wskaźnik jakości dróg lokalnych, wskaźnik -0,46;
- niski udział terenów rekreacyjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca, wskaźnik 3,32 m²/1 mieszkańca;

na terenie Osiedla Nr 6 Nisko – Podwolina:

- niski wskaźnik jakości dróg lokalnych, wskaźnik -0,66;
- wysoki udział terenów wymagających zagospodarowania na potrzeby rekreacyjne, 6,64% powierzchni obszaru przeznaczone pod zagospodarowanie na potrzeby turystyczno – rekreacyjne;

➤ w obszarze degradacji technicznej:

na terenie Osiedla Nr 1 Nisko – Centrum:

- wskaźnik jakości infrastruktury publicznej i dostępności do usług publicznych, wskaźnik - 1,17;

na terenie Osiedla Nr 2 Nisko – Centrum:

- wskaźnik jakości infrastruktury publicznej i dostępności do usług publicznych, wskaźnik -2,83 (najwyższy);

na terenie Osiedla Nr 6 Nisko – Podwolina:

- wskaźnik jakości infrastruktury publicznej i dostępności do usług publicznych, wskaźnik - 0,84.

Charakterystyka obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji:	Osiedle Nr 1 Nisko – Centrum, Osiedle Nr 2 Nisko – Centrum, Osiedle Nr 6 Nisko – Podwolina:
Cechy obszaru, degradacja, potencjał rozwojowy	<p>Obszar rewitalizacji stanowi ściśle centrum miasta Nisko, w którym zlokalizowana jest zabudowa mieszkaniowa, budownictwo wielorodzinne i jednorodzinne oraz osiedle Podwolina z rozwijającą się zabudową mieszkaniową, jednorodziną. Obszar rewitalizacji w centrum miasta Nisko obejmuje granice dwóch sąsiadujących ze sobą jednostek urbanistycznych Osiedle Nr 1 Nisko Centrum oraz Osiedle Nr 2 Nisko – Centrum obejmujące następujące ulice na terenie miasta Nisko:</p> <p>Osiedle Nr 1 Nisko – Centrum: ul. Dworcowa, ul. Gisgesa, ul. Głowackiego od 1 do 28, ul. Kolejowa, ul. 3 - go Maja, ul. Mickiewicza, ul. Paderewskiego, ul. Przemysłowa, ul. PCK, ul. Polna, ul. Rzeszowska od 1 do 47 (parzyste) i od 2-26 (nieparzyste), ul. Sandomierska nr nieparzyste od 1 do nr 117, ul. Szopena, ul. Torowa, ul. Wolności nr parzyste, ul. Plac Wolności od 3a do nr 15, ul. Daszyńskiego, ul. Krasickiego, ul. Fredry, ul. Fornalskiej, ul. Czarnieckiego, ul. Kwiatowa;</p> <p>Osiedle Nisko Centrum Nr 2, do którego wchodzi następujące ulice: ul. Asnyka, ul. Bema, ul. Kilińskiego, ul. Kopernika, ul. Kościuszki, ul. Kręta, ul. Krótka, ul. Kwiatkowskiego, ul. Legutki, ul. 8-go Marca, ul. Olszyna, ul. Plac</p>

Wolności od 1 do 3, ul. Podsanie, ul. Piłsudskiego, ul. Sienkiewicza, ul. Sandomierska od nr 2 -20 (parzyste), ul. 11 - go Listopada, ul. Słowackiego, ul. Sportowa, ul. Strażacka, ul. Targowa, ul. Wolności od nr 1 - 75 (nieparzyste), ul. Kard. Wyszyńskiego, ul. Zasanie, ul. Żeromskiego, ul. Żurawia;

a także osiedle mieszkaniowe poza centrum miasta, Osiedle Nr 6 Nisko – Podwolina z ulicami: ul. Brzozowa, ul. Dąbrowskiego, ul. Dąbrowskiej, ul. Karasia, ul. Kochanowskiego, ul. Lipowa, ul. Moniuszki, ul. Polskiego Sierpnia, ul. Raclawicka, ul. Reja, ul. Rondo, ul. Słoneczna, ul. Szarych Szeregów, ul. Twardowskiego, ul. Grądy, ul. Jana, ul. Jaśminowa, ul. Kasztanowa.

Obszar rewitalizacji bezpośrednio cechuje lokalizacja centrum społeczno – gospodarczego i administracyjnego miasta Nisko, na terenie osiedli Nr 1 i Nr 2 zlokalizowane są najważniejsze instytucje publiczne, zabudowa mieszkaniowa z budownictwem wielorodzinnym i jednorodzinym, centrum handlu na terenie miasta, a także centrum historyczne. Na terenie wskazanych osiedli zlokalizowany jest budynek Urzędu Gminy i Miasta Nisko oraz Małe i Duże Planty. Na terenie wymienionych osiedli znajduje się ściśle centrum Miasta obejmujący centralnie położony Plac Wolności, Małe i Duże Planty. W ścisłym centrum znajdują się między innymi: Urząd Gminy i Miasta, Sanktuarium Świętego Józefa, Starostwo Powiatowe, Nizańskie Centrum Kultury, Biblioteka, Ośrodek Pomocy Społecznej. Park Miejski usytuowany jest w centrum miasta, z wejściem głównym od strony ulicy Sandomierskiej, w pobliżu północnego narożnika Placu Wolności. Od strony wschodniej przylega do ulicy Krętej, od południowej do ulicy Sandomierskiej.

Na terenie obszaru zlokalizowany jest budynek biurowca byłych Zakładów Drzewnych w Nisku, w złym stanie technicznym, ulegający degradacji technicznej, budynek zdewastowany, nieużytkowany. Na terenie obszaru zlokalizowane są kluczowe placówki podejmujące się działań w obszarze problemów społecznych: Powiatowy Urząd Pracy w Nisku, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy, Nizańskie Centrum Kultury w Nisku, Komenda Powiatowej Policji w Nisku, szkoły PSP Nr 1, Gimnazjum Nr 1 i PSP Nr 4.

Obszar sołectwa Podwolina stanowi osiedle ściśle mieszkaniowe, z rozwijającą się zabudową mieszkaniową jednorodziną. Na terenie osiedla zlokalizowany jest zbiornik wodny, niezagospodarowany, stanowiący swoisty potencjał turystyczny do rozwoju społeczno – gospodarczego obszaru rewitalizacji i gminy Nisko.

Zidentyfikowane problemy	<ul style="list-style-type: none">- ubóstwo mieszkańców;- rosnące potrzeby mieszkańców w zakresie pomocy społecznej i świadczonych usług,- rosnąca przestępczość, w szczególności na obszarach Osiedla Nr 1 i Nr;- niski poziom edukacji;- niska aktywność obywatelska mieszkańców przejawiająca się w niskiej frekwencji wyborczej;- wysoki wskaźnik osób pozostających bez zatrudnienia, bezrobocie, bezrobocie długoterminowe;- wysoki wskaźnik występowania azbestu i materiałów – azbestowych przewidzianych do utylizacji, zagrażający zdrowiu i życiu mieszkańców;- niski wskaźnik przedsiębiorczości wyrażony ujemnym saldem firm rejestrowanych i wyrejestrowywanych z rejestru CEIDG w okresie 2012 – 2016;- mała liczba aktywnie działających firm względem potencjału ludnościowego;- degradacja techniczna stanu dróg lokalnych i ograniczenia w dostępności komunikacyjnej;- obszary zdegradowane w zakresie infrastruktury publicznej, w tym:<ul style="list-style-type: none">✓ zdewastowany, zdegradowany technicznie budynek byłych Zakładów Drzewnych w Nisku, nadający się do kompleksowego remontu i nadania mu nowej funkcji;✓ zły stan techniczny budynku NCK w Nisku, wymagający remontu i rozbudowy;✓ niezagospodarowany zbiornik wodny, z potencjałem do rozwoju turystyki i ożywienia społeczno – gospodarczego obszaru rewitalizacji i gminy i miasta Nisko;✓ zabudowa mieszkaniowa - budownictwo komunalne i socjalne w złym stanie technicznym, wymagające remontu i termomodernizacji;✓ ograniczone możliwości prowadzenia działalności w budynku Oficyny Pałacowej, wymagającej remontu wewnętrznego i zakupu podstawowego wyposażenia.
Potencjał	<ul style="list-style-type: none">- skumulowana i szeroka oferta usług publicznych i administracji publicznej: UGiM Nisko, Starostwo Powiatowe w Nisku, Komenda Powiatowa Policji w Nisku, szkoły publiczne podstawowe i szkoły średnie (Liceum, Technikum Elektryczne), biblioteka publiczna, NCK Sokół, szpital powiatowy, Przedszkole Miejskie;- centralne położenie gminy, kumulacja działalności gospodarczej usługowo – handlowej, rynek Małe i Duże Planty – centralne miejsce miasta wokół, którego zlokalizowane są firmy handlowo – usługowe i podmioty administracji publicznej,- wysoka aktywność samorządu i innych instytucji w zakresie integracji społecznej, rozwoju społeczno – gospodarczego gminy, przeciwdziałania występowania zjawisk kryzysowych;- licznie działające organizacje pozarządowe na obszarze rewitalizacji i aktywnie działające instytucje w obszarze przeciwdziałaniu degradacji społecznej;- gęsta zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna i jednorodzinna, działalność spółdzielni mieszkaniowych i wspólnot;- swoistym potencjałem do rozwoju gospodarczego i ożywienia obszaru rewitalizacji jest zagospodarowanie pod względem turystycznym zbiornika

	<p>wodnego na osiedlu Podwolina (52 ha), wolne tereny na w/w obszarze umożliwiające rozbudowę mieszkaniową;</p> <ul style="list-style-type: none">- zdewastowany i nieużytkowany budynek biurowy dawnych Zakładów Drzewnych w Nisku, nadający się do kompleksowego remontu i nadania mu nowej funkcji;- działalność NCK Nisko – ośrodka kultury zlokalizowanego w budynku wpisanym do rejestru zabytków Konserwatora Wojewódzkiego potencjałem do rozwoju działalności kulturalnej, edukacyjnej, aktywizacji mieszkańców, pobudzania do wspólnego działania, zmiany postaw i przeciwdziałania problemom społecznym;- działalność MOPS w Nisku i Środowiskowego Domu Samopomocy;- wysoki poziom skomunikowania, w tym z najbliższym ośrodkiem przemysłowym miasta Stalowa Wola, w który znacząca liczba mieszkańców gminy Nisko znajduje zatrudnienie;- na terenie Osiedla Nr 1 Nisko - Centrum i Osiedla Nr 2 Nisko - Centrum dostęp do sieci ciepłowniczej;- zrealizowane inwestycje w zakresie rozwoju infrastruktury publicznej, budynki publiczne, infrastruktura drogowa, wodno – kanalizacyjna.
Planowany efekt rewitalizacji	<p>Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych w sferze społecznej koncentrować się będzie na przeciwdziałaniu kluczowym problemom społecznym obszaru rewitalizacji, przeciwdziałaniu bezrobociu, wykluczeniu społecznemu i ubóstwu, podniesienie poziomu edukacji i przygotowania do zmieniających się warunków na rynku pracy, a także poprawie dostępności do podstawowych usług społecznych.</p> <p>Do kluczowych efektów prowadzonej rewitalizacji należeć będzie:</p> <ul style="list-style-type: none">- stworzenie owych miejsc pracy, zmniejszenie poziomu bezrobocia,- aktywizacja osób bezrobotnych i zagrożonych ubóstwem;- rozwój przedsiębiorczości,- wykorzystanie potencjału turystycznego do tworzenia infrastruktury okołoturystycznej nastawionej na zmianę warunków i poziomu przedsiębiorczości;- zwiększenie dostępu mieszkańców do placówek pomocy społecznej, w tym rozwój dostępności do placówek dziennego pobytu, wsparcia rodzin ubogich, osób niepełnosprawnych, starszych i zapewnienia im opieki;- rozwój aktywności lokalnej;- poprawa sytuacji w rodzinach;- podniesienie poziomu aktywności i integracji społecznej;- zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych;- stworzenie/rozwój produktów turystycznych,- rozwój instytucji kultury,- poprawę estetyki Miasta,- poprawę stanu środowiska naturalnego (głównie poprzez zwiększenie efektywności energetycznej budynków i likwidację niskich źródeł emisji zanieczyszczeń oraz zwiększenie powierzchni terenów zielonych),- zwiększenie powierzchni zrewitalizowanych i odnowionych na terenie miejskim,- renowacje obiektów zabytkowych w obszarze rewitalizacji.- nadanie nowych funkcji budynkom i obszarom zdewastowanym i niezagospodarowanym;- rozszerzenie oferty sportowo – turystyczno – rekreacyjnej na obszarze rewitalizacji;- rozwój ekonomii społecznej.

V. Określenie wizji i celów prowadzonej rewitalizacji

1. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji to docelowa sytuacja obszaru rewitalizowanego po wdrożeniu i realizacji przedstawionych celów i przedsięwzięć. Wizja to stan, jak jest oczekiwany w efekcie realizacji programu.

WIZJA

Obszar rewitalizacji to miejsce rozwijające się gospodarczo i społecznie o niskim poziomie bezrobocia, korzystające z walorów i posiadanego potencjału przyrodniczo – kulturowego, promujące aktywność gospodarczą i tworzące partnerstwa dla rozwoju lokalnego, realizujące zasady zrównoważonego rozwoju.

Obszar rewitalizacji to obszar z ponadlokalną ofertą turystyki aktywnej, jako nowe miejsce turystyczne na mapie Podkarpacia, jako centrum rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców Niska i gmin sąsiednich.

Obszar rewitalizacji to również miejsce przyjazne osobom ubogim, wspierające i ograniczające problemy rodzin, osób niepełnosprawnych i osób wykluczonych społecznie, z dostosowaną ofertą kulturalną i edukacyjną dla najbardziej potrzebujących.

2. Cele rewitalizacji i kierunki działań

Celem strategicznym jest podniesienie jakości życia mieszkańców na zdiagnozowanych obszarach zdegradowanych Gminy i Miasta Nisko, realizując zintegrowane i zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i eliminowanie negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych i infrastrukturalnych prowadzących do wyprowadzenia danego obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego. Rewitalizacja prowadzona będzie w wymiarze społecznym, uwzględniając przeciwdziałanie i marginalizację zjawisk społecznych, w wymiarze gospodarczym, tworząc strefę aktywności gospodarczej i wspierając rozwój przedsiębiorczości, a także w wymiarze infrastrukturalnym, wychodząc naprzeciw degradacji przestrzeni publicznej, w obszarach degradacji gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej.

Rewitalizacja prowadzona będzie na zdiagnozowanym i ściśle określonym obszarze zdegradowanym na terenie Gminy i Miasta Nisko. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne tworzą kompleksowy program wsparcia prowadzący do ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych występujących na wskazanym terenie, a w ten sposób prowadzące do wyprowadzenia wskazanego obszaru z sytuacji stanu kryzysowego.

CEL NADRZĘDNY

Podniesienie jakości życia mieszkańców na zdiagnozowanych obszarach zdegradowanych Gminy i Miasta Nisko, realizując zintegrowane i zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

CELE SZCZEGÓŁOWE

Cel Nr 1.
Rozwój przedsiębiorczości i wzrost zatrudnienia (obniżenie poziomu bezrobocia)

Cel Nr 2.
Rozwój usług socjalnych na rzecz rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, zwiększenie dostępności do usług socjalnych i zdrowotnych

Cel Nr 3.
Tworzenie nowej oferty turystycznej i zwiększenie dostępności do miejsc rekreacji i wypoczynku.

Cel Nr 4.
Pobudzenie mieszkańców do aktywności i wspólnego działania.

Cel Nr 5.
Podniesienie warunków realizacji zadań publicznych na rzecz mieszkańców.

Cel Nr 6.
Przeciwdziałanie zmianom klimatu i ochrona środowiska.

Cele szczegółowe LPR:

Cel Nr 1. Rozwój przedsiębiorczości i wzrost zatrudnienia (obniżenie poziomu bezrobocia)

Kierunki działań:

- rozwój terenów inwestycyjnych przeznaczonych pod działalność gospodarczą;
- rozwój ekonomii społecznej;
- organizacja szkoleń i kursów;
- doradztwo zawodowe;
- tworzenie partnerstw pomiędzy samorządem, przedsiębiorcami i organizacjami społecznymi;
- wykorzystanie dziedzictwa kulturowo – przyrodniczego na potrzeby rozwoju przedsiębiorczości.

Cel Nr 2. Rozwój usług socjalnych na rzecz rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, zwiększenie dostępności do usług socjalnych i zdrowotnych

Kierunki działań:

- tworzenie zespołu asysty rodzinnej;
- organizacja warsztatów edukacyjnych;
- tworzenie centrum wsparcia;
- budowanie spójnego systemu wsparcia rodzin;
- budowa świetlicy środowiskowo – profilaktycznej;
- organizacja zajęć dla dzieci z rodzin patologicznych, wykluczonych społecznie;
- poradnictwo;
- podnoszenie kwalifikacji pracowników socjalnych;
- zapewnienie i rozszerzenie usług świadczonych w Środowiskowym Domu Samopomocy zgodnie z obowiązującymi standardami.

Cel Nr 3. Tworzenie nowej oferty turystycznej i zwiększenie dostępności do miejsc rekreacji i wypoczynku.

- tworzenie nowej oferty turystycznej i rekreacyjnej o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym;
- rozwój małej gastronomii;
- rozwój infrastruktury rekreacyjnej;
- zagospodarowanie zbiornika małej retencji na potrzeby rozwoju turystyki;
- budowa ścieżek rowerowych;

Cel Nr 4. Pobudzanie mieszkańców do aktywności i wspólnego działania.

- wspieranie działania organizacji pozarządowych na rzecz rozwoju obszarów rewitalizowanych;
- tworzenie partnerstw
- organizacja wydarzeń rekreacyjno- kulturalnych aktywizujących mieszkańców.

Cel Nr 5. Podniesienie warunków realizacji zadań publicznych na rzecz mieszkańców.

- nadanie nowych funkcji publicznym budynkom zdegradowanym, zdewastowanym;
- rozwój infrastruktury rekreacyjnej i wypoczynkowej;
- podniesienie warunków kształcenia;
- podniesienie warunków realizacji usług socjalnych i zdrowotnych;

Cel Nr 6. Przeciwdziałanie zmianom klimatu i ochrona środowiska

- projekty termomodernizacyjne
- rozwój OZE;
- zmiana świadomości mieszkańców i edukacja ekologiczna.

3. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych

I. Lista przedsięwzięć podstawowych

Przedsięwzięcie Nr 1 - infrastrukturalne

Tytuł projektu	Rewitalizacja obszarów zdegradowanych na terenie gminy i miasta Nisko w obszarze degradacji społecznej, technicznej, gospodarczej i przestrzenno – funkcjonalnej. Projekt indywidualny w ramach naboru MOF (projekt partnerski z projektem Powiatu Nizańskiego).
Cel projektu	Działanie 1. Zagospodarowanie zbiornika małej retencji wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu i nadanie mu nowych funkcji gospodarczo – turystycznych w zakresie rewitalizacji obszaru zdegradowanego. Przedsięwzięcie stanowi ważne działanie w zakresie rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy i Miasta Nisko. Rozwój gospodarczy obszaru zdegradowanego, poprzez tworzenie infrastruktury turystycznej stanowiącej szansę rozwoju przedsiębiorczości, w tym rozwoju przedsiębiorczości społecznej, kierowany bezpośrednio w stronę obszarów zdegradowanych. - Przeciwdziałanie bezrobociu strukturalnemu - Rozwój i wspieranie ekonomii społecznej - Stworzenie warunków infrastrukturalnych do założenia i prowadzenia działalności w obszarze usług deficytowych i konkurencyjnych na określonym terenie. - Rozwój turystyki i rekreacji jako obszaru gospodarczego tworzącego szanse rynkowe dla rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy i Miasta Nisko. Działanie 2. Przebudowa budynku byłego biurowca Zakładów Drzewnych w Nisku i nadanie mu nowej funkcji społecznej - odnowienie, odrestaurowanie i nadanie nowej funkcji społecznej budynku byłych Zakładów Drzewnych w Nisku z przeznaczeniem na działanie Ośrodka Wsparcia Dziennego w Nisku oraz Środowiskowego Domu Samopomocy, - wsparcie osób ubogich, niepełnosprawnych, - wsparcie rodzin ubogich, dysfunkcyjnych, - wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, - rozwijanie lub podtrzymywanie umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym.
Beneficjent/podmiot realizujący/partnerzy	Podmiot realizujący/Wnioskodawca: Wnioskodawca Gmina i Miasto Nisko w ramach naboru MOF w ramach projektu partnerskiego z Powiatem Nizańskim. Beneficjent - OPS w Nisku, - Świetlica Środowiskowo – Profilaktyczna, Potencjalni partnerzy/inne podmioty zaangażowane w realizację projektu: - Zarząd Budynków Komunalnych i Zieleni Miejskiej w Nisku; - spółdzielnia socjalna; - przedsiębiorcy; - PUP w Nisku.
Zakres planowany	Działanie 1. Zagospodarowanie zbiornika małej retencji wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu i nadanie mu nowych funkcji gospodarczo – turystycznych w zakresie rewitalizacji obszaru zdegradowanego. Rewitalizacja obejmie zbiornik małej retencji wraz z przyległym terenem, który zyska nową funkcję społeczno- gospodarczo-turystyczną. Powierzchnia wody zbiornika wynosi około 16 ha z terenem przyległym 25 ha. Obiekt zlokalizowany jest w Nisku, w rejonie ul. Dąbrowskiego (działka nr 5140/253, 5140/254,

5140/255 i 5140/256). Obszar planowany do zagospodarowania jest własnością gminy Nisko.

Wymaga on ożywienia i nadania nowych funkcji: gospodarczej, turystycznej i społecznej.

W ramach projektu przewiduje się:

- zorganizowanie kąpieliska (wieża ratownika, boje, łódki ratownika) oraz wybudowanie mola przy kąpielisku – 4800 m²;
- budowa budynku gastronomiczno-handlowego na potrzeby działania spółdzielni socjalnej – 132 m² pow. użytkowej;
- budowa budynku sanitariatów i przebieralni (82,03 m² -pow. użytkowa);
- budowa budynku wypożyczalni sprzętu wodnego – 274,32 m²;
- budowa parkingów wraz z drogami dojazdowymi (176 miejsc postojowych w tym 8 miejsc dla osób niepełnosprawnych) – 2700 m² powierzchni parkingów i 1500 m² powierzchni dróg dojazdowych (wartość nie przekroczy 30% wartości projektu);
- budowa chodników i placów 8 800,00 m²;
- budowa mostu na wyspę;
- budowa pomostów (pomost do cumowania łodzi 2 szt., pomost pływający przy wyspach 1 szt.);
- budowa kładek 3 szt.;
- budowa wieży widokowej na wyspie i kolejki tyrolskiej;
- utworzenie stref aktywności rekreacyjno-sportowej obejmujących:
 - boiska do gier zespołowych: koszykówka 1 szt. (560 m²), siatka plażowa (936 m²)
 - park linowy dla dzieci;
 - park linowy dla dorosłych (1750 m²);
 - ścianki wspinaczkowe 1 szt.;
 - plac zabaw – 5 600 m²;
 - zespół torów rowerowych (dirtpark) – 5 220 m²;
- budowa elementów małej architektury: ławki (100 szt.); kosze (100 szt.); altany grillowe (4 szt. – 112 m²) i widokowe (2szt. – 56 m²), przebieralnie ślimakowe (12 szt.); stojaki rowerowe (10 kpl. – komplet na 5 rowerów);
- zasilanie i oświetlenie zewnętrzne terenu oraz monitoring;
- siłownia
- wykonanie zieleni – 18 440 m²;
- wykonanie plaż – 28 910 m².

Projekt przyczyni się do rozwijania aktywnych form spędzania czasu wolnego jako alternatywy dla zachowań patologicznych, dla dzieci młodzieży i dorosłych.

Celem projektu jest zagospodarowanie na potrzeby społeczne/turystyczne zbiornika małej retencji na osiedlu Podwolina.

Obszar planowany do zagospodarowania jest własnością gminy Nisko. Wymaga on ożywienia i nadania mu nowej funkcji turystycznej, gdyż dotychczas pełnił jedynie funkcję zbiornika retencyjnego. Stwarza to doskonałą szansę do rozwoju gospodarczego w oparciu o rozwój turystyki i rekreacji na terenie gminy.

Dzięki realizacji projektu zbiornik i teren do niego przyległy staną się miejscem rozwoju przedsiębiorczości i tworzenia nowych miejsc pracy. W ramach promocji zdrowia będą

tutaj organizowane zajęcia z zakresu prawidłowej techniki marszu (nordic-walking), co wpłynie na podniesienie jakości życia na terenie zdegradowanym. Niniejsza inwestycja pozwoli rozszerzyć ofertę zajęć ruchowych dla wszystkich grup wiekowych, w tym: dla seniorów w oparciu o posiadane zasoby MOF Stalowej Woli, a także wpływając na aktywność osób 50 plus pozwoli osiągnąć wymierne korzyści zdrowotne. Aby zbiornik mógł pełnić nową funkcję konieczne jest jego zagospodarowanie w elementy, które będą służyć uczestnikom projektu.

Kluczowym efektem projektu będzie stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości na wskazanym terenie, poprzez zagospodarowanie i wydzielenie obszarów wokół zbiornika na potrzeby rozwoju przedsiębiorczości, w szczególności w zakresie małej gastronomii, wynajmu sprzętu turystyczno – rekreacyjnego, usług fitnessu, nauki pływania czy innych bezpośrednio związanych z turystyką. Przewiduje się rozwój ekonomii społecznej na wskazanym obszarze, tworząc podstawy działania dla spółdzielni socjalnych w strefie gastronomicznej, turystycznej i sprzątającej w strefie zbiornika. Oferta zbiornika kierowana będzie również do beneficjentów Środowiskowego Domu, uczestników świetlic socjalnych z obszaru zdegradowanego.

Działanie 2. Przebudowa budynku byłego biurowca Zakładów Drzewnych w Nisku i nadanie mu nowej funkcji społecznej

Przebudowa i remont/adaptacja na potrzeby społeczne budynku biurowca byłych Zakładów Drzewnych, zlokalizowanego w Nisku, przy ul. Sandomierskiej (działka nr 1734/16) będącego własnością Gminy Nisko. Obecnie budynek jest mocno zdegradowany, nieużytkowany ze względu na znaczny poziom zniszczenia.

W Gminie Nisko koniecznym jest uruchomienie Centrum Wsparcia dla osób potrzebujących i powyższy obiekt może być zagospodarowany na ten cel.

Po przebudowie budynek biurowca byłych Zakładów Drzewnych stanie się Centrum Wsparcia, w którym będzie funkcjonować Placówka Wsparcia Dziennego - Świetlica Środowiskowo – Profilaktyczna, Środowiskowy Dom Samopomocy oraz Zespół Asysty Rodzinnej.

Projekt obejmuje przebudowę i remont budynku o kubaturze ok. 3 995 m³ i powierzchni użytkowej ok. 950 m² w tym:

- wymianę stropów, dachu, przebudowę klatki schodowej i ścian działowych;
- termomodernizację budynku (docieplenie, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej wewnętrznej i zewnętrznej, wykonanie elewacji);
- wykonanie nowych instalacji wewnętrznych;
- dostosowanie obiektu pod potrzeby osób niepełnosprawnych;
- wykonanie podłóg;
- wykonanie nowych tynków wewnętrznych;
- wyposażenie obiektu.

W projekcie przewiduje się zagospodarowanie terenu jako miejsca rekreacyjno-wypoczynkowego dla uczestników Centrum Wsparcia wraz z oświetleniem i monitoringiem.

W Centrum Wsparcia na parterze będzie funkcjonował Środowiskowy Dom Samopomocy dla 30 uczestników – osób niepełnosprawnych.

Powstanie :

- sala ogólna – świetlica umożliwiająca spotkania uczestników i ich rodzin;
- pomieszczenia dla działalności wspierającej aktywizację i rehabilitację (pracownia terapii zajęciowej, sala do prowadzenia treningów);
- pokój do indywidualnego poradnictwa psychologicznego, socjalnego, pedagogicznego, logopedycznego, pełniącego również funkcję sali wyciszeni;
- wydzielone pomieszczenie kuchenne z niezbędnymi urządzeniami i sprzętem gospodarstwa domowego, pełniące funkcję pracowni kulinarnej;
- jadalnia mogąca ponadto pełnić funkcję klubu lub sali aktywizacji i terapii

zajęciowej lub pomieszczenia do terapii ruchowej;

- zaplecze sanitarne, szatnia dla uczestników;
- pomieszczenie na sprzęt rekreacyjno – sportowy dla uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy.

Na piętrze budynku będzie funkcjonowała Placówka Wsparcia Dziennego - Świetlica Środowiskowo – Profilaktyczna dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych z możliwością przyjęcia dzieci również z terenu MOFu.

W ramach projektu na potrzeby uczestników powstaną:

- dwa pomieszczenia świetlicowe około 50 m² każde;
- jadalnia;
- toalety;
- pokój wsparcia terapeutycznego z psychologiem;
- pomieszczenie do gier i zabaw.

W Centrum Wsparcia funkcjonować będzie **Zespół Asysty Rodzinnej**. W związku z tym zostanie wydzielony pokój bezpośredniej pracy z rodzicami i dziećmi oraz sala na potrzeby organizowania spotkań.

Poddasze budynku będzie wyremontowane i przeznaczone dla dzieci ze Świetlicy Środowiskowo – Profilaktycznej i rodzin potrzebujących integracji, osób niepełnosprawnych jako miejsce gier i zabaw.

Teren wokół budynku będzie tak urządzony, aby stanowił miejsce rekreacji i wypoczynku dla uczestników Centrum Wsparcia.

Obiekt będzie promowany poprzez tablice informacyjne i pamiątkowe, nalepki służące oznakowaniu zakupionego sprzętu oraz umieszczenie informacji o działalności Centrum Wsparcia na stronie internetowej gmin tworzących MOF.

Rezultaty

Działanie 1. Zagospodarowanie zbiornika małej retencji wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu i nadanie mu nowych funkcji gospodarczo – turystycznych w zakresie rewitalizacji obszaru zdegradowanego.

Rezultaty ilościowe:

- obszar przestrzeni publicznej objęty rewitalizacją 282 886 m² w tym 164 000 m² zbiornika wodnego, któremu zostanie nadana nowa funkcja turystyczna;
- odnowienie, ożywienie i nadanie nowej funkcji turystycznej na obszarze o powierzchni 282 886 m²;
- liczba firm powstałych w efekcie podejmowanego projektu – 1 firma (spółdzielnia socjalna);
- liczba osób zatrudnionych w efekcie projektu – 5 osób;
- liczba wybudowanych lub wyremontowanych budynków na obszarze rewitalizacji – 3 budynki o powierzchni użytkowej 488,35 m²;
- liczba osób korzystających z oferty obszaru rewitalizacji – 6000 osób rocznie.

Rezultaty jakościowe:

- stworzenie warunków do rozwoju turystyki na obszarze Gminy i Miasta Nisko poprzez zagospodarowanie zbiornika małej retencji;
- rozwój przedsiębiorczości,
- rozwój ekonomii społecznej – działalność spółdzielni socjalnej;
- podniesienie jakości życia mieszkańców, oferta usług rekreacyjno – turystycznych;
- rozwój usług turystycznych dla grup wykluczenia społecznego.

Działanie 2. Przebudowa budynku byłego biurowca Zakładów Drzewnych w Nisku i nadanie mu nowej funkcji społecznej

Rezultaty ilościowe:

- powierzchnia budynków objętych przebudową na potrzeby obszaru rewitalizacji 950 m²;
- powierzchnia rewitalizowanych budynków na potrzeby przeciwdziałania degradacji społecznej, w obszarze ubóstwa i wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – 950 m².

Rezultaty jakościowe:

- podniesienie jakości działania Placówki Wsparcia Dziennego – Świetlicy Środowiskowo – Profilaktycznej, Środowiskowego Domu Samopomocy i Zespołu Asysty Rodzinnej;
- wsparcie osób ubogich, niepełnosprawnych z terenu obszaru rewitalizacji;
- wsparcie rodzin ubogich, dysfunkcyjnych;
- podniesienie efektywności energetycznej budynku.

Budżet projektu 10 830 000,00 PLN**Źródła finansowania** Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020, działanie 6.3 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej
Wartość całkowita projektu: 10 830 000,00 PLN
Wartość dofinansowania: 8 122 500,00 PLN
Wkład własny: 2 707 500,00 PLN
Alternatywnym źródłem finansowania projektu będzie budżet Gminy i Miasta Nisko. W przypadku nieotrzymania dofinansowania UE realizacja projektu zostanie wydłużona w czasie i finansowana z budżetu Gminy i Miasta Nisko.**Przedsięwzięcie Nr 2 - Społeczne****Tytuł projektu** Centrum Wsparcia w Nisku – Zespół Asysty Rodzinnej**Cel projektu****Cele bezpośrednie:**

1. Wspieranie rodziców w prawidłowym wypełnianiu ról rodzicielskich oraz udzielanie im pomocy specjalistycznej (prawnej, socjalnej, pedagogicznej)
2. Wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych niżańskich rodzin i przeciwdziałanie umieszczaniu dzieci poza rodziną biologiczną.
3. Zwiększanie kompetencji pracowników i osób pracujących z rodzinami niewydolnymi wychowawczo.
4. Rozwój asystentury rodzinnej, głównie w rodzinach z problemami o zaburzonych funkcjach rodzicielskich.
5. Podniesienie kompetencji rodziców poprzez cykliczne zajęcia-edukowanie rodzin i osób z dziećmi w zakresie prawidłowego funkcjonowania w szczególności zagrożonych odebraniem i objętych nadzorem kuratora czy asystenta rodziny
6. Promowanie prorodzinnych wartości zdrowego trybu życia wolnego od uzależnień i przemocy poprzez akcje społeczne.
7. Wsparcie i poradnictwo psychologiczne indywidualne i grupowe, oraz konsultacje z instytucjami zorientowanymi na pomoc rodzinie

Beneficjent/podmiot realizujący/partnerzy

Podmiot realizujący: Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku

Beneficjent: Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku,

Projekt komplementarny w ramach pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (w zakresie projektu infrastrukturalnego dotyczącego działania przebudowy i modernizacji budynku byłych Zakładów Drzewnych w Nisku) realizowany w partnerstwie:

- Gmina i Miasto Nisko
- OPS w Nisku

- Sąd Rejonowy w Nisku
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Komenda Powiatowa Policji
- Szkoły
- Świetlice Środowiskowo Profilaktyczne - PWDZ (placówki wsparcia dziennego)

Zakres planowany

Projekt obejmuje utworzenie zespołu asysty rodzinnej świadczącej usługi w systemie wspierania rodzin. Odbiorcami usług będą rodziny z dziećmi niewydolne i bezradne wychowawczo, dysfunkcyjne, objęte nadzorem kuratora, niepełne, z problemami dzieci wychowującymi się w tych rodzinach z terenu Gminy i Miasta Nisko, czy opuszczającymi placówki opiekuńcze w szczególności korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, karty dużej rodziny PO PŻ. (bez względu na wiek dziecka).

Zespół będzie realizował działania przede wszystkim w środowisku zamieszkania stron poprzez pracę asystenta rodziny i stacjonarnie poprzez pracę socjalną i poradnictwo innych specjalistów.

Zespół zostanie powołany w kontekście ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r.

W skład zespołu będzie wchodził koordynator Zespołu Asysty Rodzinnej, pracownik socjalny, psycholog, prawnik, 2-ch asystentów rodziny pracujących w zadaniowym czasie pracy.

Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15. Przewiduje się objęcie w czasie trwania projektu asystenturą 30 rodzin z dziećmi. Skierowanie asystenta rodzinie następować będzie po uprzednim przeprowadzeniu wywiadu przez pracownika socjalnego i wnioskowaniu do kierownika ośrodka pomocy społecznej o jego przydzielenie.

Głównym zadaniem Zespołu będzie zapewnienie wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Kluczową ideą jaką kierować się będą pracownicy zespołu jest dobro dziecka i rodziny.

Do zadań zespołu asysty rodzinnej należeć będzie:

1. kompleksowa praca z rodzinami ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb opiekuńczo – wychowawczych dzieci,
2. wzmacnianie roli i funkcji rodziny,
3. prowadzenie poradnictwa i edukacji dla rodzin,
4. współpraca z instytucjami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodzin,
5. świadczenie bezpłatnej pomocy psychologicznej oraz pomocy prawnika lub mediatora w zakresie rozwiązywania konfliktów rodzinnych

W ramach działań Zespołu Asysty Rodzinnej prowadzone będą:

Warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców

Grupa wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie

Poradnictwo psychologiczne – po wcześniejszym umówieniu się

Mediacje, porady mediatora, prawnika w sytuacjach konfliktowych – po wcześniejszym umówieniu się.

Do zadań asystenta rodziny należeć będzie :

- podejmowanie działań profilaktycznych, pomagających rodzinie w prawidłowym funkcjonowaniu i wychowywaniu dzieci;
- przeciwdziałanie powstawaniu problemów (socjalnych, psychologicznych i wychowawczych) w środowisku rodzinnym oraz pomoc w ich rozwiązywaniu;
- wspieranie więzi uczuciowych rodziny oraz integracja rodziny z otoczeniem;
- motywowanie rodziny do nabywania umiejętności samodzielnego i prawidłowego - wypełniania obowiązków opiekuńczo-wychowawczych;

- niesienie pomocy w odbudowywaniu funkcji opiekuńczo–wychowawczych;
- eliminowanie przypadków patogenicznego oddziaływania rodziny na dziecko;
- całościowe wsparcie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami;
- diagnozowanie problemów rodziny poprzez zapoznanie się z dokumentacją dotyczącą rodziny, w tym z wywiadem środowiskowym przeprowadzonym przez pracownika socjalnego;
- określenie, wspólnie z rodziną, podstawowych problemów i potrzeb występujących w tej rodzinie, na podstawie planu pracy z rodziną z uwzględnieniem metod bezpośredniej współpracy;
- motywowanie rodziny do współpracy przy podejmowaniu działań zmierzających do poszukiwania, podejmowania i utrzymywania pacy zarobkowej;
- pomoc w poprawie sytuacji życiowej rodziny, w szczególności pomoc w usunięciu czynników przeszkadzających w osobistym wychowywaniu własnych dzieci, wspieraniu rodziny w dążeniu do pokonania problemów, budowanie i utrwalanie w niej wiary we własne siły; prowadzenie poradnictwa i edukacji dla rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej w tym w szczególności poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów oraz udzielania informacji na temat pomocy świadczonej przez właściwe instytucje rządowe, samorządowe i organizacje pozarządowe;
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządu terytorialnego, właściwymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i specjalistami działającymi na rzecz dziecka i rodziny wymagających wsparcia w celu przeciwdziałania i ograniczania skutków negatywnych zjawisk społecznych;
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu bezpośredniej pomocy.

Koszty projektu:

- Koordynator Zespołu ½ etatu
- Pracownik socjalny ½ etatu
- 2-ch asystentów rodziny(zadaniowy czas pracy)
- psycholog (umowa zlecenie)
- prawnik/mediator (umowa zlecenie)
- obsługa kadrowa (wspólna dla jednostek organizacyjnych pomocy społecznej CWDZ)
- obsługa finansowo księgowo(wspólna dla jednostek organizacyjnych pomocy społecznej CWDZ)

Rezultaty**Rezultaty ilościowe:**

- kompleksowe wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz dzieci w tych rodzinach z terenu rewitalizacji i Gminy i Miasta Nisko – wsparciem zostanie objętych 30 rodzin;
- liczba rodzin (z dziećmi) niewydolnych wychowawczo ,zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej – 30 rodzin;
- liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny – 30 rodzin;
- liczba zatrudnionych asystentów rodziny – 2 pracowników;
- utworzenie Zespołu Asysty Rodzinnej na obszarze rewitalizacji.

Rezultaty jakościowe:

- poprawa funkcjonowania i rozwój systemu wsparcia dla rodzin z dziećmi w gminie oraz dostępu do usług na rzecz rodziny;
- zbudowanie spójnego systemu wsparcia dla rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi;
- zbudowanie spójnego systemu wsparcia dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi na terenie Gminy i Miasta Nisko;
- przeciwdziałanie umieszczaniu dzieci z terenu rewitalizacji Gminy i Miasta Nisko

poza rodziną biologiczną-(zmniejszenie liczby dzieci).

Budżet projektu 280 800,00 PLN

Źródła finansowania Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020, działanie 8.4 RPO WP na lata 2014 - 2020
Wartość całkowita projektu: 280 800,00 PLN
Wartość dofinansowania: 252 720,00 PLN
Wkład własny: 28 080,00 PLN
Alternatywnym źródłem finansowania projektu będzie budżet Gminy i Miasta Nisko i jednostek zaangażowanych w projekt.

Przedsięwzięcie Nr 3 - Społeczne

Tytuł projektu Placówka Wsparcia Dziennego - Świetlica Środowiskowo Profilaktyczna w Nisku

Cel projektu Rozwój działalności Świetlicy Środowiskowo – Profilaktycznej dla rodzin z obszaru rewitalizacji, poprzez uruchomienie Placówki Wsparcia Dziennego. Celem działalności Świetlicy będzie pomoc dzieciom i młodzieży (dalej zwanym uczestnikami) z rodzin przeżywających trudności wychowawcze i zagrożonych niedostosowaniem społecznym z terenu gminy i miasta Nisko.

Beneficjent/podmiot realizujący/partnerzy Podmiot realizujący: Świetlica Środowiskowo Profilaktyczna w Nisku
Beneficjent: Świetlica Środowiskowo Profilaktyczna w Nisku
Podmioty zaangażowane w realizację projektu:

- Gmina i Miasto Nisko
- OPS w Nisku.
- Wolontariusze

Zakres planowany

Zakres projektu:

Projekt obejmuje utworzenie, a następnie prowadzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin wymagających wsparcia i opieki z terenu gminy i miasta Nisko oraz integrację społeczną młodzieży poprzez zajęcia opiekuńczo-wychowawcze w tej świetlicy (w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r., o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 697 z późn. zm.)

Dzieci z rodzin ubogich materialnie oraz zaniedbanych wychowawczo bardzo często nie posiadają wystarczającej opieki, przeżywają wiele doświadczeń traumatycznych i należą do tzw. grupy ryzyka. W rodzinach tych występują zaniedbania, brak opieki, alkoholizm oraz przemoc. Dzieci w takich rodzinach korzystają z różnych sposobów ucieczki od rzeczywistości w jakiej przyszło im funkcjonować w inne formy zachowań sprawiające wrażenie lepszego życia m.in. wagarowanie, przemoc rówieśniczą, sięganie po alkohol i narkotyki itp. Również na terenie Gminy i Miasta Nisko takie problemy występują. Sposobem na ograniczenie problemów na jakie narażane są dzieci jest prowadzenie na terenie gminy sieci świetlic środowiskowych. Organizowane w nich zajęcia mają umożliwić dzieciom i młodzieży skorzy tanie z opieki wychowawczej i dydaktycznej oraz realizowanych działań profilaktycznych. Diagnoza sytuacji dzieci i młodzież wskazuje na ich niską samoocenę, niedojrzałość emocjonalną i społeczną. Większość z nich przejawiała zachowania agresywne.

W wyniku braku właściwej opieki ze strony rodziców (niewydolnych wychowawczo i nadużywających alkoholu) dzieci te uczestniczą w dysfunkcyjnej grupie rówieśniczej, są podatne na złe wpływy, uzależnienia oraz bywają spostrzegani przez otoczenie jako niedostosowane społecznie. Większość z nich doświadczyła agresji ze strony rodziców, starszego rodzeństwa, kolegów i innych osób. Były krzywdzone psychicznie, niektóre

fizycznie i same stosują przemoc oraz agresję w kontaktach koleżeńskich wobec rodzeństwa, czy wobec osób dorosłych. Mają zaburzone relacje z rówieśnikami i osobami z najbliższego otoczenia, źle funkcjonują w środowisku szkolnym.

Uczestnicy zajęć będą poznawać źródła zachowań agresywnych oraz mechanizmy ich powstawania a także z pomocą kadry uświadamiać sobie swoje słabości i mocne strony. Uczestnicy zajęć dowiedzą się co to jest asertywność i empatia, a także poznają przykłady zachowań poprawnych i wzorcowych w różnych trudnych sytuacjach, które pozwolą im sprawniej funkcjonować społecznie i radzić sobie z różnorodnymi problemami. Działania w projekcie ukierunkowane zostały na eliminowanie i zmniejszanie zaburzeń zachowania u dzieci i młodzieży poprzez specjalistyczną pomoc dzieciom i młodzieży z problemami, zaniedbanymi wychowawczo i dydaktycznie.

Podczas realizacji projektu zapewnione zostanie miejsce spędzania czasu wolnego, specjalistyczna opieka, dożywianie, dbanie o higienę, pomoc w udostępnianiu materiałów do zajęć szkolnych, pomoc odzieżowa i inne

Uczestnikami Świetlicy mogą być dzieci i młodzież w wieku od 6 – do 15 lat, zamieszkujące na terenie gminy i miasta Nisko, z rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Nisku. Zakłada się, że w Projekcie uczestniczyć będzie 30 dzieci. Pobyt na Świetlicy będzie nieodpłatny. Pobyt na świetlicy będzie dobrowolny, chyba że do placówki skieruje Sąd.

Przyjęcia do Świetlicy odbywać się będą na wniosek :

- 1) rodziców, (opiekunów prawnych)
- 2) samych dzieci,
- 3) pracownika socjalnego,
- 4) asystenta rodziny.

Zajęcia w Świetlicy organizowane mogą być w formie stacjonarnej, jak również poza siedzibą placówki na terenie przyległym, na terenie gminy Nisko oraz w formie wycieczkowej poza terenem gminy. Udział w zajęciach organizowanych w ramach Świetlicy zarówno w formie stacjonarnej jak i wycieczkowej możliwy jest pod warunkiem przedłożenia terapii pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego na udział w zajęciach.

W świetlicy winno się prowadzić stosownie do możliwości i potrzeb następujące formy pomocy środowiskowej :

- 1) pomoc w nauce,
- 2) pomoc w kryzysach szkolnych, rówieśniczych, osobistych,
- 3) organizacja czasu wolnego poprzez realizację zajęć sportowych, artystycznych, różnego rodzaju zabaw,
- 4) zajęcia w formie wycieczkowej,
- 5) zajęcia profilaktyczne,
- 6) działania edukacyjne m.in. na rzecz środowiska lokalnego,
- 7) współpracę z rodziną uczestnika.

Uczestnicy mogą korzystać ze wszystkich lub wybranych zajęć zgodnie z zatwierdzonym planem zajęć.

Liczba uczestników pozostających pod opieką jednego pracownika nie może przekraczać 15 osób.

O przyjęciu do Świetlicy decyduje Kierownik PWD po dokonaniu analizy sytuacji rodzinnej i psychospołecznej dziecka.

Pierwszeństwo w przyjęciu do Świetlicy będą mieć dzieci i młodzież :

- 1) skierowane przez Sąd,
- 2) z rodzin niewydolnych wychowawczo, objętych nadzorem kuratora,
- 3) z rodzin, w których występuje problem uzależnienia,
- 4) z rodzin, w których występuje problem przemocy.

W ramach zajęć prowadzonych w Świetlicy , uczestnikom może zostać zapewniona pomoc rzeczowa w postaci zorganizowania posiłku lub paczek żywnościowych

Rezultaty	<p>Rezultaty ilościowe:</p> <ul style="list-style-type: none">- uruchomienie na potrzeby obszaru rewitalizacji nowej placówki Świetlicy Środowiskowo – Profilaktycznej 1 szt.;- objęcie opieką wsparcia dziennego w tworzonej świetlicy 30 dzieci z obszaru rewitalizacji w wieku 6 – 15 lat;- 30 dzieci skorzysta ze wsparcia oferowanego w uruchamianej świetlicy. <p>Rezultaty jakościowe:</p> <p>Wskaźnikiem osiągnięcia założonych celów będą trzy rodzaje pożądanych zmian: Do pierwszej grupy zaliczy można:</p> <ol style="list-style-type: none">1. wyrównanie braków i zaległości szkolnych,2. poprawa relacji z rówieśnikami , rodzicami (opiekunami),3. zwiększenie zainteresowania zdobywaniem wiedzy i nauką,4. podnoszenie umiejętności funkcjonowania w rodzinie i grupie,5. rozwinięcie indywidualnych pasji i zainteresowań,6. poprawienie sprawności fizycznej, <p>Drugi rodzaj rezultatów obejmuje wzrost umiejętności:</p> <ol style="list-style-type: none">1. konstruktywne wyrażanie swoich myśli i emocji,2. zdrowe radzenie sobie z nadmiernym stresem i napięciem,3. nawiązywanie i utrzymywanie dobrych relacji z rówieśnikami oraz konstruktywne funkcjonowanie w grupie,4. działania na rzecz innych ludzi (pomoc, opieka),5. stosowanie zdrowego stylu życia i samodzielnego organizowanie sobie czasu wolnego,6. korzystanie z instytucji kulturalnych i oświatowych, takich jak biblioteka, kina, muzea itp. <p>Natomiast trzeci rodzaj obejmuje ograniczenie zachowań destrukcyjnych stosowanych przez uczestników zajęć świetlicowych, np.</p> <ol style="list-style-type: none">1. ograniczanie kontaktów z grupami i osobami destrukcyjnymi,2. zmniejszenie ilości zachowań problemowych i ryzykownych (wagarów, bójek, kradzieży, eksperymentów z papierosami, alkoholem lub substancjami odurzającymi itp.) <p>Udział w projekcie przyczyni się także do rozwijania zainteresowań i zdolności młodzieży, kształtowania ich samodzielności, odpowiedzialności i zdyscyplinowania. Udział młodzieży w projekcie podniesie ich samoocenę poprzez systematyczną pracę wychowawczą i wyrównywanie szans edukacyjnych za pomocą zajęć korekcyjno – wyrównawczych, ograniczy agresję i wulgaryzmy w kontaktach rówieśniczych, i nauczy gospodarowania czasem wolnym.</p>
Budżet projektu	307 200,00 PLN
Źródła finansowania	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020, działanie 8.4 RPO WP na lata 2014 - 2020 Wartość całkowita projektu: 307 200,00 PLN Wartość dofinansowania: 276 480,00 PLN Wkład własny: 30 720,00 PLN Alternatywnym źródłem finansowania projektu będzie budżet Gminy i Miasta Nisko i jednostek zaangażowanych w projekt.

Przedsięwzięcie Nr 4 - Społeczne

Tytuł projektu	Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych poprzez rozwój środowiskowych form pomocy i samopomocy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
-----------------------	---

Cel projektu	Cele projektu: <p>Rozwój środowiskowych form pomocy i samopomocy poprzez zwiększenie dostępności do usług społecznych, opieki psychologicznej, psychiatrycznej, rehabilitacji oraz innych form opieki i pomocy niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym i społecznym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.</p> <p>Wsparcie grupowe i indywidualne w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających powrót do życia społecznego i zawodowego.</p> <p>Działania zmierzające do usamodzielniania się oraz integracji ze środowiskiem lokalnym osób, które ze względu na trudną sytuację życiową, niepełnosprawność, wymagają wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu.</p> <p>Usługi będą świadczone w ośrodku wsparcia- Środowiskowy Dom Samopomocy.</p>
Beneficjent/podmiot realizujący/partnerzy	Beneficjent: Środowiskowy Dom Samopomocy Podmiot realizujący: <ul style="list-style-type: none">- Środowiskowy Dom Samopomocy- Gmina i Miasto Nisko Partnerzy: <ul style="list-style-type: none">- OPS w Nisku.
Zakres planowany	Usługi świadczone w ŚDS, wynikające z ustawy i rozporządzenia, obejmują: <ol style="list-style-type: none">1) trening funkcjonowania w codziennym życiu, w tym: trening dbałości o wygląd zewnętrzny, trening nauki higieny, trening kulinarny, trening umiejętności praktycznych, trening gospodarowania własnymi środkami finansowymi,2) trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, w tym: kształtowanie pozytywnych relacji uczestnika z osobami bliskimi, sąsiadami, z innymi osobami w czasie zakupów, w środkach komunikacji publicznej, w urzędach i instytucjach kultury,3) trening umiejętności spędzania czasu wolnego, w tym: rozwijanie zainteresowań literaturą, audycjami radiowymi, telewizyjnymi, internetem, udział w spotkaniach towarzyskich i kulturalnych,4) poradnictwo psychologiczne,5) pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,6) pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, w tym uzgadnianie i pilnowanie terminów wizyt u lekarza, pomoc w zakupie leków, pomoc w dotarciu do jednostek ochrony zdrowia,7) niezbędną opiekę,8) terapię ruchową, w tym: zajęcia sportowe, turystykę i rekreację9) inne formy postępowania przygotowujące do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej lub podjęcia zatrudnienia, w tym w warunkach pracy chronionej na przystosowanym stanowisku pracy,10) dom umożliwiają uczestnikom skierowanym na pobyt dzienny spożywanie gorącego posiłku,11) odciążenie rodziny, wsparcie dla opiekunów i rodzin osób z zaburzeniami otępiennymi. <p>Spełniając standardy wymagane do funkcjonowania ŚDS, oferta usług może być rozszerzana.</p> Profesjonalny zespół terapeutów: <p>W domu zatrudnia się, odpowiednio do potrzeb, osoby posiadające następujące kwalifikacje zawodowe:</p> <ol style="list-style-type: none">1) psychologa,2) pedagoga;3) pracownika socjalnego;

- 4) instruktora terapii zajęciowej;
- 5) asystenta osoby niepełnosprawnej;
- 6) inne specjalistyczne, które będą odpowiadały rodzajowi i zakresowi usług świadczonych w domu. Dopuszcza się zatrudnienie pracowników realizujących świadczenia zdrowotne, w szczególności rehabilitacyjne i w zakresie opieki pielęgniarstwa, jeżeli potrzeby uczestników wskazują na konieczność codziennego świadczenia tych usług.

Środowiskowy Dom Samopomocy jest elementem realizowanej strategii, zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi oparcia społecznego i pozwala na: zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, usamodzielnianie i integrację społeczną, rozumianą jako możliwość pełnienia powszechnie dostępnych w danej społeczności ról społecznych.

Rezultaty	<p>Rezultaty ilościowe:</p> <ul style="list-style-type: none">- rozszerzenie świadczeń o usługi dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych dla 5 osób – między innymi zespół otępienny, choroba Alzheimera, niepełnosprawność sprzężona (Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.);- liczba rodzin objętych wsparciem – 5 rodzin (zwiększenie liczby rodzin objętych wsparciem);- zwiększenie zatrudnienia w obszarze pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych - zatrudnienie psychologa, pielęgniarki i opiekuna osoby starszej – 3 pracowników;- liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych, istniejących po zakończeniu projektu – 25 szt. <p>liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które opuściły opiekę instytucjonalną na rzecz usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej w programie – 2 osoby.</p> <p>Rezultaty jakościowe:</p> <ul style="list-style-type: none">- wsparcie osób niepełnosprawnych i niesamodzielnnych, poprzez zapewnienie zajęć w ramach dziennego pobytu w ośrodku.
------------------	--

Budżet projektu	235 200,00 PLN
Źródła finansowania	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020, działanie 8.3 RPO WP na lata 2014 - 2020 Wartość całkowita projektu: 235 200,00 PLN Wartość dofinansowania: 211 680,00 PLN Wkład własny: 23 520,00 PLN Alternatywnym źródłem finansowania projektu będzie budżet Gminy i Miasta Nisko i jednostek zaangażowanych w projekt.

Przedsięwzięcie Nr 5 - Społeczne

Tytuł projektu	Uruchomienie spółdzielni socjalnej
Cel projektu	Cele projektu: Stworzenie możliwości zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób bezrobotnych.
Beneficjent/podmiot realizujący/partnerzy	Podmiot realizujący: OPS w Nisku, Gmina i Miasto Nisko Beneficjent: - OPS w Nisku;

	<ul style="list-style-type: none">- organizacje pozarządowe z terenu rewitalizacji- osoby bezrobotne z terenu rewitalizacji;- ROWES.
Zakres planowany	Działanie obejmuje zainicjowanie i wsparcie w zakresie powstania podmiotu ekonomii społecznej, którego działalność opierać się będzie na ofercie zagospodarowywanego zbiornika turystycznego. Przewiduje się stworzenie spółdzielni lub spółki o wymiarze socjalnym, do której wejdzie 5 osób z grupy wykluczenia społecznego. Podmiot realizował będzie zadania w zakresie małej gastronomii lub utrzymania terenów zielonych wokół zbiornika i na terenie miasta lub prowadzenie zajęć i wynajem sprzętu turystycznego. Zakres obejmuje część inwestycyjną związaną z nabyciem niezbędnego sprzętu i wyposażenia, robotami budowlanymi, jak również wsparcie pomostowe na pierwszy rok działania podmiotu ekonomii społecznej. Projekt realizowany będzie w ramach projektu systemowego we współpracy z Rzeszowskim Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej.
Rezultaty	Rezultaty: Stworzenie 5 miejsc pracy dla 5 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
Budżet projektu	202 000,00 PLN
Źródła finansowania	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020, działanie 8.5 RPO WP na lata 2014 - 2020 Wartość całkowita projektu: 202 000,00 PLN Wartość dofinansowania: 202 000,00 PLN Wkład własny: 0,00 PLN Alternatywną formą finansowania będą środki PUP w Nisku lub instytucji wspierających osoby zakładające własną działalność gospodarczą.

Przedsięwzięcie Nr 6 - Infrastrukturalne

Tytuł projektu	„Nadbudowa przez odtworzenie elementów budynku Starostwa Powiatowego w Nisku przy Pl. Wolności 2 w celu nadania mu nowych funkcji społeczno – edukacyjno - kulturowych” Projekt indywidualny - partnerski w ramach naboru MOF z projektem Gminy i Miasta Nisko (Wnioskodawca Gmina i Miasto Nisko).
Cel projektu	<ul style="list-style-type: none">- nadbudowa i nadanie nowych funkcji społecznych, edukacyjnych, kulturowych budynku Starostwa Powiatowego- aktywizowanie i wsparcie lokalnej społeczności,- stworzenie dodatkowych miejsc pracy,- cele społeczne i edukacyjne,
Beneficjent/podmiot realizujący/partnerzy	Podmiot realizujący: Powiat Niżański Beneficjent: Starostwo Powiatowe w Nisku Partnerzy: PUP w Nisku
Zakres planowany	W ramach rewitalizacji projektuje się nadbudowę III piętra z wieżyczką na budynku Starostwa Powiatowego przy Pl. Wolności 2 w ramach odtworzenia przedwojennych elementów budynku. Dodatkowe piętro wyposażone zostanie w salę konferencyjno – szkoleniową, 3 pomieszczenia służące celom społecznym oraz 3 pomieszczenia techniczne. Zakres prac będzie obejmował: <ul style="list-style-type: none">• demontaż starego dachu,• nadbudowę piętra,• budowę nowego dachu,• wymianę całej instalacji centralnego ogrzewania• budowę sieci wodno-kanalizacyjnej,• przebudowę instalacji elektrycznej i teleinformatycznej,

- budowę windy wewnętrznej.

Głównym celem realizacji projektu jest stworzenie odpowiednich warunków do rozwoju wspólnoty lokalnej i aktywizowania społeczeństwa obywatelskiego. Nadbudowa budynku pozwoli na integrację edukacyjną, społeczną, gospodarczą i kulturową. Będzie to miejsce wielu spotkań, szkoleń, warsztatów, konkursów, uroczystości i akademii. Powiat Nizański jako Beneficjent będzie udostępniał nadbudowane piętro na rzecz integracji i reintegracji zawodowej, gdzie przedsiębiorcy spotykają się i wymieniają wiedzę oraz pomysłami na prowadzenie firmy z doświadczonymi już przedsiębiorcami. Z nadbudowanego piętra korzystać będzie: Powiatowy Urząd Pracy w Nisku w ramach usług poradnictwa zawodowego, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w ramach spotkań „Grupa wsparcia dla Rodzin Zastępczych”, Podkarpacka Izba Rolnicza oraz Gminna Spółka Wodna, które na cele szkoleniowe, konferencyjne oraz walne zgromadzenia wykorzystuje obecnie salę narad w Starostwie Powiatowym. Planowany projekt, ze względu na jego położenie w ścisłym centrum miasta na obszarze rewitalizacji, stwarza szansę na zwiększenie jakości, atrakcyjności i dostępności funkcji gospodarczych, kulturalnych, edukacyjnych oraz społecznych. Powiat Nizański wychodząc naprzeciw oczekiwaniom lokalnej społeczności, corocznie organizuje Forum Sołtysów i Przewodniczących Zarządów Osiedli z terenu powiatu nizańskiego. Dla zachowania właściwego poziomu merytorycznego i organizacyjnego takiego przedsięwzięcia niezbędna jest sala konferencyjna z odpowiednim wyposażeniem o wysokim standardzie i dobrej lokalizacji. W powiecie planuje się również realizację projektu pn. „Razem bezpiecznej na terenie powiatu nizańskiego”, w ramach którego planowane są m.in. spotkania inauguracyjne z udziałem wielu instytucji i organizacji również spoza terenu powiatu (m. in. WORD w Tarnobrzegu, RCKiK w Rzeszowie). Projekt skierowany jest do dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów oraz osób niepełnosprawnych z terenu powiatu nizańskiego. W/w projekt ma na celu m.in. poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego, nabycie umiejętności udzielania pierwszej pomocy. Ponadto, Powiat corocznie uczestniczy w Podkarpackich Inicjatywach Lokalnych, w którym młode organizacje i grupy nieformalne z terenu całego województwa podkarpackiego mogą otrzymać dotację na realizację ciekawych inicjatyw na rzecz swoich społeczności. Poza wkładem finansowym w to przedsięwzięcie powiat udostępnia swe zasoby lokalowe m.in. na rozdanie umów na dofinansowanie inicjatyw lokalnych połączone ze szkoleniem informacyjnym. Również w tym przypadku dla zapewnienia właściwego poziomu merytorycznego i organizacyjnego takiego przedsięwzięcia niezbędna jest sala konferencyjna. Z uwagi na szeroki udział społeczny w w/w inicjatywach i możliwość udziału w nich również osób niepełnosprawnych konieczne jest posiadanie windy w budynku, w którym jest profesjonalna sala konferencyjna, a na dzień dzisiejszy powiat takich możliwości nie ma. Władze Powiatu Nizańskiego wspierają, inicjują i zachęcają do podejmowania wielu inicjatyw przez lokalne organizacje, stowarzyszenia i grupy nieformalne, deklarują udostępnienie pomieszczeń niezbędnych do realizacji, a do zorganizowania profesjonalnego spotkania czy konferencji na odpowiednim poziomie, niezbędne jest również właściwe zaplecze lokalowe.

Rezultaty**Rezultaty ilościowe:**

- powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 241,62 m²
- budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – 1 szt.;
- liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach – 1 szt.
- wzrost liczby organizacji społecznych na terenie Gminy i Miasta Nisko o 3 nowe organizacje,

Rezultaty jakościowe:

- dodatkowy impuls wspierający rozwój społeczeństwa obywatelskiego w na

obszarze rewitalizowanym i na terenie Gminy i Miasta Nisko,
- rozwój infrastruktury publicznej służącej mieszkańcom obszaru rewitalizacji,
- udostępnienie funkcji użytkowych nadbudowanego piętra dla osób niepełnosprawnych,
- ożywienie gospodarcze, kulturalne, społeczne i edukacyjne.

Budżet projektu	Planowany koszt inwestycji: 2 500 000,00 zł Źródła finansowania: RPO WP na lata 2014 – 2020, działanie 6.3 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej.
Źródła finansowania	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020, działanie 6.3 RPO WP na lata 2014 - 2020 Wartość całkowita projektu: 2 500 000,00 PLN Wartość dofinansowania ¹ 875 000,00 PLN Wkład własny: 625 000,00 PLN

Przedsięwzięcie Nr 7 - Społeczne

Tytuł projektu	„Aktywizacja osób pozostających bez pracy”
Cel projektu	<ul style="list-style-type: none">- zintegrowane oraz zindywidualizowane programy realizowane w oparciu o ścieżkę reintegracji obejmujące usługi aktywnej integracji o charakterze: społecznym, edukacyjnym i zawodowym,- przeciwdziałanie problemom marginalizacji poprzez zwiększenie uczestnictwa w życiu zawodowym, społecznym i integrację lokalną osób z terenu objętego LPR Gminy i Miasta Nisko- podejmowanie działań mających na celu wyjście z sytuacji wykluczenia społecznego- polepszenie sytuacji osób zagrożonych wykluczeniem poprzez profesjonalizację aktywnych form pomocy- aktywizacja osób bezrobotnych,- zwiększenie możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych, biernych zawodowo oraz poszukujących pracy,
Beneficjent/podmiot realizujący/partnerzy	Podmiot realizujący: Powiat Niżański Beneficjent: Starostwo Powiatowe w Nisku Partnerzy: PUP w Nisku
Zakres planowany	<p>W ramach projektu planuje się utworzenie dla mieszkańców Gminy i Miasta Nisko Centrum Wspierania Przedsiębiorczości i Rynku Pracy w nadbudowanym piętrze Starostwa Powiatowego w Nisku, gdzie m.in. integrować będzie się społeczeństwo zagrożone wykluczeniem społecznym, ubóstwem czy bezrobociem. W ramach projektu będą odbywały się: otwarte spotkania z pracodawcami, spotkania z poradnictwem zawodowego, spotkania z pośrednictwem pracy, spotkania Powiatowej Rady Rynku Pracy, Giełda Pracy i warsztaty mające na celu pomoc indywidualną i grupową. Planowane jest Indywidualne doradztwo: prawne i psychologiczne oraz zajęcia w grupach: warsztaty - komunikacja w rodzinie i społeczeństwie, warsztaty zdrowego życia, warsztaty międzypokoleniowe.</p> <p>W ramach pośrednictwa pracy m.in. udzielana będzie pomoc bezrobotnym i poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w pozyskaniu pracowników o poszukiwanych kwalifikacjach zawodowych; informowanie bezrobotnych i poszukujących pracy oraz pracodawców o aktualnej sytuacji i przewidywanych zmianach na lokalnym rynku pracy; pomoc w zakresie wymiany informacji o możliwościach uzyskania zatrudnienia i szkolenia na terenie ich działania. W ramach poradnictwa zawodowego przewiduje się pomoc doradców zawodowych w tworzeniu odpowiednich dokumentów aplikacyjnych, przygotowywaniu osób ubiegających się o pracę do rozmów kwalifikacyjnych lub w podejmowaniu prób</p>

wzbudzania motywacji do ciągłego rozwoju oraz wykorzystywania własnego potencjału zawodowego. Poradnictwo grupowe dotyczyć będzie głównie tematów związanych z przygotowaniem do rozmów z potencjalnym pracodawcą, samodzielności i asertywności na rynku pracy, analizowania różnych form organizacji pracy, asertywności w poszukiwaniu pracy

Rezultaty**Rezultaty ilościowe:**

- otwarte spotkania z pracodawcami – 2 spotkania;
- spotkania z poradnictwa zawodowego – 80 osób
- spotkania z pośrednictwa pracy – 80 osób
- spotkania Powiatowej Rady Rynku Pracy – 15 osób
- spotkania w ramach „Giełda Pracy”;
- powrót na rynek pracy osób bezrobotnych – 40 beneficjentów projektu,
- zdobycie wiedzy i umiejętności poruszania się po otwartym rynku pracy – 80 osób
- aktywizacja zawodowa – 40 osób.

Rezultaty jakościowe:

- poszerzenie oferty działań ukierunkowanych na aktywizację społeczną i zawodową uczestników programu,
- wzmocnienie działań partnerskich pomiędzy społecznością lokalną, a jednostkami organizacyjnymi, pomocy społecznej oraz organizacjami pozarządowymi,
- wspieranie osób bezrobotnych,
- wspieranie grup i inicjatyw społecznych (formalnych i nieformalnych),
- stworzenie warunków dla kształtowania aktywnych postaw młodzieży,
- zwiększenie możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych, biernych zawodowo oraz poszukujących pracy

Budżet projektu**Planowany koszt projektu:**

250 000,00 zł

Źródła finansowania: RPO WP na lata 2014 – 2020, działanie 7.2 Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy

Źródła finansowania

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020, działanie 7.2 Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy

Wartość całkowita projektu: 250 000,00 PLN

Wartość dofinansowania: 225 000,00 PLN

Wkład własny: 25 000,00 PLN

II. Lista przedsięwzięć uzupełniających**Przedsięwzięcie Nr 8 - infrastrukturalne****Tytuł projektu**

Odnowienie i modernizacja budynku Niżańskiego Centrum Kultury w zakresie realizacji funkcji kulturowej i nadania nowej funkcji edukacyjnej na potrzeby rewitalizacji obszaru zdegradowanego

Cel projektu

Przeciwdziałanie degradacji materialnej obiektu dziedzictwa kulturowego i nadania nowej funkcji edukacyjnej budynku Niżańskiego Centrum Kultury w Nisku.

- cele społeczne i edukacyjne
- przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób dorosłych
- wsparcie w zakresie edukacji dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu z grupy tzw. de faworyzowanej
- przeciwdziałanie bezrobociu strukturalnemu;

Przeciwdziałanie degradacji przestrzeni publicznej, infrastruktury technicznej na potrzeby realizacji działań społecznych w ramach kompleksowej rewitalizacji obszaru zdegradowanego Gminy i Miasta Nisko. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców, w szczególności w zakresie stworzenia warunków do rozwoju edukacji i kształcenia mieszkańców z obszaru zdegradowanego, a także zwiększenia ich udziału UW życiu publicznym i kulturalnym. Wyrównanie szans w dostępie do infrastruktury społecznej, edukacyjnej, turystycznej i kulturalnej. Przeciwdziałanie degradacji stanu technicznego budynku NCK „Sokół” w Nisku.

Beneficjent/podmiot realizujący/partnerzy**Podmiot realizujący: Gmina i Miasto Nisko;****Beneficjent:****- UGiM Nisko;****- NCK Nisko.****Zakres planowany**

Projekt obejmuje modernizację, rozbudowę i adaptację na potrzeby społeczne budynku Niżańskiego Centrum Kultury „Sokół”, zlokalizowanego w Nisku, przy ul. Kościuszki (działka nr 2010 i 2008), o powierzchni zabudowy 1275 m² (kubatura 6207 m³). Budynek jest własnością gminy Nisko.

Zakres prac przewidzianych projektem obejmuje: wymianę pokrycia dachu, rozbudowę budynku wraz z wykorzystaniem poddasza i lokalizacją toalet w piwnicy, remont pomieszczeń wraz z salą widowiskową, wymianę instalacji elektrycznej, gazowej, wod-kan, i c.o. wraz z kotłownią, budowę systemu wentylacji i klimatyzacji, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, zagospodarowanie terenu wokół budynku wraz z elementami małej architektury. Działania projektu umożliwią poszerzenie obecnego zakresu działalności NCK Sokół i nadania mu nowych funkcji edukacyjnych. Projekt przyczyni się do wzrostu udziału mieszkańców z obszaru zdegradowanego w ofercie kulturalnej i zajęciach edukacyjnych, podnoszących umiejętności i kwalifikacje dla uczniów i osób dorosłych z tzw. grupy defaworyzowanej. Dodatkowo projekt obejmuje aktywizację i wsparcie osób starszych, w tym zakresie wsparcia osób po 50 roku życia w zakresie utrzymania i powrotu na rynek pracy.

Budynek NCK „Sokół” po utworzeniu w nim Centrum Aktywizacji Dorosłych - CAD zyska nowe funkcje. Odbiorcami CAD będą seniorzy po 50 roku życia z całego obszaru MOF. Działania prowadzone w ramach CAD pozwolą wielu osobom wrócić na rynek pracy, rozwiązać kluczowe problemy społeczne związane z ubóstwem, wykluczeniem społecznym i marginalizacją. Centrum Aktywizacji Dorosłych będzie placówką świadcząca usługi dla osób 50 plus z całego obszaru MOF. Ważnym elementem działalności CAD będzie podtrzymywanie więzi społecznych i komunikacji międzyludzkiej wśród seniorów. W ramach CAD będą funkcjonowały 4 sekcje: aktywizacji zawodowej (informatyczna), promocji zdrowia, artystyczna (muzyczna i plastyczna), administracyjno-prawna. W sekcji aktywizacji zawodowej (informatycznej) zajęcia będą prowadzone w formie warsztatów z zakresu obsługi Internetu (przeglądanie zasobów internetowych, korzystanie z poczty elektronicznej oraz zamieszczanie i wyszukiwanie ofert), obsługi edytora tekstu i arkusza kalkulacyjnego (pakiet Office) oraz programów graficznych. Uczestnicy zajęć zaznajomią się z nową dla nich technologią, co ułatwi im dostęp do informacji z zakresu rynku pracy i pozwoli na sporządzanie pism urzędowych. W sekcji promocji zdrowia będą prowadzone zajęcia teoretyczne przez lekarza, dietetyka, psychologa oraz zajęcia praktyczne przez instruktorów zajęć. Każdy uczestnik zajęć zostanie wyposażony w wiedzę oraz umiejętności praktyczne w zakresie zdrowego stylu życia. Zajęcia praktyczne pozwolą uczestnikom utrzymać sprawność, witalność i kreatywność do późnych lat życia. W sekcji artystycznej będą prowadzone zajęcia z zakresu edukacji muzycznej i plastycznej. Zajęcia muzyczne będą obejmować część teoretyczną i praktyczną. Efektem będzie funkcjonowanie Chóru Seniorów oraz uczestnictwo dorosłych w sztukach teatralnych Teatru „Kontynuacja”. Na zajęciach plastycznych każdy uczestnik uzyska wiedzę na temat historii sztuki, a następnie utrwali ją poprzez udział w zajęciach

praktycznych – warsztatowych (grafika, rysunek, rzeźba i rękodzieło artystyczne). W sekcji administracyjno-prawnej zajęcia będą prowadzone w formie teoretycznej (omawianie zagadnień z zakresu prawa administracyjnego) oraz w formie praktycznej (sporządzanie pism, pisanie podań, konstruowanie curriculum vitae i listów motywacyjnych, składanie ofert o przyjęcie do pracy oraz rozważanie konkretnych problemów życia codziennego implikujących ze sfery systemu prawa). Aby zapewnić funkcjonowanie CAD konieczna jest rozbudowa oraz adaptacja budynku Niżańskiego Centrum Kultury „Sokół” i dostosowanie pomieszczeń pod potrzeby aktywizacji dorosłych. Konieczne jest stworzenie sal warsztatowych (pracownia komputerowa, plastyczna i muzyczna), sal szkoleniowych, pomieszczeń do ćwiczeń ruchowych (aerobik), sanitariatów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych. Promocja obiektu (tablice informacyjne i pamiątkowe, tabliczki, nalepki służące oznakowaniu zakupionego sprzętu oraz umieszczenie informacji na stronie www gmin tworzących MOF).

Rezultaty

- stworzenie warunków do realizacji usług edukacyjnych i kulturowych;
- nadanie nowej funkcji budynku NCK „Sokół” w zakresie edukacji prowadzonej na potrzeby obszaru zdegradowanego;
- przeciwdziałanie degradacji technicznej.

Budżet projektu 6 500 000,00 PLN

Źródła finansowania Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020, działanie 4.4 RPO WP na lata 2014 - 2020
Wartość całkowita projektu: 6 500 000,00 PLN
Wartość dofinansowania: 2 000 000,00 PLN
Wkład własny: 4 500 000,00 PLN

Przedsięwzięcie Nr 9 - infrastrukturalne

Tytuł projektu „Termomodernizacja budynków mieszkalnych, wielorodzinnych przy ul. Sandomierskiej 7, ul. Sandomierskiej 18 i ul. Sandomierskiej 47 w Nisku”

Cel projektu Celem bezpośrednim projektu jest podniesienie efektywności energetycznej budynków wielorodzinnych mieszkaniowych: budynku socjalnego przy ul. Sandomierskiej 7, budynku socjalnego przy ul. Sandomierskiej 47 oraz budynku komunalnego przy ul. Sandomierskiej 18 w Nisku. Projekt na etapie oddziaływania ma na celu podniesienie jakości realizowanego zadania własnego Gminy i Miasta Nisko w obszarze mieszkalnictwa socjalnego i komunalnego na terenie administracyjnego działania Gminy, a także podniesienie jakości życia w obszarze ochrony powietrza i rozwoju gospodarki niskoemisyjnej na terenie gminy i miasta Nisko. W ten sposób projekt bezpośrednio dotyczył będzie podniesienia jakości mieszkalnictwa socjalnego i komunalnego na terenie gminy, a także podniesienia jakości życia mieszkańców całej gminy w obszarze ochrony powietrza.

Beneficjent/podmiot realizujący/partnerzy Podmiot realizujący: Gmina i Miasto Nisko
Beneficjent:
- Zarząd Budynków Mieszkaniowych;
- mieszkańcy.

Zakres planowany Przedmiotem realizowanego projektu jest głęboka termomodernizacja trzech budynków wielorodzinnych mieszkalnych, należących do Gminy i Miasta Nisko: budynków socjalnych przy ul. Sandomierskiej 7 i 47 oraz budynku komunalnego przy ul. Sandomierskiej 18 w Nisku. Zakres prac termo modernizacyjnych został ustalony na podstawie wcześniej przygotowanych audytów energetycznych, opracowanych dla

przedstawionych powyżej budynków. Projekt stanowi element podejścia strategicznego gminy do działania w ramach opracowanego Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy i Miasta Nisko. Przedmiotem projektu jest również wykonanie prac remontowych we wskazanych wyżej budynkach, stanowiących koszt niekwalifikowany projektu.

Na podstawie opracowanych audytów energetycznych i kosztorysów inwestorskich określono zakres przewidzianych do realizacji prac termo modernizacyjnych.

Rezultaty

Projekt bezpośrednio przyczynia się do zmniejszenia rocznego zapotrzebowania na energię cieplną budynku wielorodzinnego – mieszkaniowego przy ul. Sandomierskiej 7 o 203,02 MWh/rok (730,86 GJ/rok), wartość rocznego zapotrzebowania na energię cieplną budynku w stanie obecnym wynosi 248,08 MWh/rok (893,13 GJ/rok), a po zrealizowaniu wynosić będzie 45,08 MWh/rok (162,27 GJ/rok), zmiana wynosi 81,09% (na podstawie audytu energetycznego). W ten sposób strata wynikająca z kalkulacji zmniejszonego zapotrzebowania na energię finalną cieplną wynosi 203,02 MWh/rok (730,86 GJ/rok). Poprawa efektywności energetycznej budynku wpłynie ponadto na zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 142,23 tCO₂eq rocznie. Efektem projektu będzie podniesienie warunków mieszkaniowych na obszarze rewitalizacji.

Budżet projektu**1 945 159,90 PLN****Źródła finansowania**

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020, działanie 4.4 RPO WP na lata 2014 - 2020

Wartość całkowita projektu: 1 945 106,38 PLN

Wartość dofinansowania: 1 085 159,90 PLN

Wkład własny: 859 946,48 PLN

Przedsięwzięcie Nr 10 - infrastrukturalne**Tytuł projektu****„Termomodernizacja budynków oświatowych: ZS nr 3 w Nisku oraz budynku sali gimnastycznej przy PSP nr 4 w Nisku”****Cel projektu**

Celem nadrzędnym projektu jest podniesienie efektywności energetycznej budynku sali gimnastycznej przy PSP Nr 4 w Nisku – Podwolinie oraz budynku ZS Nr 3 w Nisku. Projekt w na etapie oddziaływania ma na celu podniesienie jakości prowadzonego nauczania uczniów w w/w placówkach, poprzez podniesienie komfortu cieplnego prowadzonych zajęć edukacyjnych, jak również poprzez podniesienie warunków pracy nauczycieli i innych pracowników zatrudnionych w obu szkołach na terenie gminy i miasta Nisko.

Projekt dotyczy podniesienia warunków nauczania na obszarze rewitalizacji dla mieszkańców Osiedla Nr 6 Nisko – Podwolina.

Beneficjent/podmiot realizujący/partnerzy**Podmiot realizujący: Gmina i Miasto Nisko;****Beneficjent:****- ZS Nr 3 w Nisku;****- mieszkańcy – uczniowie ZS Nr 3 w Nisku.****Zakres planowany**

Przedmiotem realizowanego projektu jest głęboka termomodernizacja dwóch budynków oświatowych należących do Gminy i Miasta Nisko. Zakres prac został ustalony na podstawie wcześniej przygotowanym audytów energetycznych, opracowanych dla obu budynków. Projekt stanowi element podejścia strategicznego gminy do działania w ramach opracowanego Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy i Miasta Nisko.

Przedmiotem projektu jest głęboka termomodernizacja budynku sali gimnastycznej przy Publicznej Szkole Podstawowej Nr 4 w Nisku – Podwolinie oraz budynku Zespołu Szkół Nr 3 w Nisku. Zakres termomodernizacji obejmuje:

budynek Sali gimnastycznej przy PSP Nr 4:

- wymianę stolarki okiennej i drzwiowej;
- docieplenie ścian powyżej gruntu;
- docieplenie stropu granulatem;
- docieplenie dachu;
- opracowanie audytu powykonawczego;
- modernizację instalacji sanitarnej, w tym: roboty demontażowe c.o., montaż grzejników, izolacji, rurociągów z rur stalowych, roboty budowlane i montaż instalacji solarnej.

Budynek ZS Nr 3 w Nisku:

- wymianę stolarki okiennej i drzwiowej;
- docieplenie ścian poniżej i powyżej gruntu;
- docieplenie ścian cokołu szkoły
- docieplenie stropu nad ostatnią kondygnacją budynku szkoły;
- docieplenie dachu sali gimnastycznej;
- remont instalacji odgromowej
- opracowanie audytu powykonawczego;
- modernizację instalacji sanitarnej, w tym: roboty demontażowe c.o., montaż grzejników, izolacji, rurociągów z rur stalowych, roboty budowlane i montaż instalacji solarnej.

Dodatkowo razem z pracami termomodernizacyjnymi, w ramach kosztów niekwalifikowanych przewiduje się prace remontowe, które nie mają wpływu na efektywność energetyczną objętych projektem budynków.

Rezultaty

Projekt bezpośrednio przyczyni się do zmniejszenia rocznego zapotrzebowania na energię finalną ciepłą budynku ZS Nr 3 w Nisku o 326,64 MWh/rok, wartość rocznego zapotrzebowania na energię finalną ciepłą budynku w stanie obecnym wynosi 430,89 MWh/rok, a po zrealizowaniu wynosić będzie 104,25 MWh/rok, zmiana wynosi 75,81%. W ten sposób strata wynikająca z kalkulacji zmniejszonego zapotrzebowania na energię finalną ciepłą wynosi 326,64 MWh/rok. Poprawa efektywności energetycznej budynku wpłynie ponadto na zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 65,98 tCO₂eq rocznie

W przypadku budynku sali gimnastycznej przy PSP Nr 4 w Nisku projekt bezpośrednio przyczyni się do zmniejszenia rocznego zapotrzebowania na energię finalną ciepłą budynku o 150,75 MWh/rok, wartość rocznego zapotrzebowania na energię finalną ciepłą budynku w stanie obecnym wynosi 250,70 MWh/rok, a po zrealizowaniu wynosić będzie 99,95 MWh/rok, zmiana wynosi 60,13%. W ten sposób strata wynikająca z kalkulacji zmniejszonego zapotrzebowania na energię finalną ciepłą wynosi 150,75 MWh/rok. Poprawa efektywności energetycznej budynku wpłynie ponadto na zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 30,45 tCO₂eq rocznie

Efektom projektu będzie ponadto podniesienie standardu kształcenia uczniów, zwiększenie komfortu nauki i pracy nauczycieli, co pozytywnie oddziaływać będzie na jakość życia mieszkańców gminy i miasta Nisko, w tym obszaru rewitalizacji, w szczególności przyczyniając się do rozwoju infrastruktury oświatowej, publicznej służącej mieszkańcom obszaru rewitalizacji i gminy Nisko.

Budżet projektu**2 602 627,31 PLN****Źródła finansowania**

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020, działanie 4.4 RPO WP na lata 2014 - 2020
Wartość całkowita projektu: 2 602 627,31 PLN
Wartość dofinansowania: 1 609 407,33 PLN
Wkład własny: 993 219,98 PLN

Przedsięwzięcie Nr 11 - infrastrukturalne

Tytuł projektu	Strefy zieleni i rekreacji w Nisku przy zbiorniku wodnym na Osiedlu Podwolina
Cel projektu	Zwiększenie powierzchni terenów zielonych na obszarze rewitalizacji. Zahamowanie spadku powierzchni zielonych na terenie rewitalizowanym. Rozwój usług turystycznych wspierających powstawanie nowych miejsc pracy i przeciwdziałania degradacji gospodarczej.
Beneficjent/podmiot realizujący/partnerzy	Podmiot realizujący/Wnioskodawca: Gmina i Miasto Nisko Beneficjent: - Zarząd Budynków Komunalnych i Zieleni Miejskiej w Nisku; - spółdzielnia socjalna; - mieszkańcy. Potencjalni partnerzy/inne podmioty zaangażowane w realizację projektu: - spółdzielnia socjalna; - przedsiębiorcy; - mieszkańcy.
Zakres planowany	Zakres projektu obejmuje wykonanie zieleni na pow. ok. 3ha (nasadzenie drzew i krzewów) wokół zbiornika na obszarze Osiedla Nr 6 Nisko – Podwolina. Projekt obejmuje: - wykonanie zieleni na powierzchni około 3 ha (nasadzenia, krzewy); - budowa placu zabaw; - wykonanie ścieżek rowerowych; - budowa mostka prowadzącego na wyspę, na której przewidziano również nasadzenia zieleni; - budowa chodnika w obszarze nasadzeń.
Rezultaty	Rezultaty twarde: - zwiększenie terenów zielonych na obszarze rewitalizacji – powierzchnia 3 ha; - zwiększenie powierzchni rekreacyjno – wypoczynkowo – turystycznej na obszarze rewitalizacji – powierzchnia 3 ha; Rezultaty jakościowe: - zwiększenie dostępności do terenów wypoczynkowo – rekreacyjnych; - tworzenie oferty turystycznej w zakresie przeciwdziałania degradacji gospodarczej i przestrzenno – funkcjonalnej.
Budżet projektu	2 000 000,00 PLN
Źródła finansowania	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, działanie 2.5 Wartość całkowita projektu: 2 000 000,00 PLN Wartość dofinansowania: 1 700 000,00 PLN Wkład własny: 300 000,00 PLN

Przedsięwzięcie Nr 12 - infrastrukturalne

Tytuł projektu	„Otwarte Strefy Aktywności”
Cel projektu	Zwiększenie dostępności do stref rekreacyjno – wypoczynkowych.
Beneficjent/podmiot realizujący/partnerzy	Podmiot realizujący/Wnioskodawca: Gmina i Miasto Nisko Beneficjent: - Zarząd Budynków Komunalnych i Zieleni Miejskiej w Nisku; - spółdzielnia socjalna; - mieszkańcy. Potencjalni partnerzy/inne podmioty zaangażowane w realizację projektu: - spółdzielnia socjalna; - przedsiębiorcy; - mieszkańcy.

Zakres planowany	Zakres projektu obejmuje budowę trzech siłowni terenowych i linowego placu zabaw na terenie obszaru rewitalizacji – Osiedla Nr 6 Nisko – Podwolina.
Rezultaty	Rezultaty twarde: - zwiększenie dostępności do stref rekreacyjno – wypoczynkowych, budowa nowej infrastruktury – 3 siłownie plenerowe i linowy plac zabaw dla dzieci; Rezultaty jakościowe: - zwiększenie dostępności do terenów wypoczynkowo – rekreacyjnych; - tworzenie oferty turystycznej w zakresie przeciwdziałania degradacji gospodarczej i przestrzenno – funkcjonalnej.
Budżet projektu	223 101,45 PLN
Źródła finansowania	Ministerstwo Sportu i Turystyki w ramach programu „Otwarte Strefy Aktywności” Wartość całkowita projektu: 223 101,45 PLN Wartość dofinansowania: 100 000,00 PLN Wkład własny: 123 101,45 PLN

4. Plan finansowy

Wartość zaplanowanych działań w ramach rewitalizacji obszaru zdegradowanego na terenie gminy i miasta Nisko wynosi **27 876 035,14 PLN**. Przedstawione przedsięwzięcia realizowane będą ze środków własnych zaangażowanych podmiotów w kwocie **10 192 986,46 PLN**, co stanowi 37% udziału kosztów całkowitych zaprojektowanego procesu rewitalizacji oraz ze środków zewnętrznych, planowanych do pozyskania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego, Ministerstwa Sportu i Turystyki oraz Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014 – 2020 w kwocie 17 683 048,68 PLN, co stanowi 63% kosztów całkowitych programu.

Przedstawione przedsięwzięcia obejmują projekty podstawowe przewidziane do realizacji w ramach działania 6.3 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej oraz dofinansowane z instrumentu EFS z RPO WP na lata 2014 – 2020 w kwocie 14 605 200,00 zł, a także projekty uzupełniające realizowane z pozostałych działań RPO WP skierowanych do współfinansowania projektów rewitalizacyjnych oraz innych źródeł. Wartość nakładów projektów podstawowych wynosi 41% wartości zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 72. Plan finansowy

L.p.	Plan finansowy	Wartość całkowita	Wkład własny	Dofinansowanie
1.	Projekty podstawowe	14 605 200,00	3 439 820,00	11 165 380,00
2.	Projekty uzupełniające	13 270 835,14	6 753 166,46	6 517 668,68
3.	RAZEM	27 876 035,14	10 192 986,46	17 683 048,68

Tabela 73. Harmonogram rzeczowo - finansowy

WARIANT I PODSTAWOWY

l.p.	Sektor	Przedsięwzięcie	Termin realizacji	Koszty całkowite	Przewidywane koszty własne	Źródła finansowania	Jednostka odpowiedzialna/podmiot realizujący	status	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Projekty podstawowe														
1.	Turystyka, rekreacja, pomoc społeczna, opieka zdrowotna	Rewitalizacja obszarów zdegradowanych na terenie gminy i miasta Nisko w obszarze degradacji społecznej, technicznej, gospodarczej i przestrzenno – funkcjonalnej.	2018-2020	10 830,00	2 707 500,00	RPO WP na lata 2014 - 2020, działanie 6.3	Wnioskodawca Gmina i Miasto Nisko w ramach naboru MOF – projekt partnerski z Powiatem Nizańskim	planowane						
2.	Pomoc społeczna	Centrum Wsparcia Dziennego w Nisku – Zespół Asysty Rodzinnej	2020-2021	280 800,00	28 080,00	RPO WP na lata 2014 - 2020, działanie 8.4	Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku	planowane						
3.	Pomoc społeczna	Placówka Wsparcia Dziennego - Świetlica Środowiskowo Profilaktyczna w Nisku	2020-2021	307 200,00	30 720,00	RPO WP na lata 2014 - 2020, działanie 8.4	Świetlica Środowiskowo Profilaktyczna w Nisku	planowane						
4.	Pomoc społeczna, opieka zdrowotna	Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych poprzez rozwój środowiskowych form pomocy i samopomocy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	2020-2021	235 200,00	23 520,00	RPO WP na lata 2014 - 2020, działanie 8.4	Środowiskowy Dom Samopomocy	planowane						
5.	Przedsiębiorczość, ekonomia społeczna	Uruchomienie spółdzielni socjalnej	2019-2020	202 000,00	0,00	RPO WP na lata 2014 - 2020, działanie 8.5	OPS w Nisku, Gmina i Miasto Nisko	planowane						
6.	Przedsiębiorczość, usługi publiczne, aktywność obywatelska	Nadbudowa przez odtworzenie elementów budynku Starostwa Powiatowego w Nisku przy Pl. Wolności 2 w celu nadania mu nowych funkcji społeczno – edukacyjno - kulturowych	2018-2020	2 500 000,00	625 000,00	RPO WP na lata 2014 - 2020, działanie 6.3	Powiat Nizański (projekt partnerski z Gminą i Miastem Nisko)	planowane						

5. Mechanizmy zapewnienia komplementarności

Zaplanowane do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Nisko przedsięwzięcia rewitalizacyjne wykazują komplementarność w różnych wymiarach, w szczególności dotyczy to komplementarności: przestrzennej, problemowej, proceduralno – instytucjonalnej, międzyokresowej i źródeł finansowania.

Komplementarność przestrzenna

W przygotowaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych uwzględniono projekty podstawowe realizowane bezpośrednio na obszarze rewitalizacji, jak również projekty oddziałujące na mieszkańców i obszar rewitalizowany. W tym zakresie uwzględniono projekty wpływające na ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza i wpływające na jakość edukacji, realizowane przez Gminę i Miasto Nisko, a oddziałujące na obszar rewitalizacji. W projektowaniu przedsięwzięć kierowano się zasadą synergii, oddziaływania na cały obszar rewitalizacji, a nie w sposób punktowy na wyznaczony obszar. Kluczowe projekty z wariantu podstawowego dotyczą problemów obszaru rewitalizacji i przyczyniają się do zmiany negatywnych zjawisk na całym obszarze.

Komplementarność problemowa

Plan przedsięwzięć rewitalizacyjnych projektowany był w sposób zapewniający wzajemne się uzupełnianie. Przedstawione projekty podejmują się realizacji działań w obszarze degradacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno – funkcjonalnej. W ten sposób wykazują kompleksowe podejście do problemów obszaru zdegradowanego. Ponadto w diagnozie uwzględniono sytuację problemową na poziomie województwa, do której odnosi się również analiza przedstawiona w niniejszym programie.

Wyznaczony obszar rewitalizacji spełnia wyznaczone wskaźniki referencyjne w stosunku dla danych dla województwa podkarpackiego:

w sferze społecznej

1) niski poziom nauczania na podstawie wyników ze sprawdzianu na zakończenie szkoły podstawowej

Wskaźnik uwzględniony ze względu na wysoki problem bezrobocia na terenie gminy i miasta Nisko, na co wpływ wywiera m.in. poziom edukacji.

Dane: na podstawie OKE – wyniki ze sprawdzianu na zakończenie szkoły podstawowej z 2015 r.

Sytuacja w obszarze poziomu nauczania występuje na poziomie niższym niż średnia dla regionu.

Tabela 74. Odniesienie do wskaźników referencyjnych - edukacja

Obszary rewitalizacji	Obwody szkolne	średni wynik ogółem w % w 2015 r.
Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	PSP Nr 1, PSP Nr 5	62,68%
Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	PSP Nr1, PSP Nr 3, PSP Nr 5	63,46%
Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	PSP Nr 4	67,90%
Dane dla obszaru rewitalizacji	PSP Nr 1, PSP Nr 3, PSP Nr 4 i PSP Nr 5	64,68%

Wyniki egzaminów 6-klasisty dane dla województwa podkarpackiego

67,70%

Dane: UGiM Nisko, OKE Kraków;

2) niska frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w roku 2014

Wskaźnik uwzględniony ze względu na niską aktywność obywatelską mieszkańców względem średniej dla województwa, co przekłada się na realizację działań społecznych, oddolnych, podejmowanych bezpośrednio przez mieszkańców.

Dane: na podstawie danych z PKW i komisji wyborczych;

Tabela 75. Odniesienie do wskaźników referencyjnych - aktywność wyborcza

Frekwencja wyborcza - wybory samorządowe 2014 r.		
Obszary/sołectwa	Liczba mieszkańców w 2014 r.	Frekwencja
	os.	%
Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 028	45,08%
Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 631	41,87%
Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	54,67%
Obszar rewitalizacji	5 672	47,21%
Frekwencja w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego: rady gminy, na terenie województwa podkarpackiego		50,87%

Dane: PKW;

Frekwencja wyborcza na obszarze rewitalizacji jest na niższym poziomie względem średniej dla województwa.

3) wysoki wskaźnik osób bezrobotnych w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym

Wskaźnik uwzględniony ze względu na problem gminy w obszarze bezrobocia, co jest widoczne na tle województwa i kraju.

Dane: PUP w Nisku, UGiM Nisko;

Tabela 76. Odniesienie do wskaźników referencyjnych - poziom bezrobocia - dane za rok 2014

Dane podstawowe 2014 r.				
L.p.	Obszary/sołectwa	Liczba mieszkańców	Ludność w wieku produkcyjnym	1.1 Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych
		Os.	Os.	Os.
1.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 028	1 364	143
2.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 631	1 769	171
6.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	681	79
Obszar rewitalizacji		5 672	3 814	393

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania w roku 2014	10,30%
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania - dane dla woj. podkarpackiego w r. 2014	10,20%

Dane: PUP Nisko, UGiM Nisko;

4) niski poziom przyrostu naturalnego

Wskaźnik uwzględniony ze względu na decyzję o objęciu obszaru rewitalizacją na podstawie jego potencjału, min., potencjału w obszarze demografii. Wskaźnik przyrostu naturalnego wykazuje wartości gorsze od sytuacji na terenie województwa, stąd przedstawiony obszar zdegradowany wymaga rewitalizacji.

Dane: UGiM Nisko;

Tabela 77. Odniesienie do wskaźników referencyjnych – przyrost naturalny

Przyrost naturalny - 2014 r.						
		Liczba mieszkańców	Liczba urodzeń	Liczba zgonów	Przyrost naturalny	Przyrost naturalny na 100 mieszkańców
L.p.	Obszary/sołectwa	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.
1.	Osiedle NR 1 Nisko - Centrum	2 028	17	17	0	0
2.	Osiedle NR 2 Nisko - Centrum	2 631	18	21	-3	-0,11
6.	Osiedle NR 6 Nisko - Podwolina	1 013	12	6	6	0,59
Obszar rewitalizacji		5 672	47	44	3	0,05
Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania				0,05		
Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania - dane dla woj. Podkarpackiego				0,07		

Dane: UGiM Nisko;

Komplementarność proceduralno – instytucjonalna

W procesie przygotowania i zarządzania uwzględniono udział różnych grup interesariuszy. W procesie realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych uwzględnia się współdziałanie na poziomie realizacji, zarządzania i samej realizacji. Projekty infrastrukturalne współdziałają z działaniem różnych grup interesariuszy i podmiotów instytucjonalnych odpowiedzialnych za zakres wymaganych usług publicznych na rzecz mieszkańców gminy i miasta Nisko.

Za proces zarządzania Lokalnym Programem rewitalizacji odpowiedzialny będzie Referat Rozwoju Gospodarczego w UGiM Nisko. Praca referatu będzie finansowana ze środków własnych Wnioskodawcy. W referacie zatrudnionych jest 9 osób posiadających wieloletnie doświadczenie w zakresie realizacji zadań inwestycyjnych w tym także zadań realizowanych ze środków unijnych.

Odpowiedzialność Wnioskodawcy koncentrowała się będzie na prawidłowości realizacji zaplanowanych działań, monitorowaniu postępu w realizacji wszystkich projektów, kontakt z interesariuszami projektu i przeprowadzenie procesu ewaluacji.

Komplementarność międzyokresowa

W projektowaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych uwzględniono działania i ich efekty wynikające z poprzedniego okresu programowania. Działania przedstawione w programie oparte są o wnioski i efekty projektów zrealizowanych w poprzednim okresie programowania.

Komplementarność potwierdzają już zrealizowane projekty w obszarze rewitalizacji:

1. Projekt: „Rewitalizacja przestrzeni publicznej Nisku”

Wnioskodawca: Gmina i Miasto Nisko

Dofinansowanie: RPO WP na lata 2007 – 2013, działanie: 7.1 Rewitalizacja miast Regionalnego Programu Operacyjnego Woj. Podkarpackiego na lata 2007 – 2013.

Opis wpływu na obszar rewitalizacji: Projekt realizowany był na obszarze obecnej rewitalizacji. Projekt swym zasięgiem obejmował odnowę Małych Plant (centrum miasta), renowację budynków UGiM Nisko przy Placu Wolności i ul. Kościuszki, rewitalizację Pomnika Orłów Lwowskich oraz Parku Miejskiego wraz z budową amfiteatru, siłowni terenowej z wymianą elementów małej architektury.

Wartość dofinansowania: 4 474 313,63 zł

Wartość całkowita projektu: 5 494 465,12 zł

Okres realizacji: 2012 r. – 2013 r.

2. Projekt: "Budowa zbiornika małej retencji w Nisku - Os. Podwolina - Etap I"

Wnioskodawca: Gmina i Miasto Nisko

Dofinansowanie: RPO WP na lata 2007 – 2013, działanie 4.2. Infrastruktura przeciwpowodziowa i racjonalna gospodarka zasobami wodnymi

Opis wpływu na obszar rewitalizacji: Przedmiotowy projekt stworzył możliwości zagospodarowania powstałego zbiornika na cele turystyczne, co jest planowane w ramach podejmowanej rewitalizacji. Przedmiotem projektu był I etap budowy wielofunkcyjnego zbiornika małej retencji w Nisku na Os. Podwolina. Projekt miał na celu zabezpieczenie przed powodzią, podniesienia jakości życia mieszkańców Os. Podwolina. Projektowana powierzchnia całego projektowanego zbiornika wynosiła około 16 ha (w tym 2 wyspy o powierzchni ok. 1 ha każda).

Wartość dofinansowania: 3.468.351,02 zł

Wartość całkowita projektu: 4.080.412,97 zł

Okres realizacji: 2009 r.

3. Projekt: "Budowa zbiornika małej retencji w Nisku - Os. Podwolina - Etap II"

Wnioskodawca: Gmina i Miasto Nisko

Dofinansowanie: RPO WP na lata 2007 – 2013, działanie 4.2. Infrastruktura przeciwpowodziowa i racjonalna gospodarka zasobami wodnymi

Opis wpływu na obszar rewitalizacji: Przedmiotowy projekt stworzył możliwości zagospodarowania powstałego zbiornika na cele turystyczne, co jest planowane w ramach podejmowanej rewitalizacji. Przedmiotem w/w projektu był II etap budowy wielofunkcyjnego zbiornika małej retencji w Nisku na Os. Podwolina na rowie melioracji szcegółowych „Borowina”.

Wartość dofinansowania: 7 971 000 zł

Wartość całkowita projektu: 9 378 000 zł

Okres realizacji: 2011 r. – 2012 r.

4. Projekt: "Termomodernizacja obiektów oświatowych w Gminie i Mieście Nisko z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii"

Wnioskodawca: Gmina i Miasto Nisko

Dofinansowanie: RPO WP na lata 2007 – 2013, działanie 2.2 Infrastruktura Energetyczna

Opis wpływu na obszar rewitalizacji: Projekt dotyczył termomodernizacji obiektów oświatowych znajdujących się na obszarze rewitalizacji. Projekt obejmował swym zakresem budynek Przedszkola Nr 1 w Nisku, Szkoły Podstawowej Nr 4 w Podwolinie, które znajdują się na obszarze rewitalizacji oraz Zespołu Szkół w Zarzeczcu. W w/w placówkach została wymieniona stolarka okienna i drzwiowa, instalacja c.o, wykonane zostało docieplenie budynków wraz z elewacją, a w przypadku Przedszkola zainstalowano kolektory słoneczne. Projekt przyczynił się do podniesienia jakości nauczania (w obszarze infrastruktury) na obszarze rewitalizacji i ograniczenia degradacji technicznej.

Wartość dofinansowania: 778 462,84 zł

Wartość całkowita projektu: 1 120 681,35 zł

Okres realizacji: 2010 r.

5. Projekt: Rozwój edukacji przedszkolnej na terenie Gminy i Miasta Nisko w zakresie podniesienia standardów wychowania przedszkolnego i tworzenia nowych miejsc dla dzieci w wieku przedszkolnym.

Wnioskodawca: Gmina i Miasto Nisko

Dofinansowanie: RPO WP na lata 2014 – 2020, działanie 6.4 Infrastruktura edukacyjna

Opis wpływu na obszar rewitalizacji: Projekt dotyczył rozwoju edukacji przedszkolnej na terenie Gminy i Miasta Nisko w zakresie zwiększenia liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (stworzenia nowych miejsc przedszkolnych), a także podniesienia jakości obecnego kształcenia dzieci w wieku 3 – 5 lat. Zakres działania obejmował przebudowę części istniejącego budynku szkoły PSP w Podwolinie (na obszarze rewitalizacji) na potrzeby działania nowej placówki Przedszkola Nr 2 w Nisku. Drugim elementem podejmowanego projektu była przebudowa kuchni w Przedszkolu Nr 1 w

Nisku (na obszarze rewitalizacji – Osiedle Nr 1 Nisko – Centrum) w zakresie przygotowywania posiłków dla większej grupy dzieci, w tym dla dzieci z działającego Przedszkola Nr 1 i nowouruchomionego Przedszkola Nr 2 w Nisku – Podwolinie. Projekt przyczynił się do ograniczenia degradacji społecznej w obszarze edukacji oraz degradacji technicznej.

Wartość dofinansowania: 886 193,78 zł

Wartość całkowita projektu: 1 552 823,14 zł

Okres realizacji: 2016 r. – 2017 r.

6. Projekt: „Termomodernizacja budynków oświatowych: ZS nr 3 w Nisku oraz budynku sali gimnastycznej przy PSP nr 4 w Nisku”

Wnioskodawca: Gmina i Miasto Nisko

Dofinansowanie: RPO WP na lata 2014 – 2020, działanie 3.2 *Modernizacja energetyczna budynków*

Opis wpływu na obszar rewitalizacji: Przedmiotem projektu była kompleksowa termomodernizacja budynków oświatowych: sali gimnastycznej przy PSP Nr 4 w Nisku – Podwolinie (na obszarze rewitalizacji) oraz ZS Nr 3 w Nisku wraz montażem instalacji OZE. Projekt przyczynił się do ograniczenia degradacji społecznej w obszarze edukacji oraz degradacji technicznej na terenie Osiedla Nr 6 Nisko – Podwolina.

Wartość dofinansowania: 1 609 407,33 zł

Wartość całkowita projektu: 2 602 627,31 zł

Okres realizacji: 2017 r.

Komplementarność źródeł finansowania

W projektowaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych uwzględniono różne źródła finansowania, w tym środki unijne oraz środki własne beneficjentów zaangażowanych w realizację przedstawionych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W ramach środków zewnętrznych uwzględniono różne instrumenty wsparcia, w tym w szczególności Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego oraz Europejski Fundusz Społeczny. W finansowaniu zaprojektowanych działań rewitalizacyjnych uwzględniono w szczególności dwa obowiązujące programy: Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020 oraz Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014 – 2020. Działania współfinansowane będą również ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki oraz środków publicznych pochodzących z budżetu Gminy i Miasta Nisko oraz budżetu Powiatu Nizańskiego.

Komplementarność projektów EFRR planowanych do finansowania w ramach działania 6.3 RPO WP 2014 – 2020 i projektów EFS

<i>L.p. 1</i>	
<i>Projekt EFRR planowany do finansowania w ramach działania 6.3 RPO WP 2014 - 2020</i>	<i>Projekty planowane do finansowania EFS</i>
<p>Tytuł projektu</p> <p>1. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych na terenie gminy i miasta Nisko w obszarze degradacji społecznej, technicznej, gospodarczej i przestrzenno – funkcjonalnej. Projekt zintegrowany w ramach naboru MOF.</p>	<p>Tytuł projektu/projektów wraz z podaniem źródła finansowania (Program, działanie)</p> <p>1. Centrum Wsparcia w Nisku – Zespół Asysty Rodzinnej. 2. Placówka Wsparcia Dziennego - Świetlica Środowiskowo Profilaktyczna w Nisku 3. Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych poprzez rozwój środowiskowych form pomocy i samopomocy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym 4. Uruchomienie spółdzielni socjalnej 5. Aktywizacja osób pozostających bez pracy. 6. Działania prowadzone przez PUP w Nisku w zakresie przeciwdziałania bezrobociu na terenie rewitalizacji i obszaru gminy i miasta Nisko</p>
<p>Wskazanie miejsca realizacji na obszarze rewitalizowanym</p> <p>Działanie 1. Zagospodarowanie zbiornika małej retencji wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu i nadanie mu nowych funkcji gospodarczo – turystycznych w zakresie rewitalizacji obszaru zdegradowanego. Obszar rewitalizacji Osiedle Nr 6 Nisko – Podwolina – obszar przestrzeni publicznej.</p> <p>Działanie 2. Przebudowa budynku byłego biurowca Zakładów Drzewnych w Nisku i nadanie mu nowej funkcji społecznej Obszar rewitalizacji: Osiedle Nr 1 Nisko – Centrum (Nisko ul. Sandomierska) – budynek publiczny.</p>	<p>W obszarze projektowanego zagospodarowania zbiornika wodnego przewiduje się dodatkowe działania komplementarne EFS realizowane przez PUP w Nisku w zakresie ograniczenia poziomu bezrobocia:</p> <p>- RPO WP (instrument EFS) działanie 7.1 oraz 7.2 Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy (projekty konkursowe oraz pozakonkursowe PUP), w tym:</p> <ul style="list-style-type: none">• staże i praktyki zawodowe;• poradnictwo zawodowe lub/i pośrednictwo pracy,• szkolenia prowadzące do nabycia, podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji i kompetencji zawodowych (w tym organizacja szkoleń połączona z praktyką zawodową u pracodawcy),• subsydiowane zatrudnienie,• refundacja wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy. <p>Grupa odbiorców osoby bezrobotne, bierne zawodowo oraz poszukujące pracy w wieku powyżej 29 roku życia oraz rolnicy i członkowie ich rodzin.</p> <p>- RPO WP (instrument EFS) działanie 7.3 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none">• bezzwrotne wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej (doradztwo, szkolenia, bezzwrotne dotacje, wsparcie pomostowe)

	<p>Grupa odbiorców osoby bezrobotne i poszukujące pracy z terenu obszaru rewitalizacji.</p> <p>- dotacje z Krajowego Funduszu Szkoleniowego na kształcenie ustawiczne pracowników i pracodawcy zgodnie z art. 69a ustawy z dnia 20.04.2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2017r., poz. 1065 z późn.zm.);</p>
<p>Opis wpływu projektów na zdiagnozowaną sytuację kryzysową, w szczególności w sferze społecznej</p> <p>Przedstawione projekty EFS stanowią bezpośrednią odpowiedź na zdiagnozowane problemy i występujące zjawiska kryzysowe na obszarze rewitalizacji. Diagnoza społeczno – gospodarcza uwidoczniła problemy społeczne bezpośrednio dotykające mieszkańców obszaru rewitalizacji. Na obszarze rewitalizacji kumulują się niekorzystne zjawiska w zakresie degradacji społecznej, w szczególności w obszarze ubóstwa. Do zdiagnozowanych problemów należą zjawiska kryzysowe w obszarze ubóstwa, w tym na obszarze:</p> <ul style="list-style-type: none">- Osiedla Nr 1 Nisko – Centrum wysoki udział osób korzystających ze wsparcia OPS, w tym wysoki udział osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej oraz wyższy udział osób, którym przyznano świadczenia w zakresie pobytu w domach pomocy;- Osiedla Nr 2 Nisko – Centrum – wysoki udział mieszkańców utrzymujących się z zasiłku okresowego, który przyznawany jest w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność czy bezrobocie; wysoki udział osób niepełnosprawnych utrzymujących się ze świadczeń oraz wyższy udział osób wymagających wsparcia w zakresie pobytu w domach pomocy społecznej;- Osiedla Nr 6 Nisko – Podwolina, wysoki udział mieszkańców utrzymujących się z zasiłku okresowego, wysoki udział mieszkańców korzystających z pomocy na dożywianie, co w dużej mierze dotyczy dzieci i młodzieży oraz wyższy udział osób wymagających wsparcia w zakresie pobytu w domach pomocy. <p>Dodatkowo na wskazanych terenach kumulują się zjawiska związane z przestępczością (w szczególności na obszarze Osiedla Nr 1 i Nr 2 w Nisku), oraz niższym poziomem edukacji, który dotyczy całego obszaru rewitalizacji. Kluczowym powodem występujących zjawisk kryzysowych na przedstawionym obszarze jest wysoki poziom bezrobocia, który dotyka obszar całej gminy.</p> <p>Podejmowane projekty w pierwszej kolejności mają na celu wsparcie mieszkańców w obszarze pomocy społecznej, w tym w zakresie pomocy bezpośredniej, poprzez utworzenie Zespołu Asysty Rodzinnej, wspierającej rodziny z dziećmi zagrożone wykluczeniem społecznym, niewydolne i bezradne wychowawczo, dysfunkcyjne, objęte nadzorem kuratora, niepełne, z problemami dzieci wychowującymi się w tych rodzinach. Powołanie Zespołu ma na celu wyciągnięcie wskazanej grupy odbiorców z trudnej sytuacji kryzysowej, w szczególności dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym. Drugim elementem przeciwdziałania wskazanej degradacji społecznej jest uruchomienie nowej Placówki Wsparcia Dziennego – Świetlicy Środowiskowo – Profilaktycznej, która wsparciem obejmie dzieci i młodzież z rodzin ubogich i zaniedbanych. Zajęcia w Świetlicy obejmować będą: pomoc w nauce, pomoc w problemach szkolnych, rówieśniczych, osobistych, organizację czasu wolnego poprzez realizację zajęć sportowych, artystycznych, różnego rodzaju zabaw, zajęcia w formie wycieczkowej, zajęcia profilaktyczne, działania edukacyjne m.in. na rzecz środowiska lokalnego, współpracę z rodziną uczestnika. Celem działania Świetlicy będzie wyciągnięcie dzieci i młodzieży z trudnej sytuacji społecznej i umożliwienie im rozwoju dającego szansę na lepsze życie. Trzecim elementem wsparcia osób zagrożonych degradacją społeczną jest rozszerzenie i podniesienie jakości działania Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób niepełnosprawnych. Działania SDS koncentrować się będą na przygotowaniu do usamodzielniania się oraz integracji ze środowiskiem lokalnym osób, które ze względu na trudną sytuację życiową, niepełnosprawność, wymagają wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu.</p>	

Przedstawione powyżej projekty EFS koncentrują się na wsparciu zdiagnozowanej grupy społecznej bezpośrednio zagrożonej degradacją społeczną, w szczególności w obszarze ubóstwa. Zaprojektowane działania mają na celu wyciągnięcie wskazanej grupy z sytuacji kryzysowej i zmiany ich sytuacji społeczno – gospodarczej. Zmiana negatywnej sytuacji w obszarze ubóstwa nastąpi również, poprzez realizację projektów przyczyniających się do zmniejszenia poziomu bezrobocia na obszarze rewitalizacji i na obszarze gminy i miasta Nisko.

Projektami komplementarnymi do działania Nr 2 są projekty przyczyniające się do ograniczenia poziomu bezrobocia na obszarze rewitalizacji i na obszarze gminy i miasta Nisko, który w sposób bezpośredni wpływa na wskazane powyżej problemy ubóstwa, czy przestępczości. Problem bezrobocia na terenie gminy Nisko zalicza się do istotnych barier w rozwoju społeczno – gospodarczym gminy oraz niekorzystnie wyróżnia się na tle sąsiednich obszarów. Z pośród siedmiu gmin powiatu niżańskiego, badany obszar gminy i miasta Nisko zamieszkuje największa liczba osób poszukujących pracy. Poziom przedsiębiorczości na terenie gminy i miasta Nisko zdecydowanie odstaje od sytuacji występującej na terenie kraju, województwa podkarpackiego oraz powiatu niżańskiego. Podstawową przyczyną wysokiego poziomu bezrobocia jest niski poziom przedsiębiorczości na obszarze gminy i na obszarze rewitalizacji. Kluczowym rynkiem pracy dla wielu mieszkańców gminy jest rynek powiatu stalowowolskiego (głównie teren miasta Stalowa Wola). Na obszarze gminy nie występują strefy inwestycyjne zachęcające przedsiębiorców do inwestowania i tworzenia nowych miejsc pracy, brakuje firm dużych, czy średnich z potencjałem do tworzenia nowych miejsc pracy. Zdecydowaną grupę działających firm na terenie gminy tworzą firmy mikro, zatrudniające do 9 pracowników. Wskaźnik degradacji gospodarczej wskazuje na przedstawione powyżej problemy na obszarze Osiedla Nr 6 Nisko – Podwolina oraz Osiedla Nr 2 Nisko – Centrum, które stanowią obszar rewitalizacji.

W ten sposób projekty komplementarne do działań inwestycyjnych podejmują się ograniczeniu zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji problemów społecznych. Zaprojektowane działania stanowią odpowiedź na określone zjawiska kryzysowe w obszarze ubóstwa i bezrobocia, a także przestępczości i wymaganego poziomu edukacji. Przedstawione projekty wzajemnie się uzupełniają i wspólnie stanowią odpowiedź na kluczowe zdiagnozowane problemy społeczne.

Uzasadnienie niezbędności projektów dla realizacji założonych celów programu rewitalizacji

Przedstawione projekty stanowią bezpośrednią odpowiedź na zdiagnozowane problemy i założone cele Programu Rewitalizacji, w szczególności wpisując się w zaprojektowane cele:

- **Cel Nr 1. Rozwój przedsiębiorczości i wzrost zatrudnienia** (obniżenie poziomu bezrobocia) – przeciwdziałanie bezrobociu, poprzez realizację działań w obszarze rynku pracy i ograniczenia poziomu bezrobocia. Gmina planuje zagospodarowanie zbiornika wodnego na Osiedlu Nr 6 Nisko – Podwolina w celu wykorzystania posiadanego potencjału do rozwoju turystyki i rekreacji, dającego szansę dla rozwoju lokalnego rynku pracy. Uruchomienie spółdzielni socjalnej jest działaniem bezpośrednim prowadzącym do powstania nowych 5 miejsc pracy dla osób bezrobotnych z terenu rewitalizacji. Dodatkowo w obszarze projektowanego zbiornika projektuje się działania wspierające powstanie dodatkowych nowych miejsc pracy. Projekt zagospodarowania zbiornika tworzy wymaganą infrastrukturę turystyczną, dającą podstawy do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, prowadzącą do powstania nowych miejsc pracy w sektorze: małej gastronomii, usług turystycznych, rozwoju działalności handlowej i usługowej w bezpośrednim otoczeniu zbiornika oraz w obszarze oddziaływania zbiornika (rozwój handlu w obszarze oddziaływania zbiornika wodnego i usług turystycznych). Dodatkowo przewiduje się działania wspierające powstawanie nowych miejsc pracy, podejmowane przez PUP w Nisku oraz w ramach zaplanowanych projektów EFS. PUP w Nisku posiada instrumenty wsparcia dla osób poszukujących pracy, które dedykowane będą

również osobom bezrobotnym, czy firmom tworzącym miejsca pracy na obszarze rewitalizacji, w szczególności w zakresie:

- tworzenia nowych podmiotów gospodarczych, poprzez dotacje bezzwrotne;
- szkolenia i kursy przygotowujące do podjęcia zawodu, w tym w obszarze w zakresie usług turystycznych, pielęgnacji terenów zielonych, małej gastronomii i innych związanych z przedmiotem działania usług turystycznych w obszarze projektowane zbiornika;
- staże i subsydiowane zatrudnienie.

- **Cel Nr 2. Rozwój usług socjalnych na rzecz rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, zwiększenie dostępności do usług socjalnych i zdrowotnych, poprzez bezpośrednie wsparcie osób zagrożonych degradacją społeczną w postaci,** poprzez - utworzenie zespołu asysty rodzinnej, organizację warsztatów edukacyjnych, utworzenie centrum wsparcia, budowanie spójnego systemu wsparcia rodzin, utworzenie świetlicy środowiskowo – profilaktycznej, organizację zajęć dla dzieci z rodzin patologicznych, wykluczonych społecznie, poradnictwo, podnoszenie kwalifikacji pracowników socjalnych, zapewnienie i rozszerzenie usług świadczonych w Środowiskowym Domu Samopomocy zgodnie z obowiązującymi standardami.
- **Cel Nr 3. Tworzenie nowej oferty turystycznej i zwiększenie dostępności do miejsc rekreacji i wypoczynku,** poprzez turystyczne zagospodarowanie zbiornika wodnego na obszarze Osiedla Nr 6 Nisko – Podwolina, jako istotnego potencjału turystycznego dla rozwoju społeczno – gospodarczego obszaru rewitalizacji i obszaru gminy i miasta Nisko. Realizacja wskazanego działania ma na celu ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji, w szczególności w obszarze rynku pracy – przeciwdziałania degradacji społecznej (ubóstwo, bezrobocie i przestępczość), a także przeciwdziałania degradacji gospodarczej, prowadzącej do wzrostu nowych firm i nowych miejsc pracy. Projekt zagospodarowania zbiornika w sposób bezpośredni przyczyni się do zwiększenia dostępności mieszkańców obszaru rewitalizacji do terenów rekreacyjno – wypoczynkowych (przeciwdziałania degradacji przestrzenno – funkcjonalnej).
- **Cel Nr 4. Pobudzanie mieszkańców do aktywności i wspólnego działania,** poprzez zaangażowanie różnych grup interesariuszy do przeciwdziałania zdiagnozowanym problemom społecznym. W tym obszarze udział partnerów: OPS w Nisku, Świetlicy Profilaktyczno – Środowiskowej, spółdzielni socjalnej, PUP w Nisku, Powiatu Nizańskiego, Środowiskowego Domu Samopomocy, czy przedsiębiorców (tworzenie nowych miejsc pracy) wpłynie na zmianę niekorzystnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji.
- **Cel Nr 5. Podniesienie warunków realizacji zadań publicznych na rzecz mieszkańców,** poprzez stworzenie nowej oferty i podniesienia jakości świadczonych usług publicznych na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji (w obszarze pomocy społecznej, dostępności do obszarów rekreacyjno – wypoczynkowych, w obszarze degradacji gospodarczej i technicznej).

Opis komplementarności projektów

Przedstawione projekty EFRR (RPO WP działanie 6.3) wykazują komplementarność z przedstawionymi projektami EFS. Przedstawione przedsięwzięcie rewitalizacyjne wykazuje komplementarność problemową, przestrzenną oraz w zakresie źródeł finansowania.

Podejmowane przedsięwzięcie „Rewitalizacja obszarów zdegradowanych na terenie gminy i miasta Nisko w obszarze degradacji społecznej, technicznej, gospodarczej i przestrzenno – funkcjonalnej. Projekt zintegrowany w ramach naboru MOF” jest komplementarne do zaprojektowanych działań w ramach EFS. Działania EFS nie mogą zostać zrealizowane bez realizacji działań EFRR. Rozbudowa budynku byłych Zakładów Drzewnych jest ściśle zaprojektowana do określonych potrzeb społecznych, umożliwiających utworzenie Zespołu Asysty Rodzinnej, Świetlicy Środowiskowo – Profilaktycznej i rozwoju usług Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób niepełnosprawnych. Działania EFS stanowią bezpośrednią odpowiedź na zdiagnozowane problemy społeczne obszaru rewitalizacji i służą wyciągnięciu obszaru rewitalizacji ze zdiagnozowanej sytuacji kryzysowej w obszarze degradacji społecznej. Działaniem infrastrukturalnym w tym obszarze niezbędnym dla realizacji celów EFS jest rozbudowa i przebudowa budynku byłych Zakładów Drzewnych, obecnie

znajdującego się w stanie degradacji technicznej. W ramach działania 6.3 zostaną wykonane prace budowlane związane z przebudową budynku w celu nadania mu nowych funkcji społecznych. Działanie EFRR jest niezbędne dla realizacji działań EFS prowadzących do przeciwdziałania degradacji społecznej na określonym obszarze rewitalizacji. Realizacja projektu EFRR wpłynie również na przeciwdziałanie degradacji technicznej i przestrzenno – funkcjonalnej.

Zagospodarowanie zbiornika wodnego na Osiedlu Nr 6 Nisko Podwolina wykazuje komplementarność do zaplanowanych projektów EFS w obszarze degradacji społecznej – problemu bezrobocia oraz degradacji gospodarczej – niskiego poziomu przedsiębiorczości, stymulującej liczbę dostępnych miejsc pracy dla osób bezrobotnych z terenu obszaru rewitalizacji i obszaru gminy i miasta Nisko. Działanie dotyczące zagospodarowania zbiornika związane jest z potrzebą wykorzystania posiadanego potencjału tworzącego szansę do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i zmiany występowania niekorzystnych zjawisk w sferze degradacji społecznej, w głównej mierze w obszarze bezrobocia, przestępczości oraz ubóstwa. Poziom bezrobocia stanowi istotny problem społeczny gminy Nisko, który utrzymuje się na kryzysowym poziomie już od kilkunastu ostatnich lat. Gmina podejmując się realizacji projektu infrastrukturalnego tworzy warunki do rozwoju przedsiębiorczości w okresie długofalowym. Projektowana oferta turystyczna stanowi konkurencyjną ofertę dla mieszkańców okolicznych gmin i powiatów. Tworzy perspektywę powstania nowych miejsc pracy, co jedynie w bezpośrednim połączeniu z zaplanowanymi projektami EFS (spółdzielnia, Powiat Niżański, PUP w Nisku) stanowi realne warunki do powstania i utrzymania w dłuższej perspektywie czasu nowych miejsc pracy. Jest to istotny czynnik warunkujący dalszy rozwój społeczno – gospodarczy obszaru rewitalizacji i wyciągnięcia go ze wskazanych zjawisk kryzysowych.

W ten sposób projekty EFRR wykazują bezpośrednią komplementarność do projektów EFS, w szczególności w obszarze komplementarności problemowej, podejmując się określonym problemom społecznym w sposób synergii, w zakresie osiągnięcia wspólnych rezultatów, w obszarze komplementarności przestrzennej – realizowane będą w tym samym miejscu lub w bezpośrednim otoczeniu (zbiornik) oraz w obszarze komplementarności w zakresie źródeł finansowania, projekty uzupełniają się w zakresie różnych źródeł finansowania.

Projekty wykazują również komplementarność międzyokresową, wykazując powiązania z projektami już zrealizowanymi lub będącymi w trakcie realizacji.

<i>L.p. 1</i>	
<i>Projekt EFRR planowany do finansowania w ramach działania 6.3 RPO WP 2014 - 2020</i>	<i>Projekty planowane do finansowania EFS</i>
<i>Tytuł projektu</i>	<i>Tytuł projektu/projektów wraz z podaniem źródła finansowania (Program, działanie)</i>
Nadbudowa przez odtworzenie elementów budynku Starostwa Powiatowego w Nisku przy Pl. Wolności 2 w celu nadania mu nowych funkcji społeczno – edukacyjno - kulturowych”	1. Aktywizacja osób pozostających bez pracy. 2. Działania prowadzone przez PUP w Nisku w zakresie przeciwdziałania bezrobociu na terenie rewitalizacji i obszaru gminy i miasta Nisko
<i>Wskazanie miejsca realizacji na obszarze rewitalizowanym</i>	<i>W obszarze projektowanej nadbudowy budynku Starostw Powiatowego w Nisku przewiduje się dodatkowe działania komplementarne EFS realizowane przez PUP w Nisku w zakresie ograniczenia poziomu bezrobocia, które będą również realizowane w projektowanej infrastrukturze:</i>
Obszar rewitalizacji: Osiedle Nr 1 Nisko – Centrum (Nisko ul. Plac Wolności 2)	- RPO WP (instrument EFS) działanie 7.1 oraz 7.2 Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy (projekty konkursowe oraz pozakonkursowe PUP), w tym:

	<ul style="list-style-type: none">• staże i praktyki zawodowe;• poradnictwo zawodowe lub/i pośrednictwo pracy,• szkolenia prowadzące do nabycia, podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji i kompetencji zawodowych (w tym organizacja szkoleń połączona z praktyką zawodową u pracodawcy),• subsydiowane zatrudnienie,• refundacja wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy. <p>Grupa odbiorców osoby bezrobotne, bierne zawodowo oraz poszukujące pracy w wieku powyżej 29 roku życia oraz rolnicy i członkowie ich rodzin.</p> <p>- RPO WP (instrument EFS) działanie 7.3 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none">• bezzwrotne wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej (doradztwo, szkolenia, bezzwrotne dotacje, wsparcie pomostowe) <p>Grupa odbiorców osoby bezrobotne i poszukujące pracy z terenu obszaru rewitalizacji.</p> <p>- dotacje z Krajowego Funduszu Szkoleniowego na kształcenie ustawiczne pracowników i pracodawcy zgodnie z art. 69a ustawy z dnia 20.04.2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2017r., poz. 1065 z późn.zm.);</p>
<p><i>Opis wpływu projektów na zdiagnozowaną sytuację kryzysową, w szczególności w sferze społecznej</i></p> <p>Realizacja przedstawionego przedsięwzięcia w obszarze projektu EFRR oraz zaplanowanych projektów EFS stanowi bezpośrednią odpowiedź na zdiagnozowane problemy w obszarze degradacji społecznej występujące na obszarze rewitalizacji. Opracowana diagnoza wskazała kluczowe problemy społeczne mieszkańców obszaru rewitalizacji, do których należą:</p> <ul style="list-style-type: none">- ubóstwo na obszarze Osiedla Nr 1 Nisko –Centrum, Osiedla Nr 2 Nisko – Centrum oraz Osiedla Nr 6 Nisko – Podwolina;- przestępczość na obszarze Osiedla Nr 1 Nisko –Centrum, Osiedla Nr 2 Nisko – Centrum- niski poziom edukacji Osiedla Nr 1 Nisko –Centrum, Osiedla Nr 2 Nisko – Centrum oraz Osiedla Nr 6 Nisko – Podwolina;- wysoki poziom bezrobocia na Osiedlu Nr 6 Nisko – Podwolina. <p>Poziom ubóstwa mieszkańców w dużej mierze uzależniony jest od poziomu bezrobocia. Lokalny rynek pracy w sposób bezpośredni wpływa na sytuację społeczno – gospodarczą gminy, tworząc warunki do zamieszkania i życia na obszarze gminy. Poziom przedsiębiorczości wykazuje istotny wpływ na skalę i miejsce występowania degradacji społecznej, a także kluczowych zjawisk kryzysowych w obszarze ubóstwa, przestępczości i bezrobocia.</p> <p>Przedstawione przedsięwzięcie rewitalizacyjne w sposób bezpośredni odpowiada na zdiagnozowane problemy społeczne w obszarze bezrobocia i występującej sytuacji kryzysowej w obszarze ubóstwa i przestępczości. Działania EFS prowadzą do przeciwdziałania bezrobociu, przygotowania osób bezrobotnych i będących bez zatrudnienia do powrotu na rynek pracy. Projekt w sposób bezpośredni</p>	

odpowiada zdiagnozowanym problemom społecznym: bezrobociu, ubóstwu i przestępczości. W ten sposób zaprojektowane działania rewitalizacyjne podejmują się w sposób komplementarny wyciągnięcia obszaru rewitalizacji ze zdiagnozowanych sytuacji kryzysowych ściśle odpowiadając na zdiagnozowane problemy społeczne i gospodarcze określone w opracowanej diagnozie społeczno – gospodarczej.

Uzasadnienie niezbędności projektów dla realizacji założonych celów programu rewitalizacji

Przedstawione projekty stanowią bezpośrednią odpowiedź na zdiagnozowane problemy i założone cele Programu Rewitalizacji, w szczególności wpisując się w zaprojektowane cele:

- **Cel Nr 1. Rozwój przedsiębiorczości i wzrost zatrudnienia** (obniżenie poziomu bezrobocia) – przeciwdziałanie bezrobociu, poprzez realizację działań w obszarze rynku pracy i ograniczenia poziomu bezrobocia. W ramach projektu planuje się utworzenie dla mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz mieszkańców Gminy i Miasta Nisko Centrum Wspierania Przedsiębiorczości i Rynku Pracy w nadbudowanym pięttrze Starostwa Powiatowego w Nisku, gdzie m.in. integrować będzie się społeczeństwo zagrożone wykluczeniem społecznym, ubóstwem czy bezrobociem. Projekt zakłada zmianę niekorzystnej sytuacji w obszarze rynku pracy dla mieszkańców obszaru rewitalizacji: 80 osób skorzysta z poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy, 40 osób bezrobotnych powróci na rynek pracy, a aktywizacją zawodową zostanie objętych 40 osób bezrobotnych.
- **Cel Nr 4. Pobudzanie mieszkańców do aktywności i wspólnego działania**, poprzez zaangażowanie różnych grup interesariuszy do przeciwdziałania zdiagnozowanym problemom społecznym. W tym obszarze udział partnerów: Powiat Nizański, PUP w Nisku, przedsiębiorcy i spółdzielnia socjalna w ramach przedsięwzięcia nr 1 wpłynie na zmianę niekorzystnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji.
- **Cel Nr 5. Podniesienie warunków realizacji zadań publicznych na rzecz mieszkańców**, poprzez stworzenie nowej oferty i podniesienia jakości świadczonych usług publicznych na rzecz osób bezrobotnych z obszaru rewitalizacji, w zakresie zwiększenia dostępności do usług publicznych - Centrum Wspierania Przedsiębiorczości i Rynku Pracy w nadbudowanym pięttrze Starostwa Powiatowego w Nisku.

Opis komplementarności projektów

Przedstawione projekty wykazują komplementarność problemową, wspólnie podejmując się problemu bezrobocia, tworząc synergę, wzajemnie się uzupełniając w celu realizacji wspólnie określonych rezultatów związanych z obniżeniem poziomu bezrobocia na obszarze rewitalizacji. Nadbudowa budynku Starostwa Powiatowego jest wymagana w celu uruchomienia Centrum Wspierania Przedsiębiorczości i Rynku Pracy, którego celem działania będzie przeciwdziałanie określonym problemom społecznym na obszarze rewitalizacji: bezrobociu, ubóstwu i przestępczości. Powiat Nizański nie dysponuje infrastrukturą umożliwiającą rozszerzenie działań w obszarze ograniczania poziomu bezrobocia na terenie rewitalizacji.

Uruchomione Centrum przyczyni się również do zmiany niekorzystnej sytuacji w obszarze degradacji gospodarczej obszaru rewitalizacji. Przedstawione projekty wykazują ponadto komplementarność przestrzenną, bowiem zaplanowane działania będą realizowane w tym samym miejscu, nadbudowa budynku Starostwa Powiatowego w Nisku jest ściśle projektowana na potrzeby działania Centrum Wspierania Przedsiębiorczości i Rynku Pracy. Projekty wykazują również komplementarność ze względu na źródło finansowania, współfinansowane będą z różnych źródeł: budżet Powiatu Nizańskiego, EFRR, EFS i środki krajowe w ramach działania PUP w Nisku.

6. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji

W proces przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji włączane były różne grupy interesariuszy. Proces partycypacji obejmował każdy z etapów przygotowania LPR: opracowanie diagnozy społeczno – gospodarczej oraz określenie celów i kierunków działań rewitalizacyjnych.

Partycypacja w procesie przygotowania

W proces opracowania diagnozy społeczno – gospodarczej włączone zostały podmioty instytucjonalne odpowiedzialne za realizację zadań publicznych na terenie gminy i miasta Nisko. W trakcie prowadzonego badania uwzględniono udział:

- Powiatowego Urzędu Pracy w Nisku;
- Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nisku;
- Środowiskowego Domu Samopomocy w Nisku;
- Komendy Powiatowej Policji w Nisku;
- Urzędu Gminy i Miasta Nisko;
- Starostwa Powiatowego w Nisku;
- szkoły z terenu gminy i miasta Nisko;
- Nizańskiego Centrum Kultury „Sokół” w Nisku.

W ramach partycypacji społecznej w procesie opracowania LPR uwzględniono udział następujących grup interesariuszy:

- Urząd Gminy i Miasta Nisko;
- Powiat Nizański;
- Powiatowy Urząd Pracy w Nisku;
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku;
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Nisku;
- Komenda Powiatowej Policji w Nisku;
- szkoły z terenu gminy i miasta Nisko;
- Nizańskie Centrum Kultury „Sokół” w Nisku;
- Stowarzyszenie Żeglarskie JKN;
- Przewodnicząca Osiedla Nr 1 w Nisko – Centrum;
- Przewodniczący Osiedla Nr 6 Nisko – Podwolina;
- stowarzyszenie Nizańskie Centrum Rozwoju;

- mieszkańcy.

W pierwszej kolejności w roku 2016 został powołany Komitet rewitalizacji, który miał za zadanie nadzorowanie prac i zarządzanie procesem opracowania programu rewitalizacji. Komitet miała za zadanie opiniowanie przedstawionych projektów rewitalizacyjnych i weryfikację zgodności z określonymi i przyjętymi celami rewitalizacji.

Proces opracowania programu rozpoczęto od warsztatów dotyczących celów i zasad prowadzonej rewitalizacji, metodologii prowadzonej diagnozy społeczno – gospodarczej i diagnozy problemów dotyczących mieszkańców gminy. W warsztatach udział wzięli przedstawiciele powyżej wymienionych podmiotów, a także sołtysi, radni, pracownicy Urzędu Gminy i Miasta Nisko oraz mieszkańcy gminy. Warsztaty odbyły się w dniu 9 marca 2017 roku w budynku Urzędu Gminy i Miasta Nisko. W trakcie warsztatów przekazano informacje dotyczące procesu przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji, a także przedstawiono zasady i metodologię opracowania diagnozy społeczno – gospodarczej. W załączniku Nr 1 przedstawiono zakres informacji przedstawionych w trakcie spotkania.

Kolejnym krokiem partycypacji było przygotowanie i uruchomienie strony internetowej, na której umieszczane były wszelkie informacje o prowadzonej rewitalizacji. Na potrzeby partycypacji społecznej uruchomiono stronę pod adresem: <http://nisko.pl/rewitalizacja>. Strona służy, jako podstawowe narzędzie przekazu i informacji o podejmowanych działaniach i zrealizowanych etapach w ramach procesu przygotowania LPR. Jest jednym z kluczowych kanałów partycypacji społecznej i przekazu informacji dla mieszkańców.

Partycypację społeczną programu uwzględniono również na etapie opracowanej diagnozy wyznaczenia obszaru rewitalizacji, projektowania celów i działań rewitalizacyjnych. W dniu 25 lipca zorganizowano spotkanie/warsztaty dla Komitetu Rewitalizacji, grup interesariuszy oraz mieszkańców w zakresie podsumowania i przedstawienia wyników opracowanej diagnozy społeczno – gospodarczej. W ramach warsztatów przedstawiono „Źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych i kierunki działań planowanej rewitalizacji na terenie gminy i miasta Nisko.”, a także zasady tworzenia projektów społecznych i ekonomii społecznej. Warsztaty miały na celu przygotowanie grupy interesariuszy do przygotowania własnych projektów rewitalizacyjnych, a także przekazania informacji o wynikach przeprowadzonej diagnozy oraz przedstawienia kluczowych działań Gminy i Miasta Nisko w zakresie przeciwdziałania występującym zjawiskom kryzysowym na obszarze rewitalizacji. Zakres kierunków działań został przygotowany we współpracy z Komitetem Rewitalizacji. Warsztaty miały również na celu przedstawienie źródeł finansowania potencjalnych projektów rewitalizacyjnych i planowanych kierunków działań, jako forma przygotowania potencjalnych grup interesariuszy do projektowania własnych działań rewitalizacyjnych. Dla grup interesariuszy i mieszkańców została przygotowana fiszka projektowa, na której zainteresowane grupy mogły przedstawić własne projekty rewitalizacyjne. Do Komitetu Rewitalizacyjnego wpłynęło 8 fiszek projektowych. Wszystkie przedstawione projekty znalazły się w opracowywanym Programie. W załączniku Nr 2 przedstawiony został wzór fiszki projektowej. W załączniku Nr 3 materiały z przeprowadzonych warsztatów. Fiszki zbierane były przez Urząd Gminy i Miasta Nisko.

Ostatnim elementem partycypacji społecznej jest konsultacja społeczna Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Nisko, poprzez umieszczenie programu na stronie internetowej - <http://nisko.pl/rewitalizacja> oraz uwzględnienie opinii i uwag przedstawianych przez przedstawicieli

poszczególnych grup interesariuszy. Informacje o realizacji LPR przedstawione zostaną również w formie ogłoszeń i informacji przedstawianej w lokalnych mediach.

Konsultacje społeczne LPR prowadzone były od dnia 1 sierpnia 2017 r. do 14 sierpnia 2017 r. Konsultacjom został poddany w całości Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Nisko na lata 2016 – 2020. Konsultacje prowadzone były, poprzez umieszczony na stronie Formularz uwag w ramach konsultacji społecznych dotyczących projektu LPR dla Gminy i Miasta Nisko na lata 2016 – 2022. Informacja o konsultacjach społecznych LPR została umieszczona na stronie głównej UGiM Nisko www.nisko.pl (komunikaty), na stronie poświęconej rewitalizacji oraz w Biuletynie Informacji Publicznej. W procesie konsultacji została złożona jedna uwaga przez Starostwo Powiatowe w Nisku w dniu 14 sierpnia 2017 r. Uwaga dotyczyła korekty przedsięwzięcia przedstawionego przez Powiat Niżański. Zgodnie z decyzją Komitetu Rewitalizacji uwaga została przyjęta i wprowadzona do niniejszego Programu.

W dniu 8 września 2017 r. zorganizowano kolejne spotkanie dla Komitetu Rewitalizacji, grup interesariuszy oraz mieszkańców, na którym przedstawiono opracowany Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Nisko na lata 2016 – 2022. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele grup zaangażowanych w proces rewitalizacji oraz mieszkańcy Gminy i Miasta Nisko. Na spotkaniu podsumowany cały proces przygotowania LPR, omówiono poszczególne etapy przygotowania, podsumowano udział poszczególnych grup interesariuszy oraz mieszkańców w opracowywanym programie, a także podsumowano przeprowadzone konsultacje społeczne programu.

W ramach partycypacji społecznej zostały wyemitowane dwa ogłoszenia w lokalnej prasie. Ogłoszenie o opracowaniu LPR zostało wyemitowane w wydaniu gazety lokalnej „Sztafeta” w dniu 07.09.2017 r. oraz w wydaniu gazety o zasięgu regionalnym „Echo Dnia” w dniu 08.09.2017. W załączniku nr 4 wzór ogłoszenia.

W dniu 16 kwietnia zorganizowano kolejne spotkanie dla mieszkańców i grup interesariuszy w zakresie przedstawienia kompletnego Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Nisko uwzględniającego uwagi Urzędu Marszałkowskiego w Rzeszowie. W tym samym dniu na nadzwyczajnej XLVII Sesji Radni Rady Miejskiej w Nisku przyjęli Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Nisko na lata 2016 – 2022 Uchwałą Nr XLVII/387/18 nie wnosząc do niego uwag.

Drugim kanałem przekazu informacji i partycypacji społecznej była uruchomiona strona internetowa <http://nisko.pl/rewitalizacja>. Na niej umieszczane były wszelkie informacje o procesie przygotowania LPR. Umieszczone zostały również materiały z przeprowadzonych spotkań oraz informacje o prowadzonych konsultacjach społecznych. Na stronie umieszczone podsumowania każdego z dwóch etapów procesu przygotowania LPR: opracowanej diagnozy, wyznaczenia obszaru rewitalizacji oraz określonych i przyjętych kierunków i celów prowadzonej rewitalizacji.

W ramach partycypacji społecznej uwzględniono udział różnych grup interesariuszy, w tym udział mieszkańców gminy i miasta Nisko. Udział mieszkańców w procesie opracowania LPR został zapewniony, poprzez:

- organizację otwartych spotkań i warsztatów dla potencjalnych grup interesariuszy oraz mieszkańców obszaru gminy i miasta Nisko oraz obszaru rewitalizacji;

- spotkanie 9 marca 2017 r. w budynku Urzędu Gminy i Miasta Nisko – warsztaty dotyczące celów i zasad prowadzonej rewitalizacji, metodologii prowadzonej diagnozy społeczno – gospodarczej i diagnozy problemów dotyczących mieszkańców gminy;
- spotkanie 25 lipca 2017 r. w budynku Urzędu Gminy i Miasta Nisko – warsztaty związane z przygotowaniem projektów rewitalizacyjnych. W ramach warsztatów zostały przedstawione wyniki przeprowadzonej diagnozy społeczno – gospodarczej, a także kierunki i cele planowanych działań rewitalizacyjnych. Dodatkowo w ramach warsztatów potencjalnym grupom interesariuszy i mieszkańcom przedstawiono w formie szkolenia źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych, a także zasady tworzenia projektów społecznych i zasady działania ekonomii społecznej. Spotkanie miało na celu przygotowanie potencjalnej grupy interesariuszy do przygotowania i złożenia własnych projektów rewitalizacyjnych. Dodatkowo na potrzeby uwzględnienia w procesie projektów rewitalizacyjnych pochodzących od różnych grup interesariuszy przygotowano fiszkę projektową (załącznik nr 2 do LPR), na której mieszkańcy mogli składać własne projekty. W procesie przygotowania LPR wpłynęło 8 fiszek projektowych, każdy ze zgłoszonych projektów został uwzględniony w LPR.
- spotkanie 8 września 2017 r. w budynku Urzędu Gminy i Miasta Nisko – spotkanie poświęcone podsumowaniu procesu przygotowania LPR i przeprowadzonych konsultacji społecznych.
- spotkanie 16 marca 2018 r. w budynku Urzędu Gminy i Miasta Nisko podsumowujące cały proces opracowania LPR wraz z konsultacjami i oceną oddziaływania na środowisko.

- przygotowanie i uruchomienie strony internetowej w całości poświęconej rewitalizacji na terenie gminy i miasta Nisko. W tym celu została uruchomiona strona <http://nisko.pl/rewitalizacja>, na której umieszczono wszelkie informacje poświęcone procesowi przygotowania LPR na terenie gminy. Informacja o stronie znajduje się na stronie głównej gminy www.nisko.pl

- konsultacje społeczne LPR dla Gminy i Miasta Nisko prowadzone w okresie od 1 sierpnia 2017 r. do 14 sierpnia 2017 r. Konsultacje prowadzone były, poprzez umieszczony na stronie internetowej gminy i rewitalizacji Formularz uwag w ramach konsultacji społecznych dotyczących projektu LPR dla Gminy i Miasta Nisko na lata 2016 – 2022. Informacja o konsultacjach społecznych LPR została umieszczona na stronie głównej UGiM Nisko www.nisko.pl (komunikaty), na stronie poświęconej rewitalizacji oraz w Biuletynie Informacji Publicznej. W procesie konsultacji została złożona jedna uwaga przez Starostwo Powiatowe w Nisku w dniu 14 sierpnia 2017 r. Uwaga dotyczyła korekty przedsięwzięcia przedstawionego przez Powiat Niżański. Zgodnie z decyzją Komitetu Rewitalizacji uwaga została przyjęta i wprowadzona do niniejszego Programu.

- ogłoszenia w lokalnej prasie - w ramach partycypacji społecznej zostały wyemitowane dwa ogłoszenia w lokalnej prasie. Ogłoszenie o opracowaniu LPR zostało wyemitowane w wydaniu gazety lokalnej „Sztafeta” w dniu 07.09.2017 r. oraz w wydaniu gazety o zasięgu regionalnym „Echo Dnia” w dniu 08.09.2017. W załączniku nr 4 wzór ogłoszenia.

Partycypacja w trakcie zarządzania

Partycypacja społeczna programu zapewniona jest również na etapie zarządzania. Na przygotowanej stronie internetowej podawane będą istotne informacje o proponowanych działaniach rewitalizacyjnych, o rozpoczętych i zaplanowanych do realizacji projektach rewitalizacyjnych. Ponadto Gmina i Miasto Nisko główny interesariusz programu zapewnia możliwość wprowadzenia nowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych na etapie wdrażania programu, jeżeli przedstawiane projekty będą wpisywać się w cele programu i przyczyniać się do zmiany negatywnych zjawisk na obszarze rewitalizacji. Proces monitorowania obejmował będzie również zasady partycypacji społecznej.

Partycypacja społeczna w trakcie zarządzania, wdrażania i monitorowania obejmować będzie:

- publikacje materiałów i informacji na stronie <http://nisko.pl/rewitalizacja>;
- organizację okresowych spotkań i debat podsumowujących dany okres prowadzonej rewitalizacji i przygotowujących nowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne;
- okresowe konsultacje projektów rewitalizacyjnych i badania okresowe na stronie internetowej.
- inicjowanie do nowych działań, poprzez stronę internetową, spotkania z mieszkańcami, radnymi, ogłoszenia w lokalnych mediach i portalach społecznościowych;

7. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji

System realizacji – wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Nisko dostosowany jest do schematu organizacyjnego obowiązującego w Urzędzie Gminy i Miasta Nisko.

Bezpośrednio za proces zarządzania Lokalnym Programem Rewitalizacji odpowiedzialny będzie Referat Rozwoju Gospodarczego w UGiM Nisko. Praca referatu będzie finansowana ze środków własnych Wnioskodawcy. W referacie zatrudnionych jest 9 osób posiadających wieloletnie doświadczenie w zakresie realizacji zadań inwestycyjnych w tym także zadań realizowanych ze środków unijnych. Odpowiedzialność Wnioskodawcy koncentrowała się będzie na prawidłowości realizacji zaplanowanych działań, monitorowaniu postępu w realizacji wszystkich projektów, kontakt z interesariuszami projektu i przeprowadzenie procesu ewaluacji.

Do obowiązków referatu w zakresie prawidłowego zarządzania procesem realizacji programu rewitalizacji należeć będzie:

- prowadzenie monitoringu i ewaluacji rezultatów Programu
- systematyczna ocena przyjętych założeń, realizacji celów, a także wprowadzanie aktualizacji na podstawie gromadzonych materiałów, prowadzonych konsultacji, zgłaszanych uwag i przedstawianych nowych projektów rewitalizacyjnych;
- bezpośredni kontakt z interesariuszami programu;
- informacja i promocja Programu;
- koordynowanie strony internetowej utworzonej na potrzeby procesu rewitalizacji;
- organizacja działań partycypacyjnych;
- doradztwo przy przygotowywaniu projektów do dofinansowania ze środków unijnych;

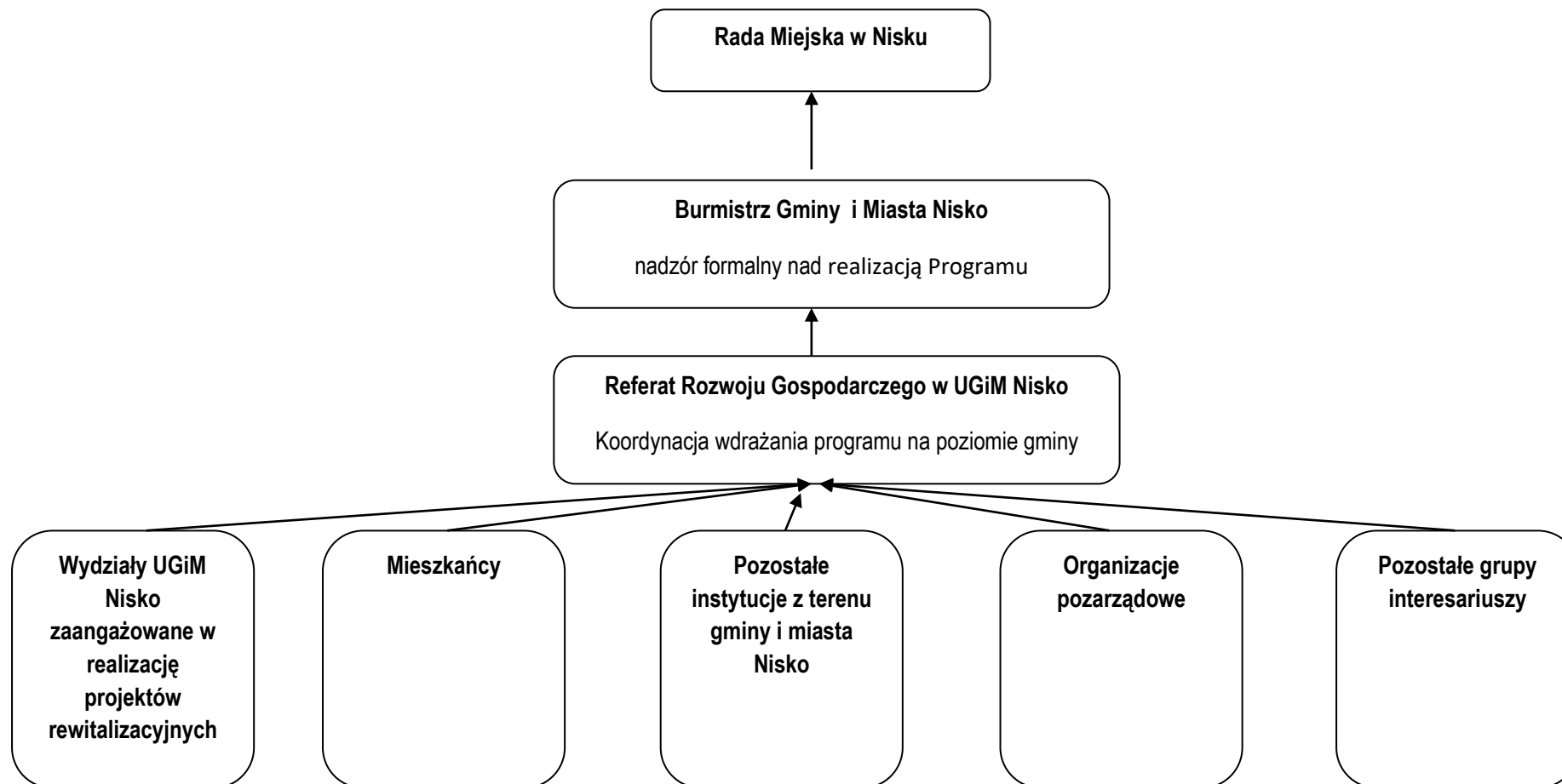

- inne zadania zlecone w trakcie procesu wdrażania programu.

Bezpośredni nadzór nad procesem wdrażania programu sprawował będzie Burmistrz Gminy i Miasta Nisko. Na ręce Burmistrza corocznie składane będzie sprawozdanie z procesu realizacji programu. Burmistrz odpowiedzialny będzie za przekazywanie informacji o realizacji programu Radzie Miejskiej.

Za realizację poszczególnych przedsięwzięć przedstawionych w programie odpowiedzialni będą poszczególni zaangażowani beneficjenci programu. Do wskazanej grupy należeć będzie również informowanie głównego interesariusza planu – inicjatora Gminy i Miasta Nisko o postępach i zakresie realizowanych przedsięwzięć.

Proces wdrażania programu/przeływ informacji

8. System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

Monitoring stanowi bardzo ważną część procesu wdrażania i realizacji lokalnego programu rewitalizacji. Jest kluczowym elementem umożliwiającym prawidłową realizację założonych celów, na podstawie przyjętych wskaźników i narzędzi monitorowania. Monitoring prowadzony będzie w ramach zasobów własnych Urzędu Gminy i Miasta Nisko, nie powoduje generowania dodatkowych kosztów. Bezpośrednio za proces monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Nisko odpowiedzialny będzie Referat Rozwoju Gospodarczego w UGiM Nisko.

W ramach przygotowanego programu rekomendowane jest wykonywanie tzw. raportu z procesu wdrażania LPR w postaci „**Raportu z realizacji działań**” w ramach I etapu monitoringu.

Raport z realizacji działań przedstawiany będzie w odstępach rocznych, obejmować będzie weryfikację realizacji założonych i zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zarówno z wariantu podstawowego, jak również z wariantu uzupełniającego.

Raport z realizacji działań zawierać będzie natomiast o charakterze jakościowym dotyczące procesu i etapu wdrażania działań przewidzianych w LPR. Obejmuje on również analizę bieżącej sytuacji oraz działania korygujące i zapobiegawcze.

Rekomendowane terminy raportowania:

„Raport z realizacji działań”	2017
	2018
	2019
	2020
	2021
	2022

Zasady aktualizacji i wprowadzania zmian w PGN.

1. Zmiany formalne niewpływające na zasadniczą zmianę celów, obszarów działania, listy dokonywane będą przez pracownika referatu odpowiedzialnego za zarządzanie, monitoring i wdrażanie LPR. Zmiany formalne mogą być dokonywane na bieżąco, po zaakceptowaniu przez Burmistrza Gminy i Miasta Nisko.

2. Zmiany wpływające na zakres i listę przedsięwzięć, zmianę celów i zmianę planu finansowego (obniżenie) wymagają zgody Rady Miasta i Gminy Nisko, jako podmiotu zatwierdzającego Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Nisko.

Oczekiwane wskaźniki realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji

Monitoring programu prowadzony będzie przez cały okres jego realizacji, po zakończeniu oraz na etapie oddziaływania, w celu analizy wystąpienia oczekiwanych zmian w obszarze zdiagnozowanych sytuacji kryzysowych.

Faza I – okres realizacji – Raport z realizacji działań.

Monitoring w trakcie realizacji obejmował będzie ocenę procesu wdrażania programu, ocenę zaplanowanego zakresu rzeczowo – finansowego realizacji LPR. Monitoring prowadzony będzie w oparciu o Raport z realizacji działań przedstawiany w odstępach rocznych. Raport obejmował będzie weryfikację realizacji założonych i zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zarówno z wariantu podstawowego, jak również z wariantu uzupełniającego.

Tabela 78. Wskaźniki produktu LPR

Wskaźniki produktu				
Wskaźnik produktu	Źródło danych	Jedn. miary	Rok bazowy 2016	Rok docelowy - 2022
Liczba zrealizowanych projektów rewitalizacyjnych	Raport z realizacji działań - UGiM Nisko	szt.	0	12
Powierzchnia obszaru przestrzeni publicznej objętej rewitalizacją	Raport z realizacji działań - UGiM Nisko	m ²	0	36 840
Liczba budynków publicznych objętych rewitalizacją	Raport z realizacji działań - UGiM Nisko	szt.	0	8
Liczba mieszkańców objętych procesem rewitalizacji – beneficjenci programu	Raport z realizacji działań - UGiM Nisko	os.	0	180
Liczba zrealizowanych projektów społecznych na obszarze rewitalizacji	Raport z realizacji działań - UGiM Nisko	szt.	0	5

Faza II – okres po zakończeniu realizacji LPR – Raport z realizacji działań o charakterze jakościowym.

Po zakończeniu realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji zostanie opracowany Raport z realizacji działań o charakterze jakościowym, obejmujący analizę oczekiwanych wskaźników jakościowych, wywierających bezpośredni wpływ na zmianę zdiagnozowanych zjawisk kryzysowych.

Tabela 79. Wskaźniki rezultatu LPR

Wskaźniki rezultatu				
Wskaźnik produktu	Źródło danych	Jedn. miary	Rok bazowy 2016	Rok docelowy - 2022
Liczba osób zatrudnionych w efekcie LPR	Raport z realizacji działań o charakterze jakościowym – UGiM Nisko	szt.	0	45

Liczba nowopowstałych firm/rozwój ekonomii społecznej	Raport z realizacji działań o charakterze jakościowym – UGiM Nisko	szt.	0	1
Stworzenie nowej oferty rekreacyjno – wypoczynkowej - pow. nowych terenów turystycznych	Raport z realizacji działań o charakterze jakościowym – UGiM Nisko	m ²	0	30 000
Utworzenie nowych placówek w obszarze pomocy społecznej	Raport z realizacji działań o charakterze jakościowym – UGiM Nisko	szt.	0	2
Liczba placówek, w których nastąpiła poprawa jakości działania,	Raport z realizacji działań o charakterze jakościowym – UGiM Nisko	os.	0	3
Utworzenie nowych placówek w obszarze rynku pracy	Raport z realizacji działań o charakterze jakościowym – UGiM Nisko	os.	0	1
Liczba wspartych jednostek publicznych realizujących zadania na rzecz obszaru rewitalizacji	Raport z realizacji działań o charakterze jakościowym – UGiM Nisko	szt.	0	6

Raport z ewaluacji ex – post

Po zakończeniu procesu wdrażania LPR zostanie przygotowana ewaluacja ex – post Programu. W ramach ewaluacji ex-post zostanie przygotowany raport końcowy oceniający wpływ wdrażanego Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Nisko na oczekiwaną zmianę niekorzystnych zjawisk w obszarze degradacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej. Raport zostanie umieszczony na stronie internetowej poświęconej rewitalizacji. Raport obejmował będzie analizę wskaźnikową – ewaluacja przy użyciu danych społeczno– ekonomicznych dla obszaru rewitalizacji. Badanie obejmować będzie wszystkie przedstawione w diagnozie sfery degradacji społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej. Efektem badania jest ocena wpływu założonych działań na sytuację społeczno – gospodarczą obszaru rewitalizacji i podjęcie decyzji o kontynuowaniu procesu rewitalizacji lub o jego zaprzestaniu. W analizie wskaźnikowej przyjęto ocenę zmian bezpośrednio wynikających z działań zaplanowanych do realizacji w ramach przedmiotowego LPR.

W analizie wskaźnikowej przyjęte zostaną następujące wskaźniki społeczno – ekonomiczne:

Tabela 80. Wskaźniki ewaluacji ex-post

L.p.	Wskaźnik strefy	Wskaźnik	Jedn. miary	Stan przed – rok 2015	Stan docelowy – rok 2022	Źródło pozyskania informacji
1.	Degradacja społeczna – bezrobocie	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych na obszarze rewitalizacji	Szt.	319	Spadek względem roku bazowego	PUP w Nisku
2.	Degradacja społeczna – ubóstwo	Liczba osób otrzymujących zasiłek stały na obszarze rewitalizacji	Os.	29	Spadek względem roku bazowego	OPS w Nisku
3.	Degradacja społeczna – przestępczość	Liczba interwencji na obszarze rewitalizacji	Szt.	1184	Spadek względem roku bazowego	KPP w Nisku
4.	Degradacja gospodarcza	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na obszarze rewitalizacji	Szt.	159	Wzrost względem roku bazowego	CEiDG, UGiM Nisko
5.	Degradacja środowiskowa	Emisja CO ₂ z sektora budownictwa użyteczności publicznej i budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego na obszarze rewitalizacji	Mg/rok	4 868,93 ⁷	Spadek względem roku bazowego	UGiM Nisko, PGN
6.	Degradacja przestrzenno - funkcjonalna	Udział terenów rekreacyjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca	m ² /1 mieszkańca obszaru rewitalizacji	32,48	Wzrost względem roku bazowego	UGiM Nisko
7.	Degradacja techniczna	Wskaźnik budynków publicznych wymagających poprawy	wskaźnik ⁸	25	Spadek względem roku bazowego	UGiM Nisko

⁷ Źródło PGN dla roku 2014 – na podstawie MEI – kontrolnej inwentaryzacji emisji;

⁸ Metodologia wyliczenia w oparciu o metodologię przedstawioną w ocenie degradacji technicznej;

9. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko LPR

Opracowany Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Nisko na lata 2016 – 2022 zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.2008.199.1227) nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W analizie oceny konieczności opracowania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko LPR uwzględniono art. 49 w/w ustawy:

1) charakter działań przewidzianych w dokumentach, o których mowa w art. 46 i 47, w szczególności:

a) stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć:

W Lokalnym Programie Rewitalizacji (LPR) przedstawiono podstawowe przyjęte założenia potencjalnych inwestycji, dla których ostateczna decyzja o wykonaniu podejmowana będzie w okresie późniejszym. Każde przedsięwzięcie będzie analizowane pod kątem konieczności przeprowadzania oceny jego oddziaływania na środowisko na etapie poprzedzającym jego realizację.

b) powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach:

Lokalny Program Rewitalizacji stanowi dokument strategiczny na poziomie gminy w zakresie przeciwdziałania występującym zjawiskom w zakresie degradacji społecznej (bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niska aktywność obywatelska i niski poziom edukacji), degradacji gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej. LPR wpisuje się w cele podstawowych dokumentów planistycznych na poziomie gminy: Strategia Rozwoju czy Plan Gospodarki Niskoemisyjnej, które zostały uchwalone w okresach wcześniejszych.

c) przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska:

Planowane działania są ukierunkowane na podniesienie jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji wyznaczonego dla terenu Osiedla Nr 1 Nisko – Centrum, Osiedla Nr 2 Nisko – Centrum i Osiedla Nr 6 Nisko- Podwolina z jednoczesną realizacją takich celów środowiskowych jak: zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery, usprawnienie ruchu pojazdów, ograniczenie emisji CO₂, itp. W przypadku przedstawionych inwestycji decyzja o indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko będzie rozpatrywana w momencie realizacji danego, jednostkowego projektu.

d) powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska:

Proekologiczny wydzźwięk planowanych przedsięwzięć, którego przykłady podano poniżej pokazuje, że przedsięwzięcia te są powiązane z problemami w zakresie ochrony środowiska i będą służyły ich niwelowaniu. Bezpośrednio z ochroną środowiska związane są projekty dotyczące termomodernizacji i edukacji ekologicznej.

2) rodzaj i skalę oddziaływania na środowisko, w szczególności:**a) prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań:**

Planowane przedsięwzięcia ze względu na swój charakter oraz fakt, że w niektórych przypadkach będą one stanowiły modernizację już istniejącej infrastruktury, nie przyczynią się do pogorszenia jakości środowiska naturalnego. Ponadto realizacja planowanych przedsięwzięć przyczyni się do zmniejszenia oddziaływania na środowisko poprzez np.:

– zmniejszenie energochłonności budynków w związku z ich ociepleniem (termomodernizacje),

W przypadku realizacji poszczególnych przedsięwzięć będzie dokonywana indywidualna ocena ich oddziaływania na środowisko.

b) prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub trans granicznych:

Miejsce realizacji planowanych przedsięwzięć jest zlokalizowane w znacznej odległości od granic państwa. Najbliższa granica znajduje się ok. 100 km od granicy gminy, w związku z czym nie przewiduje się transgranicznego oddziaływania na środowisko. Ze względu na rodzaj i niewielką skalę przedsięwzięć nie przewiduje się skumulowanych oddziaływań na środowisko.

c) prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska:

Jak już wcześniej wspomniano w niektórych przypadkach realizacja przedsięwzięć będzie polegała na modernizacji już istniejącej infrastruktury co przyczyni się do jej zmniejszenia oddziaływania na środowisko naturalne, w tym również na człowieka. Planowane działania są ukierunkowane na podniesienie jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji na terenie gminy Nisko z jednoczesną realizacją takich celów środowiskowych jak: zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery, usprawnienie ruchu pojazdów, itp. Biorąc to pod uwagę, stwierdza się, że realizacja planowanych przedsięwzięć przyczyni się do zmniejszenia ryzyka dla zdrowia ludzi i zagrożeń dla środowiska w porównaniu do ryzyka występującego obecnie.

3) cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko, w szczególności:**a) obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływania, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu:**

Planowane przedsięwzięcia będą realizowane na terenie obszaru rewitalizacji wyznaczonego dla terenu Osiedla Nr 1 Nisko – Centrum, Osiedla Nr 2 Nisko – Centrum i Osiedla Nr 6 Nisko- Podwolina, w tym na obszarach o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego. Jednakże, obowiązek uzgadniania wszelkich prac inwestycyjnych w w/w strefie ze służbami Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wyeliminuje wystąpienie negatywnego wpływu planowanych przedsięwzięć na zachowanie dziedzictwa kulturowego. Prace związane z realizacją przedsięwzięć zostaną przeprowadzone w sposób wywierający minimalny wpływ na środowisko przyrodnicze.

b) formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym:

Oddziaływanie planowanych przedsięwzięć na formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym, będzie analizowane indywidualnie dla każdego przedsięwzięcia w przypadku podjęcia decyzji o jego realizacji. Niemniej jednak, w większości proponowanych przedsięwzięć ich realizacja będzie polegać na modernizacji, przebudowie już istniejącej infrastruktury, co nie wpłynie na pogorszenie obecnego oddziaływania na w/w tereny jeżeli takowe występuje.

W przypadku zbiornika wodnego na Podwolinie przewiduje się jego zagospodarowanie. W przypadku decyzja o indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko będzie rozpatrywana w momencie realizacji danego, jednostkowego projektu, który dzisiaj jest na etapie planowania. Decyzja o jego realizacji zostanie podjęta w momencie otrzymania zewnętrznego finansowania.

W celu potwierdzenia decyzji o odstąpieniu od strategicznej oceny oddziaływania na środowisko Lokalnego Programu Rewitalizacji na lata 2016 – 2022 dla Gminy i Miasta Nisko - Gmina i Miasto Nisko wystąpiła z wnioskiem o wydanie opinii w tej sprawie do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie.

W dniu 26 września 2017 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie w piśmie WOOŚ.410.1.252.2017.AP.2 wydał opinię niewymagającą przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Nisko na lata 2016 – 2022.

W dniu 30 sierpnia 2017 r. Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Rzeszowie w piśmie SNZ.9020.1.234.2017.JM wydał opinię sanitarną uzgadniającą odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Nisko na lata 2016 – 2022.

Na podstawie wyżej wymienionych opinii i uzgodnień oraz na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.2008.199.1227) Burmistrz Gminy i Miasta Nisko wydał decyzję o odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Nisko na lata 2016 – 2022.

Spis tabel:

Tabela 1. Powierzchni Gminy i Miasta Nisko na tle powiatu niżańskiego	4
Tabela 2. Powierzchnia gminy	8
Tabela 3. Liczba ludności na terenie gminy Nisko	9
Tabela 4. Przyrost naturalny	9
Tabela 5. Saldo migracji	10
Tabela 6. Obszary objęte diagnozą	13
Tabela 7. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych	22
Tabela 8. Liczba bezrobotnych z podziałem na płeć beneficjentów	22
Tabela 9. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności wg płci	23
Tabela 10. Bezrobotni w gminie Nisko z prawem do zasiłku	24
Tabela 11. Długotrwale bezrobocie na terenie gminy Nisko	24
Tabela 12. Liczba bezrobotnych wg sołectw i osiedli gminy Nisko	25
Tabela 13. Liczba długotrwale bezrobotnych wg sołectw i osiedli gminy Nisko	26
Tabela 14. Liczba osób pobierających zasiłki wg sołectw i osiedli gminy Nisko	28
Tabela 15. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznego	30
Tabela 16. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznego	31
Tabela 17. Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie w gminie Nisko	32
Tabela 18. Liczba dzieci otrzymujące zasiłek rodzinny	32
Tabela 19. Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w okresie 2012 - 2015	33
Tabela 20. Liczba osób otrzymujących zasiłek stały	34
Tabela 21. Liczba osób otrzymujących zasiłek okresowy	35
Tabela 22. Liczba osób korzystających z pomocy na dożywianie	36
Tabela 23. Liczba osób niepełnosprawnych otrzymujących świadczenia	38
Tabela 24. Liczba osób, którym przyznano pobyt w domach pomocy	39
Tabela 25. Podsumowanie zjawiska ubóstwa	40
Tabela 26. Przestępstwa stwierdzone w okresie 2014 - 2016	42
Tabela 27. Liczba interwencji	44
Tabela 28. Zdarzenia drogowe na terenie gminy Nisko	44
Tabela 29. Liczba zdarzeń drogowych	45
Tabela 30. Wykrywalność przestępstw	46
Tabela 31. Liczba przestępstw	47
Tabela 32. Liczba wykroczeń	48
Tabela 33. Zjawisko przestępczości - podsumowanie	49
Tabela 34. Frekwencja w wyborach do Sejmu w 2015 roku w powiecie niżańskim	51
Tabela 35. Frekwencja wyborcza w gminie Nisko wg okręgowych komisji wyborczych	52
Tabela 36. Frekwencja w wyborach do Senatu w 2015 roku w powiecie niżańskim	53
Tabela 37. Frekwencja wyborcza w gminie Nisko wg okręgowych komisji wyborczych w wyborach do Senatu	53
Tabela 38. Frekwencja w wyborach samorządowych 2014 w powiecie niżańskim	54
Tabela 39. Frekwencja wyborcza w gminie Nisko wg okręgowych komisji wyborczych w wyborach samorządowych	55
Tabela 40. Zjawisko niskiej aktywności obywatelskiej	56
Tabela 41. Wyniki ze sprawdzianu 2015 – język polski i matematyka	59

Tabela 42. Wyniki ze sprawdzianu 2016 – język polski i matematyka	60
Tabela 43. Wyniki ze sprawdzianu 2015 – język angielski	60
Tabela 44. Wyniki ze sprawdzianu 2016 – język angielski	60
Tabela 45. Wyniki sprawdzianu z języka polskiego i matematyki wg podziału na szkoły gminy Nisko z roku 2016.....	61
Tabela 46. Wyniki sprawdzianu z języka angielskiego wg podziału na szkoły gminy Nisko z roku 2016	62
Tabela 47. Wyniki ze sprawdzianu szóstoklasisty wg podziału administracyjnego gminy Nisko w 2015 roku.....	63
Tabela 48. Obszary zdegradowane społecznie	66
Tabela 49. Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców.....	68
Tabela 50. Liczba podmiotów gospodarczych wg klas wielkości.....	69
Tabela 51. Liczba firm wg rodzaju działalności.....	70
Tabela 52. Różnica pomiędzy liczbą zarejestrowanych a wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych	71
Tabela 53. Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych na 100 mieszkańców	71
Tabela 54. Podmioty nowo zarejestrowane wg rodzaju działalności	72
Tabela 55. Liczba podmiotów wyrejestrowanych na 100 mieszkańców	72
Tabela 56. Podmioty wyrejestrowane wg rodzaju działalności	73
Tabela 57. Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych.....	74
Tabela 58. Saldo rejestrowanych i wyrejestrowywanych firm na rynku.....	75
Tabela 59. Zjawisko degradacji w sferze gospodarczej	76
Tabela 60. Degradacja środowiskowa – w obszarze występowania szkodliwego azbestu	79
Tabela 61. Degradacja środowiskowa w obszarze niskiej emisji.....	82
Tabela 62. Degradacja środowiskowa	83
Tabela 63. Degradacja przestrzenno - funkcjonalna	86
Tabela 64. Stan dostępności do infrastruktury rekreacyjnej.....	88
Tabela 65. Degradacja przestrzenno - funkcjonalna w obszarze dostępności do terenów i infrastruktury rekreacyjno - wypoczynkowych.....	91
Tabela 66. Degradacja przestrzenno - funkcjonalna	92
Tabela 67. Ocena degradacji technicznej budynków	94
Tabela 68. Degradacja techniczna.....	96
Tabela 69. Obszary zdegradowane.....	103
Tabela 70. Dane dotyczące badanych jednostek urbanistycznych	105
Tabela 71. Wyliczenie obszaru rewitalizacji.....	105
Tabela 72. Plan finansowy	138
Tabela 73. Harmonogram rzeczowo - finansowy.....	139
Tabela 74. Odniesienie do wskaźników referencyjnych - edukacja.....	141
Tabela 75. Odniesienie do wskaźników referencyjnych - aktywność wyborcza	142
Tabela 76. Odniesienie do wskaźników referencyjnych - poziom bezrobocia - dane za rok 2014....	142
Tabela 77. Odniesienie do wskaźników referencyjnych – przyrost naturalny	143
Tabela 78. Wskaźniki produktu LPR	162
Tabela 79. Wskaźniki rezultatu LPR.....	162
Tabela 80. Wskaźniki ewaluacji ex-post.....	164

Spis rysunków:

Rysunek 1. Gmina Nisko na tle powiatu niżańskiego	4
Rysunek 2. Położenie gminy na tle województwa podkarpackiego.....	6
Rysunek 3. Podział na jednostki urbanistyczne	16
Rysunek 4. Zjawisko bezrobocia na terenie gminy i miasta Nisko w okresie 2014 - 2015	29
Rysunek 5. Zjawisko ubóstwa na terenie gminy i miasta Nisko w okresie 2014 - 2015	41
Rysunek 6. Zjawisko przestępczości.....	50
Rysunek 7. Zjawisko niskiej aktywności obywatelskiej	58
Rysunek 8. Zjawisko niskiego poziomu edukacji	64
Rysunek 9. Tereny zdegradowane na terenie gminy i miasta Nisko	67
Rysunek 10. Firmy wg rodzaju działalności	70
Rysunek 11. Obszary zdegradowane w sferze gospodarczej	77
Rysunek 12. Źródła ogrzewania budynków jednorodzinnych	80
Rysunek 13. Obszary zdegradowane w sferze środowiskowej	84
Rysunek 14. Ocena jakości dróg	86
Rysunek 15. Obszary zdegradowane w sferze przestrzenno - funkcjonalnej.....	93
Rysunek 16. Obszary zdegradowane w sferze technicznej	98
Rysunek 17. Obszary zdegradowane w 4 sferach	102
Rysunek 18. Wyznaczony obszar rewitalizacji	106